

T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI

KULLANICI BAĞLAMINDA ÇOCUK
KÜTÜPHANELERİNİN TASARIM KARARLARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ;
PROF. DR. ALÂEDDİN YAVAŞCA ÇOCUK KÜTÜPHANESİ
ÖRNEĞİ

Gülsüm SOBAY MERCAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GAZİANTEP- 2024

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ YÜKSEK LİSANS TEZ KABUL VE ONAY FORMU

Mimarlık Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Gülsüm SOBAY MERCAN tarafından hazırlanan “Kullanıcı Bağlamında Çocuk Kütüphanelerinin Tasarım Kararlarının Değerlendirilmesi; Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi Örneği” başlıklı tez, 25/07/2024 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucu **başarılı** bulunarak jürimiz tarafından **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

<u>Görevi</u>	<u>Unvanı, Adı ve Soyadı</u>	<u>Kurumu/Üniversitesi</u>	<u>İmzası:</u>
Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi İrem KÖSE	Hasan Kalyoncu Üniversitesi	
Jüri Başkanı	Prof. Dr. Gülden GÜMÜŞBURUN AYALP	Hasan Kalyoncu Üniversitesi	
Jüri Üyesi	Dr. Öğr.Üyesi Kasım ÇELİK	Çukurova Üniversitesi	

Bu tez Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulu kararı ile onaylanmıştır.

Doç. Dr. Ufuk AKBAŞ
Enstitü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Bu tezdeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini ve tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

DECLARATION PAGE

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all material and results that are not original to this work.

Gülsüm SOBAY MERCAN

14.08.2024

HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI

KULLANICI BAĞLAMINDA ÇOCUK
KÜTÜPHANELERİNİN TASARIM KARARLARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ;
PROF. DR. ALÂEDDİN YAVAŞÇA ÇOCUK KÜTÜPHANESİ
ÖRNEĞİ

Gülsüm SOBAY MERCAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi İrem KÖSE

ÖZET

Teknolojik ilerlemeler ve internetin kullanımı ile birlikte, kitap okuma alışkanlığı gerileyen bir döneme girmektedir. Günümüz çocukları, zamanlarının çoğunu çevrimiçi dünyada geçirirken, kitaplara olan ilgi ve bağlılık azalmaktadır. Bu durumda çocuk kütüphaneleri önemli bir rol oynamaktadır. Çünkü iyi tasarlanmış bir çocuk kütüphanesi, çocukları kitapların büyülü dünyasına çekerek, onları keşif ve öğrenme yolculuğuna yönlendirmektedir. Çocuk kütüphaneleri, çocuklara sadece okuma materyalleri sunmakla kalmaz, aynı zamanda onları yaratıcı düşünmeye teşvik eder ve hayal güçlerini geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Bu çalışma kapsamında Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni kullanıcıların bakış açısına göre değerlendirerek, kütüphanenin mekânsal özelliklerini ve kullanıcı memnuniyetini incelemek hedeflenmiştir. Araştırmanın odak noktası, kütüphanenin tasarım kararlarının literatüre göre belirlenen parametrelere uygunluğunu değerlendirmek ve kullanıcıların geri bildirimleriyle kütüphanenin eksikliklerini ve ihtiyaçlarını belirlemektir. Bu amaçla, çocuklara (3-12 yaş) ve ebeveynlere anketler uygulanmıştır. Her iki ankette de örneklemden toplanan verilerin istatistiksel analizleri, "SPSS 22.0 for Windows" yazılımı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Belirlenen sorunlara yönelik öneriler geliştirilmiştir. Çalışmanın sonuçları, çocuk kütüphaneleri tasarımcılarına, kullanıcıların gereksinimlerini ve beklentilerini daha iyi anlama konusunda önemli bilgiler sağlayarak, daha işlevsel, ilgi çekici ve kullanıcı dostu kütüphanelerin tasarlanmasına katkıda bulunacaktır. Aynı zamanda, çocuk kütüphaneleri ile ilgili eksik verileri tamamlayarak, bu alandaki tasarımcılar, uygulamacılar ve yöneticiler için kaynak olması açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Gaziantep Çocuk Kütüphaneleri, Tasarım Parametreleri

**HASAN KALYONCU UNIVERSITY
GRADUATE EDUCATION INSTITUTE
DEPARTMENT of ARCHITECTURE**

**EVALUATION OF DESIGN DECISIONS OF CHILDREN'S
LIBRARIES IN THE CONTEXT OF THE USER;
PROF. DR. ALÂEDDİN YAVAŞCA CHILDREN'S LIBRARY
EXAMPLE**

Gülsüm SOBAY MERCAN

MASTER THESIS

**Advisor
Asst. Prof. Dr. İrem KÖSE**

ABSTRACT

With technological advancements and the widespread use of the internet, we are witnessing a decline in the habit of reading books. Today's children spend most of their time in the online world, leading to a decrease in interest and commitment towards books. In this context, children's libraries play a crucial role. A well-designed children's library not only attracts children into the enchanting world of books but also guides them towards a journey of exploration and learning. These libraries not only provide reading materials but also encourage creative thinking and help enhance their imagination. This study aims to evaluate the Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Children's Library, affiliated with Gaziantep Metropolitan Municipality, from the perspective of its users, examining both its spatial features and user satisfaction. The focus of the research is to assess the alignment of the library's design decisions with parameters identified in the literature and to identify the library's shortcomings and needs based on user feedback. Surveys were conducted with children (aged 3-12) and parents for this purpose. Statistical analyses of the data collected from the samples were performed using "SPSS 22.0 for Windows" software. Recommendations were developed to address identified issues. The findings of this study will provide valuable insights to designers of children's libraries, helping them better understand the needs and expectations of users and contributing to the design of more functional, engaging, and user-friendly libraries. Additionally, by filling gaps in existing data related to children's libraries, this study will serve as a significant resource for designers, practitioners, and administrators in this field.

Keywords: Children, Gaziantep Children's Libraries, Design Parameters

ÖNSÖZ

Hasan Kalyoncu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalında hazırlamış olduğum yüksek lisans tezimin tamamlanmasında katkı ve desteklerini esirgemeyen birçok değerli kişi ve kuruma teşekkürlerimi sunmak isterim.

Çocuklarımızın eğitimi ve gelişimi adına büyük bir adım atan ve çocuk kütüphaneleri projesine öncülük eden Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Fatma ŞAHİN'e ve bu projeye önemli katkılarda bulunan, çocuk kütüphaneleri konusunu seçmemde büyük bir etkisi olan, çeşitli kaynaklara ulaşmamı sağlayan Kültür ve Turizm Daire Başkanı Sayın Hüseyin ATEŞ'e en içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Mimarlığa olan tutkusu ve bilgiyi paylaşma cömertliği ile bu çalışmanın tamamlanması için değerli fikirlerini esirgemeyen tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi İrem KÖSE'ye sonsuz minnettarım.

Tez sürecim boyunca destekleri ile yanımda olan bütün çalışma arkadaşlarıma ve özellikle Yüksek Makine Mühendisi Birnur BOZDOĞAN'a ve İnşaat Mühendisi İsmet DAYAN'a çok teşekkür ederim.

Beni bu noktaya getiren annem Hayriye SOBAY ve babam Ramazan SOBAY başta olmak üzere tüm aileme, eşim Ali MERCAN'a her zaman yanımda olduğu, beni motive ettiği ve bana inandığı için; canım kızım Zeynep Elçin ve oğlum Miraç'a bana ilham verdikleri ve gurur kaynağım oldukları için teşekkür ederim.

Gülsüm SOBAY MERCAN
Gaziantep - 2024

Zeynep Elçin ve Miraç'a...

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	v
ÇİZELGE LİSTESİ	vii
ŞEKİL LİSTESİ	xii
SİMGELER VE KISALTMALAR	xviii
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Problemi	2
1.1.1. Problem 1	2
1.1.2. Problem 2	3
1.2. Araştırmanın Soruları	5
1.3. Araştırmanın Amacı ve Hipotezi	5
1.4. Araştırmanın Önemi	6
1.5. Araştırmanın Kapsamı ve Örneklemi	6
1.6. Araştırmanın Düzeni	6
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	8
2.1. Çocuk	8
2.1.1. Çocuk Kavramı	8
2.1.2. Çocuğun Gelişimi	9
2.1.3. Çocuğun Gereksinimleri	15
2.1.4. Çocuk ve Mekân	19
2.2. Kütüphaneler	22
2.2.1. Kütüphanenin Tanımı ve Önemi	22
2.2.2. Kütüphane Türleri	22
2.3. Çocuklar İçin Özel Mekânlar; Çocuk Kütüphaneleri	27
2.3.1. Tanımı ve Önemi	27
2.3.2. Tarihçe	28
2.3.3. Amaç ve Misyon	30
2.3.4. Çocuk Kütüphanesini Oluşturan Öğeler	33
2.4. Dünya'dan ve Türkiye'den Çocuk Kütüphanesi Örnekleri	37
2.4.1. Dünya'dan Çocuk Kütüphanesi Örnekleri	37
2.4.2. Türkiye' deki Çocuk Kütüphanesi Örnekleri	44

2.5. Çocuk Kütüphanelerinin Mekânsal Kalite Kavramı Üzerinden Oluşturulan Tasarım Kriterleri.....	84
2.5.1. Konum, Ulaşılabilirlik, Erişim.....	89
2.5.2. Form, Kimlik, İmaj	90
2.5.3. Konfor	91
2.5.4. Kullanım Çeşitliliği.....	131
3. MATERYAL VE YÖNTEM	134
3.1. Materyal	134
3.2. Araştırma Evreni ve Örneklem Seçimi	134
3.3. Yöntem.....	134
3.3.1. Literatür İncelemesi	136
3.3.2. Anketlerin Hazırlanması	136
3.3.3. Verilerin Toplanması	142
3.3.4. Verilerin Analizi	143
3.3.5. Verilerin Değerlendirilmesi	144
4. ARAŞTIRMA BULGULARI	145
4.1. Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi.....	145
4.1.1. Yapının Konumu.....	145
4.1.2. Yapının Plan Kurgusu ve Cephe Malzemesi	147
4.1.3. Yapının Taşıyıcı Sistemi.....	151
4.1.4. Yapının Mekân Düzenlemesi.....	152
4.2. Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesinin Tasarım Kararlarının Değerlendirilmesi.....	177
4.2.1. Gözlemcinin Gözlem Kartlarını Tasarım Ölçütlerine Göre Değerlendirmesi	177
4.2.2. Ebeveynlere Uygulanan Anketlerin Değerlendirilmesi	180
4.2.3. Çocuklara uygulanan anketlerin değerlendirilmesi	215
5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	238
5.1. Sonuçlar.....	238
5.2. Öneriler	244
KAYNAKÇA.....	247
EKLER	264
ÖZGEÇMİŞ	285

ÇİZELGE LİSTESİ

Çizelge 1.1. Mimarlık Alanında Çocuk Üzerine Yapılan Çalışmalar.....	3
Çizelge 2.1.Çocuğun Bedensel ve Fiziksel Gelişimi	11
Çizelge 2.2. Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi'ne ait analizler.....	49
Çizelge 2.3. Güvenevler Çocuk Kütüphanesi'ne ait analizler.....	56
Çizelge 2.4. Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi'ne ait analizler.....	63
Çizelge 2.5. Mehmet Akif Ersoy Çocuk Kütüphanesi'ne ait analizler.....	70
Çizelge 2.6. Dr. Mecit Barlas Çocuk Kütüphanesi'ne ait analizler.....	73
Çizelge 2.7. Gaziantep Bebek Kütüphanesi'ne ait analizler.....	76
Çizelge 2.8. Van der Voort ve Van Wegen, Mekânsal Kalite Göstergeler.....	85
Çizelge 2.9. Sherwin Greene Prensipleri, Parametreleri ve Yönergeleri.....	86
Çizelge 2.10. 5-11 Yaş Grubu Çocukların Yatay ve Düşey Etkinlikler İçin Uzanma Boyutları.....	111
Çizelge 2.11. 5-11 Yaş Grubu Çocukların Bedensel Ölçüleri.....	111
Çizelge 2.12. 5-11 Yaş Grubu Çocukların Çeşitli Konumlardaki Duruşları İçin Göz Seviyesi Yüksekliği.	112
Çizelge 2.13. Lavabo ve Tuvalet Ölçüleri.....	117
Çizelge 2.14. Renklerin Anlam ve Özellikleri.....	120
Çizelge 2.15. Renklerin Döşemede, Duvarda ve Tavanda Etkisi.....	121
Çizelge 2.16. Çocukların yaş aralıklarına ve cinsiyetlerine göre renk tercihlerindeki Değişiklikler	121
Çizelge 2.17. Okul Kütüphaneleri İç Mekân Tasarımı İçin Önerilen Renkler ve Sağladıkları Psikolojik Etkileri.....	123
Çizelge 3.1. Ankette parametrelere yönelik oluşturulan sorular.....	139
Çizelge 3.2. Anketlerin değerlendirilmesinde kullanılan değerlendirme ölçütleri.....	144
Çizelge 4.1. Kütüphanenin giriş bölümüne ait analizler.....	155
Çizelge 4.2. Kütüphanenin okuma salonuna ait analizler.....	157
Çizelge 4.3. Kütüphanenin idari ofisine ait analizler.....	158
Çizelge 4.4. Kütüphanenin personel mutfağına ait analizler.....	159
Çizelge 4.5. Kütüphanenin hikâye odasına ait analizler.....	161
Çizelge 4.6. Kütüphanenin zemin kat holüne ait analizler.....	162

Çizelge 4.7. Kütüphanenin lavabolarına ait analizler.....	164
Çizelge 4.8. Kütüphanenin merdivenine ait analizler.....	167
Çizelge 4.9. Kütüphanenin kat holüne ait analizler.....	168
Çizelge 4.10. Kütüphanenin ebru atölyesine ait analizler.....	170
Çizelge 4.11. Kütüphanenin mozaik atölyesine ait analizler.....	172
Çizelge 4.12. Kütüphanenin resim atölyesine ait analizler.....	173
Çizelge 4.13. Kütüphanenin teknoloji atölyesine ait analizler.....	175
Çizelge 4.14. Kütüphanenin drama atölyesine ait analizler.....	176
Çizelge 4.15.Örneklem grubunun demografik özelliklerine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları.....	180
Çizelge 4.16. Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi’ni konum, ulaşılabilirlik, erişim yönünden değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları.....	182
Çizelge 4.17. Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi’ni form, kimlik, imaj yönünden değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları.....	184
Çizelge 4.18. Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi’ni mekânsal konforun alt başlığı mekân organizasyonu yönünden değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları.....	186
Çizelge 4.19. Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi’ni mekânsal konforun alt başlığı donatılar yönünden değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları.....	192
Çizelge 4.20. Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi’ni mekânsal konforun alt başlığı malzeme (zemin malzemesi) yönünden değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları.....	195
Çizelge 4.21. Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi’ni mekânsal konforun alt başlığı malzeme (tavan malzemesi) yönünden değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları.....	196
Çizelge 4.22. Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi’ni mekânsal konforun alt başlığı malzeme (duvar malzemesi) yönünden değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları.....	198
Çizelge 4.23. Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi’ni görsel konforun alt başlığı renk yönünden değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları.....	199

Çizelge 4.24. Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni görsel konforun alt başlığı doku yönünden değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları.....	201
Çizelge 4.25. Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni görsel konforun alt başlığı aydınlatma yönünden değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları.....	202
Çizelge 4.26. Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni işitsel konfor yönünden değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları.....	204
Çizelge 4.27. Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni ısısal konfor yönünden değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları.....	205
Çizelge 4.28. Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni kullanım çeşitliliği değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları.....	207
Çizelge 4.29. Konum, Ulaşılabilirlik ve Erişim değerlendirme parametrelerinin yeterlilik düzeyleri.....	208
Çizelge 4.30. Form, Kimlik ve İmajına yönelik değerlendirme parametrelerinin yeterlilik düzeyleri.....	209
Çizelge 4.31. Mekânsal Konforuna (kütüphane içerisindeki mekân organizasyonu, mekanların kullanıcıya uygunluğu, iç mekan kurgusu ve dış mekan kurgusu) yönelik değerlendirme parametrelerinin yeterlilik düzeyleri.....	210
Çizelge 4.32. Donatılara yönelik değerlendirme parametrelerinin yeterlilik düzeyleri.....	211
Çizelge 4.33. Zemin malzemesine yönelik değerlendirme parametrelerinin yeterlilik düzeyleri.....	211
Çizelge 4.34. Tavan malzemesine yönelik değerlendirme parametrelerinin yeterlilik düzeyleri.....	212
Çizelge 4.35. Duvar malzemesine yönelik değerlendirme parametrelerinin yeterlilik düzeyleri.....	212
Çizelge 4.36. Renklere yönelik değerlendirme parametrelerinin yeterlilik düzeyleri.....	213
Çizelge 4.37. Dokulara yönelik değerlendirme parametrelerinin yeterlilik düzeyleri.....	213
Çizelge 4.38. Aydınlatmaya yönelik değerlendirme parametrelerinin yeterlilik düzeyleri.....	213

Çizelge 4.39. İşitsel konfora yönelik değerlendirme parametrelerinin yeterlilik düzeyleri.....	214
Çizelge 4.40. İsisal konfora yönelik değerlendirme parametrelerinin yeterlilik düzeyleri.....	214
Çizelge 4.41. Kullanım çeşitliliğine yönelik değerlendirme parametrelerinin yeterlilik düzeyleri.....	215
Çizelge 4.42.Örnekleme grubunun demografik özelliklerine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları.....	215
Çizelge 4.43. Örnekleme grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi' ne ait iç ve dış mekân görsellerinin, verilen sıfatlara göre değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları.....	217
Çizelge 4.44. Örnekleme grubunun; farklı özelliklere sahip kütüphane binalarından hangisini daha çok beğendiğini tespit etmek amacıyla verdikleri yanıtların yüzde ve frekans dağılımları.....	220
Çizelge 4.45. The Joe & Joan Martin Merkezi 'ne ait değerlendirme.....	221
Çizelge 4.46. Nakanoshima Çocuk Kitap Ormanı binasına ait değerlendirme.....	222
Çizelge 4.47. Clamart Çocuk Kütüphanesi 'ne ait değerlendirme.....	222
Çizelge 8.48. Açık Hava Kütüphanesi 'ne ait değerlendirme.....	223
Çizelge 4.49. Hutong Çocuk Kütüphanesi ve Sanat Merkezi 'ne ait değerlendirme.....	223
Çizelge 4.50. Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ne ait değerlendirme...	224
Çizelge 4.51. Hillary Rodham Clinton Çocuk Kütüphanesi ve Öğrenim Merkezi'ne ait değerlendirme.....	225
Çizelge 4.52. Disney Şato'suna ait değerlendirme.....	225
Çizelge 4.53. Örnekleme grubunun; farklı özelliklere sahip kütüphane bölümlerinden hangisini daha çok beğendiğini tespit etmek amacıyla verdikleri yanıtların yüzde ve frekans dağılımları.....	226
Çizelge 4.54. Örnekleme grubunun; Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'nin genel özelliklerini değerlendirmeleri amacıyla katılımcılardan alınan yanıtların yüzde ve frekans dağılımları.....	230

Çizelge 4.55. Örneklem grubunun; Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ndeki bölümleri değerlendirmeleri amacıyla katılımcılardan alınan yanıtların yüzde ve frekans dağılımları.....	232
Çizelge 5.1. Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'nin ebeveyn, çocuk, gözlemci gözünden parametrelere yönelik problemleri.....	239

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 2.1. Çocuğun Gelişimi.....	9
Şekil 2.2. Piaget’ye göre çocuklarda bilişsel gelişim aşamaları.....	12
Şekil 2.3. Maslow İhtiyaçlar Piramidi	16
Şekil 2.4.Çocuk ve mekân	20
Şekil 2.5. Çocuğun gelişiminde mekân oluşumu.....	21
Şekil 2.6. a) Çin Milli Kütüphanesi iç mekân görünüş b) Çin Milli Kütüphanesi kat planı.....	23
Şekil 2.7. a) The George Peabody Kütüphanesi, Johns Hopkins Üniversitesi Kütüphanesi iç mekân görünüş b) The George Peabody Kütüphanesi, Johns Hopkins Üniversitesi Kütüphanesi planı.....	24
Şekil 2.8.a) Stockholm Halk Kütüphanesi iç mekân görünüş b) Stockholm Halk Kütüphanesi planı.....	24
Şekil 2.9.a) Lishin İlköğretim Okulu Kütüphanesi iç mekân görünüş b) Lishin İlköğretim Okulu Kütüphanesi Kütüphanesi planı.....	25
Şekil 2.10. a) İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı genel görünüş b) İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı planı.....	26
Şekil 2.11.Çocuk Kütüphanesi Ögeleri.....	33
Şekil 2.12. Cals Çocuk Kütüphanesi Dış Mekân Görüntüsü.....	37
Şekil 2.13. Cals Çocuk Kütüphanesi kat planları.....	38
Şekil 2.14. a) Cals Çocuk Kütüphanesi Giriş Bölümü Görünüşü (b) Cals Çocuk Kütüphanesi Okuma Salonu Görünüşü.....	38
Şekil 2.15. a) Cals Çocuk Kütüphanesi Seminer Salonu Görünüş (b) Cals Çocuk Kütüphanesi Eğitim Mutfağı Önden Görünüş.....	39
Şekil 2.16. a) Cals Çocuk Kütüphanesi Merdiven Görünüş (b) Cals Çocuk Kütüphanesi Cephe Görünüş.....	39
Şekil 2.17. a) Cals Çocuk Kütüphanesi Okuma Salonu Görünüş (b) Cals Çocuk Kütüphanesi Arka Cephe Görünüş.....	40
Şekil 2.18. a) Cals Çocuk Kütüphanesi İç Mekân Görünüş (b) Cals Çocuk Kütüphanesi Ön Cephe Görünüş.....	41
Şekil 2.19. Queens Çocuk Kütüphanesi Keşif Merkezi Dış Mekân Görünüşü.....	41
Şekil 2.20. a) Queens Çocuk Kütüphanesi Keşif Merkezi Genel Görünüş (b) Queens Çocuk Kütüphanesi Keşif Merkezi Dış Mekân Görünüş.....	42

Şekil 2.21. Queens Çocuk Kütüphanesi Kat Planları.....	42
Şekil 2.22. a) Queens Çocuk Kütüphanesi Keşif Merkezi Okuma Salonu Görünüş (b) Queens Çocuk Kütüphanesi Keşif Merkezi Multimedia Salonu Görünüş.....	43
Şekil 2.23. a) Queens Çocuk Kütüphanesi Keşif Merkezi Danışma Bölümü Görünüş (b) Queens Çocuk Kütüphanesi Keşif Merkezi Merdiven Görünüş.....	43
Şekil 2.24. Queens Çocuk Kütüphanesi Keşif Merkezi Sistem Şeması.....	44
Şekil 2.25. Rami Kütüphanesi Dış Görünüş.....	45
Şekil 2.26 Rami Çocuk Kütüphanesi Maket Görseli.....	45
Şekil 2.27. Rami Çocuk Kütüphanesi Oyun Alanı Görselleri.....	46
Şekil 2.28. Rami Çocuk Kütüphanesi İç Mekân Donatıları Görselleri.....	47
Şekil 2.29. Kayseri Çocuk Kütüphanesi ve Müzik Okulu.....	47
Şekil 2.30. Kayseri Çocuk Kütüphanesi ve Müzik Okulu Kat Planı.....	48
Şekil 2.31.(a) Kayseri Çocuk Kütüphanesi ve Müzik Okulu Okuma Salonu Görünüş(b) Kayseri Çocuk Kütüphanesi ve Müzik Okulu Müzik Atölyesi Görünüş.....	48
Şekil 2.32. (a) Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi Giriş Bölümü Görünüş (b) Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi Danışma, Güvenlik, Ödünç Alma Bölümü Görünüş.....	53
Şekil 2.33. (a) Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi Okuma Salonu Görünüş (b) Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi Görme Engelliler Bilgisayar Bölümü Görünüş.....	53
Şekil 2.34. (a) Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi Wc Görünüş (b) Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi Masal Atölyesi Görünüş.....	54
Şekil 2.35. (a) Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi Merdiven Görünüş (b) Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi Asansör Görünüş.....	54
Şekil 2.36. (a) Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi Mozaik Atölyesi Görünüş (b) Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi Müzik Atölyesi Görünüş.....	55
Şekil 2.37. (a) Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi Sanat Atölyesi Görünüş (b) Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi Drama Atölyesi Görünüş.....	56
Şekil 2.38. Güvenerler Çocuk Kütüphanesi Giriş Bölümü Görünüş.....	60
Şekil 2.39. (a) Güvenerler Çocuk Kütüphanesi Okuma Salonu Görünüş (b) Güvenerler Çocuk Kütüphanesi Okuma Salonu (Çalışma Alanı) Görünüş.....	61
Şekil 2.40. (a) Güvenerler Çocuk Kütüphanesi Masal Atölyesi Görünüş (b) Güvenerler Çocuk Kütüphanesi Robotik Kodlama Atölyesi Görünüş.	61

Şekil 2.41. (a) Güvenevler Çocuk Kütüphanesi Sanat Atölyesi Görünüş (b) Güvenevler Çocuk Kütüphanesi Merdiven ve Asansör Görünüş.....	62
Şekil 2.42. Güvenevler Çocuk Kütüphanesi Müzik Atölyesi Görünüşleri.....	62
Şekil 2.43. Güvenevler Çocuk Kütüphanesi Drama Atölyesi (Seminer Salonu) Görünüş.....	63
Şekil 2.44. (a) Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi Giriş Bölümü Görünüş (b) Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi Danışma Bankosu Görünüş	67
Şekil 2.45. Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi Masal Atölyesi Görünüşleri.....	67
Şekil 2.46. Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi Okul Öncesi Okuma Salonu Görünüşleri.....	68
Şekil 2.47. (a) Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi Müzik Atölyesi Görünüş (b) Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi Resim Atölyesi Görünüş.....	68
Şekil 2.48. (a) Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi Mozaik Atölyesi Görünüş (b) Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi Dil Atölyesi Görünüş.....	69
Şekil 2.49. (a) Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi Depo, Mescit, Mutfak Görünüş.....	69
Şekil 2.50. (a) Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi Dış Mekân Görünüş.....	70
Şekil 2.51. (a) Mehmet Akif Ersoy Çocuk Kütüphanesi Danışma-Ödünç Alma Bölümü Görünüş (b) Mehmet Akif Ersoy Çocuk Kütüphanesi Okuma Salonu Görünüş	73
Şekil 2.52. Mehmet Akif Ersoy Çocuk Kütüphanesi Hikâye Odası Görünüş	73
Şekil 2.53. (a)Gaziantep Bebek Kütüphanesi Giriş Bölümü Görünüş (b) Gaziantep Bebek Kütüphanesi Danışma Bölümü Görünüş.....	80
Şekil 2.54. Gaziantep Bebek Kütüphanesi Parti Odası Görünüş.....	81
Şekil 2.55. (a)Gaziantep Bebek Kütüphanesi Serbest Oyun Alanı Görünüş (b) Gaziantep Bebek Kütüphanesi Oyun Alanı İzleme Yerleri Görünüş.....	81
Şekil 2.56. (a)Gaziantep Bebek Kütüphanesi Dil Gelişim Atölyesi Görünüş (b) Gaziantep Bebek Kütüphanesi Duyu Bütünleme Atölyesi Görünüş.....	82
Şekil 2.57. (a)Gaziantep Bebek Kütüphanesi Masal ve Ritim Atölyesi Görünüş (b) Gaziantep Bebek Kütüphanesi Ebeveyn Dinlenme Alanı Görünüş.....	82
Şekil 2.58. Gaziantep Bebek Kütüphanesi Okuma Salonundan Görünüşler.....	83

Şekil 2.59. Gaziantep Bebek Kütüphanesi Tuvalet ve Bebek Bakım Odası Görünüşleri.....	83
Şekil 2.60. Kevin Lynch Kalite Parametreleri.....	86
Şekil 2.61.PPS'e göre başarılı kamusal bir alanda bulunması gereken nitelikler.....	87
Şekil 2.62. Çalışmada Kullanılan Tasarım Parametreleri.....	88
Şekil 2.63. Boston Halk Kütüphanesi Çocuk Kütüphanesi İç Mekândan Görünüşler.....	93
Şekil 2.64. Queens Merkez Kütüphanesi (Çocuk Kütüphanesi Keşif Merkezi Merdiven Görünüş.....	95
Şekil 2.65. Millburn Kütüphanesi Giriş-Çıkış Alanı Görünüş.....	96
Şekil 2.66.(a) East Hampton Kütüphanesi Ödünç Verme Bölümü Görünüş [Url-21], (b) Thayer Çocuk Kütüphanesi Görünüş.....	97
Şekil 2.67. West Acres Çocuk kütüphanesi Çocuk Oyun Alanı Bölümü Görünüşleri...	98
Şekil 2.68. Ying Yang Halk kütüphanesi Multimedia Salonu Görünüş.....	100
Şekil 2.69. Denny Sanford Çocuk Kütüphanesi Okuma Salonu Görünüş.....	101
Şekil 2.70. Billund Çocuk Kütüphanesi Okuma Salonu Görünüş.....	101
Şekil 2.71. Jackie ve Harold Spielman Çocuk Kütüphanesi Okuma Salonu Görünüş...	102
Şekil 2.72. Yarı Özel Çalışma Alanı Görünüş.....	103
Şekil 2.73. Burlington Halk kütüphanesi Dinlenme Alanı Görünüş.....	103
Şekil 2.74. Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi Müzik Atölyesi Görünüş.....	104
Şekil 2.75. Henrico İlçe Halk Kütüphanesi Bebek Bölümü Görünüş.....	105
Şekil 2.76. SA Halk Kütüphaneleri Bebek Bölümü Görünüş.....	106
Şekil 2.77. Bebek Bakım Odası Görünüş.....	107
Şekil 2.78. (a)Açık Hava Kitap Okuma Alanı Görünüş [Url-34] (b) Appleton Halk Kütüphanesi Dış Mekân Görünüş.....	107
Şekil 2.79. St. Mary of the Croos İlköğretim Okulu Kitaplık Görünüş.....	115
Şekil 2.80. Neobio Family Park Kütüphanesi Kitaplık Görünüş.....	116
Şekil 2.81.Şangay Müzik Konservatuarı Deneysel Okulunda Hebi Şube Kütüphanesi Kitaplık Görünüş.....	116
Şekil 2.82. Pekin Poplar Çocuk Kütüphanesi İç Mekân Görünüş.....	124
Şekil 2.83.(a) Jackie ve Harold Spielman Çocuk Kütüphanesi İç Mekân Görünüş (b)Çocuk Kütüphanesi Keşif Merkezi İç Mekân Görünüş.....	124
Şekil 2.84. Christchurch Halk Kütüphanesi Çocuk Kütüphanesi İç Mekân Aydınlatma Görünüş.....	127
Şekil 2.85. Yapıya Gelen Sesler Şematik Gösterimi.....	128

Şekil 2.86. Kapalı Mekân Fizik Ortam Öğeleri ile İnsan Algı ve Konforu Arasındaki İlişkiler.....	130
Şekil 2.87. Çocuk Kütüphanesi Etkinlik Alanı.....	132
Şekil 3.1. Araştırmanın Şematik Gösterimi.....	135
Şekil 4.1. Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi Görünüş.....	145
Şekil 4.2. Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'nin İlçedeki Konumu.....	146
Şekil 4.3. Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'nin Konumu.....	146
Şekil 4.4. Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ne Erişim.....	147
Şekil 4.5. Cephe Malzemelerinin Gösterimi.....	147
Şekil 4.6. Yapının Vaziyet Planı.....	148
Şekil 4.7. Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'nin dıştan içe doğru görüşleri (1,2,3 numaralı bakış)	149
Şekil 4.8. Yapının Cephe Çizimleri.....	150
Şekil 4.9. Yapının Kesit Çizimleri.....	151
Şekil 4.10. Yapının Zemin Kat Planı.....	152
Şekil 4.11. Zemin Kat Planının İşlev Şeması.....	153
Şekil 4.12. Zemin Kat Planının Yerleşim Şeması.....	153
Şekil 4.13. Yapının 1.Kat Planı.....	165
Şekil 4.14. 1 Kat Planının İşlev Şeması.....	166
Şekil 4.15.1 Kat Planının Yerleşim Şeması.....	166
Şekil 4.16. The Joe & Joan Martin Merkezi Görünüş.....	221
Şekil 4.17. Nakanoshima Çocuk Kitap Ormanı Görünüş.....	221
Şekil 4.18. La Joie par les livres olan Clamart Çocuk Kütüphanesi.....	222
Şekil 4.19. Açık Hava Kütüphanesi Görünüş.....	222
Şekil.4.20. Hutong Çocuk Kütüphanesi ve Sanat Merkezi Görünüş.....	223
Şekil.4.21. Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi Görünüş.....	224
Şekil.4.22. Hillary Rodham Clinton Çocuk Kütüphanesi ve Öğrenim Merkezi Görünüş.....	224
Şekil.4.23. Disney Şato Görünüş.....	225
Şekil 4.24. Panorama House Ev Kütüphanesi (Güney Kore) Görünüş.....	227
Şekil 4.25. Tasarımcı Sallie Trout'un Ev Kütüphanesi.....	227
Şekil 4.26. Pekin Poplar Kütüphanesi Görünüş	228
Şekil 4.27. Neobio Family Park Kitap Okuma Bölümü Görünüş	229

Şekil 4.28. Monterrey Kütüphanesi Okuma Bölümü Görünüş.....	229
Şekil 4.29. Ekolojik Çocuk Merkezi Okuma Bölümü Görünüş.....	230

SİMGELER VE KISALTMALAR

Simgeler

\bar{X}	Aritmetik ortalama
f	Frekans
%	Yüzde
σ	Standart sapma
m	Metre
cm	Santimetre
m²	Metrekare

Kısaltmalar

ALA	Amerikan Kütüphaneciler Derneği
IFLA	Uluslararası Kütüphane Dernekleri Ve Kuruluşları Federasyonu
TDK	Türk dil kurumu
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
vb	Ve bazı
yy	Yüzyıl

1. GİRİŞ

Çocukluk, insan hayatında en temel ve en hızlı değişimlerin yaşandığı zaman dilimidir. Bu dönem, bireyin öğrenme ve gelişme sürecinde kritik bir evreyi temsil eder. İlk yıllarda edinilen deneyimler, kişinin gelecekteki başarısını şekillendiren önemli yapı taşlarıdır, çünkü bu deneyimler bireyin tüm yaşamını etkiler.

Çocuklar, oynayarak, deneyerek, farklı duyguları yaşayarak, etkileşimde bulunarak, öğrenerek, hatırlayarak, belleklerine depo ederek, düşünerek, anlatarak, dinleyerek, okuyarak ve yaşayarak büyürler. En uygun büyüme ortamını kendileri seçemese de sunulan çevrelerin nitelikleri onların büyüme süreçlerini belirler. Bu nedenle, çocuklara yönelik tüm alanlarda araştırma yapma, keşfetme, deneyim kazanma, tartışma, oyun oynama, sosyalleşme, hayal güçlerini ve düşünme yeteneklerini geliştirme, yeniliklerle tanışma gibi fırsatlar sunmanın önemi büyüktür. (Delice Güller ve Bilbay, 2016).

Çocuklar için ilk öğrenme deneyimleri genellikle aile ortamında başlar ve ardından okul öncesi eğitim kurumları ve diğer eğitim ortamlarıyla devam eder (Temiz, 2018). Çocuk kütüphaneleri, bu süreci destekleyen ortamların başında yer alır. Günümüzde bilgiye her yerden ve kolayca erişilebildiği düşünüldüğünde, çocuklara bilgiyi nasıl kullanacaklarını öğretmek için çocuk kütüphanelerine büyük bir ihtiyaç duyulmaktadır.

Okuma alışkanlığı, bireylerin okuma becerisini edindikten sonra bu eylemi keyifle sürdürebilmeleri için kazanmaları gereken önemli bir yetenektir. Çocuğun gelişiminde önemli bir rol oynayan okuma becerisi, bilişsel yeteneklerinin yanı sıra sözlü ifade yeteneği gibi farklı alanlarda ilerlemesine yardımcı olur. Çocukların okuma alışkanlığı, okuma kültürü, bilgi okuryazarlığı kazanmaları ve kütüphane kültürü donanımına sahip, sosyal yaşamda nitelikli bireyler olarak yetişmeleri için çocuk kütüphaneleri yaşamsal bir öneme sahiptir.

Hızlı teknolojik ilerlemeler ve internetin sunduğu çekici seçeneklerin gölgesinde, kitap okuma alışkanlığı ne yazık ki gerilemektedir. Çocuklar ve gençler, zamanlarını çoğunlukla internet üzerinde oyun oynayarak, sosyal medyada dolaşarak veya video izleyerek geçirmektedirler. Bu eğilim, özellikle çocukların zihinsel ve kültürel gelişimini olumsuz yönde etkilerken, kitap okuma alışkanlığının gelecek nesillerde kaybolma tehlikesini artırmaktadır. İşte bu noktada, çocuk kütüphaneleri umut ışığı ve ilham

kaynağı olarak öne çıkmaktadır. İyi tasarlanmış bir çocuk kütüphanesi, çocukları kitaplara ve öğrenmeye yönlendirerek, hayal güçlerini geliştirmelerine ve farklı becerilerini keşfetmelerine yardımcı olmaktadır. Kütüphaneler, çocuklara keyifli bir okuma atmosferi sunarak, onları kitaplara tanıştırma ve okuma tutkusunu aşılama konusunda önemli bir rol oynamaktadır. Çocuklar için tasarlanacak olan kütüphane mekânlarının kullanıcıya hitap ederek çekici ve estetik olmasıyla birlikte çocuklarda merak uyandırmalıdır.

Bu bağlamda çocuk kütüphanelerinin tasarımında kullanıcıların (çocukların ve ebeveynlerin) ihtiyaç ve beklentilerinin dikkate alınması büyük önem taşır. Kullanıcı odaklı bir tasarım, kütüphanenin işlevsel açıdan kullanıcı memnuniyetini artırır. Çocukların ve ebeveynlerin beklentileri doğrultusunda; kütüphanenin mimari tasarımı ve atmosferinin çocuklara hitap edecek şekilde düzenlenmesi, kütüphanede çeşitli etkinlikler ve programlar düzenlenmesi çocukların ilgisini çekmesi için gereklidir.

Çocuk kütüphaneleri, gençlerin kitaplara tanışması ve bilgi edinmesi için hayati öneme sahip yapılardır. Çocuklar için tasarlanan bu mekânlar, onların bedensel, zihinsel ve bilişsel gelişimlerini desteklemek adına kapsamlı bir yaklaşımla düzenlenmelidir. (Burkut,2019) Bu amaçla hazırlanan tez kapsamında, Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi örneği belirlenen parametrelere göre değerlendirilip, kullanıcı (çocukların ve ebeveynlerin) anketleri sonucunda görüşler değerlendirilmiştir. Yapının kullanımına ait sorunlara ve eksiklere çözüm bulmak amacıyla gelecekteki çalışmalara rehberlik edecek öneriler geliştirilmiştir.

1.1. Araştırmanın Problemi

1.1.1. Problem 1

Kitap okuma eylemi, hızın önem kazandığı bir dönem olan internet çağında, oldukça azalan bir ritüele dönüşmektedir. İnternetin günümüzde önemi ve yeri büyüye de bu eylem, insanlık için hayati bir gereklilik olarak kalacaktır. Özellikle çocukların zihinsel, analitik ve kültürel gelişimi için kitap okuma alışkanlığının kazanılması önemlidir. Bu alışkanlık, çocukluk döneminde edinildiğinde gelecekteki başarıyı etkileyebilir çünkü duygusal gelişim 18. aydan itibaren artar ve 3-11 yaşları arasında duyguları anlama yetenekleri gelişir. Zihinsel gelişim, duygusal gelişimle paraleldir ve yine 3-11 yaşları arasında önemli bir dönemdir (Aydın vd., 2020).

Ülkemizde kitap okuma alışkanlığının ne kadar yaygın olduğu önemli bir sorudur. Türkiye Eğilimleri Araştırması Raporu'na göre, 2019'da kitap okumayanların oranı %50,9

iken, 2020'de bu oran %59,1'e yükselmiştir. Bir yıl içerisinde kitap okumayanların sayısının artması oldukça dikkat çekicidir. Aynı rapora göre, 2020'de kitap okuyanların oranı sadece %40,9'dur, bu durum kitap okumanın giderek gelenekselde kalan bir alışkanlık olma eğiliminde olduğunu göstermektedir (TÜİK, 2021). Kitap okuma alışkanlığının artması için çocuk yaşta okuma bilincinin kazandırılması gerekir. Bu bağlamda çocuk kütüphaneleri önemli mekânlar olarak dikkat çekmektedir. Bu mekânların tasarımlarının estetik, işlevsel ve yapısal anlamda doğru yaklaşımlara sahip olması, çocukların ilgisini çekerek, kitap okuma ritüelinin kazanılmasını sağlanacaktır.

1.1.2. Problem 2

Tez çalışması kapsamında yapılan taramalar sonucunda, çocuk, çocuk-mekân üzerine yazılan makaleler, tezler ve diğer çalışma türleri incelenmiştir. Çocuk oyun alanları, çocukların okul ortamları, engelli çocuklara yönelik mekân tasarımı, çocuk hastaneleri, çocuk odaları, anaokulları, çocuk müzesi, çocuk cezaevleri, çocuk yoğun bakım üniteleri, çocuk -oyun ilişkisi konuları üzerine yoğunlaşıldığı görülmüştür (Çizelge 1.1). Çocuk kütüphanelerinin mimari anlamda yeteri kadar ele alınıp incelenmemesi tezin hareket noktasını oluşturmaktadır. Bu kapsamda çalışma yapılarak literatürdeki boşluğun kapatılması hedeflenmiştir. Çocuk kütüphanelerinin tasarım yaklaşımlarını değerlendirip, mevcuttaki yapı üzerinde sorunların tespit edilmesi sağlanarak, yeni yapılacak yapılara veri olarak girdi oluşturulacaktır.

Çizelge 1.1. Mimarlık Alanında Çocuk Üzerine Yapılan Çalışmalar

KAYNAK	KAPSAM
Tavşan (1995)	Çocuk Odaları
Özbaya Norşon (1998)	İlköğretim Okulları
Koç (1999)	Çocuk-Mekân
Arca (2000)	Çocuk Bakımevleri
Tirali (2000)	Çocuk Cezaevleri
Havayioğlu (2001)	Okul Öncesi Eğitim Kurumları
Zengin (2001)	Okul Oyun Alanları
Çelik (2003)	İlkokul projeleri
Köse (2003)	Çocuk Hastaneleri
Yazıcı (2004)	Sosyal Alanların Çocuklara Etkisi
Korkmaz (2004)	İlköğretim Okulu Tasarımı
Günyel (2005)	Sokak Çocukları Rehabilitasyon Merkezi
Genç (2005)	Çevresel Tasarıma Çocuk Katılımı
Babaoğlu (2007)	Okul Öncesi Eğitim Merkezleri
Öztürk (2009)	Çocuklarda konut kavramı
Öktem (2009)	Özel Eğitim Okulları

Taşcı (2010)	Sokak ve Çocuk Oyun Alanları
Yılmaz (2010)	Çocukta Mekân Algısında Masalın Etkisi
İrtenk (2011)	Çocuk Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi
Ertaş (2012)	Çocuk-Spor
Biket (2012)	Çocuk Yoğun Bakım Üniteleri
Koç (2012)	Çocuk-Mekân
Şahin (2012)	Engelli Çocuk Eğitim Yapıları
Önder (2013)	Yapılı Çevre-Çocuk
Uçar (2013)	Yüksek Konut-Çocuk
Pilavcı (2014)	Çocuk Oyun Alanları
Buluklu (2015)	Çocuk-Konut
Öztürk (2015)	Çocuk-Ev
Turhan (2016)	Çocuk Köyleri
Günay (2016)	Çocuk Oyun Alanları
Yıldızlı (2015)	Çocuk-Tasarım
Kılınç (2017)	Çocuk-Mimarlık
Temel (2018)	İlköğretim Okulları
Burkut (2019)	Çocuk Kütüphanelerinde Tasarım
Tuna (2019)	Çocuk Dostu Oteller
Selçuk (2019)	Çocuk Oyun Alanları
Öktem ve Akpınar (2019)	Çocuk Dostu Şehir
Atacı (2019)	Çocuk Müzeleri
Bakır Kıymaz (2020)	Çocuk-Mobilya
Arat ve Parlak (2020)	Çocuk Kütüphanelerinde Ergonomi
Sarp (2020)	Restoran-Çocuk Oyun Alanı
Yılmaz (2021)	Çocuk Koruma Merkezleri
Tandoğan (2021)	Çocuk Oyun Alanları
Erten Bilgiç & Keskin (2021)	Çocuk Kütüphanelerinde Görsel Algı
Bilgin (2021)	Çocuk Bakım Odaları
Özgen (2022)	Hastane Çocuk Oyun Alanları
Mutlu (2022)	Çocuk Poliklinikleri
Tekin (2022)	Çocuk-Alışveriş Merkezleri
Çetin (2022)	Engelli Çocuk Parkları
Dabbagh (2023)	Çocuk Hastaneleri
Kaçar (2023)	Çocuk-Afet Parkları
Bezan (2024)	Çocuk Poliklinikleri
Şakar (2024)	Çocuk Onkoloji Servisleri

1.2. Araştırmanın Soruları

Çalışma ile ilgili olarak aşağıdaki araştırma sorularına yanıtlar aranmıştır.

- Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi, konum, form, kullanım çeşitliliği mekânsal, ısısal, işitsel ve görsel unsurlarıyla kullanıcı deneyimini nasıl etkilemektedir?
- Mevcut kütüphanenin tasarımı ve hizmetleri, kullanıcıların (ebeveynler ve çocuklar) ihtiyaçlarını ve beklentilerini ne ölçüde karşılamaktadır?
- Kütüphaneden daha fazla faydalanılmasını sağlayacak ve kullanıcı memnuniyetini artıracak somut öneriler nelerdir?

1.3. Araştırmanın Amacı ve Hipotezi

Bu araştırma, Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni kullanıcı bağlamında inceleyerek, kütüphanenin mekânsal özelliklerini, ebeveynlerin ve çocukların görüşlerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Kütüphanenin tasarım kararları literatür doğrultusunda belirlenen parametrelere göre değerlendirilerek, ebeveyn ve çocuklara uygulanan anketler aracılığıyla kütüphaneye dair eksiklikler ve kullanıcı talepleri ortaya koyulmuştur. Ayrıca kullanıcı odaklı bir yaklaşımla mevcut yapının tasarımında ve işleyişinde yapılabilecek iyileştirmeler için öneriler sunulmuştur. Bu bağlamda mevcut ve yeni yapılacak çocuk kütüphanelerinin daha kullanışlı tasarlanması ile kullanıcı sayısının artarak, her yıl düşen okuma oranının yükselmesi hedeflenmiştir.

Araştırmanın hipotezi;” Kullanıcıya yönelik bir tasarıma sahip çocuk kütüphaneleri, çocukların ve ebeveynlerin kütüphane kullanımını ve memnuniyetini artırır.” şeklinde oluşturulmuştur. Bu hipoteze dayanarak, araştırmada daha spesifik ve test edilebilir alt hipotezler de geliştirilmiştir:

Hipotez 1: Çocukların gelişim, ihtiyaç ve beklentilerini göz önünde bulunduran kütüphaneler, çocukların okuma ve öğrenme sevgisini geliştirmelerine katkıda bulunacaktır.

Hipotez 2: Etkili ve kullanışlı mekânsal tasarımlar, çocuk kütüphanelerinin kullanım sıklığını ve süresini artıracaktır.

Hipotez 3: Çeşitli ve ilgi çekici materyaller sunan kütüphaneler, çocukların farklı ilgi alanlarını ve becerilerini geliştirmelerine yardımcı olacaktır.

Hipotez 4: Ebeveynlerin ve çocukların katılımını teşvik eden kütüphaneler, daha güçlü bir topluluk duygusu oluşturacaktır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni inceleyen bu çalışma, çocuk kütüphaneleri tasarımında kullanıcı gereksinmelerinin ön planda tutulması ve gelecekteki akademik çalışmalar ile yeni yapılacak olan çocuk kütüphanelerine rehberlik etmesi bakımından önem taşımaktadır.

Araştırmadan elde edilen bulgular, çocuk kütüphaneleri tasarımcılarına, kullanıcıların ihtiyaç ve beklentilerini daha iyi anlamalarına yardımcı olacak bilgiler sunarak, daha işlevsel, ilgi çekici ve kullanışlı kütüphaneler tasarlanmasına katkıda bulunacaktır. Bu sayede, kütüphaneler, çocukların öğrenme, okuma ve eğlenme deneyimlerini en üst düzeye çıkaracak şekilde tasarlanabilecektir. Ayrıca, araştırma, çocuk kütüphaneleri ile ilgili veri eksikliğini gidermeye katkıda bulunarak, bu alandaki tasarımcılar, uygulamacılar ve yöneticiler için de kaynak teşkil edecektir.

1.5. Araştırmanın Kapsamı ve Örneklemi

Araştırma kapsamında Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'nin literatürden alınan tasarım parametrelerine göre analizi yapılmaktadır.

Araştırmanın örneklemini Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi kullanıcıları olan çocuklar (3-12 yaş) ve ebeveynler oluşturmaktadır. Ebeveynlere yapılan anketlerle çocuk kütüphanesinin kullanımına dair sorunlar tespit edilirken, çocuklara uygulanan anketlerle mekâna ait görüşlere ve çocukların hayallerindeki kütüphanenin nasıl olması gerektiğiyle ilgili fikirlere ulaşılmıştır.

1.6. Araştırmanın Düzeni

Araştırma altı bölümden oluşmaktadır.

- Birinci bölümde; giriş bölümü kısmında araştırmanın problemi, amacı ve hipotezi, önemi, kapsamı ve yöntemi, düzeni ele alınmıştır.
- İkinci bölümde; çocuk kavramı, çocuğun gelişim aşamaları, çocuğun gereksinimleri, çocuğun mekân algısı ele alınmıştır.

- Üçüncü bölümde; kütüphanenin tanımı ve türleri ele alınmıştır.
- Dördüncü bölümde çocuk kütüphanesinin tanımı ve çocuk kütüphanesini oluşturan unsurlar ele alınmıştır.
- Beşinci bölümde; Dünya'dan ve Türkiye'den çocuk kütüphanesi örnekleri planları ve görselleri ile birlikte ele alınmıştır.
- Altıncı bölümde; çocuk kütüphaneleri tasarım kriterleri mekân kalitesi kavramı üzerinden oluşturulup alt başlıklar altında detaylı bir şekilde ele alınmıştır.
- Yedinci bölümde; materyal ve yöntem ele alınmıştır.
- Sekizinci bölümde; bulgular (kütüphanenin incelenmesi ve anket sonuçlarının analizi) detaylı bir şekilde incelenmiştir.
- Dokuzuncu bölümde ise sonuç ve önerilere yer verilmiştir. Araştırmanın bulguları ışığında, çocuk kütüphanesinin mekânsal açıdan daha iyi hizmet verebilmesi için somut ve uygulanabilir öneriler sunulmuştur.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Çocuk

2.1.1. Çocuk Kavramı

Çocuk, yaygın bir tanıma göre, doğumdan ergenliğe kadar olan süreçte gelişen bir insan olarak kabul edilmektedir.

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi, çocuğu "on sekiz yaşından küçük insan" olarak tanımlamıştır. Çocukluk, insan ömrünün bebeklikle yetişkinlik arasındaki aşamasını ifade etmektedir. UNICEF, çocukluğun, sadece doğumdan yetişkinliğe kadar olan bir zaman dilimi olmadığını belirtmektedir (UNICEF,2016). Bu ifade, Montessori'nin "çocukluk, yetişkinliğe geçişte geçici bir aşama değil, insanlığın farklı bir doruğudur" sözüyle desteklenmektedir (Oktay vd.,2006).

Yavuzer (1986), çocukluğu, "küçük bir yetişkin" veya "yetişkinlerden eksik bir birey" olarak değil, bedensel, zihinsel, sosyal ve duygusal ihtiyaçlarını karşılamak isteyen bir "kişi" ve "Doğumdan ergenlik dönemine kadar süren gelişim evresi" olarak tanımlamıştır.

Çocuk, doğanın bir hediyesi olarak görülüp ve çocukluk kavramı toplumsal olarak bir oluşum olarak tanımlanmaktadır. Çocukların nasıl şekillendirildiği değil, algı biçimlerinin nasıl olduğu konusu, tarihsel ve toplumsal yaklaşımın her dönemde nasıl yansıtıldığını vurgulamaktadır. Zihinsel ve fiziksel gelişim sürecinde olan bir çocuğun genel algılama biçimi ve çevresel farkındalığının, sosyal, fiziksel ve çevresel faktörlerin ve bu faktörlerdeki değişimlerin belirlediğini ifade etmektedir (Kail, 2003).

Çocuk gelişimini inceleyen araştırmacılar, çocukların yetişkinlerden farklı bir dünyada yaşadıklarını ve kendilerine özgü zihinsel işleyişlere sahip olduklarını savunmuşlardır. Piaget (1896-1980), çocukların kendi benzersiz zihinsel işleyişlerine ve bakış açılarına sahip olduklarını belirtmektedir.

Çocukluk, belirli bir zamana özgü tek bir evrensel deneyim değildir. Bu, tarihsel olarak değişen kültürel bir olgudur. Geçmişten günümüze, yetişkinlik ile çocukluk arasındaki ayırım çizgisi keyfi olarak belirlenmiş ve bu sınır, zaman içinde değişiklik göstermiştir (Franklin, 1993).

2.1.2. Çocuğun Gelişimi

Çocuklarda karıştırılan "Büyüme" ve "Gelişme" terimleri farklı kavramlardır. Niceliksel artışlar, örneğin kilo artışı ve boy uzaması, büyüme olarak adlandırılırken, gelişim terimi hem bu niceliksel büyümeyi hem de niteliksel artışları içeren bütünsel bir kavramı ifade eder (Yavuzer,2006) (Şekil 2.1).

Şekil 2.1. Çocuğun Gelişimi [Url-1]

Çocuklar, yetişkinler gibi düşünmezler; bu nedenle, onların olaylara ve sorunlara yaklaşımını anlamak için çocukların fiziksel, bilişsel ve psiko-sosyal gelişimini anlamak gereklidir. Çocukların rahat hissetmeleri, düşünsel yapıları ve fiziksel özellikleri dikkate alınarak oluşturulan mekânlarda sağlanabilir. Dolayısıyla, çocuk gelişimini ve farklı yaş gruplarının gelişim evrelerini bilmek ve anlamak önemlidir.

Psikologlar, gelişimi açıklamak ve incelemeyi kolaylaştırmak için gelişim sürecini, kendi içinde belirli özelliklere sahip olan ve birbirleriyle etkileşimde bulunan gelişim alanlarına ve dönemlerine bölmüşlerdir.

Gelişim alanları genel olarak;

- Fiziksel,
- Bilişsel-Algısal
- Psiko-sosyal olmak üzere kategorilere ayrılır.

Gelişim evreleri genellikle ortak özelliklere sahip yaş aralıklarıyla tanımlanmıştır. Bu evreler, doğum öncesi dönem, bebeklik dönemi (0-2 yaş), çocukluk dönemi (2-6 yaş), okul dönemi (6-12 yaş) ve ergenlik dönemi (12-18 yaş) şeklindedir (Senemoğlu, 2009).

Bu çalışmada araştırma konusu 0-12 yaş grubunu kapsadığı için bebeklik, çocukluk ve okul dönemindeki çocukların fiziksel, bilişsel ve psiko-sosyal gelişimi üzerinde durulmuştur.

2.1.2.1 Çocukta Bedensel-Fiziksel Gelişim

Ruh, sosyal yaşam ve zihinsel ilerleme, bedensel büyümenin temelinde yer alır. Bu biyolojik temelli değişimlere uyum sağlayan birey, kişisel olarak çeşitli özellikler kazanır (Yavuzer, 2006).

Yeni doğmuş bir bebek genellikle ortalama 50 cm boyunda ve 3400 gr. ağırlığındadır (Erden ve Akman, 2001). Bir yaşına geldiğinde, ağırlığı yaklaşık üç katına, boyu ise ortalama 76 cm'e ulaşır (Lamp ve Campos, 1982). Bedensel ve motor gelişmenin en hızlı olduğu dönem genellikle 0-1 yaş arasındadır (Erden ve Akman, 2001). Cüceloğlu'na (2002) göre, bebek doğumdan itibaren beş duyuyla ilişkin yeteneklere sahiptir.

3-6 yaş arasındaki okul öncesi dönemde, büyüme hızı bebeklik dönemine kıyasla yavaşlamaya başlar. Vücut oranları değişir ve giderek yetişkin bir bireyin fiziksel özelliklerine daha çok benzer hale gelir. Bu dönem, kas gelişiminin başladığı zaman dilimidir ve sağlıklı bir gelişim için fiziksel aktivitenin önemi artmaktadır.

İlkokul yıllarında büyüme hızı azalmaya devam eder, fakat bedensel aktiviteler oldukça yoğundur. Çocuklar, beden koordinasyonlarını geliştirmeye başlar ve motor becerilerinde ilerleme kaydetmektedir (Erden ve Akman, 2001).

Farklı yaş dönemlerinde, çocukların fiziksel özellikleri değişiklik göstermektedir (Çizelge 2.1). Bu nedenle, çocuklar için mekânlar oluşturulurken, onların fiziksel gelişimlerini göz önünde bulundurmak önemlidir. Negatif etki yaratabilecek tasarımlardan kaçınılmalı ve her yaş grubu için uygun aktivitelerin seçildiği mekânlar tasarlanmalıdır.

Çizelge 2.1.Çocuğun Bedensel ve Fiziksel Gelişimi (Öymen Gür ve Zorlu,2002)

Dönem	Hareket Gelişimi	Zihin ve Duyu Organları	Cinsellik
Doğum 2 Hafta	Esneme refleksi tonik boyun refleksi	Görme, duyma, koku ve tat alma göz odaklama, göz göze gelme, renk ve ayırdına varma. Ses şiddetini ve yönünü ayırt etme. Koku ve tat ayırdına varma	Oral aşama: Ağız, uyarılmanın odak noktasıdır.
1-Aylık 2-Aylık 3-Aylık 4-Aylık 5-Aylık 6-Aylık 7-Aylık 8-Aylık 9-Aylık 10-Aylık 11-Aylık 12-Aylık 13-Aylık 14-Aylık 15-Aylık	Çenesini kaldırabilir Göğsünü kaldırabilir uzanır, Yakalamaya çalışır Yardımla oturabilir Kucakta oturabilir Sandalyesinde oturabilir Kendi başına oturabilir Yardımla ayakta durabilir Eşyaya tutunarak ayakta durur Emekler, tutunarak yürür Yürümeye başlar Kendi kendine ayağa kalkabilir Merdiven tırmanabilir Tek başına ayakta durabilir. Uzama gelişme süreklidir, yürür.	Ses çıkarmaya başlar sesleri tekrar eder {'agu'. "mama" gibi) İlk simgesel anlamı olan sözcüğü söyler; Ek sözcüklü tümceden iki sözcüklü tümceye geçer (18-24 ay)	
2-3 Yaş	Üç tekerlekli bisiklete binebilir	Yetişkinlerin tüm duyuusal yetenekleri vardır. Beyin, yetişkinin %75'ini bulur, dil sürekli gelişir.	Anal yaşama: Anüs, uyarılmanın odak noktasıdır.
4-5 Yaş	Büyüme süreklidir. Dil düzgün olarak gelişir.		Fallik aşama: Cinsel organ, uyarılmanın odak noktasıdır
6 Yaş	İki tekerlekli bisiklete binebilir		Örtük aşama: Cinsel dürtü bastırılır, savurma mekanizmaları artar.
11-13 Yaş	Kızlarda fiziksel yapı ve organların gelişmeleri başlar. Eller, ayaklar büyür.		Kızlarda organ gelişmesi başlar
15-18 Yaş	Erkeklerde fiziksel yapı ve organların gelişmeleri başlar, eller, ayaklar büyür, kızlarda gelişme yavaşlar		Genital aşama: cinsel organlar, uyarılmanın odak noktasıdır
18 Yaş	Erkeklerde boy uzaması yavaşlar		

2.1.2.2.Çocukta Bilişsel Gelişim

"Biliş" terimi, zihinsel etkinlikleri, çevremizi öğrenme ve anlama süreçlerini kapsayan bir kavram olarak kullanılır ve genellikle "düşünme" terimi ile aynı anlamda kullanılmaktadır (Aydın, 2005).

Öğrenme, çevresel uyarıların canlının duyu organları tarafından algılanmasıyla başlamaktadır. Algılanan bu uyarılar hafızaya alınır, işlenir, düzenlenir ve gerektiğinde tekrar kullanılmak üzere depolanmaktadır. Tüm bu süreçlerin uyum içinde gerçekleştirilmesi önemlidir. Beynin bilişsel fonksiyonları olarak adlandırılan bu süreçler, insanın elde ettiği bilgileri sebep-sonuç ilişkisi içinde kullanmasını sağlamaktadır (Keskin, 2009).

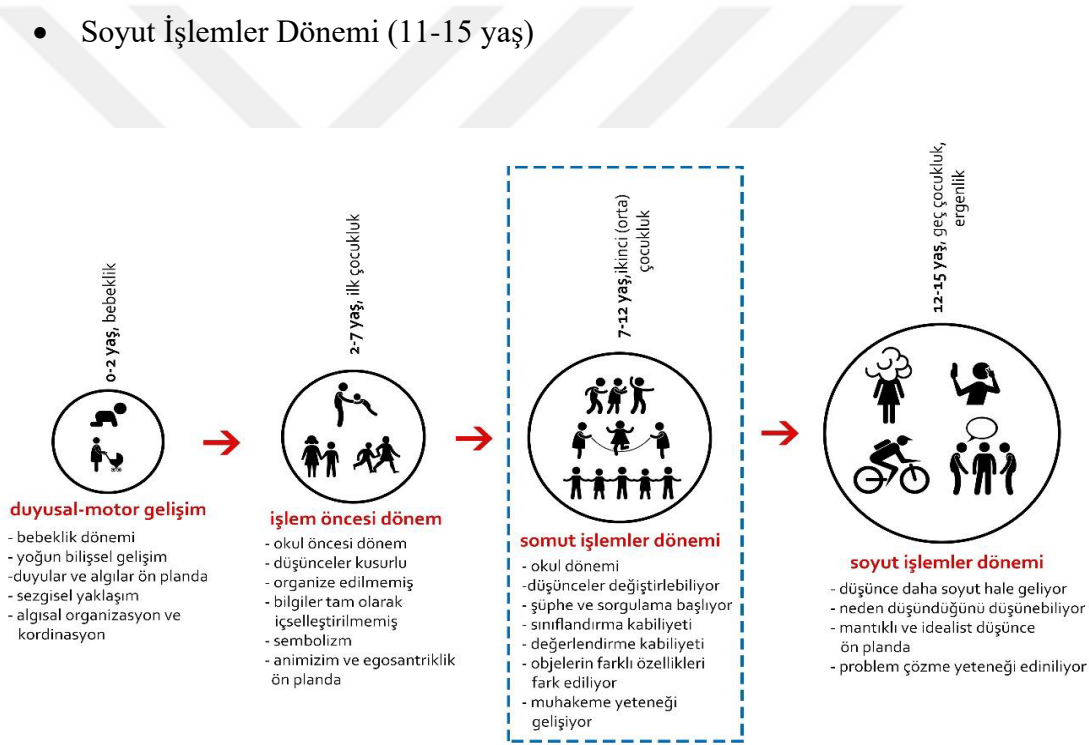
Çocuğun zihinsel gelişimi, çevresini anlama ve dünyayı anlamlandırma sürecine katkıda bulunmaktadır. Bilişsel gelişim, çocuğun çevresini anlamlandırması için gerekli

bilgilerin düzenlenmesi ve bu düzenleme sürecinde meydana gelen değişiklikler açısından kritiktir.

Bilişsel gelişimle ilgili çeşitli araştırmalar yapılmış ve çeşitli teoriler geliştirilmiştir. Bu teorilerden biri, İsviçreli psikolog Jean Piaget'in (1896-1980) Bilişsel Gelişim Kuramıdır. Bu kuram en yaygın kabul görmüş kuramlardan biridir. Piaget'e göre, bilişsel gelişim dört aşamaya ayrılmıştır ve her aşamanın altında birçok alt aşama bulunmaktadır. Bu aşamalar Şekil 2.2 'de listelenmiştir.

Piaget, çocuğun algısal ve bilişsel gelişimini dört aşamada değerlendirir:

- Duyusal Motor Dönem (0-2 yaş)
- İşlem Öncesi Dönem (2-7 yaş)
- Somut İşlemler Dönemi (7-11 yaş)
- Soyut İşlemler Dönemi (11-15 yaş)

Şekil 2.2. Piaget'ye göre çocuklarda bilişsel gelişim aşamaları (Koç, 2012)

• Duyusal Motor Dönem (0-2 Yaş)

Yaşamın ilk iki yılında en temel ve en hızlı değişimler meydana gelir (Köksal Akyol, 2015). Bebek, duyu ve motor becerilerini kullanarak kendini ve dış dünyayı keşfetmeye başlar, bu nedenle bu evre duyu-motor evre olarak adlandırılmaktadır. Bu dönemin başlarında, tüm eylemler refleks düzeyindedir. Emme, tutma, yakalama gibi çeşitli basit eylemlerle kendi vücudunu ve çevresini tanımaya çalışır ve bu süreçte farklı nesnelere ilişkin dış dünyaya ilişkin basit kategorik çerçeveler oluşturmaktadır. Bu evre ilerledikçe, bebek basit zihinsel etkinlikler göstermeye başlamaktadır (Aydın, 2005).

- **İşlem Öncesi Dönem (2-7 Yaş)**

İşlemsel öncesi dönem, duygusal, motor becerilerin ve zihinsel aktivitelerin arttığı ve somut işlem dönemine geçişin sağlandığı bir evredir (İnanç, Bilgin, Atıcı 2007).

Çocukların düşünceleri, hala tam olarak organize edilmemiş ve eksik bir durumdadır. Belirli düşünceleri olmasına rağmen, bu düşüncelerin işlenmesi için gerekli organizasyon ve içselleştirme henüz tam olarak gerçekleşmemiştir. Bu durum genellikle 2-7 yaş aralığına denk gelir ve genellikle okul öncesi dönem olarak adlandırılır. Bu dönem, davranışların henüz yapılandırılmadığı, fikirlerin yeniden yapılandırıldığı, mantıksal işlemlerin eksik olduğu bir dönemdir. Sembolizm önemlidir ve çocuklar genellikle nesnelere basitçe betimleyebilmektedir. Nesnelerin sadece belirli özelliklerini vurgulayabilmektedir. Çocukların düşünceleri hala belirli sınırlar içindedir. Bu dönemde, çocukların kendi bakış açıları ve düşünceleri merkezdedir; başkalarının düşüncesini dikkate almadan, kendi düşünceleriyle dünyayı algılamaktadır. Bu nedenle, bu dönem genellikle benmerkezci olarak tanımlanmaktadır (Santrock, 1996).

- **Somut İşlemler Dönemi (7-11 yaş)**

Bu dönem, çocuğun bilişsel gelişimi için bir dönüm noktasıdır. Çocuk, mantıklı düşünme becerisi geliştirir, kendi benmerkezci düşüncesinden uzaklaşır ve başkalarının da doğru olabileceğini kabul etmeye başlamaktadır. Piaget (1896-1980) 'e göre, bu dönemdeki bir çocuk, eylem, duygu, hareket ve sezgilere dayanarak zihnindeki bilgileri şematize edebilme yeteneği kazanır ve çevresiyle daha bütüncül bir ilişki kurmaktadır (Çanakçıoğlu,2012).

Bu evredeki çocuk, somut bilgiyi sistemli ve mantıklı bir şekilde işleyebilirken, soyut bilgiyi anlamakta zorlanabilmektedir. İlkokul çağındaki çocuklar, somut kavramları zihinsel olarak dönüştürebilme yeteneğine sahiptirler (Gardiner ve Gander,1981).

Piaget (1896-1980) 'e göre, somut işlemler dönemindeki çocuklar, gruplama olarak adlandırılan özel mantıksal bir işlemle yeni bir dizi kural geliştirebilmektedir. Bu kural seti, sınıflama, sıralama, serileme, değişmezlik, sayı ve mekân kavramlarını içermektedir. Çocuklar artık nesnelere büyüklük sırasına göre düzenleyebilir ve mekândaki yerleri değişse bile grup içindeki nesne sayısının değişmeyeceğini anlamaktadır. Örneğin, beden eğitimi dersinde çocuklar boy uzunluğuna göre sıraya girebilir, adlarını alfabetik sıraya koyabilir ve aritmetikte uzaklık, ağırlık, alan ve hacim kavramlarını karşılaştırabilirler (Yavuzer,2015).

- **Soyut İşlemler Dönemi (11-15 yaş)**

Bu dönemin en belirgin özelliği, gerçeğin tüm olasılıklar dizisinden yalnızca birinin farkına varılmasıdır. Gençlik dönemlerindeki düşünce tamamen mantıksaldır. Bu aşamada, düşünce önermeleriyle yoğunlaşır; yani genç birey, karşılaştığı ham bilgileri düzenlenmiş ifadeler veya önermeler aracılığıyla kullanır ve ardından bu önermeler arasında ilişkiler kurmaya başlamaktadır. Bu dönemde, zihnin soyut işlemlerle meşgul edilmesi, bilişsel işleyişin ana özelliği olarak kabul edilmektedir.

Soyut işlemler dönemine giren çocuk, artık kişisel ve soyut yorumları somut kavramlarla ifade edebilecek düzeye gelmiştir. 7-8 yaşından itibaren artan sosyalleşme ile birlikte, kendi görüşlerini ifade edebilecek seviyede tartışmalara katılmaya ve bu nedenle kendi içinde bulunduğu toplumsal çevre ve standartlara karşı daha eleştirel bir tutum sergilemeye başlamaktadır (Çanakçıoğlu,2012).

On iki yaşından itibaren çocuk, çevrenin soyut yapısını algılar ve nesnelere arasındaki biçimsel ilişkileri keşfetmektedir. Soyut dünyanın görsel tarafını anlama sürecinde ilk adımlar bu aşamada atılmaktadır. Görsel sanatlarla ilgilenme artar; zaman-mekânsal deneyimlerin sıklığı ve çeşitliliği, örneğin seyahatler, biçimsel gerçekliğin yaşam boyu gelişimine katkı sağlayan etkinliklerdir (Gür, 2002).

2.1.2.3.Çocukta Psiko-Sosyal Gelişim

Sosyalleşme, oldukça karmaşık bir süreçtir. Birey, çevresindeki kişiler, olaylar, sosyo-ekonomik ve kültürel koşullar ile yasal düzenlemeler gibi birçok faktörün etkisi altındadır. Bu faktörlerin karmaşık etkileşimi, bireyin kimliğini şekillendirmektedir.

Sosyalleşme, bir çocuğun toplum içindeki yerini bulması sürecidir. Bu süreçte, aile, akrabalar, komşular, şehir, köy ve ülke gibi çeşitli topluluklara ait olduğunu öğrenmektedir. Gelişen çocuk, çevresiyle etkileşim içinde olduğundan, çevresindeki insanlara benzer davranışlar geliştirmektedir. Sonuç olarak, farklı özelliklere sahip olsalar da toplumun parçaları arasında büyük benzerlikler gösteren bireyler ortaya çıkarmaktadır. Çocuğun sosyalleşmesi, topluma uyum sağlama ve toplumun bir parçası olma süreci olarak tanımlanabilmektedir. Bu süreçte, çocuk dış etkenlerle etkileşime girer ve toplumun bir üyesi olması için şekillendirilip yönlendirilmektedir.

Erikson (1963-1968) 'a göre insan yaşamında 8 önemli evre bulunmaktadır ve her evrede aşılması gereken bir kriz mevcuttur. Bu krizleri başarıyla aşmak, insanların sağlıklı bir kişilik geliştirmeleri için önemlidir.

Erikson (1963-1968) 'un 8 önemli evresi şunlardır:

1. Güvene Karşı Güvensizlik Evresi: Bu evre doğumdan bir yaşına kadar devam etmektedir.
2. Bağımsızlığa Karşı Utanç ve Şüphecilik Evresi: Bu evre on iki aydan üç yaşına kadar sürmektedir.
3. Girişkenliğe Karşı Suçluluk Duygusu Evresi: Üç yaşından altı yaşına kadar olan dönemi kapsamaktadır.
4. Başarıya Karşı Aşağılık Duygusu Evresi: Altı ile on iki yaş arasındaki dönemde, çocuklar iş planlama, iş birliği, öğrenme ve başarıya ulaşma becerilerini geliştirmektedir. Bu evrede, çocuklar yetişkinlerin kullandığı araçları kullanmaya çalışır ve bir şeyler üretmek onlar için önemlidir. Çocukların çabaları desteklendiğinde, çalışma ve başarıya ulaşma eğilimleri artmaktadır. Ancak desteklenmeyen ve eleştirilen çocuklar, yaptıklarının değersiz olduğuna inanarak aşağılık duyguları geliştirebilmektedir (Senemoğlu, 2009).
5. Evre, kimlik kazanmaya karşı rol karmaşası olarak adlandırılır ve on iki ila on sekiz yaş arasındaki ergenlik dönemini kapsamaktadır. Bu dönemde, ergenler genellikle "Ben kimim?" gibi sorular sorarlar ve çocukluk ile yetişkinlik arasındaki geçiş sürecinde belirsizlik yaşamaktadır. Arkadaşların görüşleri ailelerinininkinden daha fazla önem kazanmaktadır. Fizyolojik ve fiziksel olarak hızlı bir değişim yaşayan ergenler, genellikle gelecekte hakkında kaygı duyarlar ve bu dönemde psikososyal kişilikleri değişebilmektedir (Senemoğlu, 2009).
6. Evre, yalnız kalma hissine karşı dostluk kazanma evresidir ve 18-26 yaşları arasındaki genç yetişkinlik dönemini içermektedir.
7. Evre, duraklama hissine karşı üretkenlik evresidir ve orta yetişkinlik dönemine denk gelmektedir.
8. Evre, umutsuzluk hissine karşı benlik bütünlüğü evresidir.

2.1.3. Çocuğun Gereksinimleri

Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre, ihtiyaç; "duyulan eksiklik veya gereksinim" olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca bireylerin ve toplulukların faaliyetlerini etkili bir şekilde yerine getirebilmeleri için gerekli minimum şartlara ihtiyaç denilmektedir.

Sıklıkla, gereksinim ve istek terimleri birbiriyle karıştırılmaktadır. Ancak "gereksinim", bir zorunluluğu veya bir ihtiyacı ifade eder, konumuz açısından bir

mekânın taşınması gereken "en düşük nitelik seviyesini" tanımlamaktadır. Bu niteliklerden herhangi birine ödün vermek, rahatsızlık sebebi olabilmektedir. Diğer yandan, "istek" terimi daha çok öznel bir değerdir ve kullanıcının sınırsız nitelik ve nicelikte olabilecek amaçlarını ifade etmektedir. Başka bir deyişle, gereksinimler, insanın konfor koşullarını belirleyen düzeyleri, öznel değerlendirmelerine dayalı olarak tanımlamaktadır (Ertürk,1977).

İhtiyaçlar zaman içinde değişebilir; yaş ve moda gibi değişken faktörlerin etkisi altındadır, sosyal çevreye bağlıdır ve teknolojinin ilerlemesiyle birlikte ihtiyaçlardaki farklılaşma daha belirgin hale gelmektedir (Ünügür, 1989). İnsanın ihtiyaçları, davranışlarının temel kaynağıdır. Daha çok temel, yani hayatta kalma içgüdüsüne dayalı ihtiyaçlardan daha az temel ve kişisel olanlara doğru bir hiyerarşi göstermektedir.

Maslow'un (1943) teorisine göre, bir bireyin kendini gerçekleştirme sürecinde olumlu bir ilerleme kaydedebilmesi için yaşamındaki belirli temel ihtiyaçların karşılanması gerekmektedir. Teoriye göre, ihtiyaçlar hiyerarşik bir yapıda sıralanmış ve bireylerin bir üst basamağa geçebilmek için önce alt basamaktaki ihtiyaçlarını karşılamaları gerektiği öne sürülmüştür. İlk basamak, temel fizyolojik ihtiyaçlar olan beslenme ve uyku gibi yaşamsal gereksinimleri içermektedir. İkinci basamak, güvenlik ihtiyacını temsil eder, yani tehlikeden uzak ve güvende olma ihtiyacını içermektedir. Bu aşamayı başarıyla tamamlayan birey, ait olma, sevmeye ve sevilme ihtiyaçlarını başarılı ilişkiler yoluyla karşılamak durumundadır. Daha sonra, başarı ve takdir gibi değerlere ulaşan bireyin, son olarak kendini gerçekleştirme beklenmektedir (Kula ve Çakar, 2015) (Şekil 2.3).

Şekil 2.3. Maslow İhtiyaçlar Piramidi (Kula, S. ve Çakar, B., 2015)

Bu bilgilere göre, çocuğun sağlıklı bir gelişim süreci geçirebilmesi ve kendisini geliştirebilmesi için, temel fizyolojik ve güvenlik ihtiyaçlarının karşılanması; sosyal ihtiyaçlarını karşılayabileceği, diğer çocuklarla sağlıklı iletişim kurabileceği güvenli alanlara ihtiyacı bulunmaktadır. Mekânların tasarımı açısından çocukların ihtiyaçlarını anlamak ve ihtiyaçlarını karşılamak önemlidir.

Fizyolojik Gereksinimler: Çocuğun fizyolojik gereksinimleri, sağlıklı beslenme, rahat ve konforlu uyku, temizlik ve bakım gibi unsurları içerir; genel olarak, sağlıklı ve elverişli bir ortamda büyüme ve gelişme ihtiyacını ifade etmektedir.

Güvenlik İhtiyacı: Güvenlik ihtiyacı, fiziksel ve psikososyal güvenlik unsurlarını kapsamaktadır. Çocuklar, can ve mal güvenliğine ek olarak, güvenli ve emniyetli bir ortamda büyüme ihtiyacı duymaktadırlar (MEGEP,2013)

Gelişimlerinin sağlıklı bir şekilde ilerlemesinde güvenlik önemli bir faktördür. Psikososyal güvenlikleri için, çocuğun etkileşimde olduğu kişilerle sürekli ve düzenli bir iletişim içinde olması gerekmektedir (Gür ve Zorlu, 2002).

Genellikle kendini güvende hisseden bir çocuk, daha sağlıklı bir gelişim kaydetmektedir. Güvenlik ihtiyacı karşılanan çocuk, çevresiyle daha rahat etkileşime geçer, içsel yeteneklerini serbestçe ifade eder ve cesur adımlar atabilmektedir. Tehlike ve korku hissetmediği sürece, güvende olduğunu hissetmek, çocuğun bir sonraki aşamaya daha kolay geçmesine olanak sağlamaktadır. Bu nedenle, güvenlik ihtiyacının karşılanması çocuğun gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır (Maslow,2001).

Aidiyet Gereksinimi: Bir toplumun sağlıklı ve devam edebilir olması için, Maslow'un ifade ettiği gibi, aidiyet gereksinimini bir şekilde karşılaması gerekmektedir (Maslow, 1987). Bu gereksinim, arkadaşlık, samimiyet, güven ve sevgi gibi unsurları içermektedir. Maslow'a göre, fizyolojik ve güvenlik ihtiyaçları karşılandıktan sonra, bireyler aidiyet ve sevgi gereksinimlerine yönelmektedirler.

Çocuklar, ilk olarak ailelerinden başlayarak, yaşlıları, okuldaki arkadaşları, komşuları ve toplumdaki diğer bireyler tarafından kabul görmeye ve sevmeye ihtiyaç duymaktadırlar (Yavuzer,2014).

Ait olma ihtiyacının en temel gereksinimi sevgidir. Sevgi, yaşamın ilk anlarından itibaren çocuğun vazgeçilmez bir parçası olmaktadır. Çocuk, sevgiyi hissetmeye başladığında hem kendisine hem de çevresindekilere değer vermeyi ve güvenmeyi öğrenmektedir. Sevgi ve güven içinde hisseden bir çocuğun ait olma ihtiyacı karşılanmaktadır. Bu durum, çocuğun kendini kabul etmesine yardımcı olmaktadır. Ait

olma ihtiyacı, genellikle 7-9 yaşları arasında belirginleşmeye başlamaktadır (MEGEP, 2013).

Güvenlik, aidiyet duygusu, sevgi ve saygı gibi temel ihtiyaçları karşılanan bir çocuk, kendini tehlikelerden uzak, özgür, ilişkili ve doğal hissedebilir; bu da bilinmeyene yönelmeyi göze almasını sağlayabilmektedir (Maslow, 2001).

Değer Gereksinimi: Fizyolojik, güvenlik ve aidiyet gereksinimleri karşılanan bir çocuk, kendi değerini ve başkalarının da ona değer vermesini, yeteneklerinin takdir edilmesini istemektedir. Çocuğun, kendi yeteneklerini sergileyebileceği, mutluluklarını ve endişelerini paylaşarak kendine güvenen ve kendisiyle barışık bir birey olmasını sağlayacak yaşına uygun fiziksel ve sosyal ortamlarda, aile toplantılarında, yaşlılarıyla etkinliklere katılarak kendini kanıtlaması teşvik edilmelidir (Gür ve Zorlu, 2002).

Kendi Kendini Gerçekleştirme: Sonunda kendisiyle barışık olmak isteyen birisi için, bir müzisyen müzik yapmalı, bir sanatçı resim yapmalı, bir şair şiir yazmalıdır (Maslow, 1987). Maslow'un bu ifadeleriyle bahsettiği şey, ihtiyaçlar hiyerarşisinin en üst basamağı olan kendi kendini gerçekleştirme gereksinimidir. Bu aşama, bireyin kişisel potansiyelini keşfetmesini, kişisel gelişimini aramasını içermektedir. Bireyin tüm yeteneklerini ortaya koyması, mutlu ve başarılı olması olarak da açıklanabilmektedir. Bu ihtiyacın ortaya çıkabilmesi için, fizyolojik, güvenlik, aidiyet ve saygı ihtiyaçlarının karşılanmış olması gerekmektedir (Maslow, 1987).

Eğer bir çocuk olduğu gibi kabul edilir ve davranışları sadece diğer yetişkinleri memnun etmek yerine organizmanın gelişimini desteklemek için değerlendirilirse (değerlendirme için herhangi bir şart belirlenmezse), çocuğun biyolojik ihtiyaçları ile çevresel beklentiler uyumlu bir şekilde bir araya gelir. Bu durumda, kendini gerçekleştirme için uygun bir ortam sağlanmış olmaktadır (Kuzgun, 1972).

Bu belirtilen ihtiyaçlar, çocuğun fiziksel çevresiyle doğrudan ilişkilidir. Çocuğun güvenli alanlarda korkusuzca hareket edebilmesi, olumlu bir gelişim sağlayarak yakın çevresine aidiyet duygusu kazanmasını, sevgi ihtiyacını karşılamasını ve değerli hissetmesini sağlamaktadır. Bu temel ihtiyaçların karşılanması, çocuğun gelişim evrelerine göre konut ve çevresinin önemini farkına varılması gerektiği anlamına gelmektedir.

Çocukların temel ihtiyaçlarının yanı sıra, daha özel ihtiyaçları da bulunmaktadır. İlk çocukluktan itibaren, sadece oyuna değil, aynı zamanda psikomotor becerilerini geliştirmek ve diğer birçok aktivite için içgüdüsel ihtiyaçları bulunmaktadır (Chilton, 1991).

Özel ihtiyaçlar ise şu şekilde sıralanabilir:

- Keşfetmek, kazmak, denemek ve kendi başlarına yeni şeyler bulmak gibi farklı etkinliklerle kendilerini tanımak için çeşitli yöntemler kullanmak
- Yardımlaşmak ve birlikte hareket etmek fırsatları yaratarak sosyal ilişkilerini geliştirmek
- Rol yapmak ve öykünmek
- Macera aramak ve cesaret etmek gibi pek çok yöntemle kendilerini tanımak için potansiyellerini ve sınırlarını keşfetmek
- Yaratmak ve inşa etmek, tırmanmak, zıplamak, sürünmek, sallanmak ve kaymak gibi farklı yükseklikler ve düzlemler denemek,
- Hayal kurmak ve inandırmak, toprak, kum, su gibi ana malzemelerle deneyler yapmak, farklı formlar, renkler ve dokuları denemek (Chilton, 1991; Sivri, 1993).

2.1.4. Çocuk ve Mekân

"Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlüğünde 'mekân', 'yer, bulunulan yer, boşluk' olarak tanımlanmaktadır. Mimarlık sözlüklerine göre ise mekân, 'insanı çevreden belirli bir ölçüde ayıran ve içinde faaliyetlerini sürdürebileceği boşluk' olarak tanımlanır."

Basit olarak, bireylerin veya grupların ikamet ettiği alan olarak tanımlanan mekân, insanların, kişiler arası ilişkilerin ve bu ilişkiler için gerekli ekipmanların bulunduğu bir alandır. Bu yapı ve özelliklere göre sınırları belirlenen bir alandır. Mekân kavramı, kişisel mekândan egemen alana, en küçük iç mekândan en büyük ölçekli kentsel mekâna ve hatta evrene kadar farklı ölçeklere ayrılabilir (Gür, 1996).

İnsan, doğumundan itibaren tüm önemli faaliyetlerini ve sosyal etkileşimlerini mekânlarda gerçekleştirmektedir. Mekân, toplumun, insanı ve yaşam biçimini yansıtır. Aynı zamanda, mekânın üretildiği, inşa edildiği ve sosyal etkinliklerin gerçekleştiği sosyal çevreyi ifade etmektedir (Alver, 2013) (Şekil.2.4).

Çocuklar, zamanlarının büyük bir kısmını geçirdikleri yerler olan konutları, yakın çevreleri, oyun alanları, okullar, bahçeler, meydanlar ve kütüphaneler gibi kamusal alanlarla tanımlanan mekânlarda bulunmaktadır (Ayataç ve Genç, 2015).

Şekil 2.4.Çocuk ve mekân [Url-2]

Lillehammer (2010)'ın belirttiğine göre, çocuklara ait mekânları üç farklı kategoriye ayırmak mümkündür. Bu alanlardan birincisi, yetişkinlerin bilgisi dışında, çocuklar tarafından oluşturulan özel mekânlardır (Högberg, 2007). İkincisi, yetişkinlerle çocukların birlikte paylaştığı öğrenim veya teknolojik faaliyetlere dayalı alanlar olarak sayılmaktadır. Son olarak, yetişkinler tarafından çocuklar için inşa edilen alanlar da mevcuttur.

Çocukların mekân algısı, fiziksel ve zihinsel gelişimlerdeki bazı faktörlerden etkilenmektedir. Hem çocuklar hem de yetişkinler, fiziksel ve zihinsel aktiviteleri açısından mekânı algılama ve değerlendirme konusunda farklılıklar göstermektedir.

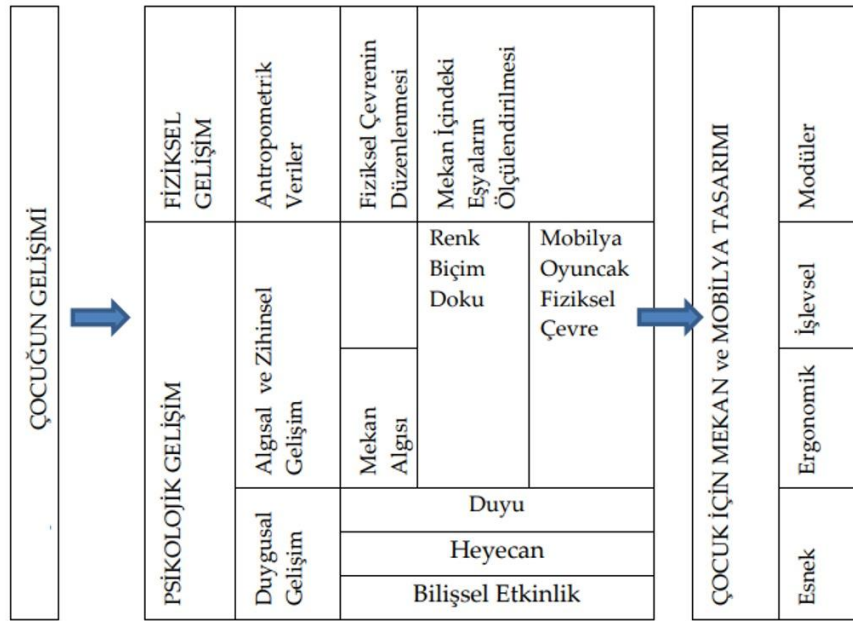
Çocuklarda mekânsal farkındalık, nesnelere korunmasıyla ilgili farkındalıkla başlamaktadır. Bu genellikle çocuğun bir yaşına kadar olan döneme denk gelmektedir. Bu dönemde, çocuk nesnelere arasında ilişkiler kurmaya başlar ve aynı zamanda gizlenen nesnelere hemen kaybolmadığını fark eder, hatta çocuk onları göremese bile. Bu süreç, çocuğun zihninde uzamsal bilincinin oluşmaya başladığını işaret etmektedir (Altman ve Chemers, 1980). İki yaşından sonra, çocuklar yakınlık, kopukluk, hapsedilmişlik ve uzamsal süreklilik gibi ilişkileri anlamaya başlar ve bu ilişkiler zihinsel olarak şekillenir. Çocuk, bu algıları imgelerinde göstermeye başlamaktadır. Nesnelere arasındaki tam mesafeleri anlayarak, bu ilişkileri kendi perspektif kurallarına göre bazı önyargılarla temsil etmektedir. Piaget (1896-1980), bu aşamaya "projektif aşama" adını vermiştir. Projektif uzay aşamasını takip eden aşama ise "metrik uzay aşamasıdır". Bu aşamada çocuk, nesnelere belirli bir düzene yerleştirmiştir. Alanları ve mesafeleri bir sistem içinde kesin perspektif kurallarına göre temsil etmeye başlamıştır (Akarsu, 1989).

Çocuk davranışlarının kişilik, zekâ gibi özelliklerden ziyade, çocuğun içinde bulunduğu psiko-sosyal ortam ve mekân tarafından şekillendiği bir dizi çalışma tarafından kanıtlanmıştır. Farklı yapı ve kişilik özelliklerine sahip çocuklar, bir restoranda restoranın koşullarına, bir matematik dersinde ise derslik ve dersin koşullarına bağlı

olarak benzer davranışlar sergilemektedir. Tüm bu benzer davranışlar, çocuğun ihtiyaçları tarafından belirlenir (Gür & Zorlu, 2002).

“Çocuk ve mekân” terimleri arasındaki ilişki yalnızca çocuklar için özel olarak tasarlanmış mekânların çocuklar tarafından nasıl algılandığıyla sınırlı değildir. Bunun yanı sıra, çocuğun deneyimlediği, yetişkinlerle birlikte yaşadığı ve günlük yaşamında kişisel ihtiyaçlarını karşılayan mekânları da kapsamaktadır. Çünkü çocuk mekânları, yetişkinlerin etkisinden bağımsız değildir (Yılmaz, 2010).

Çocukluk dönemi, insan yaşamının önemli bir parçasını oluşturur ve bu dönemde deneyimlenen ve bulunulan fiziksel çevre, fizyolojik ve psikolojik olarak ileriki yaşam dönemlerini etkilemektedir. Bu nedenle, çocukların mekânı algıladıkları şekilde mekânla etkileşime gireceklerini dikkate almak ve mekânı kullanıcıya uygun olarak tasarlamak önemlidir(Şekil.2.5).

Şekil 2.5.Çocuğun gelişiminde mekân oluşumu (Demirarslan, 2019)

Yetersiz tasarlanmış mekânlar ve mekân öğeleri, çocuğun olumsuz gelişim riskini artırabilirken, uygun şekilde tasarlanmış mekânların çocuğun fiziksel ve zihinsel sağlığını desteklediğini; duysal ve bilişsel gelişimini hızlandırdığını, eğitimsel ve öğretici işlevleri yerine getirerek olumlu davranışları teşvik ettiğini ve kaza riskini azaltarak yaşamsal bir rol oynadığını söylenebilmektedir.

2.2. Kütüphaneler

2.2.1. Kütüphanenin Tanımı ve Önemi

Kütüphane terimi Eski Yunanca ‘da bibliotheca şeklinde ifade edilirken, Latince ‘de bibliotheca olarak yer almıştır. Bu kelime, iki farklı kelimedenden oluşmaktadır. İlk olarak, biblos veya byblos şeklinde olan kısmı, yazı malzemesi olarak kullanılan papirüs bitkisinin yapraklarının elde edilmesine atıfta bulunmaktadır. Daha sonraki dönemlerde ise, çağın gereksinimlerine uygun olarak papirüs rulosu biçimindeki kitaplar için kullanılmıştır. En nihayetinde, parşömen kodeksi de bu ismi almıştır. İkinci kısım olan theke ise, içine alıp saklayan ve koruyan herhangi bir nesne anlamına gelmektedir (Yıldız, 2003).

Jale Baysal, kütüphane kelimesinin günümüzdeki tanımını şu şekilde ifade etmiştir: "Kütüphane, belirli bir topluluğun veya herkesin faydalanması için çeşitli yayınları toplayan, düzenleyen ve en uygun erişim ortamını sağlayarak bu yayınları kullanıcılarına sunan bir kuruluştur" (Baysal, 2005).

Bu açıklamalardan, "kütüphane" kelimesinin anlamının belirli bir zamanda ve dönüşüm sürecinde şekillendiği söylenmektedir. Başlangıçta, kütüphane kavramının temelinde "kitap" bulunurken, zamanla bu kavrama "kitapları içeren bir mekân" anlamı yüklenmiştir (Akatlı, 2016).

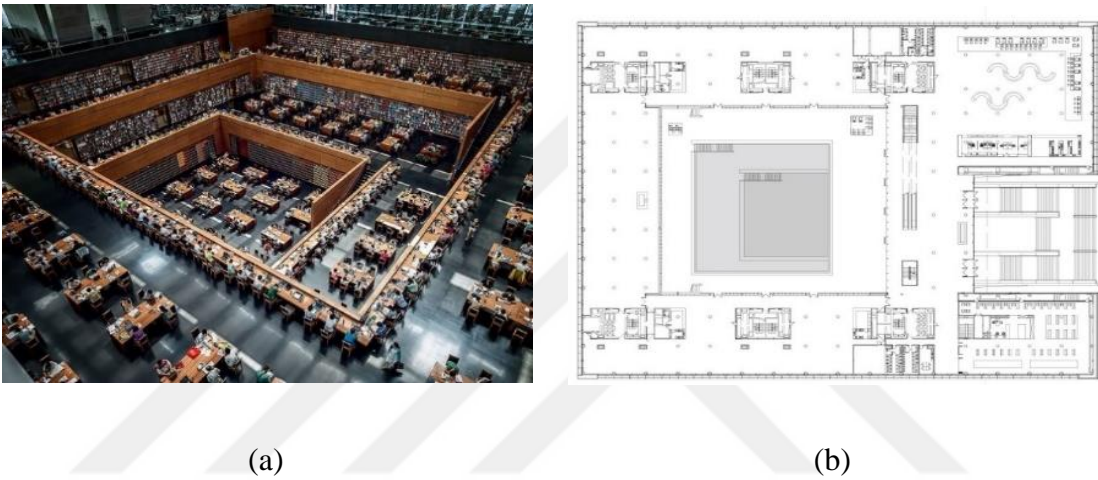
Kütüphanelerin önemi konusunda Cari M. White (1973) şu sözleri dile getirmiştir: "Modern iletişim araçlarının en önemlilerinden biri olarak kabul edilmektedir. Çünkü araştırma ve üniversite, okul ve halk kütüphaneleri gibi çeşitli türlerde olsun, bunlar insanların dünya üzerindeki en değerli hazinelerle, yani diğer insanların ürettiği fikirlerle temasını sağlayan temel kurumlardır." (Alar, 2001). Geçmişle bağlarını koparmayan toplumlar, kütüphaneler aracılığıyla edindikleri deneyimleri günümüze aktararak gelişimlerini göstermektedirler.

2.2.2. Kütüphane Türleri

Kütüphaneler, işlevleri, hizmet prensipleri, amaçları ve rollerine göre yedi farklı kategoriye ayrılır: Ulusal, üniversite, halk, çocuk, okul, dijital ve özel araştırma kütüphaneleri. Kütüphanelerin türüne göre kullanılma sıklığı, kullanma süresi ve kullanıcı profili değişiklik göstermektedir. (Küçükcan, 2010; Keseroğlu, 2010).

2.2.2.1. Milli Kütüphaneler

Milli kütüphaneler; bir ülkede yayımlanan eserlerin yurt dışındaki ilgili yayınlarını bir araya getirmek, ulusal bir merkez oluşturarak ülkenin yayınları hakkında bilgi sağlamak, ulusal ve uluslararası kurumlarla ilişki kurmak, çeşitli konularda bibliyografik çalışmalar yapan yurt içi kuruluşlar arasında iş birliği sağlamak gibi görevleri olan kuruluşlardır. Bu kütüphane türüne Çin Milli Kütüphanesi örnek olarak verilebilir (Şekil 2.6). Milli kütüphaneler, ülke içinde belirli bir misyona sahip olmalı, milli kültür araştırmalarını desteklemeli, ülkeyle ilgili yayınları izleyip edinmeli, çeşitli bilim ve sanat çalışmalarını desteklemelidir (Kakırman Yıldız, 2009).

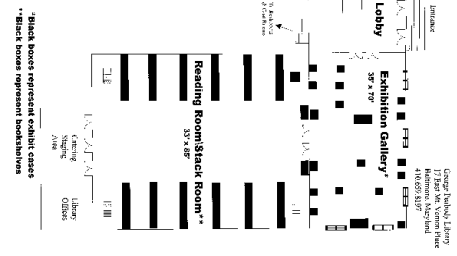
Şekil 2.6. (a) Çin Milli Kütüphanesi iç mekân görünüşü[Url-3] , (b) Çin Milli Kütüphanesi kat planı [Url-4]

2.2.2.2. Üniversite Kütüphanesi

Baysal (1982) 'ın tanımına göre, üniversite kütüphanesi, "Üniversite içinde öğretim, bilimsel araştırma ve geliştirme çalışmalarını desteklemek, her gün gelişen dünya biliminden en son verileri izlemekle görevli kitaplıklardır". Üniversite kütüphaneleri, özellikle üniversite öğrencileri, akademik ve idari personel için hizmet veren kütüphanelerdir. Bu kurumlar genellikle araştırmacıların yoğun olarak kullandığı yerlerdir ve bu nedenle araştırma yapanların güncel olan kaynaklar ve yayınlar hakkında haberdar olmalarını sağlamak önemlidir. Üniversite kütüphanesine Amerika' da bulunan Johns Hopkins Üniversitesi 'ne bağlı The George Peabody Kütüphanesi örnek olarak verilebilmektedir (Şekil 2.7).

(a)

(b)

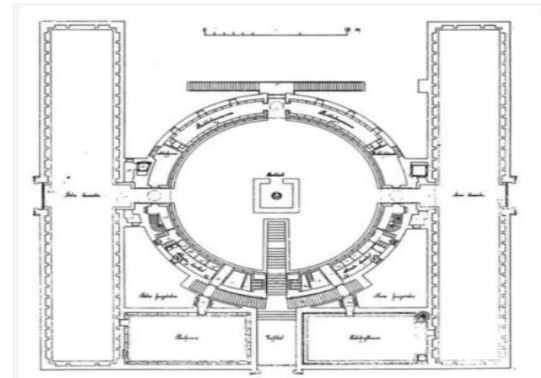
Şekil 2.7. (a) The George Peabody Kütüphanesi, Johns Hopkins Üniversitesi Kütüphanesi iç mekân görünüş, (b) The George Peabody Kütüphanesi, Johns Hopkins Üniversitesi Kütüphanesi kat planı [Url-5]

2.2.2.3. Halk Kütüphaneleri

Halk kütüphaneleri, genellikle yerel yönetimler tarafından kurulan ve finanse edilen kuruluşlardır. Stockholm Halk Kütüphanesi bu kütüphane türüne güzel bir örnektir (Şekil 2.8). Bu kütüphaneler, yaş, ırk, cinsiyet, dil, din, milliyet, meslek ve sosyal statü gibi farklılıkları gözetmeksizin herkesin kullanımına uygundur. Özel bir kullanıcı kitlesi olmayıp her yaş ve eğitim seviyesinden insanların erişimine açıktır. Ayrıca, boş zamanların değerlendirilebileceği ve toplumun eğitim ve kültür düzeyini artırmaya yönelik hizmetler sunmaktadır. Kütüphane hizmetleri tamamen ücretsizdir (Küçükcan, 2010; Yılmaz, 1996; Yılmaz, 2004).

(a)

(b)

Şekil 2.8. (a) Stockholm Halk Kütüphanesi iç mekân görünüş[Url-6] , (b) Stockholm Halk Kütüphanesi kat planı [Url-7]

2.2.2.4.Okul Kütüphaneleri

Okullardaki ders programlarına destek olmak, okuma ihtiyaçlarını karşılamak, kitap ve kütüphane kullanımını öğretmek ve kütüphane deneyiminden faydalanarak toplumsal davranışları güçlendirmeye yardımcı olmak amacıyla okul kütüphaneleri oluşturulmuştur (Baysal, 1993). Tayvan’ da bulunan Lishin İlköğretim Okulu Kütüphanesi örnek olarak verilebilmektedir (Şekil 2.9).

Halk kütüphaneleri ve okulların aynı eğitim otoritesi tarafından yönetildiği durumlarda, halk kütüphane hizmetleri okul departmanları tarafından yürütülmektedir. Bu durumda, kitapların satın alınması, etiketlenmesi, işlenmesi ve koruyucu kapaklarla donatılması gibi rutin işlemler okul personeli tarafından gerçekleştirilip okullara gönderilmektedir (Url-8) (Balcı, 2006).

(a)

(b)

Şekil 2.9. (a) Lishin İlköğretim Okulu Kütüphanesi iç mekân görünüşü,

(b)Lishin İlköğretim Okulu Kütüphanesi kat planı [Url-9]

2.2.2.5.Dijital Kütüphaneler

Dijital kütüphaneler, uluslararası standartlara uygun olarak belirli nitelikteki koleksiyonları toplar ve yönetir, ardından kullanıcıların erişimine hızlı ve sürdürülebilir bir şekilde açılan çevrimiçi bir ağıdır. Bu kütüphaneler, gelenekselleşmiş kütüphanecilik işleyişinden farklı olmasına rağmen, koleksiyonları bilgisayara ortamına aktarmak ve taramaları yazılımlar kullanarak yapmak gibi temel prensipleri benimsemektedir. Elektronik veya sanal kütüphaneler diye de tanınan bu kütüphaneler, kaynağın erişiminde zamanın ve mekânın sınırlamalarını ortadan kaldırmış ve evrensel erişimi ana amaç olarak edinmişlerdir (Url-10).

2.2.2.6. Özel Araştırma Kütüphanesi

Özel araştırma kütüphaneleri, çeşitli konu alanlarını kapsayan, diğer kütüphane türlerinden farklı olarak kurulan kütüphanelerdir. Bu kütüphanelerin amacı, kapsadıkları konu alanıyla ilgili bilgileri okuyucularına aktarmak ve gereksinim duyulan yayınları kullanıcılarına sunmaktır. Özel araştırma kütüphaneleri, işletme büyüklüğüne bağlı olarak tek kişilik işletmeler veya daha karmaşık bir kütüphane sistemi içinde yer alabilmektedirler (Schwarzer & Kaegbein, 1993).

Müze kütüphaneleri, yazma ve nadir eserler kütüphaneleri, hukuk, medya, tıp vb. temalı kütüphaneler ve çocuk kütüphaneleri özel konulu kütüphaneler içerisinde yer almaktadır. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı Atatürk Kitaplığı özel araştırma kütüphanesine örnek olarak verilebilir. (Şekil 2.10).

(a)

(b)

Şekil 2.10. (a) İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı genel görünüşü,

(b) İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı kat planı [Url-11]

2.3. Çocuklar İçin Özel Mekânlar; Çocuk Kütüphaneleri

2.3.1. Tanımı ve Önemi

Bir toplumun niteliği, çocukların yaşam kalitesine bağlı olarak değerlendirilir (Sullivan, 2005). Çocuklar için nitelikli bir hayat sürmenin yollarından biri ise bilgi ve becerisini geliştirebileceği doğru mekânlarda bulunmasından geçmektedir. Bilginin temeline sahip olan kütüphaneler, insanların bir araya gelip sosyal etkileşimde bulunmasını teşvik eden, şehrin önemli hafıza merkezleridir.

Çocuk kütüphaneleri ise, çocukların hayat kalitelerini iyileştiren önemli unsurlardan biridir. Çocuk kütüphanesi olarak adlandırılan bu tür kütüphane, çocuğun temel yaşam becerilerini kazanmasında etkili bir rol oynar, kütüphane kültürünü başlatır, doğru bilgiye erişimini sağlar, okuma kültürünü, eğitimini, kültürel gelişimini, olumlu kişilik özelliklerinin gelişimini ve toplumsallaştırma sürecini desteklemektedir. Ayrıca, bu kuruluş güvenilir bir kaynaktır (Yılmaz, 2019).

Çocuk kütüphaneleri, miniklerin ilk resimli kitaplarla tanıştıkları andan yetişkinlere yönelik kütüphanelere hazır olana kadar her yaşa uygun ve ilgi çekici yayınlar sunarak yaşam boyu öğrenme ve okuryazarlık becerileri kazanmalarına katkıda bulunmaktadır (IFLA, 2011). Bu özel mekânlarda çocuklar hem eğlenip hem de öğrenebilecekleri kitapları seçme özgürlüğüne sahiptir ve gerektiğinde kütüphanecilerden rehberlik alabilmektedir. Çocuk kütüphaneleri, hayal gücünün ve öğrenmenin kapılarını aralayarak onları topluma aktif bireyler olarak yetiştirmeyi amaçlamaktadır (Colvin, 1963).

Bir diğer tanım, 1982 yılında yürürlüğe girmiş olan Halk ve Çocuk Kütüphaneleri Yönetmeliği (1982)'nde bulunmaktadır. Bu tanıma göre, Halk Kütüphanelerinde çocuk bölümleri kurularak, 16 yaşına kadar olan çocukların fikir ve ruh gelişimlerini desteklemek, kendi ilgi alanlarını ve bilgilerini geliştirmek, onları milli varlığa daha faydalı bir hale getirmek amaçlanmaktadır.

2012 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan Halk Kütüphaneleri Yönetmeliği (2012) 'nde, çocuk kütüphaneleri için "İl veya ilçe halk kütüphanesine bağlı olarak on dört yaşına kadar olan çocuklara ayrı bir binada hizmet veren kütüphanelerdir." şeklinde bir tanım bulunmaktadır.

Çocuk kütüphanesi için yapılan tanımların sonuçlarına bakıldığında, nitelikli bir kütüphane sağlamanın, hem çocuklar hem ebeveynler hem de nihayetinde toplum

açısından birçok fayda sağladığı anlaşılmaktadır (Shine Edizer ve Akçay Duff, 2019). Bu tür kütüphaneler, çocuğun dünyasını zenginleştirmekte, hayal gücünü ve merak duygusunu geliştirmekte etkilidir. Ayrıca, okuryazarlık becerilerini edinme, öğrenme ve okuma alışkanlığı kazanma süreçlerinde önemli bir rol oynarlar. Çocuk kütüphaneleri ayrıca, çocuğun fikir ve psikolojik gelişimini destekleyerek sağlıklı bir şekilde tamamlamasına katkıda bulunmaktadır (Demircan, 2006). Bu sayede, sağlıklı bir gelişim göstermiş, toplumsal değişikliklere uyum sağlayabilen bireyler yetişmektedir.

Toplumun yapısı ve yaşam tarzları değiştikçe, bilim ve sanat alanındaki ilerlemelerin hızlanmasıyla birlikte, gerekli bilgi ve becerilerin sayısı artmıştır. Bu durum, eğitim kurumlarının çeşitlenmesine ve kütüphanelerin daha etkili bir şekilde var olmasına yol açmıştır. Bu gereksinim doğrultusunda, çocuk kütüphaneleri; çocukların kitaplara ve yazılı eserlere erişimini ve buluşmalarını sağlamada önemli bir köprü olarak kabul edilmiştir.

Kütüphaneler, topluma kazandırılmaları için güvenli bir platform olarak kabul edilmektedir (IFLA, 2011). Bu nedenle, kütüphaneler çocuklara ve ailelerine yönelik kaynaklara ve hizmetlere erişim imkânı sağlarken aynı zamanda ailelerin çocuklarıyla etkileşim kurabilecekleri yeni fırsatlar sunmaktadır. Bu bağlamda, ailelerin hem kendileri için hem de çocuklarının eğitim ve eğlence ihtiyaçları için kullanabilecekleri kütüphane mekânlarının toplumsal kültüre katkısı büyük olmuştur (Küçükcan, 2010).

2.3.2. Tarihçe

19. yüzyılın başlarında Amerika Birleşik Devletleri'nde kurulan çoğu halk kütüphanesi, birkaç istisna dışında, genellikle çocuk kullanıcılarına hizmet sunmamaktaydı. Ancak, 1876'da Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Barosu, halk kütüphanelerinin durumunu değerlendiren bir çalışma başlattı ve bu çalışmanın sonucunda halk kütüphanelerinin çocuklara yönelik hizmetlerinin sınırlı olduğu ortaya çıkmıştır. Aynı araştırmada, okuma alışkanlığının çocukluk döneminde geliştirilmesinin önemi de vurgulanmıştır. (Walter, 2001).

John Dewey'in eğitimle ilgili düşünceleri, 19. yüzyılın sonlarında, diğer disiplinleri de etkilemiştir. Bu etki, eğitim, çocuk psikolojisi ve kütüphanecilik alanlarında uzmanların çocuklar üzerindeki çalışmalarına daha fazla odaklanmasını sağlamıştır (Walter, 2001). Bu gelişmelerin ardından, kütüphaneler yavaş yavaş çocuklara hizmet vermeye başlamıştır.

1900 yılında Amerikan Kütüphaneciler Derneği (ALA), ulusal düzeyde profesyonel çocuk kütüphaneciliği için eğitim programları geliştirerek önemli bir adım

atmıştır (Karadeniz, 2016). Bu programlar, Pittsburgh'da iki yıllık bir eğitim olarak hayata geçirilmiştir (Jenkins, 1994, akt. Karadeniz, 2016). İlk çocuk bölümü kütüphanecilerinden Anne Carrol Moore, çocuk bölümlerini ev ortamına benzetecek şekilde düzenlemeye çalışmıştır. Çocukların rahat edebileceği sandalyeler, saksı raflar ve ebeveynler için sanat kitapları gibi unsurlara özen göstermiştir. O zamanlarda çocuklar için çok az kitap bulunduğundan, çocuk bölümünde sadece ebeveynler için sanat kitapları bulundurulmuştur. Gelecekte çocuk kütüphanesinde çalışacak kütüphanecilerin nitelikleri üzerine yoğunlaşmış ve bu konuda eğitimler ve etkinlikler düzenlenmiştir (Walter,2001).

19. yüzyılın son çeyreğinde, çocuk kütüphanelerine olan talepler artmıştır. Bu dönemde, çocuk kütüphaneleri genellikle dört yaşın altındaki çocuklara hizmet vermemektedir. Fakat bilinçlenen ebeveynler, hatta bebekler için bile kütüphane talep etmeye başlamışlardır. Bu taleplere olumlu yanıt veren kütüphaneler, tahta kitaplar ve basit kavramları içeren kitaplar gibi materyaller ekleyerek çocuklara hizmet sunmaya başlamışlardır (Cerny, Markey ve Williams, 2006). Çocuk kütüphaneleri hakkında bilgi edinmek ve bu konuda eğitim almak amacıyla 1900'lerin ilk yarısında Avrupalılar Amerika Birleşik Devletleri'ne gitmişlerdir. Bu eğitimlerin ardından, ilk çocuk kütüphaneleri 1920'de Brüksel'de ve 1923'te Paris'te açılmıştır. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'daki çocuk kütüphanelerinde Amerikan modeli devam ettirilmiştir. Başlangıçta halk kütüphanelerinin bir bölümü olarak faaliyet gösteren çocuk kütüphaneleri, Avrupa'da Fransa, Danimarka, Norveç, Almanya, Finlandiya, Rusya ve Avrupa dışında Japonya, İran, Hindistan gibi ülkelerde bağımsız kütüphaneler haline gelmiştir (IFLA, 2007).

Çocuğun sağlıklı gelişimine katkıda bulunan önemli unsurlardan biri olan çocuk kütüphaneleri, Türkiye'de ilk olarak 1925 yılında Türk Ocakları tarafından Akhisar'da kurulmuştur. Ardından, 1937'de İstanbul'da Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından ilk çocuk kütüphanesi açılmıştır. 1953 yılında ise Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan bir yönetmelikle çocuk kütüphanelerinin kurulması ve geliştirilmesi düzenlenmiştir. Bu olumlu adımların sonucunda, Türkiye'deki ilk modern ve en büyük çocuk kütüphanesi, 23 Nisan 1955'te Ankara Bahçelievler'de açılmıştır. Bağımsız iki katlı bir binada kurulan bu kütüphane, Milli Kütüphanenin bir şubesi olarak kurulmuş ve tasarımı Milli Kütüphanenin kurucusu Adnan Ötüken tarafından yapılmıştır (Demircan, 2006).

1966 yılında Türkiye'deki çocuk kütüphanelerinin sayısı 179'a ulaşmıştır. 1974'te ise Türkiye'de 286 çocuk kütüphanesi bulunmakta olup, 704.017 kitap ile 3.849.594 okuyucuya hizmet vermiştir (Alpay, 1984). 1979'da 296, 1986'da ise 106 çocuk kütüphanesi mevcuttur (Kaya, 2003). Çocuk kütüphanesi sayısının 2000 yılı sonunda, halk kütüphanelerine devredilmeden önce 72 olduğu bilinmektedir. Türkiye'de, resmi çocuk kütüphaneleri, genellikle halk kütüphanelerinin hizmet binası içinde faaliyet göstermiştir. Bunun yanı sıra, kesin sayısı bilinmese de belediyelerin ve özel girişimcilerin çalışmaları sonucunda Türkiye genelinde pek çok özel çocuk kütüphanesi çocuklara hizmet sunmaya devam etmektedir (Demircan, 2006).

2.3.3. Amaç ve Misyon

Çocuk kütüphanelerinin amacı, 0-18 yaş arası çocukların zihinsel, düşünsel ve duygusal gelişimlerine katkıda bulunmak, başlangıçta kendi gelişimlerine ve daha sonra topluma faydalı olabilecek faaliyetlerde bulunmalarına yardımcı olmak ve onları bu konuda öncülük etmektir. Ayrıca, çocuklara okulda aldıkları temel eğitimin ötesinde aktif katılım sağlayabilecekleri ortamlar sunmak ve iletişim becerilerini güçlendirmek için oyunlar geliştirerek çevreleriyle bağlarını kuvvetlendirmektir (IFLA, 2018).

IFLA, 2007 yılında Bebekler ve Küçük Çocuklar İçin Kütüphane Hizmetleri Rehberi'ni yayınlamıştır. Bu rehberde, kütüphanelerde bebekler ve küçük çocuklar için sunulan hizmetlerin amaçları detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Rehberde belirtilen amaçlar şunlardır:

- Her bebek ve küçük çocuğun, oyuncaklar, kitaplar ve multimedya içeren bir ortamdan yararlanma hakkını sağlamak, ayrıca ebeveynler, bakıcılar ve çocuklarla çalışan diğer yetişkinlere materyal temin etmek.
- Kitap ve okuma sevgisini teşvik etmek için zengin bir basılı ortam oluşturmak.
- Teknoloji kullanımı ve multimedya becerilerinin erken yaşta gelişimine destek olmak.
- Toplum içindeki kültürel çeşitliliği yansıtan materyalleri bulundurmak.
- Bebeklerin ve küçük çocukların konuşma gelişimini teşvik etmek.
- Özellikle dilsel ve etnik azınlıkların dil ve çift dil becerilerini geliştirmek.
- Ailelere okumanın/sesli okumanın önemini özellikle dilsel ve etnik azınlıkların dil ve okuma becerilerinin gelişimi için vurgulamak.

- Ailelere ve bakıcılara, çocukların gelişimini ve okul öncesi becerilerini geliştirmeye yönelik olarak sesli okuma, kitapların ve diğer materyallerin kullanımı konularında eğitim vermek.
- Halk kütüphanelerindeki materyallerin ve kaynakların yaş gruplarına uygunluğu hakkında aileleri ve bakıcıları bilgilendirmek.
- Çocuklara, ebeveynlerine ve bakıcılarına diğer ailelerin ve kültürlerin öykülerini tanıtmak.
- Yaşam boyu okuryazarlık başarısını artırmak için başarılı kütüphane ziyaretlerini alışkanlık haline getirmek.
- Şimdi ve gelecekte bebeklerin ve küçük çocukların bakımı ve eğitimi için, onlarla birlikte yaşayan birer destekçi ve rehber olmak.
- Çocukların bakıcılarıyla birlikte paylaşma ve sosyalleşme için bir araya gelebilecekleri bir ortam sağlamak.
- Çocuklar ve aileleri için sıcak ve güvenli alanlar oluşturmak (IFLA,2007).

The International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA) tarafından 2011'de yayınlanan bildiriye ise, çocuk kütüphaneleriyle ilgili amaçlar şu şekilde ifade edilmiştir:

Her çocuğun hakkı olan;

- Bilgiye erişim sağlamak,
- İşlevsel, görsel, dijital ve medya okuryazarlığı kazandırmak,
- Kültürel gelişimi desteklemek,
- Okuma alışkanlığı oluşturmak,
- Yaşam boyu öğrenmeyi teşvik etmek,
- Boş zamanların değerlendirilmesi için yaratıcı programlara erişim kolaylığı sağlamak,
- Çocukların tüm kaynaklara ve ortamlara serbestçe erişebilmesini sağlamak,
- Çocuklar, ebeveynler ve bakıcılar için çeşitli etkinlikler sunmak, ailelerin topluma entegrasyonunu desteklemek,
- Çocukları güçlendirme ve onların güvenliğini sağlamak,
- Çocukları kendine güvenen ve yetkin bireyler olmaya teşvik etmek,
- Barışçıl bir dünya için gayret göstermek. (IFLA,2011).

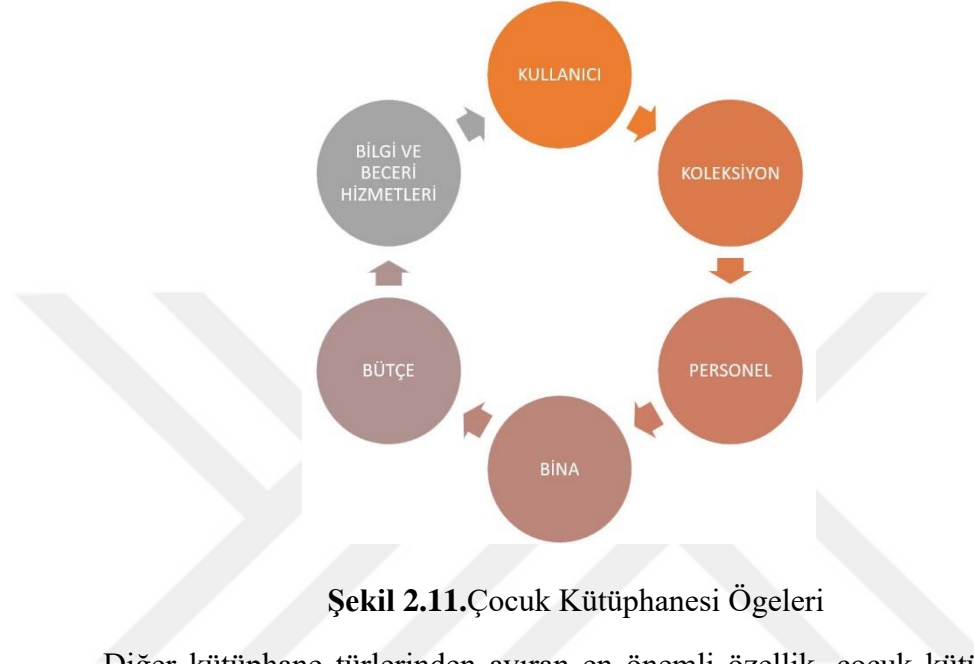
IFLA'nın 2018'de yayınladığı "0-18 Yaş Grubundaki Çocuklar İçin Kütüphane Hizmetleri Rehberi'nde, çocuk kütüphanelerinde kaliteli hizmetler sunmayı ve bu hizmetlerin hedeflerini belirlemeyi şu şekilde ifade etmektedir:

- Her çocuğun boş zamanlarında bilgi edinme, okuryazarlık, kültürel gelişim, yaşam boyu öğrenme ve yaratıcı programlara katılma hakkını kolaylaştırmak.
- Çocukların geniş bir yelpazede uygun kaynaklara ve medyaya erişimini sağlamak.
- Çocukların dijital medya bilgi okuryazarlığı becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmak.
- Okuma ve okuryazarlığa yönelik kültürel ve eğlenceli programlar düzenlemek.
- Çocuklar, ebeveynler ve bakıcılar için çeşitli etkinlikler sunmak.
- Çocukların karşılaştıkları zorlukları aşmalarına, özgürlüklerini ve güvenliklerini savunmalarına yardımcı olmak.
- Çocukları özgüven sahibi ve yetkin bireyler ve vatandaşlar olmaya teşvik etmek.
- Ekonomik olarak dezavantajlı gruptaki çocuklar da dahil olmak üzere toplumdaki tüm çocuklara ve ailelerine programlar ve hizmetler sunarak toplumsal birliğe katkıda bulunmak (IFLA,2018).

Sonuç olarak; çocuk kütüphaneleri, çocukların okuma alışkanlığı edinmesine ve bu alışkanlıklarını geliştirmesine yardımcı olmaktadır. Kütüphaneler, çocukların sürekli olarak okuma becerilerini geliştirmelerini ve kütüphane sevgisi kazanmalarını sağlamak için ihtiyaçlarını belirleyerek nitelikli hizmetler sunmayı amaçlamaktadır. Ayrıca, çocukların farklı gelişim özelliklerini destekleyici atölyeler düzenleme, kütüphane kullanım alışkanlıklarını olumlu yönde etkileyeceği düşünülen ailelerle çocuklar için etkinlikler ve faaliyetler düzenleme, edebiyatla ilgili önemli gün ve haftalarda sergiler düzenleme ve yazarlarla buluşturma gibi etkinlikler sunması beklenmektedir. Çocuk kütüphanelerinin bu hizmetlerle amaçladığı; yaş, dil, cinsiyet, coğrafi konum ve özel durumlar gibi farklılıklar gözetmeksizin, her çocuğun ailesiyle birlikte kütüphane kullanım kültürünü benimsemesine ve okula hazır olmasına katkı sağlamaktır (Kakırman Yıldız vd.,2018).

2.3.4. Çocuk Kütüphanesini Oluşturan Ögeler

Tür ayrımı gözetilmeksizin, her kütüphanede bulunan bazı temel unsurlar vardır. Bu unsurlar arasında, çeşitli hizmetler sunan zengin koleksiyonlar, koleksiyonların derlenmesi ve bakımından sorumlu personel, tüm faaliyetleri koordine eden bir yapı ve genellikle göz ardı edilen bir diğer unsur ise bütçedir (Çelik, 1991; Atılgan, 2008) (Şekil 2.11).

Şekil 2.11. Çocuk Kütüphanesi Ögeleri

Diğer kütüphane türlerinden ayıran en önemli özellik, çocuk kütüphanelerinin sunduğu hizmet çeşitliliğine odaklanmış olmasıdır. Bu nedenle, kütüphanenin temel bileşenlerine "bilgi ve beceri hizmetleri" eklenebilmektedir (Çimentepe, 2021).

Çocuk kütüphanesini oluşturan temel ögeler derme, bütçe, personel, kullanıcı, bina ve bilgi-beceri hizmetleri aşağıda açıklanmıştır.

- **Derme**

Koleksiyon terimiyle eş anlamlı olarak kullanılan "derme" kavramı, kütüphanecilik literatüründe daha yaygın olarak kullanılmaktadır, ancak anlamı ayırdır. Türk Dil Kurumu'na göre, "Aynı türden bir araya getirilmiş şeylerin hepsi, koleksiyon" anlamına gelmektedir (Güncel Türkçe Sözlük, 2020). Derme, basitçe bir kütüphanedeki tüm kaynakları ifade etmektedir.

- **Bütçe**

Kütüphanelerin faaliyetlerini sürdürebilmesi için bütçe hayati öneme sahiptir. Kullanıcılara sunulan hizmetlerin hazırlık aşamasından kullanıcılara ulaştırılmasına kadar olan süreçte, bilgi kaynakları, personel, mekânlar, internet erişimi ve teknoloji gibi temel gereksinimler için geniş bütçelere ihtiyaç duyulmaktadır (Yılmaz, 2019).

- **Personel**

Kadro, bir kurumda belirlenen görevleri yerine getiren ve kurallar çerçevesinde çalışan çalışanlardır. Kütüphanelerde, diğer unsurlar yeterli olsa bile, yeterli nitelik ve sayıda personel olmaksızın beklenen hizmet kalitesini elde etmek mümkün değildir (Çukadar vd., 2011).

- **Kullanıcı**

Bir kütüphanenin hedef kitlesi, kullanıcılarıdır. Bütün kütüphaneler dil, din, ırk, cinsiyet veya sosyal statü farkı gözetmeksizin tüm kullanıcılarına serbest ve kolay erişim imkânı sunmaktadır. Her kullanıcı için bilgiye eşit erişim koşulları sağlanmaktadır. Kullanıcı ile bilgi arasındaki engeller en aza indirilmektedir. Bu nedenle, kullanıcı profili net bir şekilde belirlenmeli ve kütüphane faaliyetleri bu doğrultuda yürütülmelidir (Karakaş,1999).

Çocuk kütüphanelerinin hedef kitlesi aşağıdaki gibidir (IFLA, 2007);

- Bebekler ve küçük çocuklar
- Ebeveynler ve diğer aile fertleri
- Yasal vasiler
- Bakıcılar, (ör: Çocuk bakıcıları, gündüz bakım personeli)
- Öğreticiler
- Sağlık uzmanları
- Çocuklarla, kitaplarla ve medya ile çalışan diğer yetişkinler

Çocuk kütüphanelerini diğer kütüphane türlerinden ayıran ve onları önemli kılan özellik, kullanıcılarının çocuk olmasıdır. Çocuğun kendi kimliğini keşfetmesi ve geliştirmesi için çevresindeki uyarıcılar son derece kritiktir. Çünkü çocuk, hayal kurma yeteneğine sahiptir ve bu yetenek, üretken bir birey olma yolunda ilerlemesine olanak tanımaktadır. Başka bir deyişle, çocuğun çocukluk deneyimini yaşaması gerekmektedir. Bu bağlamda, çocuk kütüphaneleri, çocuğun her yaşta çocukluğunu yaşamasına ve eğlenceli bir şekilde öğrenmesine destek sağlamada önemli bir rol üstlenmektedir (Coşkun Sayer, 2007).

- **Bilgi ve Beceri Hizmetleri**

Bilgi hizmetleri, özellikle bilgi merkezlerinde, hizmet türlerinden biridir ve kütüphaneler, kullanıcıların bilgi ihtiyaçlarını karşılamanın yanı sıra bu ihtiyaçlara uygun olarak bilgi ve beceri hizmetlerini tasarlamakla sorumludur. Kütüphaneler, amaçları ve hedefleri doğrultusunda bilgi ve beceri hizmetleri için gerekli ortamı sağlar ve kullanıcı ihtiyaçlarına uygun hizmetler sunmaktadır (Çimentepe, 2021).

Çocuk kütüphaneleri, çocuklara, ailelere ve çocukları denetleyen kişilere, yaşlarına ve yeteneklerine uygun bilgi ve beceri hizmetleri sunmaktadır. Bilim ve teknolojiye ilerlemelerle birlikte, kullanıcıların bilgi ihtiyaçları çeşitlenmekte ve değişmektedir. Bu durum, kullanıcıların bilgi arama alışkanlıklarını, bilgi erişim yöntemlerini ve hizmet beklentilerini doğrudan etkilemektedir (Önal, 2015).

- **Bina (Mekân)**

Bir kütüphanenin en temel unsuru, kullanıcılar, koleksiyon ve personeli bir araya getiren binadır. Bina, kullanıcıların ihtiyaçlarına ve özelliklerine göre belirlenen bir konum ve niteliklere sahip olması açısından büyük önem taşımaktadır. Kütüphane binası, merkezi bir konumda bulunmalı ve kolayca erişilebilir olmalıdır. Halk Kütüphaneleri Yönetmeliği'ne göre, "kütüphane binası, yerleşim bölgesinin merkezinde veya en fazla üç kilometre uzaklıkta ve kolay ulaşılabilir bir yerde olmalıdır" (Halk Kütüphaneleri Yönetmeliği, 2012).

Kütüphane tasarımlarında, kullanıcıların ihtiyaçları ve kullanım amacı göz önünde bulundurularak, fiziksel ve sosyal ortamların kullanıcıların beden ve ruh sağlığını destekleyici olacak şekilde planlanması gerekmektedir.

Açık alanda yeşil alanlar ve su öğeleri, dinlenme alanları, sohbet edilebilecek alanlar ve buluşma noktaları; iç mekânda ise rahat mobilyalar, ferah ve aydınlık alanlar, yeme-içme alanları gibi donatılar kullanıcıların hem fiziksel hem de zihinsel ihtiyaçlarını karşılamaya yardımcı olacak ve aynı zamanda kullanıcıların araştırma ve öğrenme faaliyetlerinin verimliliğini artıracak mekânlar oluşturmaktadır (Forrest ve Hinchliffe, 2005; Ataç, 2013).

Evrensel bir standardın bulunmadığı çocuk kütüphanesi mekân büyüklüğü ve tasarımıyla ilgili IFLA'nın yayımladığı 0-18 Yaş Grubundaki Çocuk Kütüphane Hizmetleri Rehberi'nde belirtilen ilkeler, rehber niteliğindedir ve yol gösterici olarak kabul edilmiştir. Buna göre, çocuk kütüphanesi planlaması aşağıdaki ilkeler doğrultusunda yapılmalıdır:

- Mümkünse merkezi bir konumda, tercihen zemin katta,
- Farklı yaş gruplarına uygun olarak tasarlanmış,
- Özel ihtiyaçları olan herkesi içeren tüm kütüphane kullanıcıları için uygun,
- Kitaplar, gazeteler, dergiler, dijital kaynaklar ve depolama alanları, okuma alanları, iş bilgisayarları, sergi alanları ve kütüphane personeli için çalışma alanları gibi çeşitli hizmetleri içeren alanlara yeterli alan sağlanmalıdır,
- Çeşitli etkinliklerin düzenlenmesine olanak tanıyan esneklik,

- Kolayca bulunabilir tabela ve yönlendirme araçları,
- Emzirme ve bebek bezi değiştirme alanları gibi çocuk bakımı için uygun alanlar,
- Aile dostu ve cinsiyet ayrımı gözetmeyen tuvaletler,
- Farklı yaş gruplarına göre gürültü seviyeleri dikkate alınmalıdır,
- Yeterli doğal ve/veya yapay aydınlatma,
- Yıl boyunca uygun çalışma koşulları sağlamak için uygun oda sıcaklığı (örneğin, klima, ısıtma),
- Alan ve mobilyalar, çocuk güvenliği yönetmeliklerine uygun olmalıdır (IFLA, 2018).

Çocuk kütüphaneleri, hedef kitlenin eğitsel, kültürel, sosyal ve ruhsal gelişimlerini destekleyen etkinlikler sunarken, aynı zamanda bina ve iç-dış mekânın çocuklar için uygun bir ortam olmasına dikkat edilmelidir. Mimarlar, kütüphaneciler ve çocuk gelişimi uzmanları iş birliği yaparak çocuk odaklı mekân tasarımları oluşturmalıdır. Bu kütüphaneler, hizmetlerini sunmak ve kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılamak için uygun bir mekâna sahip olmalıdır. Ayrıca, mekânın farklı özelliklere sahip olması, kütüphane amaçlarını ve işlevlerini yerine getirmek için önemlidir.

2.4. Dünya'dan ve Türkiye'den Çocuk Kütüphanesi Örnekleri

2.4.1. Dünya'dan Çocuk Kütüphanesi Örnekleri

Çocuk kütüphanelerine Dünya'dan örnek olarak Cals Çocuk Kütüphanesi ve Queens Merkez Kütüphanesi'ne bağlı Çocukların Keşif Merkezi incelenmiştir.

2.4.1.1. Cals Çocuk Kütüphanesi

Amerika Birleşik Devletleri'nin Arkansas eyaletinde yer alan Cals Çocuk Kütüphanesi altı dönümlük alanda 2013 yılında tamamlanmıştır (Şekil 2.12).

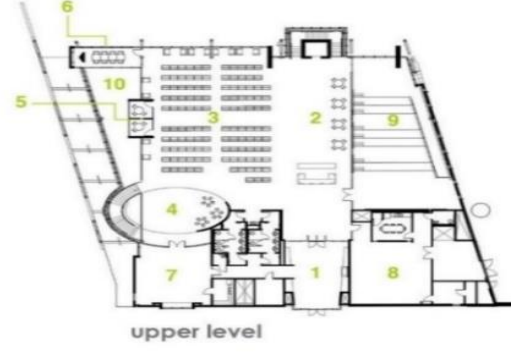

Şekil 2.12. Cals Çocuk Kütüphanesi Dış Mekân Görüntüsü

Doğanın ve hayal gücünün buluştuğu bir yer oluşturulmak amaçlanmıştır. Proje tasarlama aşaması, çocuklarla yapılan çalışmaya göre şekillenmiştir. Çalışma sonucunda şaşırtıcı bir sonuç olarak, çocukların beslenme endişesi taşıdıkları ve nasıl beslemeleri gerektiğini öğrenmek istedikleri kanısına varılmıştır. Aynı zamanda çocuklar güven hissi veren doğal ışıkla dolu, ilham verici bir kütüphanenin hayalini kurmuşlardır.

Proje tasarımında bu istekler göz önünde bulundurulmuş ve mimar ilhamını kırsal alanlarda büyüdüğü çocukluk yıllarından almıştır. Yaşadığı yerdeki tarlalardan, derelerden ve oyun alanlarından esinlenerek kütüphanenin konseptini bu çerçevede oluşturmuştur.

Kütüphane, toplum için bir öğrenme merkezi olarak kabul edilmektedir. Sadece kitapların bulunduğu bir yapı değil, aynı zamanda bir performans alanı, eğitim mutfağı, sera ve sebze bahçesi gibi olanaklar da sunmaktadır. Yapının planı incelendiğinde kütüphanenin iki kattan oluştuğu görülmektedir. Kare planlı bir kütüphane planı mevcuttur. Zemin katında giriş bölümü, okuma salonu, çalışma odaları, toplantı odaları tasarlanmıştır. Alt katında ise; çok amaçlı oda, eğitim laboratuvarları, konferans salonu ve bu birimlere hizmet eden teknik alanlar konumlandırılmıştır (Şekil 2.13).

- 1 Çok Amaçlı Oda
- 2 Bilgisayar Laboratuvarı
- 3 Eğitim Mutfağı
- 4 Siber Kafe
- 5 Eğitim laboratuvarı
- 6 Giyinme Odası
- 7 Mağaza
- 8 Teknik Birim
- 9 Konferans salonu

- 1 Giriş
- 2 Bilgisayar Bölümü
- 3 Kitap Rafları
- 4 Küçük Çocuklar Bölümü
- 5 Çalışma Odaları
- 6 Toplantı Odası
- 7 Grup Çalışma Odası
- 8 Personel Odası
- 9 Konferans salonu

Şekil 2.13. Cals Çocuk Kütüphanesi kat planları

Kütüphanenin giriş tavanı ahşap kaplı olup (Şekil 2.14a), büyük grupların bekleyebileceği genişliktedir. Buradan, çocukların ilgisini çekecek uygulamalı gösterilerden fizik bilimi sergilerine kadar çeşitli etkinliklerin yapıldığı alanlara ve okuma salonlarına dağılım sağlanmaktadır (Şekil 2.14b).

(a)

(b)

Şekil 2.14. (a) Cals Çocuk Kütüphanesi Giriş Bölümü Görünüşü,
(b) Cals Çocuk Kütüphanesi Okuma Salonu Görünüşü [Url-12]

Alt kattaki eğitim mutfağı, ankete katılan çocukların en çok arzuladığı ihtiyaca yöneliktir (Şekil 2.15a). Çocukların eğitim bahçesinde ve serada yetiştirdiği yiyecekler

yemek pişirme derslerinde hazırlanır ve pazarların kurulduğu günlerde satılır. Böylelikle çocuklar yaşam becerilerini geliştirmiş olur. Mekânın önündeki canlı jel zemin, merdivenlerden veya asansörden inen herkesi karşılamaktadır (Şekil 2.15b).

(a)

(b)

Şekil 2.15. (a) Cals Çocuk Kütüphanesi Seminer Salonu Görünüşü,
(b) Cals Çocuk Kütüphanesi Eğitim Mutfağı Önden Görünüşü [Url-12]

Okuma alanıyla bağlantılı olan merdiven bina cephesine çok yakın konumlandırılmıştır. Kullanıcılara dış mekânda bulunma hissi vermektedir (Şekil 2.16a). Merdivenlerin altında soyunma odaları ve sahne depoları bulunmaktadır. Oditoryum, konserlere, hikâye saatlerine, konferanslara, sihirbaz gösterilerine, oyunlara ve şarkı söyleyenlere ev sahipliği yapar. Binanın ana amacı, basit, canlı bir hareketle ifade edilmiştir. Büyük harflerle "OKU" yazılmıştır. Harfler üzerine çıkılabilecek şekilde yapılmış ve aileler için popüler bir fotoğraf çekme alanı haline gelmiştir (Şekil 2.16b).

(a)

(b)

Şekil 2.16. (a) Cals Çocuk Kütüphanesi Merdiven Görünüşü,
(b) Cals Çocuk Kütüphanesi Cephe Görünüşü [Url-12]

Fritli camlar, ısıyı ve ışığı %40 oranında engelleyerek manzarayı rahat bir şekilde izleme imkânı sunmaktadır (Şekil 2.17a). Yapı tasarım olarak çocukların ilgisini çekmektedir. Batı cephesinin 15 fitlik çıkıntılı "sundurması" ve fritli camları, ısı yükünü azaltırken ışığı ve manzarayı en üst düzeye çıkarmaktadır. Çatıdan gelen su bir şelale gibi akarak sulak alanı beslemektedir (Şekil 2.17b).

(a)

(b)

Şekil 2.17. (a) Cals Çocuk Kütüphanesi Arka Cephe Görünüşü,
(b) Cals Çocuk Kütüphanesi Okuma Salonu Görünüşü [Url-12]

Yapı malzemeleri ve şekilleri, kırsal alanlardaki yapıların dokularından ve desenlerinden esinlenilerek kullanılmıştır. Şehirde yaşayan çocuklar için nadir bir deneyim sunmaktadır. Mekânın yükselişi, eğimin düşüşüyle uyumlu olarak gerçekleşmektedir (Şekil 2.18a). Binanın batı ve kuzey taraflarını yapay su alanı çevrelemektedir ve binaya erişimi sınırlayan bir unsur olarak güvenliği sağlamada etkilidir. Su; bulunduğu araziye göre şekillenip, seviyesini korumak için savaklar tarafından kontrol edilen üç adet havuza dökülmektedir. Su seviyesi tehlike oluşturmama açısından derinleştirilmemiştir. Zemin seviyesindeki akan su sesi, çevreden gelen gürültünün yerini almaktadır ve çocuklar bu sayede kendilerini ormanın ortasında hissetmektedirler. Doğa ile iç içe kalarak büyük maceralar yaratmanın tadını çıkarmaktadırlar (Şekil 2.18b).

(a)

(b)

Şekil 2.18. (a) Cals Çocuk Kütüphanesi İç Mekân Görünüşü

(b) Cals Çocuk Kütüphanesi Ön Cephe Görünüşü [Url-12]

2.4.1.2. Queens Merkez Kütüphanesi, Çocukların Keşif Merkezi

Kütüphane Keşif Merkezi, New York'taki Queens Merkez Kütüphanesi'ne entegre edilen bir tesis olarak 2011 yılında açılmıştır (Şekil 2.19). Yapı alanı yaklaşık 22.000 m²'lik bir alanı kaplamaktadır.

Şekil 2.19. Queens Çocuk Kütüphanesi Keşif Merkezi Dış Mekân Görünüşü

Çocuk Kütüphanesi Keşif Merkezi (CLDC), merkez kütüphanenin bir parçası olarak planlanmış olup bu nedenle bağımsız bir dış girişi yoktur (Şekil 2.20a). Bina dış cephesi dört farklı cam tipinden oluşmaktadır: şeffaf, yarı saydam, opak ve dokulu opak. Parıldayan cam cephe, çevredeki topluluğa rehberlik ederken, kütüphanenin görünürlüğünü artırarak onu merkezi bir kültürel ve sosyal hedef olarak yeniden tanıtmak için önemli bir rol oynamaktadır. Yeni eklenti, sokağa maruz kalma avantajından faydalanırken, büyük şeffaf pencereler sayesinde bol miktarda doğal ışığın içeri girmesine izin verir ve iç mekân ile dış mekân arasında bir diyalog oluşturmaktadır

(Şekil 2.20b). Çevre duvarı, sessiz okuma köşeleri ve samimi sosyal alanları içerecek şekilde güçlendirilmiştir.

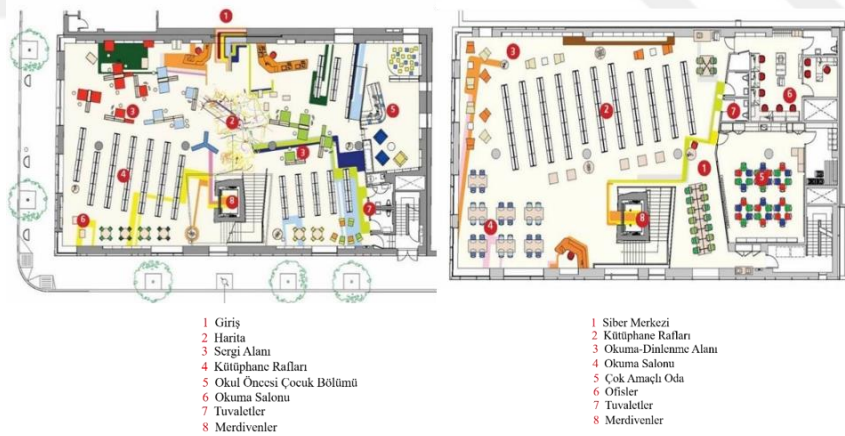
(a)

(b)

Şekil 2.20. (a) Queens Çocuk Kütüphanesi Keşif Merkezi Genel Görünüşü

(b) Queens Çocuk Kütüphanesi Keşif Merkezi Dış Mekân Görünüşü [Url-13]

Çocuk Kütüphanesi Keşif Merkezi iki kattan oluşmaktadır (Şekil 2.21). Zemin katta, çocuk kitap koleksiyonunun bir bölümü ve yeni yürümeye başlayan çocuklar için ayrılmış bir alan bulunmaktadır. İkinci katta ise çocuk koleksiyonunun büyük çoğunluğu, açık okuma salonu, siber merkez ve aktivite odası yer almaktadır.

Şekil 2.21. Queens Çocuk Kütüphanesi Kat Planları

Masa ve raflar renk olarak arka planda bırakılıp renkli sarkıtlar ön plana çıkarılmıştır. Masaüstlerinde tasarlanmış olan sarkıtlar çocukların okuryazarlık, bilim, teknoloji ve matematik alanlarında ilgisini çekmektedir (Şekil 2.22). Etkinliklere dayalı, kütüphane genelinde yayılmış ve raflara entegre edilmiş bilim temalı sergiler çocuklar için teşvik edici ve deneysel bir öğrenme ortamı sunmaktadır.

(a)

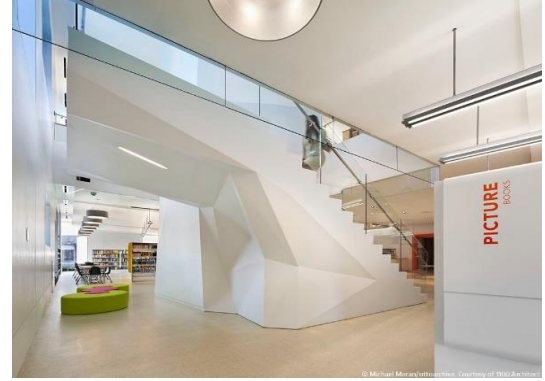
(b)

Şekil 2.22. (a) Queens Çocuk Kütüphanesi Keşif Merkezi Okuma Salonu Görünüş
(b) Queens Çocuk Kütüphanesi Keşif Merkezi Multimedia Salonu Görünüş [Url-13]

Katlanmış düzlemleri olan akustik alçı tavan, mekâna düzenli bir ritim ve ölçek hissi katmaktadır (Şekil 2.23a). Merdiven, mekânda bir heykel unsuru olarak hizmet eder ve tüm ziyaretçilerin çocuk kütüphanesinin iki katı kapladığını fark etmelerini sağlamak ve asansör yerine merdiven kullanımını teşvik etmek için giriş portalının karşısına stratejik olarak yerleştirilmiştir (Şekil 2.23b).

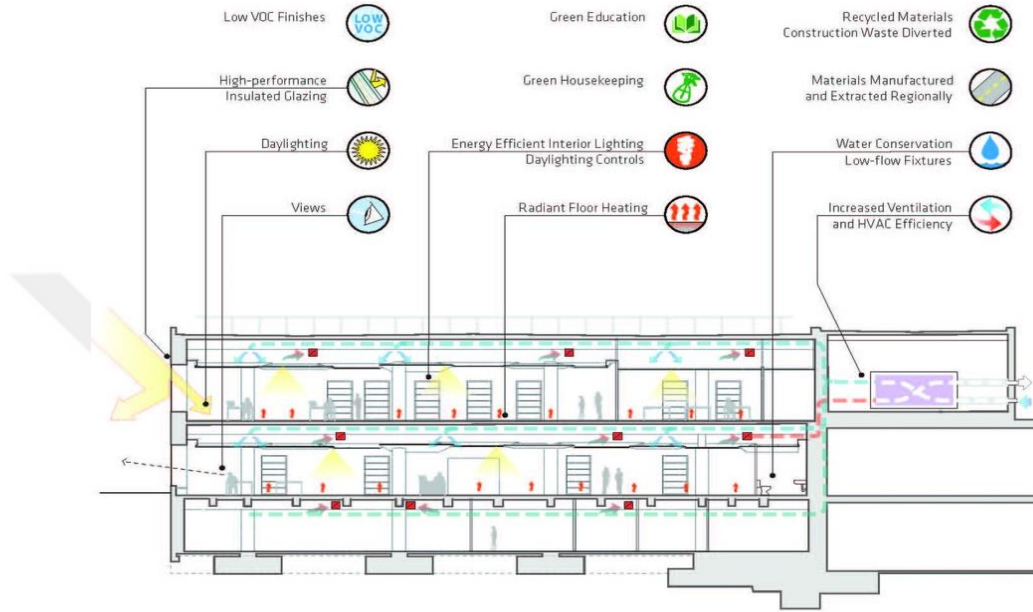
(a)

(b)

Şekil 2.23. (a) Queens Çocuk Kütüphanesi Keşif Merkezi Danışma Bölümü Görünüş
(b) Queens Çocuk Kütüphanesi Keşif Merkezi Merdiven Görünüş [Url-13]

Sürdürülebilir tasarım stratejisi, kapsamlı bir cephe tasarımını, %100 temiz hava sağlayan sistemleri, enerji tasarruflu yapay aydınlatmayı, yerden ısıtmayı ve geri dönüştürülmüş, düşük emisyonlu malzemelerin kullanımını ve gün ışığından maksimum düzeyde faydalanmayı sağlamaktadır. Kütüphane genelinde sunulan yeşil eğitim grafikleri, geri dönüştürülmüş malzemelerin kullanımı ve enerji verimliliği gibi sürdürülebilir özellikler hakkında bilgi vermektedir (Şekil 2.24).

Şekil 2.24. Queens Çocuk Kütüphanesi Keşif Merkezi Sistem Şeması [Url-13]

2.4.2. Türkiye’ deki Çocuk Kütüphanesi Örnekleri

Çocuk kütüphanelerine Türkiye’den örnek olarak Rami Bebek-Çocuk Kütüphanesi ve Kayseri Çocuk Kütüphanesi-Müzik Okulu incelenmiştir.

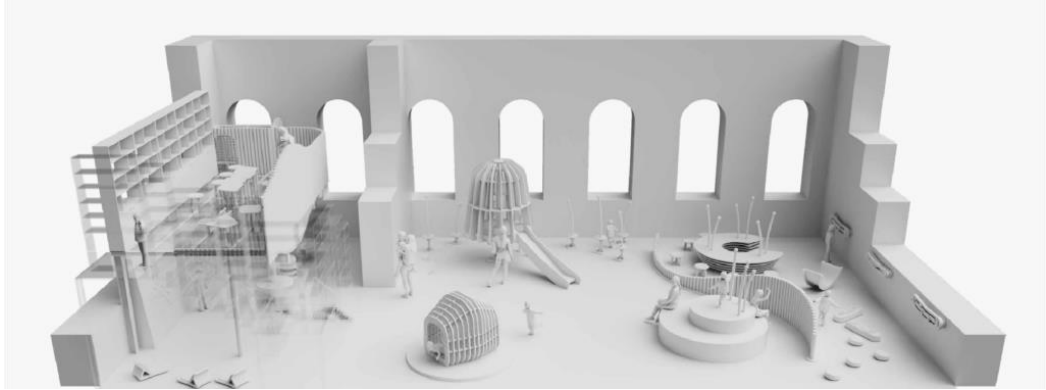
2.4.2.1. Rami Bebek ve Çocuk Kütüphanesi

Rami Kütüphanesi, 2023 yılında İstanbul’da restore edilen Rami Kışlası’nda açılmıştır. İstanbul’daki en büyük kütüphanedir. Her yaş grubundan ziyaretçiyi ağırlayacak bu kütüphanede, Bebek ve Çocuk Kütüphanesi, Gençlik Kütüphanesi, Yetişkin Kütüphanesi, İhtisas Kütüphaneleri, Atatürk Kütüphanesi ve Yazma Eserler Kütüphanesi bulunmaktadır (Şekil 2.25).

Şekil 2.25. Rami Kütüphanesi Dış Görünüş [Url-14]

Rami Bebek ve Çocuk Kütüphanesi Ananas ile Budero'nun ortak çalışmasıyla tasarlanıp üretilen Rami Çocuk Kütüphanesi ve Oyun Alanı, dünyanın en saygın tasarım/uygulama yarışmalarından biri olan International Design Awards'ta, Eğitimsel İç Mekân Tasarımı/Kreş kategorisinde IDA Bronz Ödülü'nü kazanmıştır (Şekil 2.26).

Şekil 2.26. Rami Çocuk Kütüphanesi Maket Görşeli [Url-14]

0-3 yaş arası bebekler ve 3-6 yaş arası çocuklar için hizmet veren kütüphanede, çocukların okuma alışkanlığı edinmelerini desteklemek amacıyla özel koleksiyonlar yer alır. Bebek ve Çocuk Kütüphanesi, çocukları kitaplarla buluşturmak ve ailelerin çocuklarıyla kaliteli zaman geçirmesini sağlamak için serbest oyun alanı, çocukların gelişimine destek sağlayan deneyim ve uygulama temalı etkinlikler, etkileşimli kitap okuma saatleri, zekâ oyunları atölyesi, anne-çocuk ve baba-çocuk etkinlikleri, müzik - ritim temalı aktiviteler sunmaktadır (Şekil 2.27).

(a)

(b)

Şekil 2.27. Rami Çocuk Kütüphanesi Oyun Alanı Görselleri [Url-14]

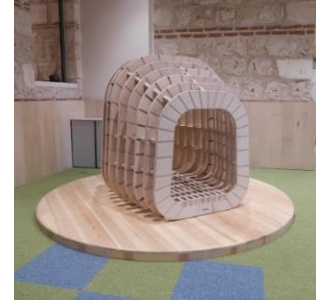
Kütüphane, mimari tarzına ve atmosferine uyum sağlayacak şekilde sadık ve sade bir estetikte tasarlanmış ürünleri barındırmaktadır. Rami Kütüphanesi, sadece kitaplara değil, aynı zamanda genç beyinlerin gelişimine de odaklanarak çocuklara özel bir oyun alanı sunar. Tamamen el yapımı olan çocuk kütüphanesi mobilyaları ve oyun gereçleri, çocukların fiziksel ve bilişsel gelişimini teşvik edecek modüllerden oluşmaktadır (Şekil 2.28). Oyun alanındaki öğeler, kesintisiz geçişlerle ve iki farklı kullanıcı grubuna uygun ayrı bölümlerle stratejik olarak aynı seviyede yerleştirilmiştir. Bu şekilde çocuklar, yaşlarına ve gelişim seviyelerine uygun etkinliklerle etkileşime geçebilmektedir. Hem çocukların eğlenmelerini sağlamak hem de gürültüyü minimuma indirmek için oyun istasyonlarının kütüphane ortamıyla uyumlu olmasına özen gösterilmiştir. Rami Kütüphanesi'nin oyun alanında kullanılan renk paleti, kütüphanenin diğer bölümleriyle uyumlu olup, çocukların canlı ve eğlenceli bir deneyim yaşamasını sağlamaktadır. Ürünlerde doğal tonlar ve malzemeler tercih edilmiştir. Oyun alanında fiziksel yetenek istasyonları, kitaplık ve magnet duvarı, ip tırmanma loftu ve bariyer, masa ve oturma alanları, kaydırak bölgesi, izole edilmiş bölümler ve ebeveyn kontrol noktası gibi çeşitli mekânlar bulunmaktadır.

(a)

(b)

(c)

Şekil 2.28. Rami Çocuk Kütüphanesi İç Mekân Donatıları Görselleri [Url-14]

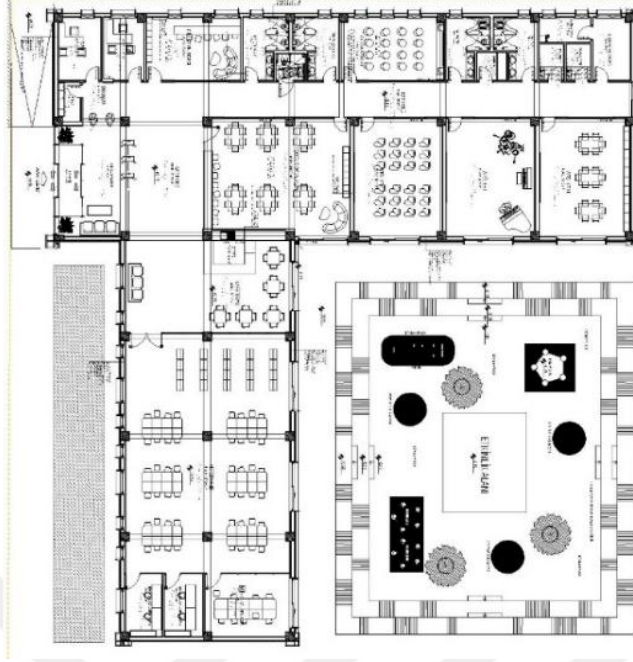
2.4.2.2. Kayseri Çocuk Kütüphanesi ve Müzik Okulu

Kayseri Çocuk Kütüphanesi ve Müzik Okulu, 2021 yılında çocukların zihinsel gelişimlerini desteklemek ve keyifli vakit geçirmelerini sağlamak amacıyla yapılmıştır. (Şekil 2.29).

Şekil 2.29. Kayseri Çocuk Kütüphanesi ve Müzik Okulu

Bina, 750 metrekarelik oturma alanı ve 350 metrekarelik etkinlik alanıyla zemin kattan oluşur. L tipinde bir planı olan kütüphanede mini oyun odası, atölyeler, sinema salonu, çocuk oyun alanı ve kafeterya bulunmaktadır. Ayrıca, danışma, bekleme ve dinlenme alanı ile idari ofisler ve arşiv gibi kütüphane birimlerine hizmet verecek ek alanlar da mevcuttur. Kütüphanede 15 bin yazılı, 3 bin sesli kitap ve 24 bin e-kitap bulunmaktadır ve 250 kişilik bir kapasiteye sahiptir (Şekil 2.30).

Şekil 2.30. Kayseri Çocuk Kütüphanesi ve Müzik Okulu Kat Planı

Proje, çocukların farklı çalışma atölyelerine katılabilecekleri, kitap okuyabilecekleri, film izleyebilecekleri geniş kapsamlı bir kütüphane olarak planlanmıştır (Şekil 2.31a). Duvarlarında mavi rengin tercih edildiği kütüphanede sakinlik sağlanmak istenilmiştir. Tavanlarda ise baffle uygulanarak kütüphaneye hareketlilik verilmiştir (Şekil 2.31b).

(a)

(b)

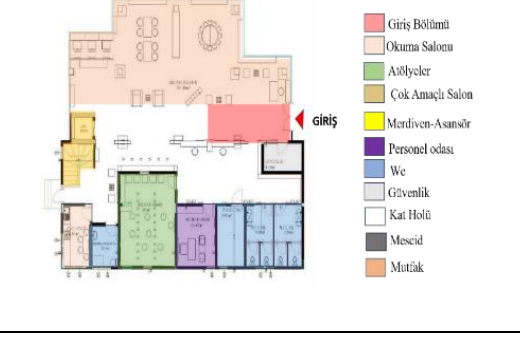
Şekil 2.31.(a) Kayseri Çocuk Kütüphanesi ve Müzik Okulu Okuma Salonu Görünüş,
(b) Kayseri Çocuk Kütüphanesi ve Müzik Okulu Müzik Atölyesi Görünüş

2.4.2.3. Gaziantep'teki Çocuk Kütüphaneleri

Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi

"Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi", Türkiye'deki ilk uygulamalı çocuk kütüphanesi olma özelliğine sahiptir. 2016 yılında yapımı tamamlanmıştır. Yapı ve mekânlarına ilişkin okumalar ve analizler aşağıdaki Çizelge 2.2. te anlatılmıştır.

Çizelge 2.2. Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi'ne ait analizler

	Yapım Yılı:2016	Yapı Alanı:640 M ²
FORM – CEPHE		
ARAÇ-YAYA YAKLAŞIMI		
PLAN ŞEMASI		
	Bodrum Kat Planı	Zemin Kat Planı

<p>İŞLEV-YERLEŞİM ŞEMASI</p>		
<p>SİRKÜLASYON ŞEMASI</p>		
<p>DOLULUK-BOŞLUK</p>	<p>Cam Yüzey</p>	<p>Kapalı Yüzey</p>
<p>AYDINLATMA</p>		
<p>RENK</p>		

	Dış Cephe	Zemin	Duvar	Tavan
	Ana	Kırmızı Mavi	-	-
	Ara	Yeşil	Ahşap	-
	Sıcak	Sarı Kırmızı	Ahşap	-
	Soğuk	Mavi Yeşil	-	Beyaz
DOKU		İç Mekân Doku Çeşitliliği		
		Doğal	Sert	-
			Yumuşak	-
		Yapay	Sert	Masalar, Duvarlardaki Figürler
Yumuşak	Koltuklar Puflar			
DONATILAR				
				
MEKÂNSAL ÇEŞİTLİLİK				
	Okuma Salonu	Masal Atölyesi		

	
<p>Resim Atölyesi</p>	<p>Drama Atölyesi</p>
	
<p>Mozaik Atölyesi</p>	<p>Müzik Atölyesi</p>

Yapı; Gaziantep’i kuzey ve güney yönlerde ikiye bölen, şehrin tam ortasından devamlılığı sağlanan parkın içerisinde konumlandırılmıştır. Konum itibariyle erişime açık ulaşılabilir bir yapıdır. Konut yoğunluğunun olduğu bir bölgede yer almakta olup şehrin yüksek kullanıcı potansiyeline sahip alışveriş merkeziyle, karşılıklı bulunmaktadır. Park içerisinde bulunması kütüphanenin dış mekânla bütünleşerek etkinliklerin açık havada yapılmasına imkân sağlamaktadır. Yapının girişi toplu taşıma araçlarına ve açık otoparklara yakındır. Yapıya yönlendirici yaya yolları mevcuttur.

Yapının bir adet giriş kapısı bulunmaktadır (Şekil 2.32a). Giriş önünde; tek basamaklı merdiven ve ihtiyaca göre kullanılacak olan uygun eğimde bir adet rampa bulunur. Kütüphane, zemin kat ve bodrum olmak üzere iki kattan oluşmaktadır. Girişte güvenlik, danışma, ödünç alma bankoları sıralanmış olup alana hâkimiyet sağlanmıştır (Şekil 2.32b).

(a)

(b)

Şekil 2.32. (a) Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi Giriş Bölümü Görünüş,
(b) Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi Danışma, Güvenlik, Ödünç Alma Bölümü Görünüş

Okuma salonu, görme engelliler için özel olarak tasarlanmış bilgisayar bölümü, masal atölyesi, mutfak ve tuvaletler zemin katta yer almaktadır. Okuma salonunda; kitaplıklar içerisinde yerleştirilmiş oturma alanları ve rahat çalışma imkânı sunan koltuklar, puflar bulunmaktadır. Kolonlar raflara dönüştürülerek ağaç konseptinin bir unsuru olmuştur. Ahşap ve yeşil rengin hâkim olduğu raflar üzerindeki Gaziantep Kalesi silüeti, hareketlilik katmaktadır. Okuma salonu diğer mekanlara dağılımın olduğu yatay sirkülasyon içerisinde yer almaktadır (Şekil 2.33a). Bu sebepten dolayı atölye saatlerinde gürültüye maruz kalmaktadır. Görme engelliler için bilgisayar destekli okuma alanı ise, salonun sağ üst köşesinde konumlandırılmıştır (Şekil 2.33b).

(a)

(b)

Şekil 2.33. (a) Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi Okuma Salonu Görünüş,
(b) Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi Görme Engelliler Bilgisayar Bölümü Görünüş

Erişimi danışma ve ödünç verme bankalarının arkasından olan tuvaletler; giriş ve okuma salonuna yakın yerde konumlanmıştır. Her katta tuvalet bulunmaktadır. Kız-erkek çocuk ve engelli olarak ergonomik ölçülerde tasarlanmıştır (Şekil 2.34a).

Masal atölyesinin, dikdörtgen formda bir planı vardır. Kademeli oturma alanı, puflar ve masal anlatıcısı koltuğu gibi mobilyalar ile donatılmıştır. Kütüphanedeki alan kısıtlı olduğundan, atölye zaman zaman satranç odası olarak da kullanılmaktadır (Şekil 2.34b).

(a)

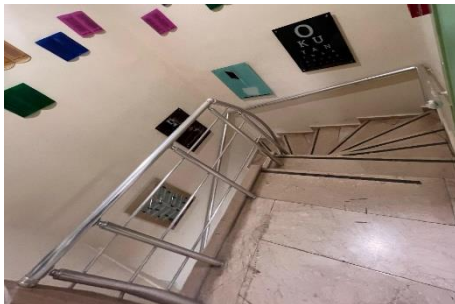

(b)

Şekil 2.34. (a) Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi Wc Görünüşü,
(b) Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi Masal Atölyesi Görünüşü

Yarım döner bir merdiven ve asansörle bodrum kata ulaşım sağlanmaktadır. Döner merdivenler çocuklar için bazı zorluklar çıkarmaktadır. Yükseklikleri ve dönüşleri, küçük çocuklar için denge sorunlarına yol açabilirken, merdivenler korku ve güvensizlik hissi uyandırabilmektedir (Şekil 2.35).

Bodrum katta; mozaik, drama, müzik ve resim atölyeleri, depo, mescit, wc ve revir bulunmaktadır.

(a)

(b)

Şekil 2.35. (a) Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi Merdiven Görünüşü,(b) Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi Asansör Görünüşü

Atölyeler; atölyenin kullanım işlevine göre tasarlanmış olup çocukların kültürel ve sanatsal becerilerini geliştirmektedir. Kütüphane, yaratıcı masal çalışmaları ve yazarlık atölyeleri gibi etkinliklerle çocukların hayal güçlerini ve zihinsel gelişimlerini de desteklemektedir.

Mozaik atölyesinde yeşil renkte tabureler ve grup çalışma masası bulunmaktadır. Duvarlara sabitlenmiş raflar hem depolama hem de sergileme işlevi görmektedir (Şekil 2.36a).

Müzik atölyesinde; müzik aletlerinin bir kısmı duvar askılarında bir kısmı ise kademeli stantlara yerleştirilmiştir. Camlı alüminyum ile bölmelendirilmiş alanda yeterli sayıda puf ve bir adet masa bulunur (Şekil 2.36b).

(a)

(b)

Şekil 2.36. (a) Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi Mozaik Atölyesi Görünüş,
(b) Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi Müzik Atölyesi Görünüş

Sanat Atölyesinde; resim ve el sanatları alanında çalışmalar yapılmaktadır. Çalışmanın yoğunluğuna göre kullanılacak olan tabureler bir köşede istiflenip; yerleştirme şekli atölyenin kullanım şekline göre değişkenlik göstermektedir (Şekil 2.37a).

Drama atölyesinde, çocukların hikâyelerle ve karakterlerle etkileşime girmelerine, hayal güçlerini kullanmalarına ve kendilerini ifade etmelerine olanak sağlanmaktadır. Bu alanda yükseltilmiş sahne ve sahneye yönlendirilmiş renkli puflar bulunmaktadır. İhtiyaca yönelik olarak kullanılacak olan asimetrik raflar ile mekan hareketlendirilmiştir (Şekil 2.37b).

(a)

(b)

Şekil 2.37. (a) Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi Sanat Atölyesi Görünüş,
(b) Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi Drama Atölyesi Görünüş

Kütüphanenin bodrum katında bulunan atölyeler koridorlardan camlı alüminyum doğramalar ile ayrılmıştır. Böylece alanın daha büyük görünmesi ve ortamın ferah olması sağlanmıştır. Bu katta pencere olmamasının dezavantajları bu şekilde kısmen engellenmiştir.

Kütüphane içerisindeki mekânlar çocuklar için uygun yüksekliğe sahiptir. Zemin kaplaması olarak ahşap görünümlü seramik, duvarlarda su bazlı krem renk boya tavanlarda ise alçıpan asma tavan kullanılmıştır. Aydınlatma olarak 60*60 cm led panel tercih edilmiştir. Isıtma ve soğutma klima ile yapılmaktadır.

Güvenevler Çocuk Kütüphanesi

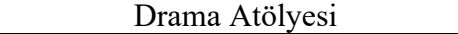
Güvenevler Çocuk Kütüphanesi, Gaziantep'te 23 Ocak 2019'da açılmıştır. Türkiye'deki ikinci uygulamalı çocuk kütüphanesi olarak hizmete başlamıştır. Yapı ve mekânlarına ilişkin okumalar ve analizler aşağıdaki Çizelge 2.3'de anlatılmıştır.

Çizelge 2.3. Güvenevler Çocuk Kütüphanesi'ne ait analizler

Yapım Yılı:2019		Yapı Alanı:786 M ²	
FORM – CEPHE		KONUM	

<p>ARAÇ-YAYA YAKLAŞIMI</p>		
<p>PLAN ŞEMASI</p>	<p>Zemin Kat Planı</p>	<p>1.Kat Planı</p> <ul style="list-style-type: none"> Okuma Salonu Atölyeler Merdiven-Asansör İdare odası Seminer Salonu Wc Mutfak Kat Holü
<p>İŞLEV-YERLEŞİM ŞEMASI</p>	<p>Giriş</p>	<p>Giriş</p>
<p>SİRKÜLASYON ŞEMASI</p>		
<p>DOLULUK-BOŞLUK</p>	<p>Cam Yüzey</p>	<p>Kapalı Yüzey</p>

AYDINLATMA					
					
RENK	Dış Cephe	Zemin	Duvar	Tavan	
	Ana	-	-	-	
	Ara	Kahverengi Krem	Krem Ahşap	Krem	-
	Sıcak	Kahverengi Krem	Krem Ahşap	Krem	-
	Soğuk	-	-	-	Beyaz
DOKU		İç Mekân Doku Çeşitliliği			
		Doğal	Sert	-	
			Yumuşak	-	
		Yapay	Sert	Masalar Sandalyeler	
Yumuşak	Koltuklar Puflar				

DONATILAR		
		
MEKÂNSAL ÇEŞİTLİLİK	<p data-bbox="507 1003 699 1034">Okuma Salonu</p> 	<p data-bbox="1026 1003 1217 1034">Masal Atölyesi</p>
	<p data-bbox="427 1451 778 1482">Robotik Kodlama Atölyesi</p> 	<p data-bbox="1026 1451 1217 1482">Sanat Atölyesi</p>
	<p data-bbox="507 1886 699 1917">Müzik Atölyesi</p> 	<p data-bbox="1026 1886 1217 1917">Drama Atölyesi</p>

Kütüphane binası; bulunduğu arsanın şekline göre güneybatı yönünde yay şeklini alan ve içerisinden sokak geçen, belirli bölgelerde köprüler oluşturan kompleks yapının bir parçasıdır. Çocuk kütüphanesi ve kurs merkezi olarak iki parçada tasarlanmıştır. Kütüphanenin çocuklara yönelik olmasından dolayı birimler arasındaki köprüler işlevini kaybetmiş olup güvenliğin sağlanması hedeflenmiştir.

Kütüphane zemin ve birinci kattan oluşmaktadır. Kütüphane giriş kapısı kitap maketiyle vurgulanmıştır. Bu alanda çocukları karşılayan bir adet banko, bekleme koltukları ve çocukların çantalarını ve montlarını koyabilecekleri, hareketli çizgiler taşıyan farklı boyut ve renklerde vestiyer mevcuttur (Şekil 2.38).

(a)

(b)

Şekil 2.38. Güvenerler Çocuk Kütüphanesi Giriş Bölümü Görünüşü

Okuma ve çalışma salonu; planın sirkülasyon alanında bulunup atölyelere dağılım bu salondan olmaktadır. Atölye saatlerinde oluşan sesler nedeniyle dikkat dağınılığı gibi problemler ortaya çıkmaktadır. Çınar ağacı konsepti etrafında şekillenen bir tasarım görülmektedir. Dış cepheye yaslanan kitap okuma alanları zemin katın yay şeklinde olan bir bölümünü kısmen çevrelemektedir (Şekil 2.39a).

Dışarıdan gelen fazla güneş ışığını engellemek için dış cephede güney yönünde, binanın formunu takip eden alüminyum güneş kırıcılar bulunmaktadır. Raflar arasında kalan alanlarda ise 0-12 yaş grubuna hitap eden oturma elemanları bulunmaktadır. Kütüphane genelinde ahşap, sıcak ve soğuk renklerin bir arada kullanıldığı gözlenmektedir (Şekil 2.39b).

(a)

(b)

Şekil 2.39. (a) Güvenerler Çocuk Kütüphanesi Okuma Salonu Görünüş,
(b) Güvenerler Çocuk Kütüphanesi Okuma Salonu (Çalışma Alanı) Görünüş

Ahşap, doğal ve sıcak bir his verdiği kütüphanede sıcak renkler (örneğin kırmızı, turuncu) enerji ve canlılık katarak ortamı hareketlendirirken, diğer yandan soğuk renkler (mavi, yeşil), sakinlik ve dinginlik hissi yaratmaktadır. Ayrıca, doğal ve sıcak tonlarla birlikte soğuk renklerin kullanılması, denge ve uyum sağlamış; mekânda hoş bir görünüm oluşturarak çocukların hem eğlenmelerine hem de öğrenmelerine uygun bir atmosfer oluşturmuştur.

Masal atölyesi, sanat atölyesi ve robotik kodlama atölyeleri zemin katta yer almaktadır. Masal anlatımlarının yapıldığı atölye; iki kademeli oturma alanı, renkli minderler ve anlatıcı için ev çatısı altında kurgulanmış bir platform içermektedir (Şekil 2.40a).

Robotik kodlama atölyesinde; grup çalışma masası ve robot şekillerinde ekipmanların dizildiği raflar bulunmaktadır (Şekil 2.40b).

(a)

(b)

Şekil 2.40. (a) Güvenerler Çocuk Kütüphanesi Masal Atölyesi Görünüş,
(b) Güvenerler Çocuk Kütüphanesi Robotik Kodlama Atölyesi Görünüş

Sanat atölyesinde; grup çalışma masaları ve malzemelerin yerleştirildiği çekmeceli dolaplar yer almaktadır. Tavandan sarkıtılan renkli kalem maketler, boya paleti ve etkinliklerde çıkan resimlerle sürekli değiştirilen çerçeveler atölyeyi hareketlendirmiştir (Şekil 2.41a).

Yarım döner merdiven ve asansör ile dikey sirkülasyon sağlanmaktadır. Düşey sirkülasyon elemanları giriş ile bağlantılı ve mekanlara dağılımın olduğu, kolay görülebilen bir alandır (Şekil 2.41b).

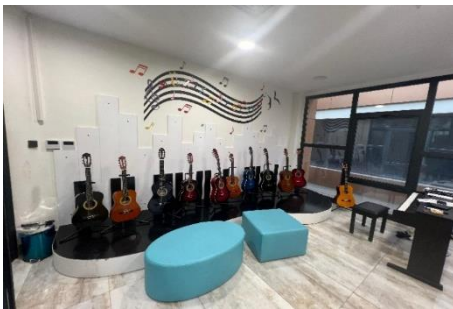
(a)

(b)

Şekil 2.41. (a) Güvenerler Çocuk Kütüphanesi Sanat Atölyesi Görünüşü,
(b) Güvenerler Çocuk Kütüphanesi Merdiven ve Asansör Görünüşü

1.katta; drama ve müzik atölyeleri bulunmaktadır. Personel odası ve wc ler de bu katta tasarlanmıştır. Müzik atölyesi içerisinde bulunan notalar şeklindeki oturma elemanları çocukların dikkatini çekmektedir. Renkli puflar piyano ve gitarların bulunduğu platform karşısında dizilmiştir (Şekil 2.42).

(a)

(b)

Şekil 2.42. Güvenerler Çocuk Kütüphanesi Müzik Atölyesi Görünüşleri

Seminer salonu ve drama atölyesi olarak kullanılan salon zemini halı ile kaplı olup, duvarlarda akustik paneller bulunmaktadır. Oturma elemanları sabit olmayıp salonun işlevine göre yerleştirilmektedir (Şekil 2.43).

Şekil 2.43. Güvenciler Çocuk Kütüphanesi Drama Atölyesi (Seminer Salonu) Görünüşü

Tuvaletler; 1. katta kadın ve erkek olarak tasarlanmış olup, engelli ve çocuk ergonomisine uygun ölçülerde değildir. Yapının kuzeybatısında, tuvaletlerin bulunduğu koridordan ulaşılan, yay şeklinde kalan alan değerlendirilerek personellerin mutfağı olarak işlevlendirilmiştir. Kütüphane içerisindeki mekânlar çocuklar için uygun yüksekliğe sahiptir. Zemin kaplaması olarak parlak granit seramik, duvarlarda su bazlı krem renk boya tavanlarda ise alçıpan asma tavan kullanılmıştır. Aydınlatma olarak 60*60 led panel tercih edilmiştir.

Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi

Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi; 2019 yılında Millet Bahçesi içerisinde açılan sosyal mekânlardan biri olarak tasarlanmıştır. Yapı ve mekânlarına ilişkin okumalar ve analizler aşağıdaki Çizelge 2.4. te anlatılmıştır.

Çizelge 2.4. Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi'ne ait analizler

Yapım Yılı:2019		Yapı Alanı:760 M ²	
FORM – CEPHE		KONUM	

<p>ARAÇ-YAYA YAKLAŞIMI</p>	
<p>PLAN ŞEMASI</p>	
<p>İŞLEV-YERLEŞİM ŞEMASI</p>	
<p>SİRKÜLASYON ŞEMASI</p>	
<p>DOLULUK-BOŞLUK</p>	

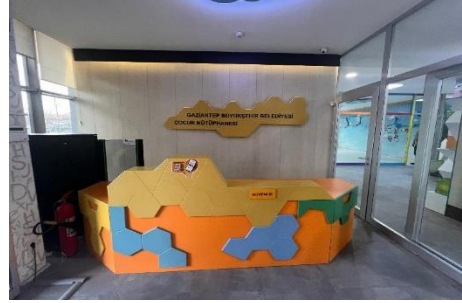
AYDINLATMA					
					
RENK	Dış Cephe	Zemin	Duvar	Tavan	
	Ana	Sarı-Mavi	-	-	
	Ara	Turuncu	Krem Antrasit	Krem Turkuaz	-
	Sıcak	Turuncu Sarı	Krem	Krem	-
	Soğuk	Mavi	Antrasit	Turkuaz	Beyaz
DOKU		İç Mekân Doku Çeşitliliği			
		Doğal	Sert	-	
			Yumuşak	-	
		Yapay	Sert	Masalar Sandalyeler	
Yumuşak	Puflar Yer Minderleri				

DONATILAR		
		
MEKÂNSAL ÇEŞİTLİLİK	<p data-bbox="507 1003 705 1034">Okuma Salonu</p> 	<p data-bbox="1024 1003 1222 1034">Masal Atölyesi</p>
	<p data-bbox="507 1440 705 1471">Resim Atölyesi</p> 	<p data-bbox="1008 1440 1238 1471">Mozaik Atölyesi</p>
	<p data-bbox="507 1877 705 1908">Müzik Atölyesi</p> 	<p data-bbox="1024 1877 1222 1908">Dil Atölyesi</p>

Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi, tek katlı olup toplam 760 metrekarelik bir alanı kapsamaktadır. Kütüphaneye iki basamakla ve ihtiyaca göre uygun eğimdeki iki adet rampayla, renkli bir kapıdan giriş yapılmaktadır. Kütüphanenin rüzgârlık bölümünde karşılama bankosu, vestiyer ve hatıra fotoğrafı çekim alanı tasarlanmıştır (Şekil 2.44).

(a)

(b)

Şekil 2.44. (a) Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi Giriş Bölümü Görünüşü,
(b) Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi Danışma Bankosu Görünüşü

Kullanıcıları; planın merkezinde bulunan, tavanında ve duvarlarında gezegenlerin hâkim olduğu masal atölyesi karşılamaktadır. Bu alan aynı zamanda yazar imza günü, söyleşi etkinlikleri gibi çok amaçlı bir işlev yüklenmiştir (Şekil 2.45). Yatay sirkülasyon alanları olan koridorlar, masal atölyesi etrafında oluşturulmuştur. Bu alanlardan diğer mekânlara erişim sağlanmaktadır.

(a)

(b)

Şekil 2.45. Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi Masal Atölyesi Görünüşleri

Okuma salonları açık kütüphane sisteminde olup raflarla ve oturma elemanlarıyla yaş gruplarına göre ayrılmıştır. Mobilyalar çocuk ergonomisine göre boyutlandırılmıştır. Oturma alanlarının rafa dönüşüp tavana kadar uzanması çocuklar için ilgi çekicidir (Şekil 2.46).

(a)

(b)

Şekil 2.46. Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi Okul Öncesi Okuma Salonu Görünüşleri

Müzik, resim, mozaik ve dil atölyelerinde duvarlarda ve donatılarda sakinlik hissi veren soğuk tonların ağırlıklı kullanıldığı göze çarpmaktadır. Mekânlar çocuklar için uygun yüksekliktedir. Müzik atölyesinde; yükseltilmiş döşeme ile ayrılmış bir bölüm bulunmaktadır. Öğretmen tarafından kullanıldığı gibi öğrenciler için mini bir gösteri alanı olarak da kullanılmaktadır. Duvarlarda müzik aletleri için askı aparatları yer almaktadır (Şekil 2.47a). Resim atölyesinde ise; grup çalışması masası ve etrafına dizilmiş sandalyeler yer almaktadır. Duvarlar çocuklar tarafından yapılmış resimlerle donatılmıştır (Şekil 2.47b).

(a)

(b)

Şekil 2.47. (a) Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi Müzik Atölyesi Görünüş,
(b) Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi Resim Atölyesi Görünüş

Mozaik atölyesinde ise malzemelerin yerleştirilmesine imkan veren bölümlerin olduğu dikdörtgen bir grup çalışma masası ve oturma alanları mevcuttur. Raflar depolama ve sergileme olarak kullanılmaktadır (Şekil 2.48a). Dil atölyesi, çocukların dil becerilerini geliştirmeye ve farklı dillerle tanışmalarına yardımcı olmak için tasarlanmış eğlenceli bir

alandır. Atölye salonunda esnek olma imkânı sunan yer minderleri, sandalyeler ve çalışma masaları bulunmaktadır (Şekil 2.48b).

(a)

(b)

Şekil 2.48. (a) Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi Mozaik Atölyesi Görünüşü,
(b) Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi Dil Atölyesi Görünüşü

Tuvaletler (kız- erkek çocuk wc, yetişkin wc ve engelli wc), bebek bakım odası, mescit, depo, mutfak gibi birimler plan içerisinde birbirine yakın konumda, koridora doğrudan bağlantılı olarak yerleştirilmiştir (Şekil 2.49).

(a)

(b)

(c)

Şekil 2.49. Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi Depo, Mescit, Mutfak Görünüşü

Kütüphanenin büyük bir park içerisinde bulunması doğa ile iç içe olma imkânı sunmaktadır. Açık hava kütüphanesi programları olarak adlandırılan etkinlikler düzenlenip temiz havada kitap ile buluşulmaktadır (Şekil 2.50).

(a)

(b)

Şekil 2.50. Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi Dış Mekân Görünüş

Mehmet Akif Ersoy Çocuk Kütüphanesi

Sanko Park Alışveriş Merkezi'nde bulunan Mehmet Akif Ersoy Çocuk Kütüphanesi, 16 Ağustos 2021 tarihinde hizmete girmiştir. Yapı ve mekânlarına ilişkin okumalar ve analizler aşağıdaki Çizelge 2.5. te anlatılmıştır.

Çizelge 2.5. Mehmet Akif Ersoy Çocuk Kütüphanesi'ne ait analizler

Yapım Yılı:2021		Yapı Alanı: 75 M ²	
FORM – CEPHE		KONUM	
PLANI			

AYDINLATMA				
				
RENK	Dış Cephe	Zemin	Duvar	Tavan
	Ana	Kırmızı-Mavi	-	-
	Ara	Turuncu-Yeşil	Ahşap	Krem
	Sıcak	Kırmızı-Turuncu	Ahşap	Krem
	Soğuk	Mavi-Yeşil	-	-
DOKU		İç Mekân Doku Çeşitliliği		
		Doğal	Sert	-
			Yumuşak	-
Yapay	Sert	Masalar Sandalyeler		
	Yumuşak	Puflar Koltuklar		
DONATILAR				

MEKÂNSAL ÇEŞİTLİLİK		
	Okuma Salonu	Hikâye Salonu

Kütüphane, İstiklal Marşı'nın kabulünün 100. yıl dönümünde açılmıştır ve bu nedenle İstiklal Marşımızın Şairi Mehmet Akif Ersoy'un adını taşımaktadır.

Türkiye'de alışveriş merkezinde bulunan ilk çocuk kütüphanesidir. 0-12 yaş aralığındaki çocuklara hizmet vermektedir. Ebeveynlerin alışverişe zaman ayırdığı sürede aynı zamanda çocuklarını kitapla buluşturmasına imkân sağlayan kütüphane, Gaziantep'teki diğer çocuk kütüphanelerinin de tanıtımını yaparak farkındalık oluşmasını sağlamaktadır.

Çalışma saatleri diğer kütüphanelere göre değişkenlik gösterip, alışveriş merkezinin çalışma saatleriyle senkronize olduğu için kütüphane, okuyuculara akşam 22.00'ye kadar hizmet vermektedir. Diğer uygulamalı çocuk kütüphanelerinin çalışma saatleri nedeniyle faydalanamayan alışveriş merkezi kurucuları ve personeli de kütüphaneden yararlanabilmektedir. Bu koşulların, okur kitlesini artırmaya, daha geniş kitlelere ulaşmaya, diğer mevcut kütüphanelerin iş yükünü hafifletmeye ve ödünç-iade işlemlerini hızlandırmaya büyük katkısı olmuştur (Ateş vd., 2022).

Kütüphane okuma salonu ve hikâye odası olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır. Okuma salonunda; farklı yaş gruplarına uygun olacak şekilde masa ve oturma elemanları mevcuttur (Şekil 2.51b). Çocukların rahatlıkla erişebileceği raflar bulunmaktadır. Danışma bankosu hem danışma hem de ödünç alma işlevini üstlenmiştir (Şekil 2.51a). Ahşap ile yeşilin bir arada kullanıldığı okuma ve çalışma masaları yer almaktadır. Yeşil rengin rahatlatıcı etkisi çocukların stresini azaltıp odaklanmayı artırırken, okuma ve öğrenme süreçlerini desteklemektedir. (Ateş vd., 2022)

(a)

(b)

Şekil 2.51. (a) Mehmet Akif Ersoy Çocuk Kütüphanesi Danışma-Ödünç Alma Bölümü Görünüş,

(b) Mehmet Akif Ersoy Çocuk Kütüphanesi Okuma Salonu Görünüş

Hikâye odasında; iki kademeli karşılıklı olarak tasarlanmış renkli oturma elemanları vardır. Hikâye anlatıcısı koltuğu, salona hâkim bir konuma yerleştirilmiştir. Duvarlar yarım balon süslemeleriyle canlandırılmıştır. Kitapları ve fazla materyalleri koydukları bir adet deposu bulunmaktadır (Şekil 2.52).

Şekil 2.52. Mehmet Akif Ersoy Çocuk Kütüphanesi Hikâye Odası Görünüş

Dr. Mecit Barlas Çocuk Kütüphanesi

Türkiye’de hastane içerisinde kurulmuş olan ilk çocuk kütüphanesidir. Gaziantep Şehir Hastanesi’nin içerisinde yer almaktadır. 0-12 yaş aralığına hitap etmektedir. Yapı ve mekânlarına ilişkin okumalar ve analizler aşağıdaki Çizelge 2.6’da anlatılmıştır.

Çizelge 2.6. Dr. Mecit Barlas Çocuk Kütüphanesi'ne ait analizler

Yapım Yılı:2024		Yapı Alanı: 54 M ²	
FORM – CEPHE		KONUM	
PLANI			
AYDINLATMA			
RENK			

	Dış Cephe	Zemin	Duvar	Tavan
	Ana	Sarı-Mavi	-	-
	Ara	Yeşil	Antrasit	Krem-Gri
	Sıcak	Sarı	-	Krem
	Soğuk	Mavi-Yeşil	Antrasit	Gri
DOKU		İç Mekân Doku Çeşitliliği		
		Doğal	Sert	-
			Yumuşak	-
		Yapay	Sert	Masalar Sandalyeler
Yumuşak	Puflar Yer Minderleri			
DONATILAR				

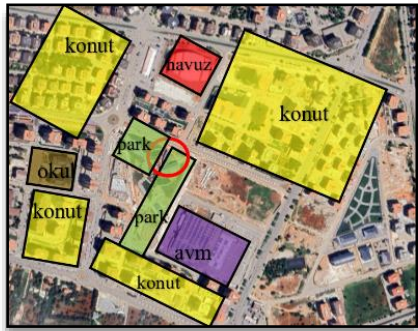
MEKÂNSAL ÇEŞİTLİLİK		
	Okuma Salonu	Masal Atölyesi

Renkli tasarımı, eğlenceli kitapları, eğitici atölyeleri ile hastanedeki hasta çocukların morallerini yükseltmektedir. Tedavi sürecinde çocukların güvenle bırakabildiği kütüphane ebeveynlere büyük bir kolaylık sağlamaktadır. Dikdörtgen bir planı olan kütüphane; okuma alanı, masal alanı, etkinlik alanı ve her yaş grubuna hitap eden akıl zekâ oyunları alanı bulundurmaktadır ve sirkülasyon donatılar arasında gerçekleşmektedir.

Gaziantep Bebek Kütüphanesi

Gaziantep Bebek Kütüphanesi; Cumhuriyet Parkı içerisinde yer almaktadır. 2024 yılında açılmıştır. Yapı ve mekânlarına ilişkin okumalar ve analizler aşağıdaki Çizelge 2.7. de anlatılmıştır.

Çizelge 2.7. Gaziantep Bebek Kütüphanesi'ne ait analizler

	Yapım Yılı:2024	Yapı Alanı:866 M ²
FORM – CEPHE		KONUM
		

<p>ARAÇ-YAYA YAKLAŞIMI</p>	
<p>PLAN ŞEMASI</p>	
<p>İŞLEV-YERLEŞİM ŞEMASI</p>	
<p>SİRKÜLASYON ŞEMASI</p>	
<p>DOLULUK-BOŞLUK</p>	

AYDINLATMA					
					
RENK	Dış Cephe	Zemin	Duvar	Tavan	
	Ana	-	Mavi Sarı	-	
	Ara	Ahşap Turuncu	Antrasit	Krem	Ahşap
	Sıcak	Turuncu- Ahşap	Sarı	Krem	Ahşap
	Soğuk	-	Antrasit	-	Beyaz
DOKU		İç Mekân Doku Çeşitliliği			
		Doğal	Sert	-	
			Yumuşak	-	
		Yapay	Sert	Masalar Sandalyeler	
Yumuşak	Puflar, Yer Minderleri, Oyun Parkurları				

DONATILAR		
		
MEKÂNSAL ÇEŞİTLİLİK	<p style="text-align: center;">Parti Salonu</p> 	<p style="text-align: center;">Serbest Oyun Alanı</p>
	<p style="text-align: center;">Masal ve Ritim Atölyesi</p> 	<p style="text-align: center;">Okuma Atölyesi</p>
	<p style="text-align: center;">Dil Gelişim Atölyesi</p>	<p style="text-align: center;">Duyu Bütünleme Atölyesi</p>

Kütüphane konut yerleşiminin olduğu aynı zamanda son yıllarda sosyal anlamda yoğun olarak kullanılan bir bölgede yer almaktadır. Yakın çevresinde alışveriş merkezi, okul gibi yapıların olduğu görülmektedir. Bölgeyi rahatlatan bir alan olan parkın içinde tasarlanmıştır. Yapının girişine araç ve yaya erişimini kolaylık sağlayacak şekilde tasarlanmış otopark ve yaya yolları bulunmaktadır.

Zemin ve birinci kattan oluşmaktadır. Zemin katta parti odası, mutfak, idare ve öğretmenler odası yer almaktadır. Giriş bölümünde temiz ve kirli galoş alanları bulunmaktadır. Hitap ettiği yaş grubu sebebiyle hijyene ayrı bir önem verilen kütüphanede galoş kullanımını zorunlu tutulmakta olup sürdürülebilirlik açısından yıkanabilir bez galoşlar tercih edilmektedir (Şekil 2.53a).

Kütüphaneye gelen misafirleri danışma bankosu karşılar. Dikey sirkülasyon asansör ve merdiven ile sağlanmaktadır (Şekil 2.53b).

(a)

(b)

Şekil 2.53. (a)Gaziantep Bebek Kütüphanesi Giriş Bölümü Görünüş,
(b) Gaziantep Bebek Kütüphanesi Danışma Bölümü Görünüş

Parti odası zemin katta yer almaktadır. Doğum günleri, 40 uçurma, ilk diş kutlamaları gibi etkinlikler için tasarlanmış olan mekânda organizasyonun kurulacağı sahne ve çocukların parti masası bulunmaktadır. Tavandaki sarkıt kelebekler ile ortam renklendirilmiştir. Aynı katta misafirlere ikramlıkların hazırlandığı mutfak bölümü de yer almaktadır (Şekil 2.54).

Şekil 2.54. Gaziantep Bebek Kütüphanesi Parti Odası Görünüşü

1.katta serbest oyun alanı, kütüphane, dil gelişim atölyesi, duyu bütünleme odası, ritim masal odası planlanmıştır. Atölyeler arasında sirkülasyonu sağlayan koridorlar yeterli büyüklüktedir. Serbest oyun alanı, bebeklerin gelişimine destek olacak şekilde tasarlanmıştır. Bu alanda çocukların enerjisini atması ve eğlenmesi amaçlanmıştır (Şekil 2.55a). Duyu ve oyun masaları parkur etrafına yerleştirilmiştir. Ebeveynler tarafından alanı izleme yerleri de mevcuttur (Şekil 2.55b).

(a)

(b)

Şekil 2.55. (a) Gaziantep Bebek Kütüphanesi Serbest Oyun Alanı Görünüşü,
(b) Gaziantep Bebek Kütüphanesi Oyun Alanı İzleme Yerleri Görünüşü

Dil gelişim atölyesi, hem bebeklerin kelime hazinelerini ve dilbilgisi kurallarını öğrenmelerine yardımcı olarak aynı zamanda sosyalleşmelerini ve özgüvenlerini geliştirmelerine katkıda bulunmaktadır. Yeşil tonların hâkim olduğu atölyede ağaç konsepti görülmektedir. Korunaklı oturma elemanları ve çatı tasarımlı raflar tercih edilmiştir (Şekil 2.56a). Duyu bütünleme atölyesi ise bebeklerin farklı duyuşal uyarılara maruz kalarak duyuşal sistemlerini geliştirmelerine yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Bu

atölye, bebeklerin çevreleriyle etkileşime girmelerini, duyuşal girdileri işlemlerini ve düzenlemelerini ve motor becerilerini geliştirmelerini sağlamaktadır (şekil 2.56b).

(a)

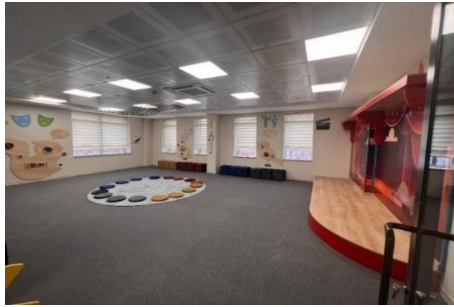

(b)

şekil 2.56. (a) Gaziantep Bebek Kütüphanesi Dil Gelişim Atölyesi Görünüşü,

(b) Gaziantep Bebek Kütüphanesi Duyu Bütünleme Atölyesi Görünüşü

Masal ve ritim atölyeleri, dil, bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimlerini desteklemeyi amaçlamaktadır. Bu atölyeler, bebeklerin hayal güçlerini geliştirmelerine, farklı sesleri ve ritimleri tanımalarına ve koordinasyonlarını geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Bu alanda çocuklara özgürce hareket etmelerini sağlayan yer minderleri ve puflar vardır. Mini gösteriler ve anlatımlar için sahne oluşturulmuştur (şekil 2.57a). Ayrıca ebeveynler için bebekleri uyurken ya da serbest alanda zaman geçirirken oturup dinlenebilecekleri alanlar vardır (şekil 2.57b).

(a)

(b)

şekil 2.57. (a) Gaziantep Bebek Kütüphanesi Masal ve Ritim Atölyesi Görünüşü,

(b) Gaziantep Bebek Kütüphanesi Ebeveyn Dinlenme Alanı Görünüşü

Okuma salonunda kitap okumak için birçok seçenek düşünölmüştür. Pencere önündeki oturma alanları, kolon etrafındaki eğlenceli masallar, tünel şeklinde tasarlanmış

kitaplıklar keşfederek öğrenmeyi sağlamaktadır. Bebeği yan tarafında oynarken çalışma imkânı veren istasyonlar bulunmaktadır (Şekil 2.58).

(a)

(b)

Şekil 2.58. Gaziantep Bebek Kütüphanesi Okuma Salonundan Görünüşler

Tuvalet eğitimi verilebilecek bebek tuvaleti, bebek bakım odası, emzirme odası (mama hazırlama, biberon ve emzik sterilizasyon cihazları bulunan) kütüphanede bulunan diğer bölümlerdir (Şekil 2.59).

(a)

(b)

(c)

Şekil 2.59. Gaziantep Bebek Kütüphanesi Tuvalet ve Bebek Bakım Odası Görünüşleri

2.5. Çocuk Kütüphanelerinin Mekânsal Kalite Kavramı Üzerinden Oluşturulan Tasarım Kriterleri

Çocuk kütüphaneleri, geçmişte sadece kitapların bulundurulduğu mekânlar olarak bilinirken, günümüzde çok daha fazlasını sunan canlı ve dinamik yapılara dönüşmüştür. Artık sadece bilgi depolamak, üretmek ve paylaşmak için değil, sosyalleşme, eğlenme ve hayal kurma imkânı sunan mekânlara ev sahipliği yapmaktadırlar. Çocuk kütüphanelerinin, nitelikli hizmet sunabilmesi ve çocukların ilgisini çekecek iç ve dış mekânlara sahip olabilmesi için, mimari tasarım kriterlerine uygun olarak planlanması gereklidir. Bu bağlamda çocuk kütüphanelerinin tasarım kriterleri oluşturulurken; kütüphanelerin kamusal alanlar olması sebebiyle araştırma kapsamında kentsel mekân kalitesi üzerine yapılan sınıflandırma çalışmaları incelenmiştir. Van der Voort ve Van Wegen, Kevin Lynch, Sherwin Greene ve Project for Public Space tarafından oluşturulan kalite parametreleri bu bağlamda ele alınmıştır.

Van der Voort ve Van Wegen (2005), mimarlıkta kaliteyi dört temel başlık altında değerlendirmektedir. İlk olarak, işlevsel kalite veya yararlılık değeri incelenir; bu, bir mekânın pratikte ne kadar kullanılabilir olduğu ve içerisindeki faaliyetler için ne kadar uygun olduğuyla ilgilidir. İkinci olarak, estetik kalite değerlendirilir; bu, bir binanın veya mekânın güzellik, çekicilik ve orijinallik açısından algılanma şekliyle ilgilidir. Üçüncü olarak, teknik kalite ele alınır; bu, yapıların güç, durgunluk, sürdürülebilirlik ve bakım gereksinimlerini ne derece karşıladığı ve fiziksel olarak çekici, güvenli ve sağlıklı olup olmadığıyla ilgilidir. Son olarak, ekonomik kalite değerlendirilir; bu, finansal kaynakların etkili bir şekilde kullanılabilirliği ve bina veya mekânın yatırım potansiyeline bağlıdır (Voordt,2005 akt. Demir Kahraman, 2014) (Çizelge 2.8).

Çizelge 2.8. Van der Voort ve Van Wegen, Mekânsal Kalite Göstergeleri (Voordt,2005 akt. Demir Kahraman, 2014).

Kalite Ölçütleri	Göstergeler
İşlevsel Aktivite	Ulaşım ve park olanakları
	Erişebilirlik
	Etkililik
	Esneklik
	Güvenlik (ergonomik kamusal)
	Mekânsal yönelme
	Bölgesellik, mahremiyet, sosyal ilişki
	Fiziksel iyi olma (ışıklandırma, gürültü,
	Isıtma, havalandırma, rutubet
	Sürdürülebilirlik
Estetik Kalite	Görsel kalite
	Düzen
	Karmaşıklık
	Sunumsal Kalite
	Sembolik ve göstergebilimsel değer
	Tarihsel ve kültürel değer
Ekonomik Kalite	Yatırım maliyetleri
	Kullanım maliyetleri
	Zamanla sağlanan gelir
	Kamu ve özel düzenlemeler
Teknik Kalite	Yangın güvenliği
	Yapısal güvenlik
	Yapı fiziği
	Çevresel uyumluluk
	Sürdürülebilirlik

Sherwin Greene (1992), mekân kalitesiyle ilişkili dört ana prensibi tanımlamıştır. Her bir ana prensip, dört kalite parametresini içerir (Çizelge 2.9).

Çizelge 2.9. Sherwin Greene Prensipleri, Parametreleri ve Yönergeleri (İnceoğlu,2007)

Sherwin Greene Prensipleri, Parametreleri ve Yönergeleri			
Bağlantı	Erişim	Tutarlılık	Giriş- Kenar
	Etkileşim		Nirengi Noktası
İşlev	Örtüşme	Düzen	Manzara-Siluet- Sınır çizgisi
	Güvenlik		Strüktür
	Mahremiyet		Bitiştirme
	Etkinlik		Kapalılık
Konfor-Ferahlık	Fiziksel kolaylık	Devamlılık	Sistem
	Görsel huzur		Ardışıklık
	Kullanım kolaylığı		Ritim
Çeşitlilik	Secim-Değişiklik (varyasyon)	Denge	Örüntü (Desen) - Vurgu
Odak	Görsel odak- Düğüm noktası	Ölçek	İnsan - İnsancıl
Birlik	Kavram	Uygunluk	Oran- Orijinallik
	Tekrar		Aşinalık
Kimlik	Bütünlük	Cazibe Çekim	Uyarıcı- Karşıt
	Karakter		Canlılık
	Sadelik-Sınırlılık		Gerilim- Hareket
Özellik (Müstesna)	Tarz (Üslup)	Uyum	Mizah anlayışı
	Tarihi kalite		Işık- Renk
	Tekillik		Doku- Çizgi
	Sembolizm		Ses-Koku
	Görünüm		

Kevin Lynch (1984), "Güzel Şehir Biçimi" adlı kitabında, güzel bir şehrin sahip olduğu özellikleri anlamak için "Bir şehri güzel yapan şey nedir?" sorusuna cevap aramıştır. İyi bir şehir yapısını elde etmek için Lynch, yerleşim kalitesini değerlendirmek için beş önemli kriter ve iki ana başlık belirlemiştir. Bu kriterler; canlılık, duygu, uygun olma, erişim ve kontrol' dür. (Aytuğ ve İnceoğlu, 2009) (Şekil 2.60).

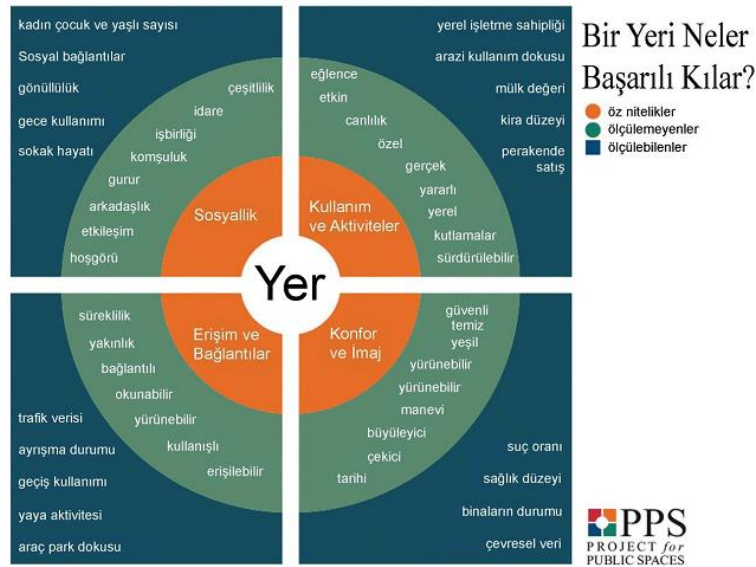

Şekil 2.60. Kevin Lynch Kalite Parametreleri

1975 yılında kurulan ABD merkezli "Kamusal Mekânlar İçin Proje Şirketi" (Project for Public Spaces inc.) veya kısaca **PPS**, bir dizi kamusal mekân projesi gerçekleştirmiştir. PPS'e göre, bir kamusal mekânın başarılı olabilmesi için dört ana işlevi

yerine getirmesi gerekmektedir. Bunlar; Erişim ve bağlantılar, Amaç ve Aktiviteler, Konfor ve İmaj, Sosyalleşme 'dir.

- Erişim ve Bağlantılar: Bir kamusal alana kolayca ulaşılabilir ve kullanılabilir olmalıdır. Fiziksel özellikler, mekânın erişilebilirliği ve algılanabilirliği üzerinde etkili olmalıdır. Örneğin, dükkânlarla çevrili bir sokak boyunca yürümek, boş bir duvar boyunca yürümekten daha güvenli ve daha fazla etkileşim sağlayıcı olacaktır.
- Kullanım ve Eylemler: Bir kamusal alanın en temel unsuru, gerçekleştirilebilecek eylemlerdir. Kullanıcıların mekânı tekrar tekrar kullanmasının nedeni, mekânın uygun eylemlere sahip olmasıdır. Hiçbir etkinliğin gerçekleştirilmediği bir mekân boş ve anlamsız kalacaktır.
- Konfor ve Biçim: Güvenlik, ölçek, temizlik ve benzeri faktörler, mekânın kullanım tercihini etkileyen somut değerlerdir. Bir mekânın tasarımı, kullanıcıya davetkâr bir his veren, oturmak için bile alternatifler sunan ve kullanıcıyı değerlendiren biçimi ile doğrudan ilişkilidir.
- Sosyalleşme: Bireylerin, mekânın ruhunu daha iyi anlamaları ve topluma daha güçlü bir bağlılık duymaları için tanıdık olmayanlarla da etkileşim kurabilmelidir. Sosyalleşme, bir mekânın başarılı olarak değerlendirilmesi için hayati öneme sahiptir (Demir Kahraman, 2014) (Şekil 2.61).

Şekil 2.61. PPS'e göre başarılı kamusal bir alanda bulunması gereken nitelikler (Url-16)

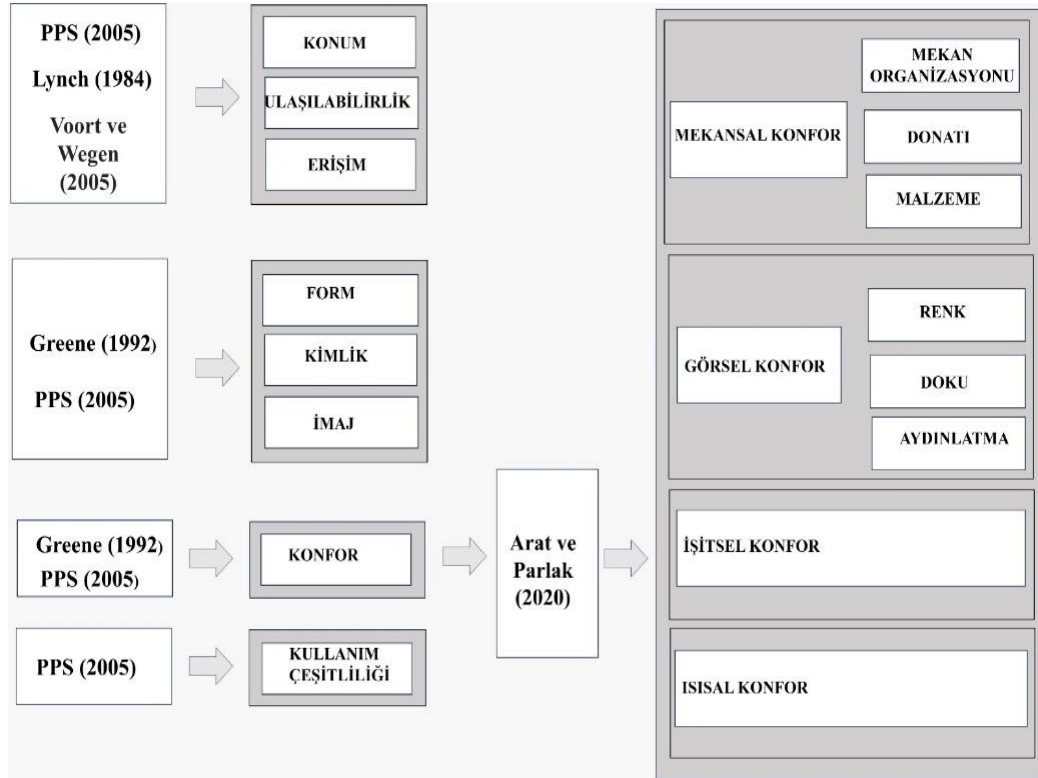
Mekânın tüm kullanıcılar için erişilebilir ve kullanılabilir olması, tasarımın önemli bir önceliğidir. Farklı yaş gruplarından, engellilerden ve diğer farklı fiziksel özelliklere sahip kullanıcılara ergonomik açıdan hitap etmeli ve eşit fırsatlar sunmalıdır. Tasarım, kullanıcıların ürünleri ve mekânı kolayca kullanabileceği şekilde olmalıdır,

böylece minimum fiziksel çaba ile maksimum verim alınabilir. Her kullanıcının gizliliği ve güvenliği sağlanmalıdır. Bu şekilde, tasarım tüm kullanıcılar için çekici hale gelmektedir.

Tasarım araştırmaları, sadece potansiyel sorunlara çözüm bulmakla kalmayıp, tasarımın içeriğini, bileşenlerini ve kullanılan parametreleri de kapsayan kapsamlı bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda, mekân tasarımlarını ele alırken kullanılan tanımların da tasarımın etki alanını genişlettiğini gözlemlemek mümkündür.

Çocuk kütüphaneleri tasarlanırken de bu kapsamlı bakış açısına ihtiyaç duyulmalıdır. Mekânsal kalite kavramı çerçevesinde literatürden alınan parametrelerle belirlenen dört ana tasarım kriteri göz önünde bulundurularak, çocukların ihtiyaç ve isteklerine en uygun şekilde tasarlanmış kütüphaneler oluşturulmalıdır. Bu kriterler, konum- ulaşılabilirlik-erişim, form –kimlik- imaj, kullanım çeşitliliği ve konfor dur.

Konfor parametresinin alt başlıkları ise; Yavuz Arat ve Sema Parlak ‘ın 2020 de yayımlanan “Ergonomik Açıdan Mekân Deneyimi/Arkitektoniği: Karabük Bebek Kütüphanesi ve Ankara Ali Dayı Çocuk Kütüphanesi Örneği” adlı makalesinden faydalanılarak oluşturulmuştur. Bu kriterler kütüphanenin görsel çekiciliği ve atmosferini, kullanımının kolaylığını ve verimliliğini, kullanıcıların etkileşime girme ve sosyalleşme imkânlarını arttırmaya yönelik olup Şekil 2.62 ’de detaylı bir şekilde gösterilmiştir.

2.5.1. Konum, Ulaşılabilirlik, Erişim

Erişilebilirlik, herkesin ürünlere, hizmetlere, kurumlara, parklara, taşıtlara, binalara, sistemlere ve genel olarak ulaşılması beklenen her yere ve hizmete kolaylıkla erişebilmesini ifade eden bir kavram olarak tanımlanır ve kullanılır. Hızla büyüyen ve gelişen çağda, erişilebilirlik kavramı geniş bir ölçekte yayılmıştır. Bireylerin sosyal yaşamlarını sürdürebilmeleri için çevresel ve kentsel alanlarda erişilebilirlik sağlanması önemlidir.

Kütüphaneler kamusal alanlar olmasından dolayı kent yaşamının içinde herkesin (engelliler dahil) kolayca ulaşabileceği bir konumda olmalıdır. Kütüphane binalarına kolay ve kaliteli erişim sağlanması hem kütüphanenin verimliliği hem de toplumun faydalanması açısından büyük önem taşımaktadır.

Kütüphaneye yönlendiren yollar net olmalı ve ziyaretçilere görsel olarak çarpıcı bir kütüphane deneyimi sunacak şekilde düzenlenmelidir. Bu nedenle, erişimin yanında mekân psikolojisinin de göz önünde bulundurulması önemlidir. İyi tasarlanmış bir kütüphane, sıradan bir caddenin kenarına yerleştirildiğinde etkisini kaybedebilmektedir. Ancak bazen, çevresinde düşük kaliteli ve küçük ölçekli binaların bulunduğu yerlerde (depo alanları, otoparklar, ticari işletmeler vb.), kütüphane binası, çevreye estetik açıdan değer katarak kültürel önemini artırabilmektedir. (Edwards, 2002, akt. Şanlı,2022).

Kütüphanelerin yoğun caddeye doğrudan açılmaması planlama sürecinde dikkate alınmalıdır. Bu, okuyucuların yönünü kaybetmelerini engellerken iç gürültü sorunlarını da azaltmaktadır. Kütüphanelerin meydanlara yerleştirilmesi, girişte buluşma noktaları oluşturarak topluluklar için bir merkez haline gelmelerini sağlamaktadır. Ayrıca, meydanlar, kent yaşamına geçmeden önce ziyaretçilerin düşüncelerini toplaması için bir alan sunmaktadır. Kütüphaneler statik yapılar olmadığından, değişen ihtiyaçlara uyum sağlayabilmeleri için farklı konumlarda olabilmelidir ya yatayda ya da dikeyde değişim için esneklik gösterebilmelidirler (Edwards, 2002, akt. Şanlı,2022).

Çocuk kütüphanelerine kentsel alanlarda, acil durumlarda kolayca ulaşılabilen ve en güvenli yerden erişim sağlanmalıdır. Kütüphaneye rahat ulaşım için yolların kaldırımlar, yaya geçitleri, rampalar ve asansörlerle donatılması önemlidir. Yönlendirme için aydınlatma, tabelalar ve renk kullanımı gibi unsurların kullanılması gereklidir. Engelli kullanıcılar için giriş kolaylığı sağlamak için merdiven yerine rampalar tercih edilmeli ve giriş çıkış noktaları belirgin hale getirilmelidir. Bu noktalar, zıt renkler, farklı zemin malzemeleri, sesli-görsel uyarılar ve nitelikli aydınlatma ile belirtilmelidir.

Kullanıcıların ve personelin kütüphaneye kolayca ulaşabilmesi için kütüphane yakınında bisiklet ve araç park yerleri, bebek arabaları için park alanları ve kütüphane ihtiyaçları ve koleksiyon transferi için nitelikli bir servis girişi sağlanmalıdır. Kütüphaneye erişimin kolay ve rahat olması, kullanıcıların kütüphaneyi daha sık ziyaret etmesini teşvik edecek, kütüphaneye olan ilgiyi ve katılımı artıracak ve farklı grupların kütüphaneden daha fazla faydalanmasını sağlamaktadır.

2.5.2. Form, Kimlik, İmaj

Mimari tasarımda önemli bir unsur olan form, bir binanın estetik ve işlevsel özelliklerine katkıda bulunmaktadır. Bir yapının şekli, nasıl algılanacağını ve kullanıcılar tarafından nasıl görüneceğini belirler, bu da formun kritik öneme sahip olduğunu göstermektedir. Özellikle belirli biçimler, belirli yapı türleriyle ilişkilendirilir, bu nedenle bir binanın biçimi, amacını belirlemede kritik bir rol oynamaktadır. Form, bir yapının kimliğini tanımlamakta ve onu tanınabilir ve unutulmaz kılmakta önemli bir öğedir.

İmaj; bir kişi, nesne, kurum veya kavram hakkında genel olarak oluşturulan algı, izlenim ve düşüncelerin bütünüdür. Çocuk kütüphaneleri yapıları için imaj, çocukların ve ebeveynlerin gözünde kütüphanenin genel algısını ve izlenimini şekillendiren tasarım ve düzenleme unsurlarıdır. Bu imaj, renkli ve davetkâr mimari, güvenli ve erişilebilir düzenlemeler, çocuk dostu mobilyalar, doğal ve yapay ışıklandırma, eğitici ve interaktif teknolojik olanaklar ile kültürel ve sosyal etkinlik alanları gibi bileşenlerin bir araya gelmesiyle oluşmaktadır. Çocukların merakını uyandıran, yaratıcılığını teşvik eden ve kendilerini güvende hissetmelerini sağlayan bir ortam yaratmak, çocuk kütüphanesinin imajını olumlu yönde etkilemektedir. Bu şekilde, kütüphane çocuklar ve aileler için çekici ve değerli bir mekân haline gelmektedir.

Kütüphaneler sadece kitapların muhafaza edildiği yerlerden çok daha fazlasıdır; aynı zamanda sivil demokrasi ve kamusal değerlerin desteklendiği alanlar olarak da görülmektedirler. Bu nedenle, kütüphanelerin mimari form ve cephe anlayışı, kent içinde etkileyici bir şekilde kendini göstermelidir. Mimari tasarım, kütüphanenin önemini vurgulamalı ve aynı zamanda toplum hizmetlerindeki rolünü ortaya koymalıdır.

Çocuk kütüphanelerinin mimari yapısı, iç mekân ile dış arasında bir köprü görevi görmektedir. Kullanıcıların kütüphane hakkında ilk izlenimi, binanın mimari şekliyle oluşmaktadır. Dolayısıyla, kütüphane binası öncelikle kullanıcılar için estetik bir görünüme sahip olmalıdır. Binanın dış görünüşü, çocukların ilgisini çekici, içeri girmeye teşvik edici ve görsel olarak çekici olmalıdır. Özellikle çocuklar için, dış mekân

kütüphane ile özdeşleşmelerine ve iç mekâna karşı merak duygusu geliştirmelerine yardımcı olmalıdır.

Sürücülerin ve yayaların iç mekânı görebilmesi için, dikkat çeken dış mekân tasarımıyla birlikte, iç mekânın şeffaf olması ve ana giriş kapısının kolayca fark edilmesi önemlidir. Dış cephenin estetik olması, binanın çevrede öne çıkmasını sağlarken; geniş cam yüzeyler ve açık alan düzenlemeleri iç mekânın şeffaflığını artırarak güvenlik hissi verir ve davetkâr bir ortam yaratmaktadır. Ana giriş kapısının belirgin ve kolayca görülebilir olması ise ziyaretçilerin binaya rahatça ulaşmalarını ve yönlerini bulmalarını sağlar, böylece kullanıcı deneyimi iyileşir ve binanın işlevselliği artmaktadır.

Kütüphanenin fiziksel boyutları hem fonksiyonel ihtiyaçları karşılamalı hem de çevredeki binaların ölçekleriyle uyumlu olmalıdır. Mimari tarz, çevrenin estetik ve kültürel özellikleriyle çatışmamalı; kullanılan malzemeler ise çevredeki yapıların karakterine uygun olmalıdır. Kütüphane, etrafındaki binalar, yollar ve manzaralarla estetik ve fonksiyonel olarak entegre olmalı, böylece kullanıcı deneyimi iyileştirilip topluluğa değer katılmalıdır.

2.5.3. Konfor

2.5.3.1. Mekânsal Konfor

Kütüphane yapıları, personelin rahatça hizmet verebileceği alanlara, kullanıcıların faydalanabileceği okuma salonlarına ve kütüphanenin türüne ve amaçlarına uygun mekânlara sahip olmalıdır (Galvin, 1963). Ayrıca, yapının bulunduğu çevre şartları kütüphanenin tasarımında etkin bir rol oynamaktadır. İnsan psikolojisini etkileyen fiziksel çevrenin rolü düşünülerek, yapıların düzenlenmesi gerekmektedir. Mekânlar, kullanışlı olmalı ve kullanıcılar ile çalışanlar için erişilebilirlik sağlamalıdır.

Binalarda fiziksel engellilerin erişimini sağlamak için çeşitli düzenlemeler yapılmalıdır. Girişlerde rampaların bulunması, iç mekânlardaki basamakların ve yarı kotların rampalarla desteklenmesi, çok katlı binalarda en az bir asansörün yer alması gerekmektedir. Ayrıca, engelli standartlarına uygun özel tuvaletler sağlanmalı, kritik dolaşım alanlarında ve etkinlik alanlarında (toplantı salonları, spor salonları gibi) engellilere ayrılmış özel alanlar bulunmalıdır. Bu düzenlemeler, engelli bireylerin binalarda bağımsız ve rahat bir şekilde hareket edebilmelerini, etkinliklere katılabilmelerini ve günlük yaşamlarını sürdürebilmelerini mümkün kılarak, herkes için erişilebilir bir ortam oluşturmaktadır. (Karabey, 2004).

Mekânsal konfor; mekân organizasyonu, donatılar ve malzeme başlıkları altında incelenmektedir.

Mekân Organizasyonu

Mekânsal düzenlemeler, insanların davranışlarını ve ilişkilerini belirleyici nitelikleriyle şekillendirirken, ait olduğu kültürün değerlerini sembolize eder ve yaşam sürecinde denge oluşturur. Bu dengeyi sağlamak için, mekânsal düzenlemenin kullanıcıyla uyumlu olması ve kullanıcıların deneyimledikleri ortamdan memnun olmaları gerekmektedir. İnsanların, toplumla ve çevreyle uyum içinde olabilmesi için, tasarlanan ortamların kullanıcı üzerinde bıraktığı etkilerin ve yaşam kalitesinin, değişimin gereksinimlerini dikkate alınması önemlidir (Aydın ve Uysal, 2009). Bu düzenlemeler kullanıcıların ihtiyaçlarına ve davranışlarına uygun olarak tasarlandığında, kütüphanenin işlevselliği artar ve kullanıcı deneyimi iyileşmektedir.

Çocuk kütüphaneleri, birçok işlevi içinde barındırdığından dolayı ilişkili alanların kullanıcılar tarafından kolayca erişilebilir ve kullanılabilir olması için mekanlar birbirine doğru bir şekilde entegre edilmelidir. Kullanıcı odaklı mekânlar, farklı işlevlere göre ayrılmıştır ve bu mekânlardan etkin biçimde faydalanabilmek için alanların düzenlenmesi özenle planlanmalıdır.

Mekân organizasyonu; iç mekânda erişim ve yönlenme, sirkülasyon, iç mekân kurgusu ve dış mekân kurgusu alt başlıklarında incelenir.

➤ İç mekânda erişim, yönlenme

Şehir içinde kütüphanenin konumunu bulmak kadar, kütüphane içinde de erişim doğal ve öğretici olmalıdır (Edwards, 2002). Kütüphane içerisindeki mahaller; koleksiyon, kullanıcı ve çalışanların gereksinimleri göz önünde bulundurularak işleyişe göre düzenlenmelidir.

Kütüphanedeki kitap raflarının yerleşimi ve diğer iç mekân unsurlarıyla olan ilişkisi, kullanıcıların mekân içinde kolaylıkla dolaşabilmesi için önemli bir rol oynamaktadır. Zemin, duvar ve tavandaki renkli tasarımlar ile birlikte işlevsel alanlar belirginleştirilir ve yönlendirmeler sağlanmaktadır (Şekil 2.63).

Kütüphane ziyaretçileri, girişten başlayarak kolaylıkla dolaşabilmeli ve doğru yönlendirmelerle karşılaşmalıdır. Gezinti yolları, herhangi bir güvenlik engeli oluşturmadan tasarlanmalıdır.

(a)

(b)

Şekil 2.63. Boston Halk Kütüphanesi Çocuk Kütüphanesi İç Mekândan Görünüşler [Url-18]

Çocuk kütüphanelerinin hedef kitlesi ve yaş grupları göz önüne alındığında, işaret ve yön levhaları son derece önemlidir. İşaretlerin ve yön levhalarının oluşturulması sırasında dikkat edilmesi gereken bazı noktalar bulunmaktadır:

- Yükseklik ve konumları, insanların hareketlerini engellemeyecek şekilde belirlenmelidir.
- Yer ve yönü belirten işaret levhaları, amacına uygun renk ve şekilde oluşturulmalıdır.
- Yaya ve araç trafiği için herhangi bir tehlike oluşturmayacak şekilde konumlandırılmalıdır.
- Çocuklar için, şekil ve renklerin yardımıyla tasarlanmış olan yer ve yön belirteçleriyle birlikte, okul çağındaki kullanıcılar için yazı, renk ve şekillerle oluşturulmuş belirteçler bulunmalıdır. Bu yer ve yön göstergeleri, engelli kullanıcıların gereksinimlerini karşılayacak şekilde tasarlanmalı, yazı tipi ve boyutu standart olmalı ve bu yazı ve semboller aynı zamanda kütüphanenin kimliğini yansıtmalıdır.
- İşaret ve yön levhaları, yeterli uzaklıktan görülebilecek ve okunabilir olmalıdır. (Yörük vd., 2006).

➤ Sirkülasyon

Çocuk kütüphanesi içerisindeki sirkülasyon alanlarının çözümü ve düzenlenmesi mekân tasarımının önemli bir aşamasıdır ve planlamanın ana kurgusunu oluşturmaktadır. Kütüphanedeki mekân organizasyonu ve işlevselliğinin kaliteli olabilmesi için yatay ve dikey dolaşım alanlarının uygun yerlerde konumlandırılması ve planlanması önemlidir. Mekân düzeninin anlaşılabilir ve kullanıcıların yönlendirilmesini sağlayacak şekilde

esnek ve açık bir yaklaşım benimsenmelidir. Kullanıcılara geniş bir görüş açısı sunan ve mekânın tamamını kapsayan dolaşımı alanları oluşturulması önemlidir. (Topatan, 2021)

Sirkülasyon unsurları, yatay ve düşey şekilde ayrılarak sınıflandırılır.

- **Yatay Sirkülasyon**

Yatay sirkülasyon, bir yapının veya birden fazla yapının aynı kattaki farklı bölümleri arasında insanların dolaşımını ifade eder. Koridorlar, kapılar, rampalar ve açık alanlar gibi unsurlar kullanılarak sağlanmaktadır. İyi tasarlanmış yatay sirkülasyon, bir yapının işlevselliği, erişilebilirliği ve estetiği için önemlidir. Kullanıcıların rahatça dolaşmalarını, ihtiyaç duydukları yere kolayca ulaşmalarını ve birbirleriyle etkileşime girebilmelerini sağlamaktadır.

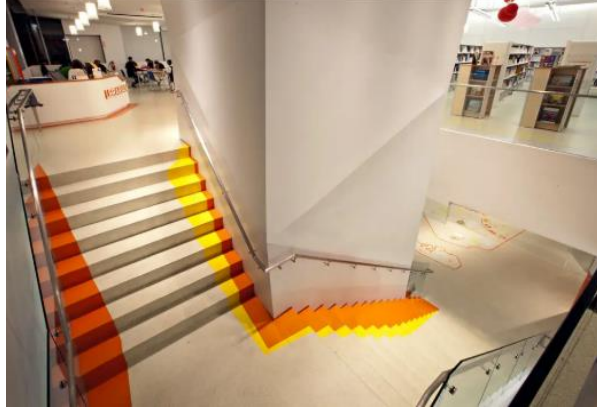
Kütüphanelerde yatay sirkülasyon alanları, kullanıcılar tarafından yoğun olarak kullanılmaktadır. Çeşitli işlevler yüklenerek bazen bir sergi alanı bazen bir dinlenme alanı olarak da karşımıza çıkmaktadır.

Ana girişten itibaren mahallere ve düşey sirkülasyon elemanına rahatça ulaşabilmek için yeterli büyüklükte dolaşım alanlarının olması gereklidir.

- **Düşey Sirkülasyon**

Düşey sirkülasyon, bir yapının farklı katları arasındaki insanların ve yüklerin dikey yönde hareketini ifade etmektedir. Merdivenler, asansörler, yürüyen merdivenler, rampa ve yürüyen bantlar gibi araçlarla sağlanmaktadır. Çocuklar tarafından kolay görülüp girişe yakın olması gereklidir.

Çocuk kütüphanelerinde, merdivenler güvenlik riski taşıyan unsurlardan biridir. Bu nedenle, çocuk kütüphanelerinin zemin katta yer alması önemlidir. Çocuk kütüphaneleri, sunduğu hizmet çeşitliliğine bağlı olarak genellikle büyük ve birden fazla katlı binalarda bulunabilir. Bu durumda, merdivenlerin varlığı kaçınılmazdır. Merdivenlerde, güvenlik için korkuluklar bulunmalı ve basamaklar uygun ölçülerde olmalıdır (Şekil 2.64).

Şekil 2.64. Queens Merkez Kütüphanesi (Çocuk Kütüphanesi Keşif Merkezi Merdiven Görünüş [Url-19])

Kütüphane içindeki erişim ve dolaşımın engelli ve yaşlı bireyler için daha kolay hale getirilmesi amacıyla standartlara uygun rampalar oluşturulmalıdır. Rampaların varlığı sadece engelli bireyler için değil, aynı zamanda bebek arabaları, servis işleri veya diğer büyük eşyalar taşıyan ziyaretçiler için de kolaylık sağlamaktadır. Bu sayede, kütüphane içindeki sirkülasyon daha geniş bir kullanıcı kitlesi için daha kullanışlı hale gelmektedir.

➤ **İç Mekân unsurları ve kurgulanması**

İç mekân tasarımı, kullanıcıların hem fiziksel hem de psiko-sosyal ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde düşünülmelidir. Latimer ve Niegard'a göre, kütüphanelerde temel alanlar; kütüphane koleksiyonu ve materyali, kütüphane kullanıcıları, kütüphane personeli, toplantı ve programlar, diğer çeşitli ve ayrı faaliyetler, teknik destek ve hizmetler gibi başlıklar göz önünde bulundurularak planlanmalı ve oluşturulmalıdır (Odabaş ve Akkaya, 2020).

❖ **Kütüphane Giriş-Çıkış Alanı:**

IFLA'ya göre, bir kütüphanenin ilk izlenimi, ilk 10 saniyede oluşmaktadır (Larsen, 2010). Kütüphane giriş ve çıkış alanları, kütüphanenin açılan kapısıdır. Kütüphaneyi ziyaret etmek isteyen bir kullanıcının öncelikli amacı, aradığı bilgiye hızlı ve doğru bir şekilde ulaşmaktır. Ancak çocuk kütüphaneleri için durum biraz farklıdır. Çocuk kütüphaneleri, kullanıcılarına bilgi edinme ihtiyacının yanı sıra oyunlar ve oyuncaklarla buluşma fırsatı da sunmaktadır. Genellikle renkli, ilgi çekici ve merak uyandırıcı

temalarla tasarlanan çocuk kütüphaneleri, diğer kütüphanelere kıyasla daha çok tercih edilmektedir (Dalkılıç,2021) (Şekil 2.65).

Şekil 2.65. Millburn Kütüphanesi Giriş-Çıkış Alanı Görünüşü [Url-20]

Kütüphane girişi, kütüphaneye dair ilk izlenimin oluştuğu alandır. Bu bölüm, kullanıcıları karşılayan bilgi merkezi personeli veya yönlendirici levhalar aracılığıyla rehberlik sağlayarak, bazen renklerin kullanımıyla kullanıcılara yön gösteren bir alan olarak hizmet vermektedir. Kütüphane giriş ve çıkış bölgeleri için belirli temel kriterler vardır. Bu kriterler aşağıdaki gibi sıralanabilir (Burkut, 2019):

Kütüphane girişi, kütüphaneye dair ilk izlenimin oluştuğu alandır. Bu bölüm, kullanıcıları karşılayan bilgi merkezi personeli veya yönlendirici levhalar aracılığıyla rehberlik sağlayarak, bazen renklerin kullanımıyla kullanıcılara yön gösteren bir alan olarak hizmet vermektedir. Kütüphane giriş ve çıkış bölgeleri için belirli temel kriterler vardır. Bu kriterler aşağıdaki gibi sıralanabilir (Burkut, 2019):

- Kütüphane giriş alanları, geniş ve ferah olmalıdır, böylece birden fazla kullanıcı için yeterli alan sağlamaktadır.
- Giriş bölümlerinde, kullanıcıları yönlendiren işaret ve yön levhaları bulunmalıdır.
- Giriş alanında ve ardından gelen bölgelerde, duyuru panoları, ödünç alıp-verme cihazları, broşür stantları, etkinlik ilanları, katalog tarama araçları ve girişte bekleyen kullanıcılar için dinlenme koltukları gibi öğeler bulunmalıdır.
- Kütüphane giriş-çıkış alanları, birbirlerini etkilemeyecek şekilde tasarlanmalı ve konumlandırılmalıdır.
- Hava koşulları göz önünde bulundurularak, zemin kaplamaları su geçirmez, kir tutmayan ve kolay temizlenebilir malzemelerden yapılmalıdır.

- Kütüphane giriş ve çıkış alanlarındaki aydınlatma, güvenlik ekipmanlarının etkili kullanımını sağlamak ve hata oranını en aza indirmek için yeterli ve kaliteli olmalıdır.
- Bu alanlar kütüphane ile doğrudan ilişkilidir ve genellikle gürültülüdür; bu nedenle, ses yalıtımı için özel malzemelerden yapılmış zemin, tavan ve duvarlar gürültünün diğer alanlara iletilmemesi için gereklidir.
- Danışma birimi, çocuk kütüphanelerinin önemli bir parçasıdır ve çocuklar için rehberlik hizmeti sunmaktadır. Danışma birimi, iletişim için erişilebilir ve engelli bireylere uygun materyaller sunan masalar ile özel alanlarda konumlandırılmalıdır.

Yukarıdaki kriterler göz önünde bulundurularak tasarlanan kütüphane giriş ve çıkış alanları, mekânın kalitesini artırarak olumlu sonuçlar doğuracaktır.

❖ **Ödünç ve üye hizmetleri alanı**

Ödünç verme işlevi, bir kütüphanenin en temel hizmetlerinden biridir. Ödünç verme masasında çeşitli görevler bulunmaktadır, ancak bu görevler kütüphanenin büyüklüğüne ve ödünç verilen materyal miktarına bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Dolayısıyla, kullanılan ekipman ve mobilya çeşitlilik gösterir ve ödünç verme bankosunun boyutu, yoğunluğa uygun olarak belirlenmelidir.

Ödünç verme bölümü, kullanıcılara hizmet veren bir banko ile birlikte çalışma alanına sahip olmalıdır. Bu bölüm, girişe yakın olmalı ve banko önünde geniş bir dolaşım alanı bulunmalıdır, böylece herkes rahatlıkla kullanabilir (Hazırlar,2004) (Şekil 2.66).

(a)

(b)

Şekil 2.66. (a) East Hampton Kütüphanesi Ödünç Verme Bölümü Görünüş [Url-21],

(b) Thayer Çocuk Kütüphanesi Görünüş [Url-22]

❖ **Çocuk Oyun Alanları**

Oyun, çocuğun çevresiyle etkileşim kurma biçimidir. Çocukların boş zamanlarında geliştirdikleri planlı veya plansız etkinliklerin tümüdür. Çocuklar, oyun

yoluyla kendi doğalarını ve yeteneklerini keşfederler (Herrington, 1998). Oyun oynamak, çocuğun duygusal, bedensel ve zihinsel yeteneklerini fark etmesine yardımcı olmaktadır (Yılmaz ve Bulut, 2003).

Oyun, çocuğun keşfetmesini, tehlike almasını, hatalarla öğrenmesini ve yaratıcı düşünmesini teşvik eder, öğrenmeyi çocuk için keyifli hale getirmektedir (Ashton, Lewis, 2001). Çocuk için oyun araç değil, amaçtır. Karl Groos (1901), oyunu "hayata hazırlık aşaması" olarak tanımlamıştır. Piaget'e (1896-1980) göre, insan zihinsel gelişimi, bir çocuğun yaşayacağı zihinsel gelişime paraleldir.

Çocuk oyun alanları, çocuk kütüphanesi içerisinde bulunan son derece kritik alanlardan biridir. Çocuk kütüphanelerinin hedef kitlesi ve gereksinimleri göz önüne alındığında, kitaplar kadar önemli olan oyuncaklar, oyunlar ve oyun alanları da kütüphanelerin temel unsurları arasındadır (Şekil 2.67).

(a)

(b)

Şekil 2.67. West Acres Çocuk kütüphanesi Çocuk Oyun Alanı Bölümü Görünüşleri [Url-23]

Kütüphane oyun alanları, estetik açıdan çekici, kir tutmayan ve kolayca temizlenebilen malzemelerle döşenmiş olmalıdır. Bu alanlar için seçilen malzeme ve ekipmanlar, çocukların sağlığına zarar vermeyen ürünlerden oluşmalıdır. Koleksiyona dahil edilen oyunlar ve oyuncaklar, yüksek kalitede, yumuşak ve zekâ geliştirici özellikte olmalıdır. Oyun alanları için seçilen mobilyalar, çocuklar için güvenli malzemelerden üretilmiş ve onaylı ürünler arasından seçilmelidir. Oyun alanlarının zemin döşemesi, kaymaz, kir tutmayan ve kolay temizlenebilen malzemelerle kaplanmış halı veya benzeri malzemelerden oluşmalıdır. Ayrıca, oyun alanlarının çekiciliğini artırmak için zemin,

duvar ve tavan tasarımları renkli ve çocukların hayal güçlerini teşvik edecek görsellerle zenginleştirilmelidir. Çocukların oyun alanları, olası kötü durumları göz önünde bulundurarak personel ve ebeveynlerin doğrudan görebileceği şekilde konumlandırılmalıdır (Burkut, 2019).

Yukarıda belirtilen ölçütlere ek olarak, çocukların oyun sonrası dinlenmeleri için belirli bölgelere renkli ve yumuşak puf veya minderler yerleştirilmelidir.

❖ **Multimedia Salonları:**

Günümüz çağında gerçek "dijital yerliler" olarak kabul edilen çocuklar, bilgi ihtiyaçlarını karşılama ve bilgiyi kullanma konusunda dijital göçmenlerden ve melezlerden oldukça farklı davranışlar sergilemektedir. Bu ayrım öncelikle günlük yaşamlarının ayrılmaz bir parçası haline gelen teknolojik ortamlarla kusursuz entegrasyonlarından kaynaklanmaktadır. Doğrusunu söylemek gerekirse, erken yaşlarda edinilen beceriler, ileriki yaşlarda edinilen becerilere göre daha kolay geliştirilmekte ve sürdürülmektedir. Bilgiye erişme, edinme ve kullanma konusunda olumlu alışkanlıkların teşvik edilmesinde çocukluk dönemine öncelik vermelidir. Bu bağlamda çocuk kütüphanelerinin önemi oldukça büyüktür. Her bilgi merkezinin olmazsa olmazı teknolojik araç ve gereçler çocuk kütüphanelerinin vazgeçilmez bileşenleridir.

Çocuk kütüphanelerindeki multimedya odaları, öğrenmeyi keyifli hale getirirken aynı zamanda çağdaş ihtiyaçlara uygun bir ortam sağlayarak gençler arasında okuma alışkanlığını teşvik etmeye hizmet etmektedir. Bu alanlar internet aracılığıyla çeşitli çağdaş bilgi kaynaklarına erişim sağlayarak çocukların dünya çapındaki kültürel deneyimlerinin yanı sıra bilimsel keşifler ve sanatsal çalışmalar hakkında bilgi edinmelerine de olanak tanımaktadır. Bu şekilde yapılandırılmış ortamlar yalnızca katılımın arttırılmasını kolaylaştırmakla kalmaz, aynı zamanda çocuk kütüphanelerinin kullanımındaki hem geleneksel okumalardan hem de modern teknolojik varlıklardan yararlanarak gelecek nesillerin 21. yüzyılın kritik becerileriyle donatılmasına önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır (Şekil 2.68).

Şekil 2.68. Ying Yang Halk kütüphanesi Multimedia Salonu Görünüş [Url-24]

Multimedya odalarındaki oturma düzeni ve ekranların yerleşimi, çocukların rahat görüntülemesine olanak sağlamalı ve ekran yüksekliklerinin göz hizasıyla aynı hizada olmasını sağlamalıdır. Ayrıca bu alanlar, dışarıdan gelen gürültüyü en aza indirecek şekilde tasarlanmalıdır; bu da çocukların sunulan içeriğe odaklanmasını artırmaktadır. Elektrik prizlerinin güvenli kurulumu ve kabloların düzenli yönetimi de dikkate alınması gereken önemli hususlardır. Multimedya alanları, sessiz bölgelerden uzağa yerleştirilmeli ve multimedya etkileşimleri için en uygun ortamı sağlamak amacıyla iyi yalıtılmış kapalı alanlarda sağlanmalıdır. İç mekân tasarımında mekânsal sınırlamaların kaldırılması, tüm yüzeylerin kullanıcıların ihtiyaçlarına etkin bir şekilde hizmet etmesini ve böylece yüksek kalitede bir multimedya alanı oluşturulmasında etkili olmaktadır.

❖ **Okuma Salonları:**

Çocuk kütüphanelerindeki okuma salonları, çocukların kitap okuyabilecekleri, araştırma yapabilecekleri ve çalışabilecekleri özel alanlardır. Bu salonlar, çocukların yaşlarına uygun kitaplar ve etkinlikler sunar ve onların okuma alışkanlıklarını geliştirmeye yardımcı olmaktadır (Şekil 2.69).

Okuma salonları, sessiz olunması beklenen alanlardır. Okul öncesi çocuklar için, ebeveynlerin sesli olarak kitap okuyabilecekleri ayrı alanlara ihtiyaç duyulmaktadır. Okuma salonları bu amaçla kullanıldığında, diğer kütüphane kullanıcılarının dikkati dağılabilir ve rahatsız olabilmektedir.

Şekil 2.69. Denny Sanford Çocuk Kütüphanesi Okuma Salonu Görünüş [Url-25]

Kütüphane yapıları, kütüphane anlayışındaki değişimlere uyum sağlayarak, bireysel veya grup katılımını teşvik eden, bilginin yanı sıra beceri ve yetenek gelişimini destekleyen, eğlence ile eğitimi bir araya getiren birer "Deneyim Yeri" olarak yenilenmiş bir nitelik kazanmaktadır (Cohen, 2005). Mimarlar, kütüphane mekânlarını belirli bir grup yerine herkesin her zaman kullanabileceği, kendini tekrar etmeyen yenilikler sunan, keyifli öğrenme ortamlarına dönüştürme arayışındadır (Potur, 2010). Modern kütüphane tasarımlarında, kullanıcılar öncelikli olarak ele alınmakta ve mekân, kullanıcılar ile koleksiyonlar arasındaki etkileşimi artıran bir işlev görmektedir. Bu bağlamda, çocuk kütüphanelerinin ana mekânları olan okuma salonlarının tasarımı büyük önem taşımaktadır (Şekil 2.70).

Şekil 2.70. Billund Çocuk Kütüphanesi Okuma Salonu Görünüş [Url-26]

Özellikle bir çocuğun bakış açısından değerlendirildiğinde, mekân veya çevre, alışlagelmiş şekillerin ötesinde kullanıldığında ve farklı anlamlar kazandığında fark edilmektedir. Örneğin, basamaklar ve kenarlar, oturmayı ve tırmanmayı teşvik ederken, yüzeyler üzerinde uzanmak veya durmak için kullanılabilir hale gelmektedir. (Feinberg, Kuchner ve Feldman, 1998).

Okul öncesi dönem için, çocuğun ana eğitim aracı olan oyun ihtiyacını karşılarken, öğrenmeye ilgi uyandıran, yetenekleri ortaya çıkaran ve gelişimini her alanda

destekleyen bir ortama ihtiyaç vardır. "Çocuğun aktif katılımını teşvik eden, özgür deneyimler sunan, yaparak/yaşayarak öğrenmeyi destekleyen, motivasyonu artıran ve heyecan verici" bir ortam, dinamik ve etkileşimli diğer bir deyişle interaktif mekânlarla mümkündür (Potur, 2010). Bu bazen bir okuma köşesi, masal alanı veya dokunmatik bir ekran olabilmektedir. Platformlar, oyuncaklar veya kısmi duvarlar etkinlik alanlarını tanımlamak için kullanılabilir. Her etkinlik alanı, dikkat çekici bir öge içermelidir (Feinberg, Kuchner ve Feldman, 1998) (Şekil 2.71).

Tüm duyarlar ve beden hareketleri öğrenme sürecine dahil edilmelidir. Dolayısıyla, kütüphane yapılarında interaktif niteliğin güçlendirilmesi, her yaş grubu için önemli olmakla birlikte, okul öncesi çocuklar için vazgeçilmez bir tasarım kriteridir. Çocuk odaklı bir kütüphane yapısının bu bilinçle tasarlanması, engelleri ortadan kaldırarak okul öncesi çocuklarının yanı sıra ailelerinin ve kütüphane çalışanlarının gereksinimlerini karşılamalıdır.

(a)

(b)

Şekil 2.71. Jackie ve Harold Spielman Çocuk Kütüphanesi Okuma Salonu Görünüş
[Url-27]

Sonuç olarak; okuma salonlarının iç mekân tasarımı, konsantrasyonu ve ilhamı artırırken, kullanıcıların konforunu ve işlevselliğini de göz önünde bulundurmalıdır. Doğal ışıktan yararlanan, sakin ve rahatlatıcı renklere sahip, ergonomik mobilyalarla donatılmış, ses yalıtımı ve akustik düzenlemelerle sessizliği sağlamalıdır.

❖ Çalışma Salonları:

Çalışma salonları, çocukların farklı öğrenme ihtiyaçlarına ve çalışma tercihlerine göre bireysel ve grup çalışma salonları şeklinde iki kategoriye ayrılmaktadır.

Bireysel çalışma salonları, sessiz ve odaklanmaya uygun bir ortam sunmaktadır. Tek kişilik çalışma masaları ve bazen kabinler içerebilmektedir.

Grup çalışma salonları ise birden fazla çocuğun bir araya gelerek grup ödevlerini yaptığı ve ders çalıştığı alanlardır. Sessizliğin gerektiği alanlardan uzakta yer alıp, genellikle 6-8 kişinin bir arada bulunabileceği masa, sandalye ve bazen de teknolojik ekipmanlar ile birlikte tasarlanmıştır (Şekil 2.72).

Şekil 2.72. Yarı Özel Çalışma Alanı Görünüş [Url-28]

❖ **Personel ve kullanıcı dinlenme alanları:**

Hem personel hem de kullanıcılar için tasarlanan dinlenme alanları, stres atmaya, motivasyonu artırmaya ve yaratıcılığı geliştirmeye yardımcı olmaktadır. Bu alanlar, yeterli alan, rahat mobilyalar, teknoloji erişimi gibi unsurlarla donatılmalıdır.

Rahat minderler, yumuşak koltuklar veya sallanan sandalyeler gibi mobilyalar yer almalıdır. Ayrıca, çocukların kitap okuyabilecekleri veya oyun oynayabilecekleri özel köşeler bulunmalıdır. Yetişkinler içinse genellikle çocukların kolayca gözlenebileceği bir bölüm veya oturma alanı ayrılmalıdır. Bu alanlar genellikle çocuk kitaplarıyla dolu rafların yanında konumlanır ve ebeveynlere veya bakıcılara dinlenme ve kitap seçme imkânı sunmaktadır (Şekil 2.73).

Şekil 2.73. Burlington Halk kütüphanesi Dinlenme Alanı Görünüş [Url-29]

❖ **Depolar:**

Çocuk kütüphanelerinde depo alanları, genellikle çocuk kitaplarının saklanması ve düzenlenmesi için kullanılır. Bu alanlar, kütüphane çalışanlarının kitapları yeniden

düzenlemeleri, bakım yapmaları ve rafları yeniden düzenlemeleri için gereklidir. Aynı zamanda, çocuk kütüphanelerindeki depo alanları, kitapların korunması ve uzun ömürlü olmaları için uygun koşulların sağlanmasını da amaçlamaktadır. Bu alanlar genellikle kamuya açık olmayıp, sadece kütüphane personelinin erişimine açıktır ve genellikle kütüphane içindeki genel kullanım alanlarından ayrı olarak düzenlenmiştir. Depolama alanlarının servis girişleriyle bağlantılı olarak tasarlanması kullanım açısından kolaylık sağlamaktadır.

Güncelliğini yitirmiş yayınlar, hasar görmüş kitaplar ve işlevselliğini kaybetmiş oyun ve oyuncaklar gibi malzemeler için de depolama alanlarına ihtiyaç duyulmaktadır.

❖ **Lavabo ve tuvaletler:**

Kütüphaneler herhangi bir kurumda olduğu gibi, ziyaretçilerin lavabo ve tuvalet ihtiyaçlarını karşılamak için uygun donanım ve yeterli sayıda lavabo ve tuvalete sahip olmalıdır. Bu tuvaletler, çocuklar, yetişkinler ve engellilerin rahatça kullanabileceği şekilde tasarlanmalıdır. Lavabo ve tuvaletler, binanın içinde kolayca erişilebilir bir konumda olmalı ve özel olarak düzenlenmiş olmalıdır. Ayrıca, lavabo ve tuvaletlerin yerlerini belirten işaretlerin olması, kullanıcıların bu alanlara kolayca yönlendirilmesine yardımcı olmaktadır. Bu şekilde, kütüphane ziyaretçilerinin ihtiyaçları karşılanırken herkesin kendini rahat hissetmesi sağlanmaktadır.

❖ **Atölye salonları:**

Atölye salonları çocuklar arasında etkileşimin yoğun olduğu bölgelerdir. Çocuk kütüphanelerinde düzenlenen atölyelerin türüne bağlı olarak farklı mekânlar oluşturulmaktadır. Her bir mekân, atölye türüne uygun olarak tasarlanmakta ve ekipmanların rahatça kullanılmasını sağlamaktadır. Atölye salonlarının sesli alanlar olmasından dolayı sessiz çalışma ve okuma alanlarından uzakta yer alması gerekmektedir (Şekil 2.74).

Şekil 2.74. Gaziantep Merkez Çocuk Kütüphanesi Müzik Atölyesi Görünüş [Url-30]

❖ Sosyal alanlar

Kütüphane, sadece okuma ve çalışma işlevlerinin yanı sıra sosyalleşme için de bir alan olarak kabul edildiğinde, kullanıcıların bir araya gelip sosyalleşebilecekleri, zaman geçirebilecekleri ve dinlenebilecekleri mekânlara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu alanlar arasında kafeterya, sergi odası, toplantı ve konferans salonu gibi örnekler verilebilir.

❖ İdari Birim

Kütüphanelerde yönetim birimi, danışma birimi. Hizmet birimi ve arşiv birimi olmak üzere dört ana personel birimi mevcuttur.

İdari birimler planlanırken personelin kişisel çalışma alanı ile kullanıcılarla iletişim kurabileceği alan arasında bir denge sağlanmalıdır. Ayrıca, gerekli ekipman ve donanımların bulunduğu bir ortam da oluşturulmalıdır. Örneğin; ergonomik bir masa, sandalye, dolap, raf gibi ekipmanlarla donatılmış kişisel çalışma alanı ile kullanıcılarla samimi bir iletişim kurabilecekleri ergonomik bir alanın oluşturulması gerekmektedir.

❖ Bebek bölümü

Bireyin yaşamındaki ilk aşamalar genellikle belli dönemlere ayrılır: doğumdan sonraki ilk 2 yıl bebeklik, 3-6 yaş arası ilk çocukluk (oyun), 7-11 yaş arası ikinci çocukluk ve 12-18 yaş arası ergenlik dönemi olarak kabul edilmektedir. Kütüphanelerde bebeklere yönelik hizmetlerden bahsedildiğinde, genellikle 2 yaş altı kullanıcılar akıllara gelmektedir. Bu yaş grubuna hizmet vermek önemlidir, ancak yürüme öncesi dönem olarak adlandırılan daha küçük bebekler için (pre-walker), yani bir yaş altındaki bebekler için, özellikle dikkatli olunmalıdır (Marino, 2003). Bu bebekler, güvenlikleri açısından en hassas kullanıcı grubunu oluşturmaktadır. Kütüphaneler, ebeveynlerin bebekleri oynarken kendilerine zaman ayırabilecekleri mekânlar barındırmalıdır (Şekil 2.75).

Şekil 2.75. Henrico İlçe Halk Kütüphanesi Bebek Bölümü Görünüş [Url-31]

Bebekler için sürekli ziyaret edilen kütüphaneler, aile üyeleri veya bakıcılarla birlikte güvenli ve mutlu oldukları mekânlar haline gelmektedir (Şekil 2.76).

Şekil 2.76. SA Halk Kütüphaneleri Bebek Bölümü Görünüş [Url-32]

Bebeklerin yoğun olarak kullandığı materyaller, oyuncaklar, dokun hisset kitapları gibi öğeler kütüphanelerde artık sıkça bulunmaktadır. Bu değişikliklerin sonucunda, bebekler ve aileleri (bakıcıları), kütüphaneyi daha rahat bir şekilde kullanabilmektedirler. Bebeklerin gelişimlerine uygun fiziksel alanlar sağlanmakta ve onlara eğitim materyalleri sunulmaktadır (Marino, 2003).

Bebekler için kütüphane hizmetlerinin tasarımı sürecinde, ortamın, araçların, gereçlerin ve materyallerin güvenliği ön planda tutulmalıdır. Mobilyaların düzeni ve tasarımı herhangi bir tehlike oluşturmamalı, oyuncaklar gibi materyallerin temizliğine özen gösterilmelidir. Ayrıca, daha ergonomik bir deneyim sağlamak ve ebeveynlerin erişimini kolaylaştırmak için yüksek binalarda asansör bulunmalıdır. Bebeklere yönelik kütüphane hizmetlerinde, oyun ve oyuncak bölümlerinin varlığı önemlidir ve bu bölgelerin halı ile kaplanması tercih edilmektedir. Ayrıca, bebek bakım odalarının bulunması da dikkate alınması gereken unsurlardan biridir.

Bebek bakım odası, erişilebilir ve güvenli bir alanda konumlandırılmalıdır. Emzirme, bez değiştirme ve uyutma alanları birbiriyle uyumlu şekilde düzenlenmelidir. Kullanıcının konforu için kapı içeriden kilitlenebilir olmalıdır. Donanım öğeleri, bebek ve ebeveynin fiziksel ölçülerine uygun olarak tasarlanmalıdır. Bu alan içerisinde, ebeveyn için sırt desteği, kol dayanağı ve bel desteği bulunan koltuk veya sandalye; bebek için ise en az 50 cm derinliğinde ve 60 cm genişliğinde uygun malzemeden yapılmış masa veya tezgâh bulunmalıdır (Alkan, 2017) (Şekil 2.77).

Şekil 2.77. Bebek Bakım Odası Görünüş [Url-33]

➤ Dış Mekân Kurgusu

Kütüphaneler, sadece kitapların ve bilginin değil, aynı zamanda doğanın ve sakinliğin de bulunduğu mekânlardır. Bu nedenle, kütüphane binalarının dış mekânları da büyük önem taşımaktadır. İşlevsel, erişilebilir, güvenli, sürdürülebilir ve estetik açıdan zengin bir dış mekân tasarımı, kütüphaneyi çocukların keyifli vakit geçirebilecekleri, bilgi edinebilecekleri ve doğayla iç içe olabilecekleri özel bir cazibe merkezine dönüştürebilmektedir (Şekil 2.78).

(a)

(b)

Şekil 2.78. (a)Açık Hava Kitap Okuma Alanı Görünüş [Url-34]

(b) Appleton Halk Kütüphanesi Dış Mekân Görünüş [Url-35]

Renkli oyun alanları, masalsı kitap okuma köşeleri, yaratıcılığa ilham veren alanlar ve güvenli bir ortam ile donatılmış bu bahçeler, çocuklara unutulmaz bir deneyim yaşatmaktadır. Teknoloji entegrasyonu ve doğayla iç içelik ile zenginleştirilen bu özel mekânlar, kütüphaneleri çocuklar için ikinci bir yuva haline getirmektedir.

Malzeme

Mekânların oluşmasını sağlayan nesnelere hepsi, çeşitli malzemelerin bir araya gelmesiyle gerçekleşmektedir. Bu nedenle, malzeme çeşitliliği oldukça fazladır. Malzemelerin kimyasal, fiziksel ve mekanik özellikleri, boyutları, renkleri ve dokuları gibi özellikleri, görsel algımızı etkilemektedir. Bu özellikler, mekânda genişlik, derinlik, aydınlık, sıcaklık, soğukluk, yumuşaklık ve sertlik gibi görsel ve dokunsal algıları uyandırmaktadır (Aslan, Aslan ve Atik, 2015).

Çocuk kütüphanelerinde zemin seçimi, çocuk kullanıcıların güvenliğini ve kütüphanenin işlevselliğini doğrudan etkileyen kritik bir karardır. Yumuşak ve kaymaz bir zemin, düşme ve yaralanma riskini en aza indirirken, toz ve alerjen barındırmayan bir malzeme solunum sağlığını korumaya yardımcı olmaktadır. Dayanıklı, kolay temizlenebilen ve ses yalıtımlı zeminler ise uzun ömürlü ve konforlu bir ortam sağlamaktadır. Estetik açıdan da göze hitap eden, renkli ve desenli zeminler ise kütüphaneye neşe ve ilham katabilir.

3 ila 6 yaşları arasındaki çocukların dikkat süreleri kısa olduğundan, uzun süre sandalyede oturamazlar ve genellikle zeminde oturmayı tercih ederler. Bu nedenle, zemin kolayca temizlenebilmeli ve antibakteriyel özelliklere sahip olmalıdır. Dolgulu halı, kauçuk zemin kaplaması, mantar ve laminant parke gibi farklı zemin malzemeleri, kütüphanenin büyüklüğü ve kullanım şekli gibi unsurlar göz önünde bulundurularak değerlendirilebilir. Farklı alanlarda farklı zemin malzemeleri kullanmak da mümkündür. Örneğin, okuma alanlarında halı, oyun alanlarında ise kauçuk zemin kaplaması kullanılabilir. Zemine yerleştirilen yumuşak paspaslar ve renkli, desenli zeminler de kütüphaneye canlılık katmaktadır.

Çocuk kütüphanelerinde duvar malzemelerinin seçimi tıpkı zeminlerde olduğu gibi büyük bir önem taşımaktadır. Duvarlar, sadece birer yapısal unsur değil, aynı zamanda öğrenmeyi, keşfetmeyi ve hayal kurmayı teşvik eden birer araçtır. Renkli ve desenli boyalar, duvar kağıtları, mantar, sünger ve seramik karo gibi farklı malzemeler, duvarlara özgün bir görünüm kazandırabilir ve kütüphaneye neşe ve ilham verici bir atmosfer katabilmektedir. Dayanıklılık, kolay temizlenebilirlik, güvenlik ve estetik gibi kriterler göz önünde bulundurularak seçilen duvar malzemeleri, çocuk kullanıcılar için güvenli ve keyifli bir ortam oluşturmaktadır. Duvarlara panolar, raflar ve oyma nişler yerleştirilerek kütüphanenin işlevselliği artırılabilir, farklı aydınlatma teknikleri ile de ilginç ve göz alıcı bir atmosfer yaratabilmektedir.

Çocuk kütüphanelerinde tavan, sadece bir sınır değil, aynı zamanda hayal gücünü ve ilhamı tetikleyen bir dünyadır. Alçıpan, ahşap, metal, gergeri tavan ve akustik paneller gibi farklı malzemeler, estetik ve işlevselliği bir araya getirerek kütüphaneye özgün bir kimlik kazandırmaktadır. Dayanıklılık, kolay temizlenebilirlik, akustik ve estetik gibi kriterler göz önünde bulundurularak seçilen tavan malzemeleri, çocuk kullanıcılar için güvenli ve keyifli bir ortam oluşturmaktadır. Tavana yerleştirilen resimler, çizimler, 3 boyutlu objeler ve yaratıcı aydınlatma teknikleri ise kütüphaneyi fantastik bir dünyaya dönüştürmektedir. Akustik düzenleme için kullanılan tavan malzemeleri ve paneller ise sessiz ve huzurlu bir ortam yaratarak konsantrasyonu ve okuma keyfini artırmaktadır.

Çocuk kütüphanelerinde kullanılan mobilyalarında ise MDF, eloksal boyalı metal ve plastik yerine ahşap, lamine cam ve doğal mantar esaslı malzemeler tercih edilmelidir. Mobilyalarda kullanılan malzemelerde bulunan zararlı kimyasallar, sağlık açısından risk oluşturabilir. Bu nedenle, yonga levha ve lif levha gibi hammaddelerde bulunan serbest formaldehit miktarı dikkate alınmalıdır (Sofuoğlu ve Kuşçuoğlu, 2009).

Donatılar

İç mekânların planlanması sırasında, kullanıcıların rahatını sağlayan, insan biyolojisinin, anatomisinin ve psikolojisinin gereksinimlerini göz önünde bulunduran bir bilim olan ergonomiye başvurulmaktadır. Kütüphanelerdeki mobilya ve ekipmanlar, kullanıcıların kütüphanede geçirdikleri zamanı keyifle geçirmeleri açısından önemlidir. Bu mobilya ve ekipmanların tasarımında, ergonomik verilere dayanmak önemlidir.

Kütüphane içinde yer alan kitap raflarının yüksekliği, raflar arası mesafe, masa ve sandalyelerin ölçüleri yükseklik, genişlik ve boyutları hatta sandalyelerin kolçaklı olup olmaması gibi birçok faktör, kullanıcıların rahatlığı göz önünde bulundurularak ergonomik bir şekilde düzenlenmelidir. Aksi takdirde, kullanıcılar kütüphanede geçirdikleri zamanı hoşnutsuzlukla hatırlayabilir, rahatsızlık duyabilir ve kütüphane tercihlerinde azalma yaşanabilmektedir (Çevik, 2015).

Kütüphanelerde ergonomik şartların sağlanması için antropometri (insan bedeni ölçüleri) oldukça önemlidir. Her bir mobilya parçası, mekânın boyutları, kullanım şekli ve antropometrik ölçüleri göz önünde bulundurularak tasarlanmalıdır.

Antropometri:

Antropometri, insan bedeninin ölçülerini ve oranlarını inceleyen bir bilim dalıdır. Yunanca "anthropos" (insan) ve "metron" (ölçü) kelimelerinden türemiştir. Bu bilim dalı,

insan bedeninin farklı boyutlarını, şekillerini ve proporsiyonlarını ölçer ve bu verileri ergonomide, iş alanlarının, aletlerin, mobilyaların ve giysilerin fiziksel ölçülerini belirlemede, arkeolojide, biyolojide, tıpta ve spor bilimlerinde kullanılmaktadır. Antropometrik ölçüler cinsiyete, yaşa, ırka ve çalışma alanına göre değişmektedir.

Antropometride ölçümler statik ve dinamik olmak üzere iki durumda yapılmaktadır.

Statik Antropometri:

Statik antropometri, hareketsiz insan bedeninin ölçümlerini içermektedir. Bu ölçümler, insan bedeninin boyutlarını, şekillerini ve proporsiyonlarını belirlemek için kullanılmaktadır. Vücut uzunluğu, oturma yüksekliği, kol uzunluğu, bacak uzunluğu ve baş çevresi gibi ölçümler statik antropometriye dahil edilmektedir. Bu ölçümler, ergonomik ürünler ve mekânlar tasarlamak için kullanılmaktadır. Farklı yaş gruplarına uygun ergonomik ve işlevsel bir mekân oluşturmak için çocukların beden ölçülerini ve proporsiyonlarını dikkate alan bir tasarım yaklaşımıdır. Bu kapsamda, masa ve sandalye yükseklikleri, rafların erişilebilirliği, okuma alanlarının genişliği ve yüksekliği, oyun alanlarının boyutları gibi unsurlar, çocukların rahat ve güvenli bir şekilde kütüphaneden faydalanabilmeleri için statik antropometri ilkelerine göre belirlenmektedir.

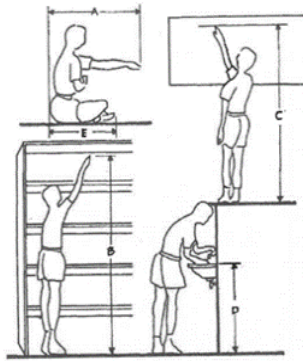
Dinamik Antropometri:

Dinamik antropometri, insan bedeninin hareket halindeki ölçümlerini içermektedir. Bu yaklaşım, çocuk kütüphanelerinde çocukların kitap seçerken ve okurken nasıl hareket ettikleri, oyun oynarken ve etkileşime girerken hangi alanları tercih ettikleri ve farklı yaş gruplarının kütüphaneyi nasıl kullandıkları gibi unsurları gözlemleyerek kütüphane tasarımını optimize etmeyi amaçlamaktadır.

Mekân tasarımında antropometri, insan bedeninin ölçülerini ve proporsiyonlarını mekânın tasarımına dahil etme disiplini. Bu sayede mekânlar, ergonomik, estetik ve işlevsel ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde tasarlanmaktadır. Mobilya tasarımı, alan planlama, ergonomik tasarım ve estetik tasarım gibi alanlarda kullanılan antropometri, mekânlarda kullanıcıların konforunu, işlevselliği ve estetiği artırır, kazaları önler ve verimliliği yükselmektedir. Mekânların insan odaklı ve ergonomik bir şekilde tasarlanmasında önemli rol oynayan antropometri, mekân tasarımında oldukça önemlidir. 5-11 yaş grubu çocukların yatay-düşey etkinlikler için uzanma boyutları,

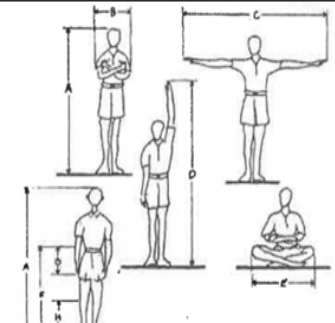
bedensel ölçüleri, çeşitli konumlardaki duruşları için göz seviyesi yükseklikleri Çizelge 2.10, Çizelge 2.11 ve Çizelge 2.12 'de verilmiştir.

Çizelge 2.10. 5-11 Yaş Grubu Çocukların Yatay ve Düşey Etkinlikler İçin Uzanma Boyutları (Sivri,1993; Burkut,2019)

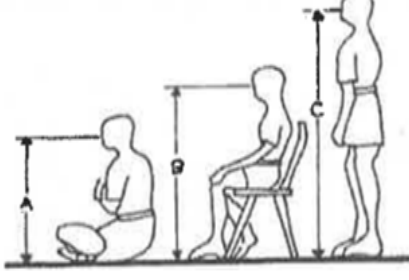
Yaş	A	B	C	D	E
5	636	1166	1166	530	329
6	678	1243	1243	565	350
7	708	1296	1298	590	368
8	732	1342	1342	610	378
9	768	1408	1408	640	397
10	822	1507	1507	685	425
11	840	1540	1540	700	434

Çizelge 2.11. 5-11 Yaş Grubu Çocukların Bedensel Ölçüleri (Sivri,1993; Burkut,2019)

Yaş	A	B	C	D	E	F	G	H
5	1060	318	1060	1272	424	689	307	286
6	1130	334	1130	1356	452	734	328	305
7	1180	354	1180	1416	472	757	342	319
8	1220	366	1220	1464	488	793	354	329
9	1250	384	1280	1536	512	832	373	345
10	1370	411	1370	1644	548	880	397	350
11	1400	420	1400	1680	560	910	406	378

Çizelge 2.12. 5-11 Yaş Grubu Çocukların Çeşitli Konumlardaki Duruşları İçin Göz Seviyesi Yüksekliği (Sivri,1993; Burkut,2019)

Yaş	A	B	C
5	445	731	986
6	475	779	1051
7	496	814	1097
8	513	842	1135
9	538	883	1190
10	578	945	1274
11	588	966	1302

Kütüphane içinde kullanılacak donatı elemanları, kullanıcıların maksimum konforunu sağlamak için özenle düşünülmelidir. Bu elemanlar, kullanıcıların odaklanmasına, ders çalışmasına, okumasına ve dikkatlerini dağıtmamalarına yardımcı olmalıdır. Ayrıca, oturma elemanları sosyal etkileşim ve dinlenme için mümkün olduğunca rahat olmalıdır.

Çocuk kütüphanelerinde araç ve donanım elemanları seçerken, üç temel noktaya dikkat etmek önemlidir (Sofuoğlu ve Kuşçuoğlu, 2009):

- Kullanıcı grubunun antropometrik özelliklerine uygun donanım elemanları seçimi,
- Donanım elemanlarının tasarım özellikleri (yuvarlak kenarlar, fonksiyonellik, renkler vb.),
- Donanım elemanlarının üretiminde kullanılan malzemelerin sağlığa etkisi.

Çocuk kütüphanesinde raf, kitapların ve diğer okuma materyallerinin düzenli ve erişilebilir bir şekilde saklanması için kullanılan bir mobilya parçasıdır. Farklı boyutlarda, şekillerde ve malzemelerden yapılabilen raflar, kütüphanenin genel işlevselliği ve estetiği için önemli bir rol oynamaktadır.

Çocuk kütüphanesindeki raflar, sadece kitap ve oyuncakların depolanması için değil, aynı zamanda çocukların tek başına uzanarak özgürce seçim yapabilmelerini, keşfetmelerini ve güvenli bir ortamda vakit geçirmelerini de sağlayacak şekilde

tasarlanmalıdır. Dolapların kapaksız olarak tasarlanması çocuklara içeriğini görme ve istediklerini kolayca alma imkânı sunmaktadır. Bu sayede çocuklar, ilgi alanlarına ve gelişim düzeylerine uygun materyalleri seçerek öğrenme süreçlerini kendilerinin yönlendirmelerine imkân bulur, sorumluluk bilincini ve düzenli olma alışkanlığını geliştirmektedir. Çocuk kütüphanesindeki dolapların duvara sabitlenmesi, özellikle yüksek boyuttaki dolaplar için hayati önem taşımaktadır. Bu sayede kaza riskleri minimize edilip ve çocukların güvenliği ön planda tutulmuş olmaktadır.

Raf seçimi, dermeye uygun boyut ve şekilde ayarlanabilir olmalıdır. Kütüphanelerde genellikle iki tür raf kullanılır: ahşap ve metal. Ahşap rafların yerine metal rafların tercih edilmesi önerilir, ancak kaliteli ahşap raflar da kullanılabilir. Ahşap rafların yanabilirlik ve böcek istilasası gibi risklerine dikkat edilmelidir. Metal raflar, kat yüksekliklerini ayarlamak için deliklerle donatılmıştır, bu özellik çocuk kütüphaneleri için önemlidir. Metal raflar, derme boyutlarındaki çeşitliliğe daha iyi uyum sağlamaktadır. Ancak, metal rafların düşük kaliteli üretimi ve uygun olmayan ortam koşullarında paslanma riski bulunmaktadır. Bu nedenle, raf seçiminde uzun süreli ve konforlu kullanım için bu faktörlere dikkat etmek önemlidir (Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Kitap Şifahanesi ve Arşiv Dairesi Başkanlığı, t.y.).

Raflardan kitap alırken yapılan uzanma hareketi veya ağır kitap taşıma sırasında oluşabilecek disk kayması, bel fitiği ve sinir zedelenmesi gibi sağlık sorunlarını önlemek önemlidir (Küçükcan-Balkaş, 2005). Bu tür rahatsızlıkları engellemek için ilk olarak rafların standartlara uygun olup olmadığı kontrol edilmelidir.

Çocuk kütüphanelerinde, rafların kullanıcıların antropometrik özelliklerine göre belirlendiğinde, raf boyutlarının üç ila dört raf yüksekliğinde olmaktadır. Raf boyutları genellikle ortalama 1 ila 1,5 metre arasındadır. Raflar arasındaki mesafenin bebek arabaları ve engelli kullanıcılar için uygun olması önemlidir. Amerikan Engelliler Derneği'nin (Americans Disabilities Act- ADA) belirttiği standartlara göre, bu mesafenin en az 91 cm (36 inç) olması gerekmektedir (Çimentepe,2021).

Çocuk kütüphanelerinde kullanılan masalar ve oturma elemanları, çocukların yaş gruplarına, antropometrik özelliklerine ve kütüphanede yapacakları aktivitelere uygun şekilde seçilmesi gereken bir diğer donatı elemanlarıdır.

Millî Eğitim Bakanlığı, 2014 temel malzemelerin asgari standartlarına göre;

- Bebeklik ve okul öncesi dönem arasındaki çocuklar (0-3 yaş) için 45-50 cm,
- Okul öncesi dönemdeki çocuklar (3-6 yaş) için 50-55 cm,

- İlköğretim ve sonrasındaki çocuklar (7 yaş ve üzeri) için ise yaş gruplarına ve antropometrik özelliklerine göre 55-66 cm arasında değişen yüksekliklerde masalar kullanılmalıdır.

Masaların üst tabakası ve ayakları dayanıklı olmalı ve esneme veya eğilme yapmamalıdır. Tüm masalarda, keskin köşe ve kenarlar uygun şekilde ovalleştirilmelidir. Ayrıca, masa yüzeyleri kolayca temizlenebilen malzemedен yapılmalıdır (Millî Eğitim Bakanlığı, 2014).

Çocuk kütüphanelerinde kullanılan masaların şekli, çocukların kütüphanede hangi tür aktiviteler yapacağını da etkilemektedir. Grup çalışmaları için ideal olan dairesel masalar, çocukların birbirleriyle kolayca iletişim kurmasına ve fikir alışverişinde bulunmasına imkân tanırken, bireysel çalışmalar için daha uygun olan dikdörtgen masalar, çocukların rahatça kitap okumasına ve konsantre olmasına yardımcı olmaktadır. Bu nedenle, kütüphanelerde farklı şekillerde masalar olması, çocukların hem grup çalışmaları hem de bireysel çalışmalar yapabilmelerini sağlayarak kütüphaneyi daha işlevsel hale getirmektedir.

Çocuk kütüphanelerinde, çocuklarla ilgili yetişkinler (çocuktan sorumlu kişiler ve personel) için masa ve oturma seçeneklerinde yetişkin antropometrik özellikleri dikkate alınmaktadır. Bu ölçüler, yapılan iş ve işleyişe göre değişebilmektedir. Yetişkinler için standart masa yüksekliği genellikle 72 ila 75 cm arasındadır (Kahraman, 2013). Kütüphanedeki personelin çalışma alanları genellikle standart masa boyutlarına sahip olsa da farklı işler ve kütüphane materyalleri nedeniyle özel olarak tasarlanmış masalar kullanılabilir (Küçükcan-Balkaş, 2005). Örneğin, çocuk kütüphanelerinde ödünç verme ve danışma masalarında çocukların antropometrik özellikleri de dikkate alınmalıdır. Yetişkinler için çocuk kütüphanelerinde kullanılan koltukların/sandalyelerin yüksekliği genellikle 42 ila 51 cm arasında değişmektedir (Kahraman, 2013). Çalışma alanlarında kullanılan sandalyelerin ayarlanabilir, döner kolçaklı ve kumaş kaplı olması kullanıcı sağlığı açısından önemlidir.

Kütüphanelerde sürekli olarak çalışan personelin iş alanı genellikle düz ve yatay bir masa gibi alanlardır. Bu alanlar, personelin işle ilgili gereksinim duyduğu cihazlar ve nesnelere donatılmalıdır. Cihazlar ve nesnelere düzenlenmesi, personelin antropometrik özelliklerine uygun bir mesafede olmalı ve uzanma, çekme, itme ve kaldırma gibi hareketler gerektirmemelidir.

Millî Eğitim Bakanlığı, 2014 temel malzemelerin asgari standartlarına göre oturma elemanları ise;

- Bebeklik ve okul öncesi dönem arasındaki çocuklar (0-3 yaş) için ise bu ölçüler 25-30 cm arasında değişebilmektedir.
- Okul öncesi dönemdeki çocuklar (3-6 yaş) için oturma seçenekleri 29-33 cm arasında olmalıdır.
- İlköğretim ve sonrasındaki çocuklar (7 yaş ve üzeri) için oturma seçenekleri 33-41 cm arasında değişmektedir.

Sandalyelerin oturma alanı ile sırt yaslama bölgesi arasındaki boşluklar, çocukların uzuvlarını sıkıştırmayacak şekilde olmalıdır. Ayrıca, çocuklar geriye yaslandığında sandalyenin geriye devrilmesini önleyecek bir tasarıma sahip olmalıdır. (Millî Eğitim Bakanlığı, 2014).

Çocuk kütüphanelerinde, mekânın daha etkin kullanılmasına yardımcı olan ve birden fazla işlevi bir arada sunan mobilyalar tercih edilmektedir. Bu mobilyalar, dolaşım alanlarını daha verimli hale getirerek mekânın etkin kullanımını sağlamaktadır. Tasarımlarının, diğer çocuk mobilyaları gibi, sadece işlevsel olmakla kalmayıp çağın estetik beklentilerini de karşılaması gerekmektedir (Yavuz Öden,2021)

St. Mary of the Croos İlköğretim Okulu'nda kitaplıklar arı kovanı tasarımı şeklinde tasarlanmıştır. Depolama, çalışma ve okuma fonksiyonlarını barındırmaktadır. Modül içerisinde çocuklar için sohbet etme alanları oluşturulmuş olup oturma alanlarında oyun oynama fırsatı da sunmaktadır (Şekil 2.79).

(a)

(b)

Şekil 2.79. St. Mary of the Croos İlköğretim Okulu Kitaplık Görünüş [Url-36]

Çocukların ilgisini çekecek şekilde tasarlanmış olan Neobio Family Park'taki kütüphane, minik ormanlar ve inişli çıkışlı tepeciklerden okuma alanlarına sahiptir. Ağaç kavukları doğaya yakın hissettirerek alan içerisinde özgürce hareket etme imkânı sunmaktadır. Kitap okuma, saklambaç oynama, oturma gibi fonksiyonlar bütünleşmiş bir şekildedir (Şekil 2.80).

Şekil 2.80. Neobio Family Park Kütüphanesi Kitaplık Görünüş [Url-37]

Şangay Müzik Konservatuvarı Deneysel Okulunda Hebi Şube Kütüphanesi'ndeki kitap dağı" konseptiyle oluşturulmuş raflar alanı çevreleyip kitap depolama ve oturma fonksiyonlarını içermektedir. Mağara hissi uyandıran okuma kulübeleri olarak adlandırdıkları bölümler kitap okurken farklı deneyimler yaşatmaktadır (Şekil 2.81).

(a)

(b)

Şekil 2.81. Şangay Müzik Konservatuvarı Deneysel Okulunda Hebi Şube Kütüphanesi Kitaplık Görünüş [Url-38]

Çocuk kütüphanelerindeki donatı kapsamında lavabo tuvalet ölçülerine de dikkat edilmelidir. Kullanıcı farklılığı olduğu için, lavabo ve tuvaletlerde kullanıcı türüne göre çeşitlilik gösterip standartlara göre tasarlanmalıdır (Çizelge 2.13).

Çizelge 2.13. Lavabo ve Tuvalet Ölçüleri [Url-39]

Kullanıcı Türü	Lavabo Yüksekliği(cm)	Tuvalet Yüksekliği(cm)
Çocuk	69	30-31
Yetişkin	80-85	40
Engelli	70-75	43-48

2.5.3.2. Görsel Konfor

Çocuk kütüphanelerinin görsel algı ile ilişkilendirilmiş mekânları ve kullanılan ekipmanları; malzeme türü, renk, dokusu (sertlik-yumuşaklık), boyut (büyüklük, yükseklik-düşüklük, genişlik-darlık), şekil (köşeli-yuvarlak, form) ve ışık gibi faktörlerle önemlidir. Bir mekân, çeşitli duylara hitap ettiğinde ve uyardığında, insanlarla daha güçlü bir bağ kurmaktadır. Bu yüzden, görsel uyaranlara dayalı olarak planlanmış kütüphanelerde çocuklar, çevreleriyle daha rahat etkileşim kurmaktadır ve her alanda gelişimlerine katkıda bulunmaktadır. Görsel konfor;

- Renk
- Doku
- Aydınlatma olarak üç grupta incelenir:

Renk

Renklerin çocukların gelişimine etkisi göz önünde bulundurulduğunda, çocuklar için düzenlenen mekânların renk seçimi büyük bir önem arz etmektedir. Renkler, çocukların ilgisini çekerek heyecan verici bir atmosfer oluşturabilir ve böylece onların gelişim süreçlerine olumlu katkılarda bulunabilir. Ancak, renklerin bilinçsiz kullanımı, odaklanma zorlukları, dikkatsizlik ve algı eksiklikleri gibi olumsuz etkilere neden olabilir. Bu nedenle, çocuk mekânlarında renklerin bilinçli bir şekilde seçilmesi ve kullanılması son derece önemlidir (Şahin ve Dostoğlu, 2015).

Çocuklar genellikle 2,5-3 yaşlarından itibaren renkleri tanımaya ve eşleştirmeye başlamaktadır. Saf ve belirgin renklere sahip objeler, çocukların dikkatini daha uzun süre boyunca çeker çünkü bu renklerin algılanması daha kolaydır. Bu nedenle, bu yaş grubundaki çocukların oyuncakları ve giysileri genellikle canlı renklere sahiptir.

Araştırmalar, çocukların genellikle 4-4,5 yaşlarında renklerin çoğunu tam olarak tanıdıklarını göstermektedir. Renklerden şekil tanıma yetenekleri genellikle 5 yaş

civarında gelişirken, şekil üstünlüğü daha çok 9 yaşlarında ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla, okul öncesi dönemde, tasarımda renklerin özellikle önemli olduğu kabul edilmektedir.

Sıcak renklerin hava tarafından daha güçlü bir şekilde titreştiği ve bu nedenle soğuk renklere göre gözleri daha hızlı etkilediği bilinmektedir. Bu nedenle, çocuklar genellikle ilk ilgilendikleri renk olarak kırmızıyı seçmektedirler (Güller, 2007). 2000 yılında kurulan "The Surrey Baby Lab", bebeklik ve erken çocukluk döneminde renk algısını araştırmak amacıyla kurulmuştur. Bebeklerin renkleri hangi beyin tarafıyla sınıflandırdıkları, beynin renkleri nasıl sınıflandırdığı ve bebeklerin neden belirli renkleri tercih ettikleri gibi konular, çeşitli tekniklerle (göz izleme cihazı, başlarına yerleştirilen elektrotlar vb.) ölçülmektedir. Laboratuvarın araştırma bulgularına göre, bebekler dördüncü aydan itibaren ana renkleri (örneğin mavi, yeşil, kırmızı) ve ikincil renkleri (örneğin pembe, mor) sınıflandırabilirler ve kırmızı, mavi, mor ve turuncu renkleri, yeşil, sarı, pembe ve kahverengiden daha fazla dikkat çekmektedir. Bu bilgiler ışığında, bebeklik döneminde cinsiyete göre renk ayrımı yapılmasının algısal olarak mantıklı olmadığı görünmektedir.

Renklerin mekânlarda serbestçe kullanılması mümkündür. Bu şekilde, çocuklar renkleri öğrenir ve aralarındaki farklılıkları anlarlar. "Mekân-renk-biçim iletişimi" ilkesi adı verilen bu prensip, mekân tasarımlarında renkleri ve formları bir eğitim aracı olarak kullanmıştır. Rengin mekân algısına etkileri, Faulkner (1979) tarafından şu şekilde basitçe sıralanmıştır: Renk, istenilen atmosferi mekânda yansıtır, birliği veya farklılıkları ortaya koyarak, nesnelere karakterize eder ve mekânın şeklini belirlemektedir (Aslan vd., 2015). Renk kullanımında belirli kurallara uyulması ve aydınlatıcı ışık renginin uygun bir şekilde seçilmesi, mekân tasarımında önemli bir konudur. Bu kullanım ayrıca mekân boyut algısını etkilerken, yüzeyler arasındaki renk etkileşiminin göz ardı edilmemesi gerektiği belirtilmiştir. (Verdil, 2007).

Sıcak renkli nesnelere genellikle daha yakın ve daha büyük algılanırken, soğuk renkli nesnelere genellikle daha uzak ve daha küçük algılanmaktadır. Bu algılama özelliği, göz yapısından kaynaklanır ve mekân tasarımında kullanılabilir. Örneğin, bir mekândaki duvarlar sıcak renklere boyanırsa, bu duvarlar kullanıcıya daha yakın ve mekânı daha küçük göstermektedir. Tavan sıcak renklere ve koyu tonlara boyanırsa, mekânın tavanı daha alçak algılanmaktadır. Ancak, tavan soğuk renklere ve açık tonlara boyanırsa, mekân daha yüksek algılanabilir. Özellikle okul öncesi çocuklar için tasarlanan kütüphanelerde, iç mekân genişse, sıcak renkler kullanılabilir ve bu, mekânın

çocuklar için daha küçük görünmesine neden olabilir, çünkü sıcak renkler genellikle yakınlaştırıcı bir etki yapmaktadır. Ancak, mekân küçükse, soğuk renkler kullanılabilir ve bu da mekânın daha geniş algılanmasına yol açabilir, çünkü soğuk renkler genellikle uzaklaştırıcı bir etki yapmaktadır (Erten ve Bilgiç,2016).

Fizyolojik Etkileri

Renklerin, kan basıncı, solunum, sindirim sistemi, vücut sıcaklığı ve beyin aktivitesi gibi çeşitli fizyolojik tepkilere neden olduğu bilinmektedir. Nöro psikolog Kurt Goldstein'a göre, görme engelliler bile derilerindeki dermo optik algı sayesinde farklı renkteki ışıklara farklı fizyolojik tepkiler vermektedirler. Renk körleri ve gözleri bağlı olan kişilerle yapılan araştırmalarda, bu bireylerin renkleri ve şekilleri ayırt edebildikleri gözlemlenmiştir. Kırmızı rengin altındaki elektromanyetik (kıızılötesi, radyo dalgaları) ve morun üstündeki (ultraviyole, x ışınları, gama ışınları) dalga boylarının fizyolojik etkileri bulunmaktadır. Görebildiğimiz elektromanyetik dalgaların sağlığımız üzerindeki etkilerine dair kanıtlar mevcuttur, örneğin, melatonin ve serotonin hormonları üzerine yapılan çalışmaların sonuçları bunu göstermektedir. Bu hormonlar beyinde hipofiz bezinden salgılanmaktadır. Araştırmalar, beyin bazı bölgelerinin sadece ışığa değil, farklı dalga boylarına (renklere) de tepki verdiğini ortaya koymuştur. Farklı renklerin, endokrin sistemle farklı etkileşimlere girerek hormon üretimini uyarabileceği veya azaltabileceği bilinmektedir. (Ertem, 2017).

Psikolojik Etkileri

Renklerin psikolojik etkilerinden biri, rengin pozitif veya negatif nitelikleriyle ilgilidir. Renklerin pozitif veya negatif etkilerini dengelemek için, kullanılan rengin doygunluğu ve değeri büyük öneme sahiptir ve bu, dikkate alınması gereken önemli bir noktadır. Örneğin, kırmızı renk, duyguların bir yansıması olarak bazı anlamlara sahip olabilir ve bu anlamlar insanın ruh halini etkileyebilmektedir. Bu nedenle, iç mekânlarda kullanılan kırmızı renk, yarattığı duygu durumuyla birlikte, psikolojik etkileşimlere yol açabilmektedir. Kırmızı, gerçek bir aşkı temsil etmekle birlikte, kontrolün kaybını da ifade edebilmektedir. Pozitif bir renk olmasına rağmen, kırmızı aynı zamanda kanlı olayları, hırsı, tutkuyu ve savaşı da simgelemektedir. Bu nedenle, kırmızı kaosun rengi olarak da kabul edilir ve uygun tonlarda kullanılmadığında, bir mekânda kaosa ve şiddete neden olabilmektedir (Özdemir, 2005) (Çizelge 2.14).

Çizelge 2.14. Renklerin Anlam ve Özellikleri (Martel, 1995; Akkın, Eğrilmez ve Afrashi, 2004; Özdemir, 2005).

Renk	Anlam ve Özellikler
Kırmızı	Yaşam gücünü, her türlü arzu ve tutkuyu temsil eder. İstenilen sonuçları ve iş başarısı elde etmek anlamına da gelmektedir. Heyecan verici, sağlık, canlılık, aşk, zafer hissi, enerji, ısıtıcı etkiler taşır.
Sarı	Geçici mutluluk, zenginlik, bolluk, şeref ve sadakati hatırlatır. Sarı entelektüel olma, yöneticilik, hırs, iddia ve özgürlüktür. Uzun süre içinde zihinsel karışıklık ve vandalizme neden olabilir. Mor renk ile birlikte kullanırsa eğer bu olumsuz etkiler azalabilir.
Mavi	Huzuru ve hoşnutluğu çağırır. Güven, teslimiyet, fedakârlık, sonsuzluk, gelenek ve değer sembolünü temsil eder. Mavi içinde özgürlük ve uyum taşıyan bir renktir.
Yeşil	Düşünce tutarlılığını, azim, bilinçliliği temsil eder. Rahatlatıcı ve doğa ile bağlantılıdır. Genellikle duygusal krizin hafifletilmesine yardımcı olmak için kullanılır.
Mor	Asalet, aşk, utanç ve hüznün rengidir. Meditasyon ve içe kapanmayı artırır, tamamlayıcı rengi olan sarı ile birlikte oldukça pozitif etki yaratabilir.
Kahverengi	Toprak rengi olan kahverengi, güven ve fiziksel konforu temsil eder. Ortamın geniş bir alanı bu renk ile kaplanırsa eğer, ağırlık hissine ve hatta depresyona neden olabilir.
Turuncu	Duru sevincin, dengeli gücün sembolü turuncu, iyimserlik yayar. Birlik olmaya yönlendirici, neşe verici, zenginlik, ışık ve verimliliği temsil eden bir renktir. Çok kullanıldığı zaman huzursuz edicidir.
Beyaz	Beyaz, hiç rengin olmayışıdır, yani ışığın hepsinin yansıtılmasıdır. Birliğin ve saflığın sembolüdür. Umutsuzluğu tedavi eder, ancak fazla beyaz kullanımı insanı izole eder, diğer insanlardan ayırır.
Siyah	Bu renk, yas, pişmanlık, suçluluğu sembolize edebileceği gibi, derin dinlendirici sessizlik ve sonsuzluğu sembolize eder. Yas rengi olmasına rağmen, erdem, ihtiyat ve akıl niyetinde kullanılır.

Renklerin kullanımı; döşemede, duvarda ve tavanda farklı etkiler oluşturabilmektedir. Örneğin; mavi renk döşemede davetkâr bir etki oluştururken duvarda ise soğuk bir etki bırakmaktadır (Çizelge 2.15).

Çizelge 2.15. Renklerin Döşemede, Duvarda ve Tavanda Etkisi (Kıran, 1986; Koç, 1999).

RENK	DÖŞEME	DUVAR	TAVAN
Kırmızı	Kudretli, ifadelî	Huzursuzluk verici	Kasvetli, rahatsız edici
Turuncu	Hareketli	Sıcak	Tahrik edici, basık
Sarı	Huzursuzluk verici	Tahrik edici	Aydınlatıcı. Heyecan verici
Yeşil	Sakinleştirici	Sancı, çevreleyici	Koruyucu, örtücü
Mavi	Davetkâr, kurtarıcı	Uzaklaştırıcı, itici, soğuk	Maneviyat, Koruyucu
Kahverengi	Sağlam, durdurucu	Sabit, durağan	Sıkıntı verici
Mor	Kararsızlık, rahatsız edici	Aşağılayıcı	Bunaltıcı
Siyah	Düşündürücü	Huzursuzluk verici	Ezici
Pembe	Hassasiyet	Özden uzaklaştırıcı	Saydam uçucu
Beyaz	Dokunulmazlık	Rahatlatıcı, genişletici	Boşluk hissi, hafiflik

Renklerin sevilip sevilme durumu farklı yaş aralıklarında ve farklı cinsiyetlerde değişkenlik göstermektedir. Örneğin; siyah renk 5-8 yaş aralığında sevilmeyen bir renk iken 13-14 yaş aralığında sevilen renkler arasında yer almıştır (Çizelge 2.16).

Çizelge 2.16. Çocukların yaş aralıklarına ve cinsiyetlerine göre renk tercihlerindeki değişiklikler (Gür ve Zorlu (2002)'dan uyarlayan Kuşuloğlu ,2013)

YAŞ ARALIKLARI	SEVİLEN RENKLER	SEVİLMİYEN RENKLER
5-8	Erguvan pembesi, kırmızı, leylak, limon sarısı	Siyah, beyaz, gri. Koyu kahverengi
9-10	Erguvan pembesi, kırmızı, turkuaz. Kırmızımsı portakal, kahverengi	Siyah. Gri. Koyu kahverengi, pastel yeşil, pastel mavi
10-12	Erguvan, kırmızı, yeşil, açık mavi	Pastel yeşil, zeytin yeşil, mor. Leylak
13-14	Erkekler	Pastel yeşil, kahverengi, koyu kahverengi
	Mavi, siyah, açık mavi	
	Kızlar	
	Mavi, siyah, kırmızı. Yeşil-portakal, koyu portakal	

Kütüphane Mekânlarında Renk

Kütüphanelerde kullanılan renklerin diğer mekânlardan farklı olması önemlidir. Kütüphane tasarımında, araçlar, malzemeler, renkler ve dokular birbirinden ayrı düşünülemez bir bütündür. Kullanıcıların etkin bir şekilde öğrenme, okuma ve araştırma yapabilmeleri için tasarımcılar ve kütüphaneciler iş birliği içinde olmalı ve renk tercihleri bu ortak çalışma ile belirlenmelidir. Kütüphanecilerin kullanıcı gereksinimleri hakkında bilgi sahibi olmaları, tasarımcıya yardımcı olabilecekleri anlamına gelmektedir (Hashempour ve Sapchi, 2015).

Farklı mekânların özelliklerinin dikkate alınması gereklidir. Özellikle renk gibi önemli unsurlar, binanın iç mekânının görsel özelliklerini belirlemektedir. Bir kütüphanede, her alanın renk düzenlemesi, o mekânın işlevine uygun olmalıdır. Örneğin, bir halk kütüphanesinde, çocuk ve yetişkin alanlarında farklı renk düzenlemeleri olabilmektedir. Kütüphanelerin işlevleri, farklı renklerin kullanımıyla doğru bir şekilde ifade edilebilmektedir. Çok katlı kütüphane binalarında, farklı bölgelerde aynı renklerin kullanılması, ayrıca her katta farklı renklerin kullanılması, kullanıcıların belirli alanları daha kolay bulmalarına yardımcı olabilmektedir. İç tasarım için seçilen renklerin yanı sıra, kütüphanedeki kitaplar, dergiler ve diğer materyallerin sağladığı renkler de göz önünde bulundurulmalıdır. Yerel personel, nesnelere ve materyallerde kullanılan renklerin kullanıcı algısını nasıl etkilediğini unutmamalıdır. Parlak renklerle bir nesne daha büyük algılanabilirken, koyu renklerle aynı nesne daha küçük algılanabilir. Bu nedenle, kütüphanede küçük bir odanın veya alanın koyu renklerle boyanmaması gereklidir; çünkü bu, alanın daha da küçük algılanmasına neden olmaktadır (Brown, 2002).

Kütüphanedeki tüm materyallerin ve mekân içinde kullanılan malzemelerin renkleri, çocukların üzerinde etkilidir. Bu nedenle, kütüphanelerde doğru renkleri kullanmak, sıcak bir atmosfer oluşturmak ve çocukları okumaya, eğlenmeye ve araştırmaya teşvik etmek önemlidir. Çocukları harekete geçirmek için farklı alanlar ve materyaller için seçilen renkler önemlidir. Kütüphanelerde parlak, koyu ve ana renklerin kullanımı, çocuklara canlılık katarak enerjilerini artırabilmektedir (Hashempour ve Sapchi, 2015) (Çizelge 2.17).

Çizelge 2.17. Okul Kütüphaneleri İç Mekân Tasarımı İçin Önerilen Renkler ve Sağladıkları Psikolojik Etkileri (Hashempour ve Taghizadeh Sapchi, 2015)

ALAN/BÖLÜM	ÖNERİLEN RENK	PSİKOLOJİK ETKİLER
Bireysel Okuma Alanı	Mavi ve tonları, Yeşil, Beyaz ve Kırmızı	Huzur, Rahatlık, Azim, Bilinçlilik duygusu, Canlılık ve Hareket
Ders Çalışma ve Araştırma Alanı	Yeşil, Sarı, Beyaz	Yöneticilik, Özgürlük, Azim, Bilinçlilik duygusu
Rahat Okuma Alanı	Pembe, Mavi ve Yeşil	Huzur, Hoşnutluk duygusu
Grup Çalışma ve Proje Alanı	Sarı, Yeşil, Beyaz	Azmi, Bilinçlilik duygusu, Özgüven
Ödünç Verme ve Danışma Masası	Mavi ve tonları	Güven, Huzur, Hoşnutluk duygusu
Bilgisayar ve Multimedya Ürünleri Alanı	Yeşil ve Tonları, Pembe, Gül rengi	Öz-güven, Huzur
Koridorlar, Giriş Fuayeleri	Mor ve açık tonları	Huzur verme, öz-güven duygusu
Islak Hacimler	Beyaz ve tonları, Mavi-Turkuaz, Yeşil ve tonları	Saflık, Temizlik, Mekânları geniş göstermesi
Görevli Çalışma Alanı	Lacivert, Kahverengi, Mor ve Siyah tonları	Güç, rahatlık ve otorite sağlama

Tavşan ve Tezer, 2019 yılında yapmış oldukları çalışmada; kütüphane iç mekânında, renk kullanımını: mobilyalar ve yüzeyler (yönlendirme tasarımlarında ve odak noktası oluşturarak dikkat çekilmek istenen alanlarda) olarak iki grupta incelemişlerdir.

Mobilyalarda rengin kullanımı tasarımda en çok dikkat çeken unsurdur. Örneğin; Pekin'de bulunan Poplar Çocuk Kütüphanesi gökkuşağı konseptinde tasarlanmıştır. Mekân içerisinde dolaşan şerit şeklindeki tasarım, yedi farklı renkte bulunmaktadır. Bu şerit, bazı bölgelerde çocukların oturabileceği masaları çevrelerken, diğer yerlerde aydınlatma veya merdiven olarak işlev görmektedir ve üst kata kadar uzanmaktadır. Kütüphanedeki renkler şeritin üzerinde ve oturma kapsüllerinde kullanılmıştır; diğer alanlarda ise kitaplardan yansıyan renkler tercih edilmiştir. Genel olarak mekânda beyaz renk hâkimdir, bu da çocukların dikkatini dağıtmadan önemli renk detaylarına odaklanmalarını sağlamaktadır (Tavşan ve Tezer,2019) (Şekil 2.82).

Şekil 2.82. Pekin Poplar Çocuk Kütüphanesi İç Mekân Görünüş [Url-40]

Yüzeylerde renk kullanımı ile odak noktaları oluşturmalar ve yönlendirmeler yapılabilmektedir. Washington eyaletinde bulunan bir çocuk kütüphanesi, bilgi ağacı temasıyla tasarlanmıştır. Her bir yaprağın farklı bir renkte olduğu bu ağaç, çocukları farklı alanlara yönlendirmek için renklerin yüzeylerde devam ettiği bir düzenleme sunmaktadır. Yeşil, mavi, sarı, turuncu gibi çeşitli renklerle tasarlanan yapraklar, kütüphanedeki bölümlere göre kelimelerle farklılaştırılmıştır. Mekân genelinde doğal malzemeler tercih edilmiştir, ancak yüzeylerde ve mobilyalarda çeşitli renkler kullanılmıştır (Şekil 2.83a). Çocuk Kütüphanesi Keşif Merkezi'nin giriş kapısında ise kırmızı renk ile slogan yazılarak dikkat çekmek ve odak noktası oluşturmak istenilmiştir (Şekil 2.83b) (Tavşan ve Tezer,2019).

(a)

(b)

Şekil 2.83. (a) Jackie ve Harold Spielman Çocuk Kütüphanesi İç Mekân Görünüş [Url-41]

(b) Çocuk Kütüphanesi Keşif Merkezi İç Mekân Görünüş [Url-42]

Doku

Bireyin dünya ile ilk teması, görme yerine dokunma duyusundan gelmektedir. Doku, mekân algısını büyük ölçüde şekillendirirken, görsel değerler de etkili olmaktadır. Mekân, yüzeylerin ve malzemelerin ilişkisini tanımlamaktadır ve aynı zamanda görme ve dokunma duygularını harekete geçirmektedir. Antropolog Ashley Montagu (1986), tenin en eski ve en hassas duyu organı olmasından dolayı dokunmayı görmeyle kıyaslandığında daha öncelikli tutmaktadır (Duygun, 2021). Mekândaki tüm yüzeylerin dokunularak hissedilmesi mümkündür.

Doku, renk algısında da belirleyici bir rol oynamaktadır. Aynı renkteki iki yüzey, farklı dokulara sahipse, farklı tonlarda görünebilmektedir. Bazı deneyler, mekân algısında dokusal özelliklerin sıcaklık veya soğukluk etkisi yarattığını göstermiştir. Düz yüzeyler genellikle soğuk bir etki yaratırken, pürüzlü yüzeyler sıcaklık hissini uyandırabilmektedir. Düzensiz dokular, dikkatleri üzerlerine çekerler ve mekânları farklı algılamada etkilidirler. Sert dokulu yüzeyler, algılanan mekânı daha küçük gösterir çünkü daha yakın gibi algılanırken, yumuşak dokulu yüzeyler ise algılanan mekânı daha büyük gösterir çünkü daha uzak gibi algılanmaktadır (Aslan, Aslan ve Atik, 2015).

Farklılıklar, dokunma yoluyla maddenin doğasını anlamak için kullanılan kavramlar aracılığıyla kavranabilmektedir (Duygun, 2021). Çocuklar, çevrelerindeki dünyayı doğrudan fiziksel temas ve deneyimle keşfederek daha hızlı öğrenmektedir. Bu nedenle, çocuk kütüphanelerindeki etkinlik alanları, çocukların dokunabileceği çekici nesnelere içermelidir. Farklı dokulara sahip malzemelerin kullanımı, çocukların dokunma duyusunu harekete geçirerek onların çevreleriyle etkileşim kurmalarını ve yeni şeyler keşfetmelerini sağlamaktadır. Aynı zamanda çocukların duyu gelişimini desteklemek için oldukça önemlidir. Kütüphanedeki her yüzey, çocukların zarar vermeden dokunabileceği şekilde tasarlanmalıdır (Bilgiç ve Keskin, 2021).

Aydınlatma

Görsel algıyı etkileyerek renklerin ve nesnelere anlaşılmasını sağlayan bir tasarım kriteridir. Işık kaynağının boyutu küçüldükçe ve paralel olduğu sürece, ürettiği ışık daha net görünmektedir. Aksine ışık kaynağı büyüdükçe ışığın yayılımı arttıkça ışık daha az belirgin olmaktadır. Bu nedenle, mimari mekânlarda nesnelere anlam kazanması için ışık önemlidir. Ayrıca, mekânı oluşturan duvarlar, zemin ve tavan açık tonlarda olduğunda, ışıktan elde edilen verimlilik artmaktadır.

Bir etkili çevre oluşturmak için, mimari ve aydınlatma bütünsel olarak düşünülmelidir, çünkü aydınlatma insanların psikolojik durumlarını büyük ölçüde etkilemektedir. Aydınlatma, mekândaki diğer tasarım unsurlarıyla birlikte ele alındığında, önemli bir rol oynamaktadır. Kontrol edilebilme yeteneğine sahip yapay aydınlatma, alışveriş merkezleri, hastaneler, eğitim kurumları, kütüphaneler gibi birçok tasarımda tercih edilmektedir (Koç, 2012).

İç mekânlarda aydınlatma, kullanıcıların dikkatini istenilen yöne çekmek ve psikolojik olarak yönlendirmek için kullanılmaktadır. Görsel konforun sağlanması için, iç mekânda ışığın doğru miktarı bulunmalıdır. Işık, aşırı kullanıldığında gerilim, korku ve rahatsızlık hissine yol açabilirken, uygun miktarda kullanıldığında sadelik ve rahatlık sağlamaktadır. Yetersiz kullanıldığında ise dalgınlık, uyuşukluk ve sakinlik gibi etkileri olabilmektedir (Coşkun, 2020).

Işık, mekânda kullanımına bağlı olarak kullanıcılar üzerinde çeşitli psikolojik etkilere neden olabilmektedir. Bu etkiler arasında korku, neşe, saygı, rahatlama ve gerilim bulunmaktadır. Örneğin, iyi aydınlatılmış parlak mekânlarda insanlar genellikle kendilerini iyi hissederler, coşkulu ve neşeli olma eğilimindedirler ve huzur duyguları artabilir. Ancak, az ışıkla aydınlatılmış loş mekânlarda insanlar genellikle huzursuz, karamsar ve sessiz olma eğilimindedirler (Özkum, 2011).

Çocukların zihinsel ve fiziksel gelişimlerini desteklemek için kullandıkları ve vakit geçirdikleri mekânların tasarımında doğal ışık oldukça önemlidir. Kapalı alanlarda büyük bir zaman geçiren çocuklar için "zaman" kavramının kavranabilmesi için doğal ışığın mümkün olduğunca içeriye alınması önemlidir. Kapalı mekânlarda doğal ışığın varlığı, çocuğun duygusal açıdan güvende hissetmesine yardımcı olan önemli bir etken olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle, bir kütüphane tasarlanırken pencerelerin mümkün olduğunca geniş olması gerekmektedir. Geniş pencereler, doğal gün ışığından maksimum düzeyde faydalanmayı sağlarken aynı zamanda mekânın havalandırmasına da katkıda bulunmaktadır. Ancak, ekranlardan kaynaklanabilecek yansımaları önlemek için pencerelere çift cam, cam filmi, panjur gibi tekniklerin uygulanması gerekmektedir (Bakal ve Bilgiç, 2023) (Şekil 2.84).

Şekil 2.84. Christchurch Halk Kütüphanesi Çocuk Kütüphanesi İç Mekân Aydınlatma Görünüş [Url-43]

Kütüphanelerde aydınlatma planları oluşturulurken, TS EN 12464-1 standartlarına göre sirkülasyon alanlarının aydınlık seviyesi 100 lüks, kitap raflarında 200 lüks, okuma ve çalışma alanlarında ise 500 lüks olmalıdır. Ayrıca, belirli standartlara uygun olarak sağlanan aydınlatma seviyeleri, kullanılan ışığın bilgi kaynaklarına, eski yazılı ve basılı malzemelere zarar vermemesi gerektiğini göz önünde bulundurmalıdır. Doğal ışığın yönü ve yoğunluğu hesaplanırken, ışığa hassas ve duyarlı eski el yazmaları gibi materyaller güneş ışığından korunmalıdır (Bozkurt, 2013).

Kütüphanelerdeki en temel faaliyet olan okuma için gereken aydınlatma düzenlemesi, gözü yormayan ve aranan kaynağın renk ve detaylarını kolayca ayırt edebilecek bir ışık kullanılarak planlanmalıdır. Kullanıcıların görsel konforunu sağlamak için aydınlık düzeyi, parlıltı ve renk faktörlerine dikkat edilerek gözün herhangi bir yansıma veya kamaşmadan korunması gerekmektedir (Bozkurt, 2013).

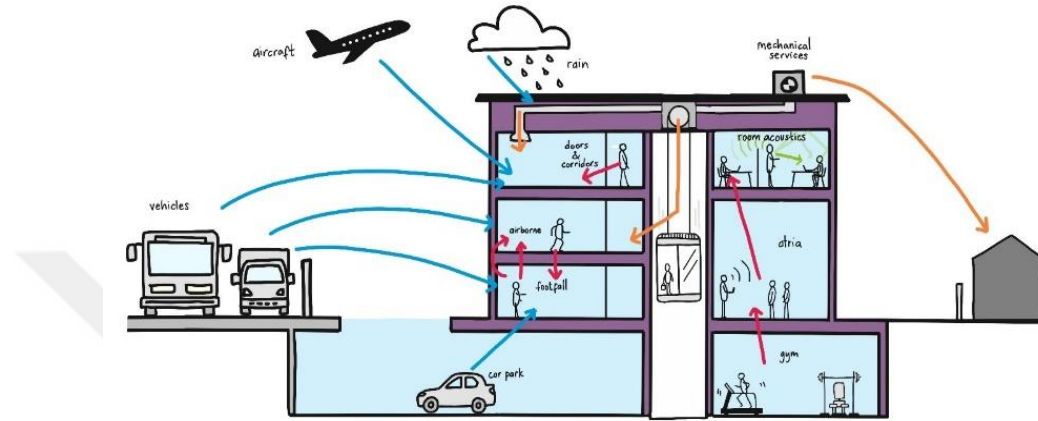
2.5.3.3.İşitsel Konfor

İnsanlar arasındaki iletişimin temel unsuru konuşmadır. Bireyler, problemlerini, düşüncelerini ve bilgilerini birbirlerine konuşma yoluyla iletmektedirler. Bu nedenle, konuşmanın olduğu bütün ortamlarda işitsel algılamanın ve işitsel konforun ön planda tutulması gerekmektedir.

İşitsel algılama süreci, bir kaynak tarafından üretilen sesin iletim ortamının koşullarına bağlı olarak değişmesini ve kulağın mevcut işitsel duyarlılığına uygun şekilde uyarılmasını içermektedir (Özçevik,2015).

Gürültü, yapı içinden veya dışından gelen rahatsız edici seslerin genel adıdır. Dışarıdan kaynaklanan gürültüler arasında karayolu, deniz, hava ve demiryolu taşıtlarının sesleri, insan sesleri, inşaat gürültüleri ve hava koşulları gibi faktörler yer alırken, iç

mekândan kaynaklanan gürültüler iki türdedir: arka plan gürültüsü ve hizmet gürültüsü. Arka plan gürültüsü özellikle çalışma salonlarında çalışırken duyulan gürültülerdir ve genellikle 34 ila 70 desibel arasındadır. Hizmet gürültüsü ise sayfa çevirme sesi, ayak sesleri, mobilya hareketi sesi, fısıltı, havalandırma sesi gibi sesleri içerir ve genellikle 42 ila 60 desibel arasındadır (McDiarmid ve Tatum, 1938) (Şekil 2.85).

Şekil 2.85. Yapıya Gelen Sesler Şematik Gösterim [Url-44]

Gerekli konfor şartları sağlanamaz veya gürültü düzeyleri kabul edilebilir seviyelerde tutulmazsa, insan sağlığı üzerinde çeşitli fizyolojik etkiler ve psikolojik sonuçlar görülebilmektedir. Bunlar, işitme kaybı, solunum sistemi problemleri, kan basıncının yükselmesi, cilt reaksiyonları, kas refleksleri, göz bebeğinin genişlemesi, hormonal dengenin bozulması, dolaşım problemleri, sindirim sorunları, renk algısında değişiklikler gibi fiziksel etkileri; aynı zamanda yorgunluk, gerginlik, uykusuzluk, saldırganlık, dikkat dağınıklığı, iş performansında azalma, öğrenme zorlukları, hafıza sorunları, sosyal davranışlarda değişiklikler gibi psikolojik etkileri içermektedir (Cüce, 1989).

Bu tür sorunların çözümü için, mevcut durumun belirlenmesi ve kabul edilebilir standartlarla karşılaştırılması, mekânın akustik konforunun değerlendirilmesine yardımcı olacaktır (Yükselcan ve Özçevik, 2012).

Yapı kabuğundaki ses iletim kaybının uygun seviyede olması, iç mekân tasarımında ve kullanılan ekipmanlarda hacimsel akustiğe dikkat edilmesiyle, kütüphanelerde okuma, araştırma ve incelemeye yönelik alanlarda uygun çalışma ortamının sağlanması, kullanıcılar için işitsel konforu artırmaktadır. İşitsel konfor

gereksinimlerinin karşılanmadığı kütüphanelerde, kullanıcılar arasında baş ağrısı, dikkat dağınıklığı, kısa çalışma süreleri, stres ve kaygı gibi sorunların ortaya çıkması kaçınılmazdır.

Bebekler ve çocuklar, gelişim süreçlerinde yetişkinlere kıyasla gürültüden daha fazla etkilenmektedir (Özcan, 2012). Bu nedenle, bebek ve çocuk kütüphaneleri, düşük ses seviyelerinin sağlandığı alanlara yerleştirilmelidir. Mekân içinde iletişim açık ve uygun bir düzeyde olmalıdır. Akustik açıdan, ses yalıtımını ve ses emilimini sağlayan malzemeler tercih edilmelidir (Karabey, 2004, aktaran Tapkı & Canbay Türkyılmaz, 2018). Ayrıca, yapı çevresinde yeşil alanlar oluşturularak gürültü engellenmelidir.

Kütüphanenin planlanmasında cam, tuğla ve ahşap gibi yansıtıcı malzemelerin kullanılması, sesin atriyum veya tavanda yapılan boşluklardan yayılarak ortama dağılması gibi unsurlar, kütüphane ortamında gürültü seviyesini artırabilecek etkenlerdir. Öğrencilerin grup halinde ödev yapmak veya sosyalleşmek için kullandığı kütüphane mekânları, günümüzde önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle, kütüphane içinde grup çalışmasına uygun alanların oluşturulması akustik açıdan büyük önem taşımaktadır (Baltacıoğlu, 2022).

2.5.3.4. Isısal Konfor

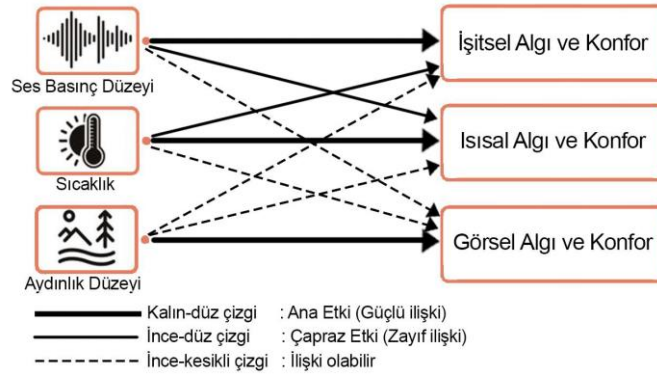
Fizyolojik uyum ve teknolojik ilerleme, tarih boyunca farklı iklim koşullarında yaşayan insanların, en azından kendi yaşadıkları bölgelerde, sürekli olarak yaşam koşullarını geliştirmelerini sağlamıştır (Ruck, 1989).

Isısal çevre, ısı değişimlerinin basitliğine rağmen oldukça karmaşıktır. Kullanıcı sürekli olarak nefes alıp verme ve terleme yoluyla ısı kaybetmektedir. Bu durumda, vücut çevredeki hava kalitesinden beslenerek nem oranını arttırmaktadır. Isısal çevre, iletişim veya yönlendirme ile doğrudan ilişkili değildir. Bazı görsel veya işitsel detayların fark edilemeyen rahatsızlıklarının aksine, ısısal etkenler bireysel katılım ve performans üzerinde daha etkilidir. İnsan vücudu, besinlerden kimyasal enerjiyi alır ve bu enerjiyi diğer enerji türlerine dönüştürmektedir. Bu metabolik süreç sırasında ısı açığa çıkmaktadır (Flynn vd., 1992). Özetle, insan vücudu, ısıtma ve soğutma sistemini yönetmektedir. Belirli sınırlar içinde etkili ve içgüdüsel olarak çevresel koşullara göre kendini ayarlamaktadır. Ancak oluşturulan mekânlar, vücudun kısmen serin hava ve yüzeylerde kontrollü olarak ısı kaybetmesini dengeleyerek, ısı kazançlarını ve kayıplarını dengede tutarak, atmosfer değişimlerini kolaylaştırarak, uygun deri sıcaklığı için

koşulları sağlayarak, kullanıcıların ısısal konforunu bozmayacak ve psikolojik stres oluşturmayacak şekilde tasarlanmalıdır.

Mekânlardaki termal konfor ve iç hava kalitesi, mekân kullanıcılarının sağlığı ve rahatlığı açısından son derece kritiktir. Yetersiz havalandırma, artan kirli hava seviyeleri, aşırı sıcak veya soğuk ortam sıcaklıkları ve konforun altındaki nem seviyeleri, insan sağlığı üzerinde çeşitli semptomlara neden olarak, amaçlanan termal ortamı rahatsız edici ve sağlıksız hale getirebilmektedir.

Isıtma ve havalandırma, aydınlatma ile doğrudan ilişkilidir. Yapay aydınlatmada kullanılan lambaların yaydığı ısı, mekânın ısısal konforunu sağlarken göz önünde bulundurulmalıdır (Kanacı, 2023). Ayrıca, oluşturulan yüzeylerde kullanılan malzemelerin ısı iletkenlikleri, görsel nitelikleri oluşturan renk ve doku özellikleri ile birlikte kişiyi etkilemektedir. Örneğin, sıcak renkler ve sert dokuların sıcak etki yaptığı belirlenmiştir. (Canbay Türkyılmaz,2019) (Şekil 2.86).

Şekil 2.86. Kapalı mekân fizik ortam öğeleri ile insan algı ve konforu arasındaki ilişkiler (Şimşek ve Bilen, 2023)

Isısal konfor ve havalandırma, kütüphanedeki kitaplar, dergiler ve teknolojik cihazlar için de önemlidir. Kütüphanelerde, kitapların düşük sıcaklıklarda saklanması gerektiği için kütüphanenin iç ısı insanlar için kabul edilebilir en düşük seviyede tutulmalıdır.

Kullanıcıların uzun süre iç mekânda bulunmaları durumunda ısısal konforu sağlamak için zeminden ısıtma sistemi gibi yöntemler de kullanılabilir. Dış kabuğunda korunaksız büyük cam kaplama olan binalar, yaz aylarında aşırı ısınabilir, bu da iç mekânı olumsuz etkileyebilir ve doğrudan gelen güneş ışınları okuyucular tarafından hoş karşılanmamaktadır. Doğrudan güneş ışığı, kullanıcılar için hem görsel hem de ısısal konfor açısından rahatsız edici olabilmektedir. Bu tür durumlarda, pencerelerde çift cam veya cam filmi gibi önlemler alınması tercih edilmelidir (Kandişer, 2003).

Kütüphane tasarımında, kullanıcıların iç mekânda rahatça çalışabilmesi için iyi bir havalandırma sistemi olması önemlidir. Depolama alanlarında ise Neufert'e (2000) göre, hava sıcaklığının 18 derece veya 18 derecenin 2 derece altında veya üstünde olması, nem oranının ise %50 olması gerekmektedir. Araştırmalar, kütüphanenin iç hava sıcaklığındaki her 5°C'lik artışın kitaplardaki bozulmayı iki katına çıkardığını ortaya koymuştur. Bu nedenle, günlük sıcaklık değişimleri 1 °C'yi geçmemelidir (Onat, 1989). Kitap depolarında bulunabilecek toz, SO₂, NO_x gibi zararlı maddelerin filtrelenmesi önemlidir. Duvarlarda kullanılan yapı malzemeleri, iyi bir nem ve ısı toplama özelliğine sahip olduğunda, klima gibi cihazlara ihtiyaç duyulmamaktadır. Mantar oluşumunu önlemek için kitap depolarında hafif hava dolaşımı sağlanmalıdır (Neufert, 2000).

Çocuk ve bebek kütüphanelerinin sıcaklığı, bu yaş grubundaki kullanıcılara uygun olacak şekilde düzenlenmelidir. Bu tür kütüphanelerin havalandırması sırasında, mekânın sıcaklık kaybı minimum seviyede tutulmalıdır ve bunun için binanın iyi bir yalıtıma sahip olması gerekmektedir. Ayrıca, pencerelerin havalandırmayı sağlayacak kanatları, güvenlik açısından küçük açılmalıdır (Karabey, 2004'ten akt. Tapkı & Canbay Türkyılmaz, 2018).

2.5.4. Kullanım Çeşitliliği

Okuma becerilerinin ilerlemesi ve kütüphanelere olan ilginin devamlılığının sağlanması için sadece altyapı değil, aynı zamanda bireysel gelişim düzeylerine uygun, kapsamlı ve etkili programların geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması da son derece önemlidir. Bu programlar arasında kitap sevgisinin yaygınlaştırılması, iletişim ve dil çeşitliliği, özelliklerin tanıtılması ve çoğaltıla birlik hizmetleri gibi unsurlar yer alır. Bu, keyifli ve eğlenceli bir ortamda öğrenmeyi teşvik etmeyi amaçlamaktadır (Gönen vd., 2015)

Regina Halk Kütüphanesi'nde, okul öncesi dönemdeki çocuklar için 24 aylık bir erken okuryazarlık programı başarıyla uygulanmıştır. Günlük yarım saatlik seanslar halinde planlanan program, çocukların gelişim seviyelerine uygun etkinliklerle dolu bir ortam sunmuştur. Şarkılar, tekerlemeler, melodiler ve bol miktarda interaktif etkinlik, çocukların ön okuryazarlık becerilerini eğlenceli ve neşeli bir şekilde geliştirmeyi amaçlamıştır (Şekil 2.87). Programın sonuçlarına göre, çocukların erken okuma becerilerinde artış olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca, ailelerin kütüphaneye olan ziyaret sıklığında da belirgin bir artış tespit edilmiştir.

Şekil 2.87. Çocuk Kütüphanesi Etkinlik Alanı [Url-17]

MİHK (Monroe İlçe Halk Kütüphanesi) çocuk bölümünde, sürekli programlar, aylık programlar ve kütüphane dışında sunulan programlar olmak üzere üç farklı hizmet sunmaktadır. Kütüphane tarafından sağlanan hizmetlerin büyük bir kısmı sürekli programları içermekte olup, bunlar arasında okul öncesi çocuklar için keşif merkezi, bebeklere yönelik etkinlikler, aile hikâye zamanı, kukla gösterileri yer almaktadır. Aylık programlar her ay değişen içeriklere sahiptir ve her ayın programı, o ay içinde gerçekleştirilecek etkinlikleri içerir, örneğin yöresel festivaller gibi. Kütüphane dışındaki programlar aracılığıyla, kütüphaneye erişimi olmayan çocuklara hizmet sağlanmaktadır. Ayrıca, çeşitli kreşler ve gündüz bakımevleri ile yapılan anlaşmalar kapsamında kütüphane personeli bu yerlere giderek sınıflarda hikâye okuma, el sanatları vb. etkinlikler düzenlemektedir (Yılmaz, 2008).

Cincinnati Halk Kütüphanesi ve Hamilton İlçe Kütüphanesi'nde çocuklara yönelik çeşitli açık hava okuma programları, masal atölyeleri, sanatsal etkinlikler, tiyatro ve oyun gösterileri gibi önceden planlanmış programlar düzenlenmektedir. Ayrıca, spor etkinlikleri, okul ödevi desteği, internet kullanımı, oyunlar ve çeşitli etkinlikler de sunulmaktadır.

New York Halk Kütüphanesi'ndeki uygulamalar, kütüphanelerin çeşitli kültürel etkinliklere ev sahipliği yapabileceğini gösteren çok yönlü bir yaklaşımı temsil etmektedir. Zihinsel oyunlar, seramik çalışmaları, kitaplardan yetiştirilen bitkiler, müzik sohbetleri, ailelerin hafta sonları katılabileceği pijamalı kitap okuma etkinlikleri, şiir atölyeleri, masal kahramanı temalı hikâye saatleri, klasik masalların kukla gösterileri gibi çeşitli programlı etkinlikler, çocukları kütüphaneye çekmek için düzenlenmektedir (Gürsoy, 2015).

Özellikle erken yaşlarda alınan eğitimin, bireyin kişilik gelişimi ve olumlu alışkanlıklar kazanması açısından hayati öneme sahip olduğu kabul edilmektedir. Okul öncesi dönem, okuma alışkanlığının temellerinin atıldığı kritik bir zamandır. Bu bağlamda, bu dönemde yapılabilecek en önemli uygulamalar arasında çocuklar için uygun kütüphane ortamlarının oluşturulması, uygun çocuk kitaplarının seçilerek bir araya getirilmesi ve tüm bunların çocukların gelişim dönemleri ve ilgi alanlarına uygun olarak hazırlanmış çeşitli kütüphane programlarıyla sunulması yer almaktadır (Ekici ve Yılmaz, 2014). Çocuk kütüphanelerinde oluşturulan bu programlar ile gelişime katkıda bulunmaktadır.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Materyal

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından inşa edilen Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi, bu çalışmanın odak noktasını oluşturmaktadır. Çocuk kütüphanesinin tasarım kararlarını değerlendirmek için öncelikle çocuk kavramı üzerinden hareket edilerek, çocuk gelişimi ve çocukların ihtiyaçları, kütüphane türleri, çocuklar için özel mekanlar olan çocuk kütüphanesi oluşumu ve tasarım parametreleri gibi konu başlıkları literatür araştırmasıyla incelenmiştir. Elde edilen veriler, çalışmanın kavramsal çerçevesini oluşturmuş olup kaynak olarak kullanılmıştır. İlerleyen aşamalarda yapıya ait plan, cephe, kesit ve görünüşlere ulaşılmıştır. Yapı yerinde farklı zamanlarda bulunulup incelemeler ve fotoğraflamalar yapılmıştır. Analizlerin yer aldığı gözlem kartları oluşturulmuştur. Yapının kullanıcı üzerinden değerlendirilmesi için kullanıcı tipine göre ayrı ayrı iki anket uygulanmıştır. Anketlerden elde edilen veriler araştırmanın materyalini oluşturmaktadır. Anket analizleri için SPSS programı kullanılmıştır.

3.2. Araştırma Evreni ve Örneklem Seçimi

Araştırmanın evrenini Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi kullanıcıları olan çocuklar (3-12 yaş) ve ebeveynler oluşturmaktadır. Personel sayısının az olmasından dolayı personele özel anket oluşturulmamıştır. Personellerin aynı zamanda çocuklarından dolayı aktif kullanıcı olmaları ebeveyn anketlerine katkıda bulunmalarını sağlamıştır. Anket sorularına cevabı verebilmelerinin mümkünlüğü açısından 3-12 yaş örnekleme dahil edilmiş olup 0-2 yaş grubu çocuklar örneklem dışı tutulmuştur. Çalışmada, örneklem büyüklüğü %95 güven seviyesinde ve %5 güven aralığı ile 353 kişi olarak belirlenmiştir (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2014). Örneklem yöntemi olarak ise "basit rastgele" yöntemi kullanılmıştır.

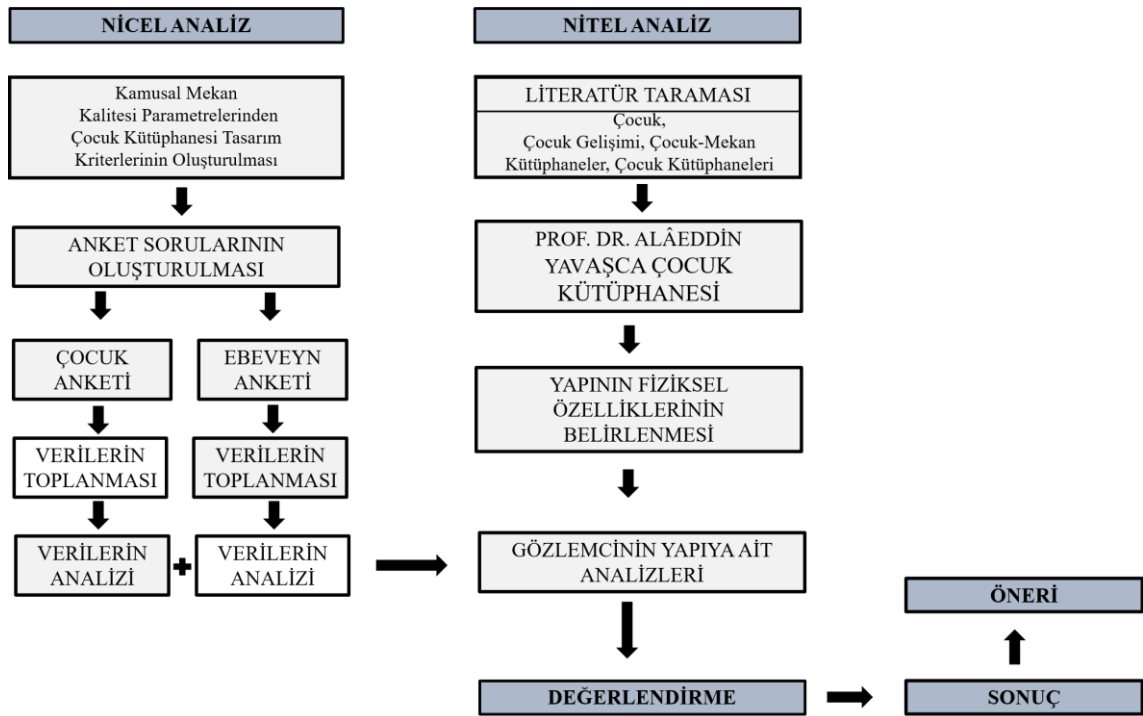
Anketlerin uygulanmasında Kültür ve Turizm Daire Başkanlığı'ndan destek alınarak çocuk kütüphanesi kullanıcıları olan çocuklara ve ebeveynlere ulaşılmaya çalışılmıştır. Anketler 14 Nisan -14 Mayıs 2024 tarihleri arasında çocuklara ve ebeveynlere gözlem altında uygulanmıştır.

3.3. Yöntem

Araştırma nicel ve nitel yöntemlerin bir arada kullanıldığı karma bir çalışma niteliğine sahiptir. Karma yöntem; araştırma problemlerini anlamak için kapalı uçlu ve

açık uçlu olmak üzere iki farklı veri setini entegre etmek ve bu entegrasyonun avantajlarından faydalanarak sonuçlar çıkarmak şeklinde tanımlanabilmektedir (Creswell, 2021).

Araştırmanın ilk aşamasında çocuk, çocuk- mekân, çocuk kütüphaneleri üzerine literatür taraması yapılmıştır. İkinci aşamada literatürden elde edilen çocuk kütüphanelerinin tasarım kriterleri oluşturulmuştur. Üçüncü aşamada kullanıcı tipine göre çocuk ve ebeveyn olmak üzere iki çeşit anket oluşturulmuştur. Çocuk anketi oluşturulurken çocukların anlayabilmesi açısından fotoğraflı, çoktan seçmeli sorular tercih edilmiştir. Ebeveyn anketinde ise çocuk kütüphaneleri tasarım ölçütlerine yönelik 5'li Likert sorular hazırlanmıştır. Dördüncü aşamada hazırlanan anketler örneklem grubuna uygulanarak veriler toplanmıştır. Beşinci aşamada istatistiksel yöntemler ve yorumlamalar ile verilerin analizi yapılmıştır. Bu verilere gözlemcinin yapıya ait mekân okumaları ile elde ettiği gözlem kartlarının analizi eklenmiştir. Araştırmanın son aşamasında ise nitel ve nicel veriler değerlendirilerek sonuca ulaşılmıştır. Sonuç verileri doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur. Araştırma yönteminin genel şeması Şekil 3.1.'de gösterilmiştir.

Şekil 3.1 Araştırmanın Şematik Gösterimi

3.3.1. Literatür İncelemesi

Çocuk kavramı, kütüphane türleri, çocuk kütüphanelerinin oluşumu ve tasarım parametreleri konularında literatür taraması yapılmıştır. Literatür araştırmasından elde edilen bilgiler doğrultusunda, yapıya özel kullanıcı tipine göre iki adet anket soruları hazırlanmıştır. Birinci ankette eksiklikleri tespit etmek için ebeveynlere sorular yöneltilmiştir. İkinci ankette ise görsel ağırlıklı sorularla çocukların kütüphaneyi değerlendirmeleri ve resim çizdirme yöntemiyle çocukların hayallerindeki kütüphaneyle ilgili tasarım anlamında ipuçlarına ulaşılacak istenilmiştir.

3.3.2. Anketlerin Hazırlanması

Araştırma kapsamında gerekli verileri toplamak için, veri toplama aracı olarak anket yöntemi tercih edilmiştir.

1. anket çalışmasında yapının sorunlarını tespit etmek amacıyla ebeveynlere yönelik anket formu hazırlanmıştır. Çocuk kütüphanesinin mekânsal ve kullanımsal değerlendirmelerini “ebeveyn gözünden ortaya konulması” amaçlanmış, anket çalışması ebeveynlerle gerçekleştirilmiştir.

Anket kapsamında, kamusal mekân kalitesi parametrelerinden faydalanılarak 5 bölüm 72 soru oluşturulmuştur. Birinci bölümde kullanıcının demografik özelliklerine yönelik 4 soru yer almaktadır. İkinci bölümde, yapının konum, ulaşılabilirlik ve erişimine yönelik 9 soru bulunmaktadır. Üçüncü bölümde ise 6 soru bulunup, kullanıcılara yapının form, kimlik ve imajına yönelik sorular yöneltilmiştir. Dördüncü bölümde, konfor başlığı altında mekânsal konfora yönelik 36 soru, görsel konfora yönelik 3 soru, işitsel konfor için 4 soru, ısısal konfor için ise 5 soru sorulmuştur. Son olarak beşinci bölümde, yapının kullanım çeşitliliğini ifade eden 5 adet soru yer almaktadır. Anket formundaki sorular, kullanıcılara kapalı uçlu olarak sorulmuş ve yanıtlar için 5'li Likert ölçeği kullanılmıştır. 5'li değerlendirme:

- Kesinlikle Katılmıyorum = 1
- Katılmıyorum = 2
- Kararsızım = 3
- Katılıyorum = 4
- Kesinlikle Katılıyorum = 5

Dördüncü bölümdeki zemin, duvar, tavan malzemesi, renk, doku ve aydınlatmaya yönelik sorularda anlamsal fark üzerinden değerlendirmeler yapılmıştır. Araştırmada kullanılan Semantik Diferansiyel ölçek, diğer adıyla Anlamsal Farklılaşma (AF) ölçeği, yapının tasarımı etkisini değerlendirmek için kullanılmıştır. Bu ölçekte, karşıt sıfatlar 5'li bir skalaya yerleştirilmiş ve kullanıcılardan, kendilerine en yakın olan sıfatı işaretlemeleri istenmiştir. 5'li değerlendirme:

- Çok Olumsuz = -2
- Az Olumsuz = -1
- Nötr = 0
- Az Olumlu = 1
- Çok Olumlu = 2

Anket formu EK-1'de yer almaktadır.

2. anket çalışmasında çocukların (3-12 yaş) yapıya ait görüşlerini tespit etmek, sorunları belirlemek ve hayallerindeki kütüphaneyi öğrenmeye yönelik anket formu hazırlanmıştır.

Anket kapsamında 27 adet soru yer almaktadır. Birinci bölümde kullanıcının demografik özelliklerine yönelik 4 soru yer almaktadır. İkinci bölümde yapıdaki 12 adet görsele ait 7'li grup şeklinde seçenekli sorular sorulmuştur. Zıt sıfatlar arasındaki değerlendirme:

- Keyifli (1) - Sıkıcı (0)
- Huzurlu (1) - Huzursuz Edici (0)
- Aydınlık (1) - Karanlık (0)
- Hareketli (1) - Sakin (0)
- Çekici (1) - İtici (0)
- İlginç (1) - Sıradan (0)
- Beğendim (1) - Beğenmedim (0) şeklinde yapılmıştır.

Spss ile yüzde oranlarına ulaşılmıştır.

Üçüncü bölümde, çocukların yapı formu ve iç mekân görsellerine ait 2 adet soru yer almaktadır. Her bir seçilen görselin yüzde oranları tespit edilmiştir.

Dördüncü bölümde ise puanlamalı sorular vardır. 5'li derecelendirilen soruların yüzde oranları Spss ile aldıkları puana göre tespit edilmiştir.

Son olarak beşinci bölümde 5 adet açık uçlu soru yöneltilmiştir. Verilen cevaplar genellendirilip tematik kodlanmıştır.

Anket formu EK-2’de yer almaktadır.

3.3.2.1. Anket sorularının oluşturulması

Ebeveynlere yönelik anket çalışmasında sorular oluşturulurken kamusal mekân kalitesi çerçevesinde literatürden alınan parametrelerden faydalanılmıştır.

Parametreler 4 ana başlık ve kendi içerisinde alt başlıklarda ele alınmıştır:

- Konum, Ulaşılabilirlik, Erişim
- Form, Kimlik, İmaj
- Konfor

Mekânsal Konfor (Mekân Organizasyonu, Donatı, Malzeme)

Görsel Konfor (Renk, Doku, Aydınlatma)

İşitsel Konfor

Isısal Konfor

- Kullanım Çeşitliliği

Bu bağlamda Gaziantep Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi’nin tasarım kararlarının değerlendirme anket sorularının oluşturulmasında kullanılan parametrelere yönelik sorular Çizelge 7.1 de verilmiştir.

- 1.bölümde: Kullanıcının demografik özelliklerine yönelik sorular ile; kullanıcının yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, mesleği belirlenmeye çalışılmıştır.
- 2.bölümde: Yapının konum, ulaşılabilirlik ve erişimine yönelik sorular ile kütüphanenin konumu, yapı konumunun kütüphane işlevi için uygunluğu, kütüphane girişinin fark edilebilirliği, kütüphaneye yönlendirici levhaların varlığı, yaya ve araç erişimi, engelli erişimi, araç park yeri, park alanlarından kütüphaneye ulaşımın niteliği değerlendirilmek istenilmiştir.
- 3.bölümde: Yapının form, kimlik ve imajına yönelik sorular ile yapı tipinin kütüphaneye uygunluğu, yapının bölgenin imaj değerine etkisi, kütüphane girişinin davetkârlığı, kütüphanenin bulunduğu bölge ile uyumu, kütüphanenin dışarıdan bakıldığında etkileyiciliği değerlendirilmek istenilmiştir.
- 4.bölümde: Yapının konforuna yönelik sorular ile mekânsal konfor, görsel konfor, işitsel konfor, ısısal konfor olarak 4 başlıkta gruplandırılmıştır.
 - Mekânsal konfora yönelik sorular ile mekân organizasyonu (kütüphane içerisindeki mekân organizasyonu, mekânların kullanıcıya uygunluğu, iç

mekân kurgusu ve dış mekân kurgusu), donatıları (donatıların çocuk ergonomisine uygunluğu), malzemesi (zemin, duvar, tavan malzemesinin çocuk kütüphanesi işlevine uygunluğu) değerlendirilmek istenilmiştir.

- Görsel konfora yönelik sorular ile kütüphanede kullanılan renk, doku ve aydınlatmanın kütüphane işlevine uygunluğu değerlendirilmek istenilmiştir.
 - İşitsel konfora yönelik sorular ile kütüphanenin ses yalıtımının uygunluğu değerlendirilmek istenilmiştir.
 - Isısal konfora yönelik sorular ile bina içindeki iklimlendirme koşulları değerlendirilmek istenilmiştir.
- 5.bölümde: Yapının kullanım çeşitliliğine yönelik sorular ile kütüphanedeki işlev ve aktiviteler değerlendirilmek istenilmiştir.

Çizelge 3.1. Ankette parametrelere yönelik oluşturulan sorular

PARAMETRELER	ANKET SORULARI
KONUM, ULAŞILABİLİRLİK VE ERİŞİM	<u>Kütüphanenin herkesin rahatlıkla ulaşabileceği bir konumda bulunması</u> <u>Yapının konumunun kütüphane işlevi için uygun seçilmesi</u> <u>Kütüphane girişinin kolay görülebilen merkezi bir yerde olması</u> <u>Yerleşim yerinde kütüphaneye yönlendirici levhaların olması</u> <u>Yaya erişiminin sorunsuz bir şekilde gerçekleşmesi</u> <u>Araç erişiminin sorunsuz bir şekilde gerçekleşmesi</u> <u>Engelliler için yapılan erişim elemanlarının doğru ölçü ve konumda tasarlanması</u> <u>Araç ve bisiklet park alanlarının olması</u> <u>Park alanlarından yapının girişine ulaşım kolaylığı</u>
FORM, KİMLİK VE İMAJ	<u>Yapı tipinin kütüphaneye uygunluğu</u> <u>Yapının bölgenin imaj değerini yükseltmesi</u> <u>Yapının bulunduğu bölge ile uyum halinde olması</u> <u>Yapının simgesel bir değerinin bulunması</u> <u>Kütüphane girişinin davet kârlığı</u> <u>Kütüphaneye dışarıdan bakıldığında çocukları etkileyici bir forma sahip olması</u>
KONFOR	

Mekânsal Konfor	Mekân Organizasyonu	Çocukların kütüphane içerisindeki mekanları bulurken zorlanmaması
		Çocukların kütüphanede merdiveni ve asansörü kolaylıkla bulabilmesi
		Kütüphanenin bilgilendirme unsurlarının ve yönlendirmelerinin çocuklar için yeterliliği
		Kütüphanenin sirkülasyon alanlarının labirent gibi olması
		Kütüphanenin düşey sirkülasyon alanları için güvenlik önlemleri alınması
		Kütüphanenin sirkülasyon alanlarının çocuklar için yeterli boyutta olması
		Kütüphane girişinin yeterli büyüklükte olması
		Kütüphanenin bebek arabası ve puset ile girişe uygunluğu
		Kütüphanenin engelli, yaşlı ve çocukların kullanımına uygunluğu
		Kız, erkek ve engelli çocuk wc'ler yeterli sayıda olması
		Ebeveynler için wc'lerin bulunması
		Kütüphane içerisindeki mekanların yüksekliğinin çocuklar için uygun olması
		Mekân içerisinde yaş gruplarının ayrılması
		Ebeveynlerin çocuklara sesli kitap okuyacağı alanların olması
		Bireysel ve grup çalışma salonlarının olması
		Mekanların büyüklüğünün çocukların ihtiyacına cevap vermesi
		Atölyelere ve etkinliklere göre farklı mekanlar oluşturulması
		Çocukların ebeveynleri tarafından uzaktan gözlenebilmesi
	Çocukların özgürce vakit geçirmesine uygun mekân diziliminin olması	
	Mekanların çocukların ilgisini çekecek şekilde düzenlenmesi	
Mekanların basık ve sıkıcı olması		
Kütüphanenin çocuklar için yeterli bir bahçesinin bulunması		
Kütüphane çevresinde çocuklar için açık oyun alanlarının olması		
Kütüphane çevresinde yeşil alanlarla iç içe kitap okuma alanlarının olması		
Kütüphane bahçesinin çocuklar için güvenliliği		
Donatılar	Çocuklar tarafından çeşitli oturma tercihlerinde kullanılacak (sandalye, tabure, minderli oturma alanları) oturma elemanlarının olması	
	Oturma alanlarının çocukların ergonomisine uygunluğu	

	<p>Çocukların yaşlarına uygun, tehlike oluşturmayacak biçimde</p> <p>çeşitli boyutta ve şekillerde masalar olması</p> <p>Çocukların raflara rahatlıkla erişebilmesi</p> <p>Danışma masasının kullanımının çocukların iletişimi için uygunluğu</p> <p>Çocuk wc ve lavabolarının kullanıma uygunluğu</p> <p>Engelli wc ve lavaboların kullanıma uygunluğu</p> <p>Kullanılan donatıların çocukların ilgisi çekecek şekilde tasarlanması</p>
Malzeme	<p>Kütüphanede tercih edilen zemin malzemesini çocuklar açısından verilen ölçütlere göre değerlendirme</p> <p>Kütüphanede tercih edilen tavan malzemesini çocuklar açısından verilen ölçütlere göre değerlendirme</p> <p>Kütüphanede tercih edilen duvar malzemesini çocuklar açısından verilen ölçütlere göre değerlendirme</p>
Görsel Konfor	<p>Kütüphanede tercih edilen renkleri çocuklar açısından verilen ölçütlere göre değerlendirme</p> <p>Kütüphanede tercih edilen dokuları çocuklar açısından verilen ölçütlere göre değerlendirme</p> <p>Kütüphanede tercih edilen aydınlatmayı çocuklar açısından verilen ölçütlere göre değerlendirme</p>
İşitsel Konfor	<p>Yapının ses yalıtımının çocukların kütüphaneyi kullanımı için uygunluğu</p> <p>Yapı içerisindeki mekanlar arasında ses geçiriminin çok fazla olması</p> <p>Yapının iç mekanlarında tesisattan gelen seslerin duyulması</p> <p>Kütüphanedeki mobilyaları kullanılırken (masa, sandalye vb.) ses çıkartması</p>
İsısal Konfor	<p>Bina içindeki iklimlendirme koşullarının çocuklar için yeterliliği (Mevsim fark etmeden sıcaklık ve nem oranı)</p> <p>Kütüphanenin yeterli düzeyde havalandırılması</p> <p>Kütüphanede bulunulan zaman içinde çocuklarda nefes darlığı olması</p> <p>Kütüphanede bulunulan zaman içinde çocuklarda öksürük şikâyetinin artması</p> <p>Kütüphanede toz probleminin olması</p>
KULLANIM ÇEŞİTLİLİĞİ	
	<p>Kütüphanenin çocukların tüm ihtiyaçlarını karşılayacak işlevlere sahip olması</p> <p>Kütüphanede kitap okuma dışında farklı aktiviteler düzenlenmesi</p> <p>Kütüphanede çocuklar için görsel, işitsel ve dokunsal odaklı etkinlikler yapılması</p>

2.anket çalışmasında çocukların (3-12 yaş) yapıya ait görüşlerini tespit etmek, sorunları belirlemek ve hayallerindeki kütüphaneyi öğrenmeye yönelik anket formu hazırlanmıştır.

- 1.bölümde: Çocukların demografik özelliklerine yönelik sorular ile; çocukların yaş, cinsiyet, anne ve baba mesleği belirlenmeye çalışılmıştır.
- 2.bölümde: Yapıya ait görsellere yönelik sorular ile yapı formunun ve yapıdaki mekânların keyifli-sıkıcı, huzurlu-huzursuz edici, aydınlık-karanlık, hareketli-sakin, çekici-itici, ilginç- sıradan sıfatlarına göre değerlendirilmeleri ve beğendim-beğenmedim şeklinde mekânlar hakkındaki fikirlerine ulaşılmak istenilmiştir.
- 3.bölümde: Farklı kütüphane binaları ve farklı kütüphane iç mekânlarına ait görsellere yönelik sorular ile çocukların ne tarz kütüphaneler beğendikleri ve hangi mekânlarda bulunmak istedikleri belirlenmeye çalışılmıştır.
- 4.bölümde: Yapıdaki mekânlara yönelik sorular ile yapıyı ve yapıdaki mekânları genel olarak puanlamaları, kütüphaneye yönelik memnuniyetleri değerlendirilmek istenilmiştir.
- 5.bölümde: Çocukların kütüphane hakkındaki fikirlerine yönelik açık uçlu sorular ile kütüphaneyi sevip sevmedikleri, kütüphanede en çok neyi sevdikleri, kütüphaneyi neye benzettikleri, kütüphanede olmasını istemedikleri öğrenilmek istenilmiştir. Son soruda ise çocuklardan hayallerindeki kütüphanenin resmini çizmeleri istenilerek kütüphanenin nasıl olması gerektiğiyle ilgili ipuçlarına ulaşılmak istenilmiştir.

3.3.3. Verilerin Toplanması

Çalışma kapsamında veri toplamak için gözlem, literatür taraması, görüşme ve anket yöntemleri kullanılmıştır.

Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi ile ilgili kapsamlı araştırmalar gerçekleştirilmiştir. Ardından, yapının proje çizimleri Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Fen İşleri Daire Başkanlığı'ndan temin edilmiştir. Bu çizimleri altlık olarak kullanarak

mekânların şematik gösterimleri hazırlanmıştır. Ebeveynlerin ve çocukların görüşlerini belirlemek amacıyla yapıya yönelik iki adet anket formu hazırlanmış ve katılımcılara gözlem eşliğinde uygulanmıştır.

3.3.4. Verilerin Analizi

İlk anket çalışmasında ebeveynlerin, ikinci anket çalışmasında ise çocukların, Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi hakkındaki görüşlerini sorgulayarak değerlendirmek amaçlanmıştır. Elde edilen verilerin analizi ile birlikte sorunlar, eksikler tespit edilmiştir.

Her iki ankette de örneklemden toplanan verilerin istatistiksel analizleri, "SPSS 22.0 for Windows" yazılımı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

İstatistiksel analizler yapılırken, 5'li Likert ölçeği ile yanıtlanacak ölçütlerin ortalamalarını değerlendirmek için puan aralık genişliği ve aralıkları hesaplanmıştır. Bu hesaplamada, Tekin (1996) tarafından önerilen denklem (4.1) kullanılmıştır.

$$\text{Aralık Genişliği} = (\text{Dizi Genişliği}) / (\text{Oluşturulacak Grup Sayısı}) \text{ (Denklem 4.1)}$$

Denklemdaki dizi genişliği, Likert ölçeğinde kullanılan en düşük seviye ile en yüksek seviye arasındaki farkı gösterir. Gerçekleştirilecek grup sayısı ise Likert ölçeğinde kullanılan derece sayısını ifade eder. 5'li Likert ölçeğinin kullanıldığı bu çalışmada, oluşturulacak grup sayısı 5 olarak belirlenmiştir. Bu çalışma için aralık genişliği, denklem kullanılarak " $4/5 = 0,80$ " olarak hesaplanmış ve böylece puan aralıkları belirlenmiştir. Aralık genişliğine göre yanıtlar ve puan aralıklarına karşılık gelen değerlendirme ölçütleri Çizelge 3.2. de gösterilmiştir (Tekin ,1996).

Çizelge 3.2. Anketlerin değerlendirilmesinde kullanılan değerlendirme ölçütleri

Likert Ölçeği	Puan Aralıkları	Değerlendirme Ölçütleri
1	1,00-1,79	Çok Az Düzeyde - Çok Yetersiz
2	1,80-2,59	Az Düzeyde - Yetersiz
3	2,60-3,39	Orta Düzeyde - Orta
4	3,40-4,19	Yüksek Düzeyde - Yeterli
5	4,20-5,00	Çok Yüksek Düzeyde - Çok Yeterli

Likert Ölçeği	Puan Aralıkları	Değerlendirme Ölçütleri
-2	(-2)-(-1,3)	Çok Az Düzeyde - Çok Yetersiz
-1	(-1,2)-(-0,5)	Az Düzeyde - Yetersiz
0	(-0,4)-(0,3)	Orta Düzeyde - Orta
1	(0,4)-(1,1)	Yüksek Düzeyde - Yeterli
2	(1,20)-(2,0)	Çok Yüksek Düzeyde - Çok Yeterli

Araştırmacı tarafından hazırlanan anketin içsel tutarlılığını ölçebilmek için ise Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi kullanıcıları olan ebeveynlerin verdiği yanıtlarla ulaşılan verilerin güvenilirlik analizi gerçekleştirilmiş ve güvenilirliği bir bütün olarak ölçülmüştür. Verilerin güvenilirlik analizinde ölçeğin güvenilirliğinin ölçülmesi için “İçsel Tutarlılık Yöntemi” çerçevesinde hesaplanan Alfa (Cronbach’ s Alpha) katsayısı tercih edilmiştir. Ağırlıklı bir standart değişim ortalaması olarak tanımlanan Cronbach 90 Alpha Katsayısı, “0” ile “1” arasında bir değer almaktadır (Kalaycı,2008).

Alfa (α) katsayısına ilişkili olarak ölçeğin güvenilirliği şu şekildedir:

$0.00 \leq \alpha < 0.40$ ise ölçek güvenilir değildir.

$0.40 \leq \alpha < 0.60$ ise ölçeğin düşük derecede güvenilirdir.

$0.60 \leq \alpha < 0.80$ ise güvenilirdir.

$0.80 \alpha < 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilirdir.

3.3.5. Verilerin Değerlendirilmesi

Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi’ ne ait ebeveyn ve çocuk anketlerinin analizlerinden elde edilen veriler, gözlemcinin kütüphaneye dair elde ettiği veriler ile birlikte değerlendirilerek sorunlar belirlenmiştir. Bu sorunlara yönelik olarak öneriler geliştirilmiştir.

4. ARAŞTIRMA BULGULARI

4.1. Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi

Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Eğitim ve Sanat Merkezi; Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından 2021 yılında kullanıma açılmıştır. Yapı, 3.700,00 m²'lik arazi üzerine konumlanmıştır. 9.195,00 m² inşaat alanına sahip eğitim, kültürel ve sosyal olarak fonksiyonlandırılmış avlulu kompleks yapının 850,00 m² alanı Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ne aittir (Şekil 4.1).

Şekil 4.1. Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi Görünüşü

4.1.1. Yapının Konumu

Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi; Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'ne tahsisli olan Gaziantep ili, Şahinbey ilçesi, Güneykent Mahallesi'nde, 37°01'24" kuzey enlemi ile 37°20'12" doğu boylamları arasında, Gaziantep kentinin kuzeyinde yer almaktadır. Kütüphane, Gaziantep kent merkezinden 9,7 km uzaklıktadır. Havalimanına 22,2, otogara ise; 14,2 km uzaklıktaki mesafede konumlandırılmıştır (Şekil 4.2).

Şekil 4.2. Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'nin ilçedeki konumu

Adnan Menderes Bulvarı'nın çift yönlü ana taşıt yolu üzerinde yer alan yapı; orta parselde, konut yoğunluğunun olduğu bir bölgededir. Toplu taşıma araçlarının güzergâhı üzerinde bulunmaktadır. Kompleks yapı içerisinde kütüphane birimi tasarlanırken caddedeki gürültüden uzak olması göz önünde bulundurulmuştur ve yapının caddeye en uzak bölümünde kurgulanmıştır (Şekil 4.3).

Şekil 4.3. Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'nin konumu

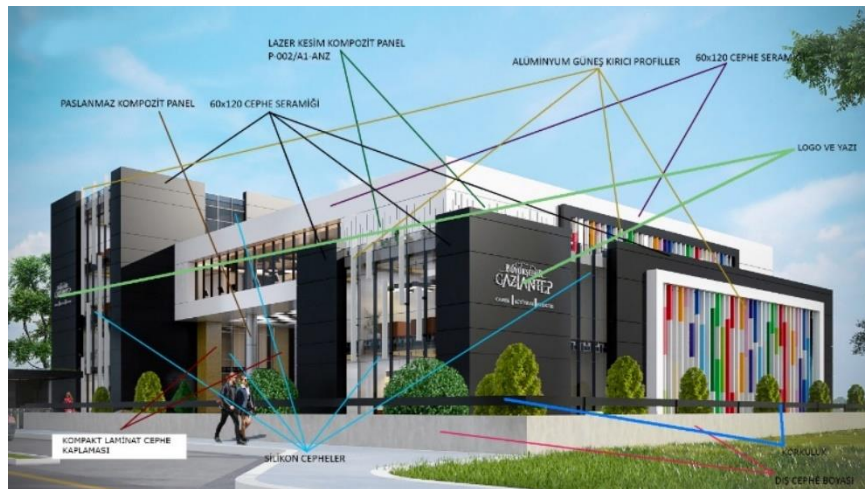
Konum itibariyle erişime açık, ulaşılabilir bir yapıdır. Genel otopark yapının güneydoğusunda olup yaya yolları yapının girişine yönlendiricidir. Toplu taşıma durakları yapı çevresinde yakın mesafelerde yer almaktadır (Şekil 4.4).

Şekil 4.4. Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ne erişim

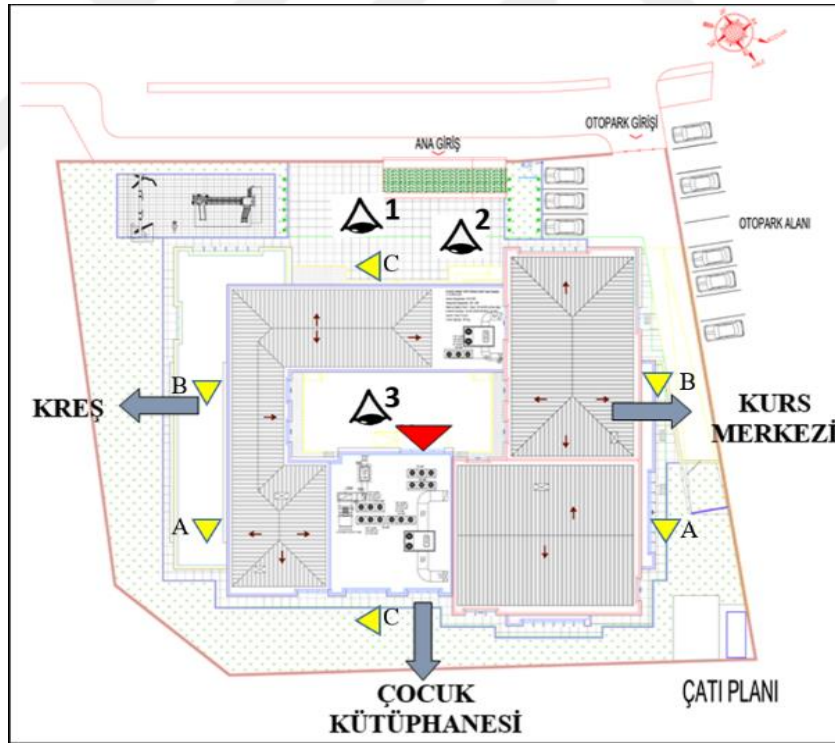
4.1.2. Yapının Plan Kurgusu ve Cephe Malzemesi

Kompleks yapının cephesinde antrasit ve krem rengi seramik kaplamalar, silikon giydirme cam bölümler ve güneş kırıcı paneller bütünlük sağlamış olup modern ve çağdaş bir form elde edilmiştir. Bulunduğu bölgede yapı, dikkat çekici imaja sahiptir (Şekil 4.5).

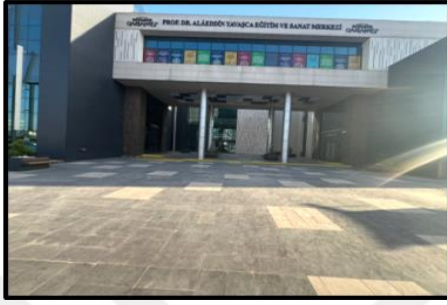
Şekil 4.5. Cephe Malzemelerinin Gösterimi

Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Eğitim ve Sanat Merkezi, zemin katta U şeklinde bir plan tipine sahiptir. Yapı, çevresindeki parsellerden duvar ile ayrıştırılmıştır. Ön bahçeye geçişin sağlandığı bölgede güvenlik kulübesi bulunmaktadır. Güvenlik kulübesi seramik cepheli olup yapı ile bütünlük sağlamıştır. Yapı; kuzeydoğusunda dikdörtgen planlı, bazalt kaplamalarla damalı görünümün verildiği bir ön bahçe ve çevresini saran yeşil alanın içerisinde konumlanmıştır. Bahçenin doğusunda personeller için oluşturulan otopark dışında parsel dışında merkeze hizmet eden ayrı bir otopark alanı da mevcuttur. Alanın ön bahçesinden +0.30 m kot farkıyla 22*23 m boyutlarındaki avluya çıkılmaktadır. Avludan 3 adet giriş verilmiş olup her birimin kendi içinde bir plan kurgusu vardır. Bina girişleri + 0.50'lik su basman kotundadır ve her bir giriş için ayrı merdiven ve rampa tasarlanmıştır. Yapı içerisinde meslek eğitim kursu, kreş ve çocuk kütüphanesi bulunmaktadır. Kurs birimi bodrum, zemin ve üç kattan, kreş bodrum, zemin ve bir kattan, çocuk kütüphanesi ise bodrum, zemin ve iki kattan oluşmaktadır (Şekil 4.6).

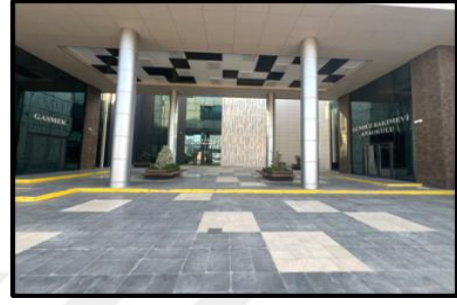

Şekil 4.6. Yapının Vaziyet Planı

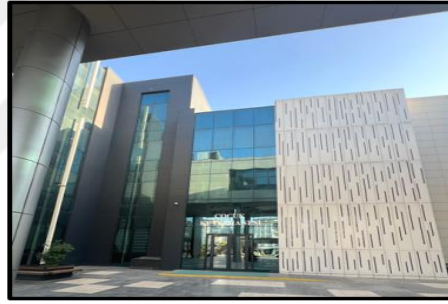
Kompleks yapının güneybatısında yer alan çocuk kütüphanesi, avluya girince karşılayıcı bir alanda bulunmaktadır. Kütüphane; silikon giydirme cephe, seramik kaplama ve lazer kesim kompozit paneller bulundurması açısından çeşitlilik ve modernlik taşımasına rağmen çocuk kütüphanesi işlevi için yeteri kadar canlı ve dikkat çekici değildir (Şekil 4.7).

1

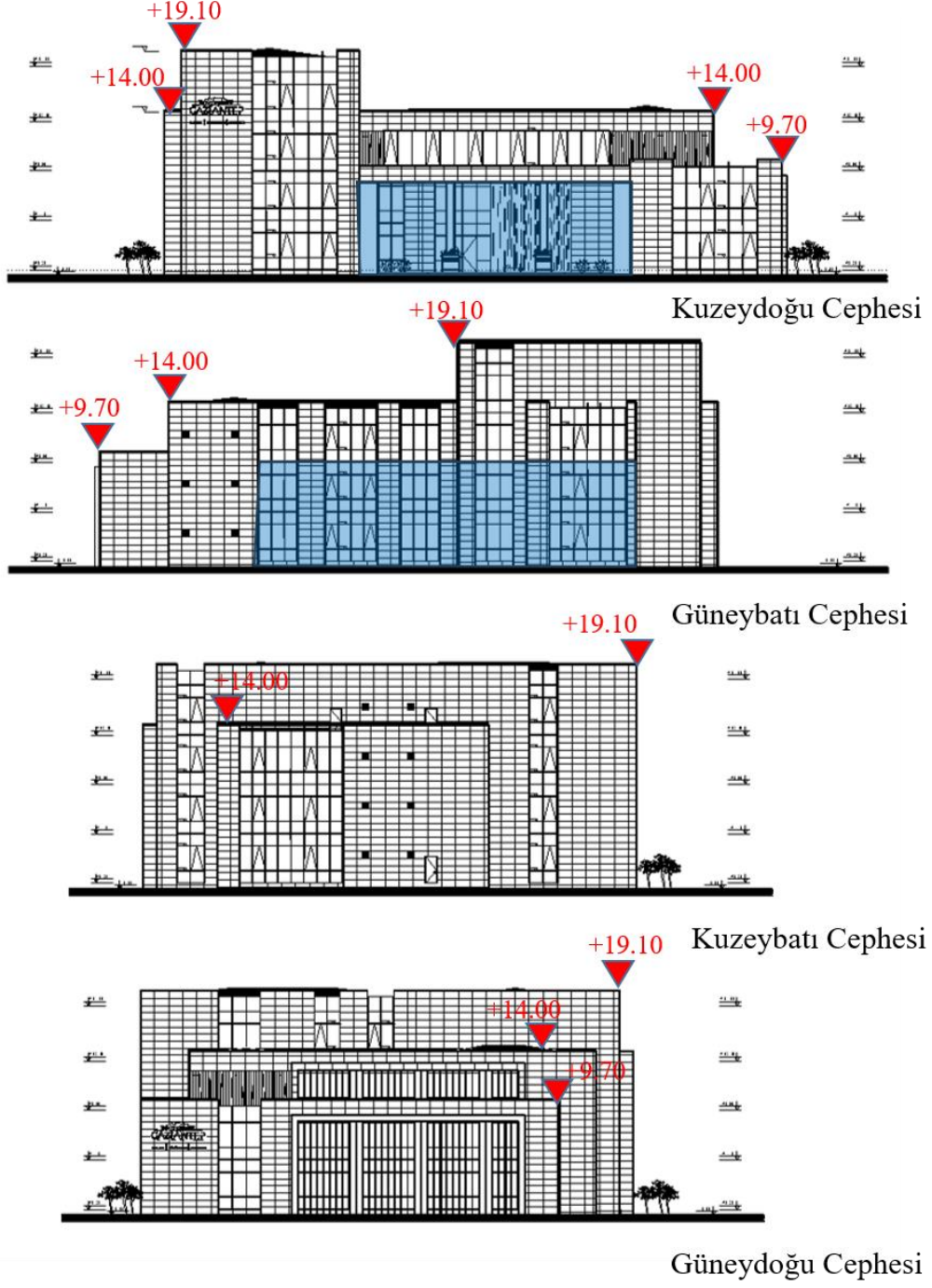
2

3

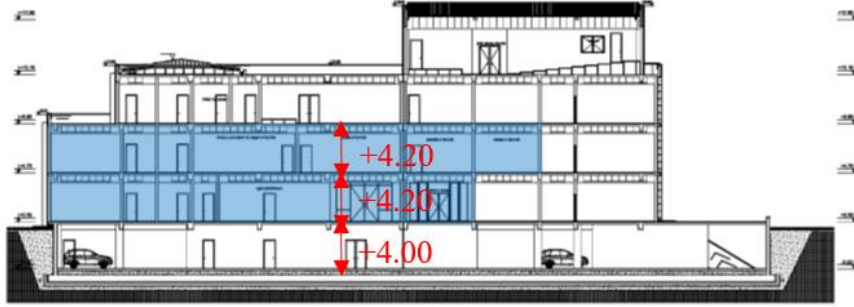
Şekil 4.7. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'nin dıştan içe doğru görünüşleri (1,2,3 Numaralı Bakış)

Bina kotları, tasarımda oluşturulan kat farklılıklarından dolayı +19.00 m, + 14.00 m, 9.70 m kotlarında bitiş göstermiştir. Hareketli bir cephesi olan yapının geniş pencereleri bulunmaktadır (Şekil 4.8).

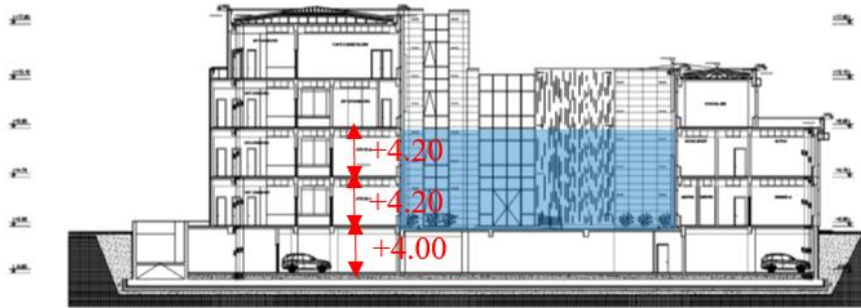

Şekil 4.8. Yapının Cephe Çizimleri

Dairesel formda, kompozit kaplamalı 7,35 m yüksekliğindeki 4 adet sütun ile yapı +8,90 m kotunda avlu etrafında birleşmektedir. Kompleks yapı içerisinde bodrum kat yüksekliği 4 m iken diğer katlarda ise 4,20 m dir (Şekil 4.9).

A-A Kesiti

B-B Kesiti

C-C Kesiti

Şekil 4.9. Yapının Kesit Çizimleri

4.1.3. Yapının Taşıyıcı Sistemi

Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Eğitim ve Sanat Merkezinin betonarme taşıyıcı sistemi ile inşa edildiği ve farklı geometrik şekillerdeki kolonların kullanıldığı görülmektedir. Yapıda 60*60 cm ölçülerinde kare planlı kolonlar, 50*80 cm, 40*60 cm, 40*90 cm ölçülerinde dikdörtgen planlı kolonlar ve ölçüleri değişkenlik gösteren perde kolonlar tercih edilmiştir. Bina, yüklerinin daha geniş bir alana yaymasını sağlayan 65

cm lik radyal temel üzerine kurulmuştur. Kirişler 30/60 cm ölçülerinde olup; kat yüksekliği bodrum katta 400 cm, diğer katlarda ise 420 cm dir.

4.1.4. Yapının Mekân Düzenlemesi

Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi; zemin ve bir kattan oluşmaktadır.

4.1.4.1.Zemin Kat Planı

Çocuk kütüphanesinin zemin katında okuma salonu, hikâye odası, idari ofis, personel dinlenme odası, wc ve bebek bakım odası bulunmaktadır (Şekil 4.10).

Şekil 4.10. Yapının Zemin Kat Planı

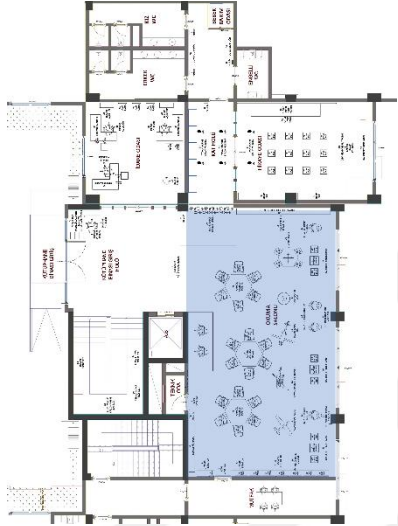
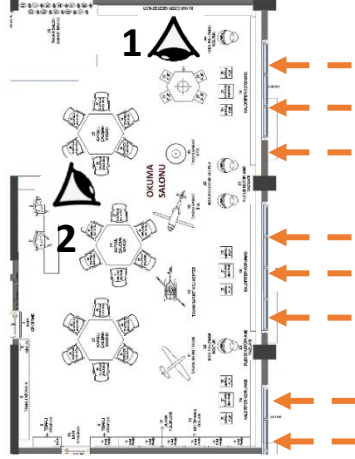
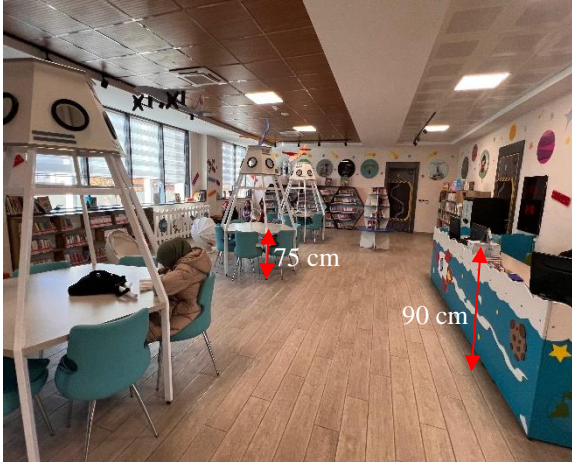

Çocuk kütüphanesine büyük bir avludan, kompleks binanın kuzeydoğusundan giriş yapılmaktadır. Girişte çift kanatlı 180/250 cm ölçülerinde fotoselli kapı bulunmaktadır. Fotoselli kapının yapıya sağladığı birçok avantajı bulunmaktadır. Bu kapılar temas gerektirmeyerek özellikle yoğun trafiğe sahip kütüphanede hijyen ve temizlik sağlamaktadır. Böylece engelli bireyler için erişilebilirlik elde edilmiş olmaktadır. Fotoselli kapılar, enerji tasarrufunda etkili olarak, sadece gerektiğinde açılır ve hemen ardından kapanır, bu durumda iç mekân sıcaklığını veya soğutma maliyetlerini düşürmektedir. Fotoselli kapı üzerinde iç mekândaki hava koşullarını koruma amaçlı hava perdesi bulunmaktadır. Giriş alanı 40 m² büyüklüğündedir. Zeminde 20*90 cm mat ahşap görünümlü seramik tercih edilmiştir. Tavanda 60*60 cm ahşap akustik paneller bulunur. Paneller arasında uygun aydınlatmayı sağlayacak 60*60 cm led paneller yer almaktadır. Tavanda koyu rengin bulunması 420 cm kat yüksekliği bulunan mekânda, ortam yüksekliğini azaltmış olup, çocuklarda korku ve endişe oluşmasını engellenmiştir. Kütüphaneye gelen misafirleri danışma bankosu karşılamaktadır. Çocukların kütüphane hizmetlerinden maksimum şekilde faydalanmalarını sağlamak için bilgilendirmeler bu alanda yapılmaktadır. Konseptin bir parçası olan astronot kütüphane rotası olarak tanımlanan maket, 160 cm yüksekliğinde olup giriş bölümü ve okuma salonu arasında bulunur ve mekânlara yönlendirme yapmaktadır. Giriş bölümü doğrudan idari ofis ve okuma salonu ile bağlantılıdır. Giriş bölümünde koridor ile wc ve hikâye odasına erişim sağlanmaktadır. Giriş bölümüne ait analizler Çizelge 4.1’de verilmiştir.

Çizelge 4.1. Kütüphanenin giriş bölümüne ait analizler

GİRİŞ BÖLÜMÜ		
Zemin Kaplaması: Seramik	Duvar: Antibakteriyel Su Bazlı Boya	Tavan: Ahşap asma tavan
Kapı: 180*250 cm	Pencere: Yok	Yükseklik: 3,30 m
Alan: 40 m ²	Bulunduğu Kat: Zemin kat	Isıtma-Soğutma: Vrf, Doğalgaz
<u>Kütüphanedeki Konumu</u> 		<u>Planı</u>
FOTOĞRAFLAR		
		
1 Numaralı Bakış	2 Numaralı Bakış	

Çocuk kütüphanesindeki okuma salonu, çocukların kitap okuma alışkanlığı kazanmalarını teşvik etmek, okuma becerilerini geliştirmek ve edebi eserlerle etkileşimde bulunmalarını sağlamak amacıyla tasarlanmış özel bir alandır. Zemin katın güneydoğu cephesinde yer almaktadır. Dikdörtgen planlı olan okuma salonu, 132 m² dir. Ana giriş ile doğrudan bağlantılıdır ve kütüphane misafirleri tarafından kolaylıkla ulaşım sağlamaktadır. Okuma salonu içerisindeki sağır duvarlara konseptle uyumlu bir şekilde tasarlanmış olan uzay gemisi şeklindeki raflar sabit olarak yerleştirilmiştir. Pencere önündeki boşluklarda da diğer kitap rafları bulunmaktadır. Raflar arasında kalan alana kapsül şeklindeki çalışma masaları konumlandırılmıştır. Uzay mekiği şeklinde tasarlanmış okuma masaları ise aynı zamanda kitaplık olarak ta kullanılmaktadır ve uzay konseptinin devamı niteliğindedir. Dikdörtgen pufların alt kısmı kitapların yerleştirilebilir şekilde tasarlanmıştır. Duvarlar ve masalar nötr renk olan beyaza boyanmış; oturma elemanları ise turkuaz rengiyle vurgulanmıştır. Soğuk rengin sakinleştirici etkisinden dolayı okuma ve çalışma salonunda turkuaz renk tercih edilmiştir. Okuma salonu içerisinde satranç oynama alanları da oluşturulmak istenilmiş olup satranç sehpaları ve metal puflar, raflar ve masalar dışında kalan bölümlere yerleştirilmiştir. 0-12 yaş için tasarlanmış olan kütüphane donatıları ergonomik açıdan incelendiğinde boyutların 6-12 yaş için uygun olduğu görülmektedir. Donatıların köşeleri etrafında sivri dokuların oluşmaması için imalat aşamasında bantlama yapılarak tehlike kaldırılmak istenilmiştir. Pencere altlarındaki radyatörler ahşap çitlerle kapatılmış ve üzerindeki tematik figürlerle mekânda bütünlük oluşturulmuştur. Tavandaki ahşap akustik paneller arasından sarkıtılan helikopter ve ufo şeklindeki ahşap figürler okuma salonuna canlılık katmaktadır. Uzay temalı tasarlanan mobilyalarda renk seçiminde oturma elemanlarında sakinleştirici etkisi olan mavi renk yoğunluklu olarak kullanılmıştır. Okuma salonunun pencereleri tamamen güney cepheyi kaplamakta olup pencerelerin zeminden yüksekliği 90 cm dir. Silikon cephenin açılır kanatlarının bulunduğu alanda kanatlar vasistas olarak açılmaktadır. 330*180 cm, 240*180 cm ve 440*180 cm ölçülerindeki 3 adet pencere ile doğal aydınlatılmaktadır. Okuma salonuna ait analizler Çizelge 4.2’de verilmiştir.

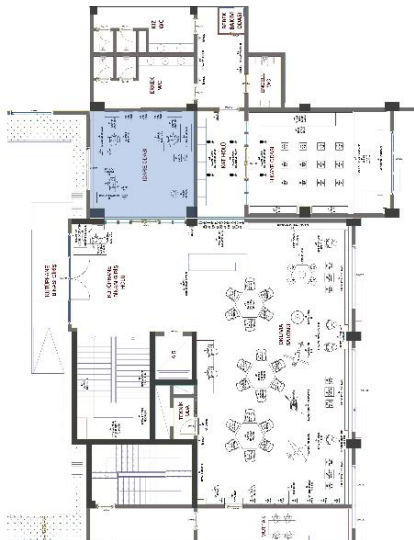
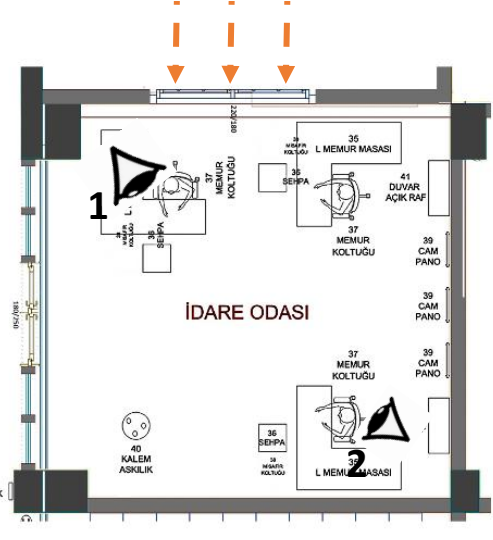
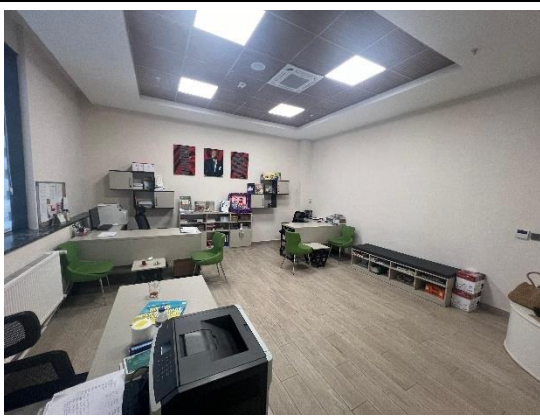

Çizelge 4.2. Kütüphanenin okuma salonuna ait analizler

OKUMA SALONU		
Zemin Kaplaması: Seramik	Duvar: Antibakteriyel Su Bazlı Boya	Tavan: Ahşap asma tavan
Kapı: Yok	Pencere: 330*180,240*180,440*180 cm	Yükseklik: 3.30 m
Alan: 132 m ²	Bulunduğu Kat: Zemin kat	Isıtma-Soğutma: Vrf, Doğalgaz
<p>Kütüphanedeki Konumu</p> <p>Planı</p> 		
FOTOĞRAFLAR		
 <p>75 cm 90 cm</p>		
1 Numaralı Bakış	2 Numaralı Bakış	

Zemin katta bulunan 34 m² lik idari ofis, kütüphane yönetiminden sorumlu olan personelin çalışma alanıdır. 180*250 cm ölçülerinde çift kanatlı kapı ve kapının sağında ve solunda bulunan ikişer adet alüminyum cam doğrama bulunur. İçerisinde 3 takım çalışma masası ve kalemlik şeklinde tasarlanmış vestiyer yer almaktadır. Duvarlarında

Gaziantep logolu kitaplıklar yer almaktadır. Girişin batısında yer alan ofis, kütüphanedeki işleyiş açısından okuma salonu ve giriş ile doğrudan bağlantılıdır. İdari ofise ait analizler Çizelge 4.3’de verilmiştir.

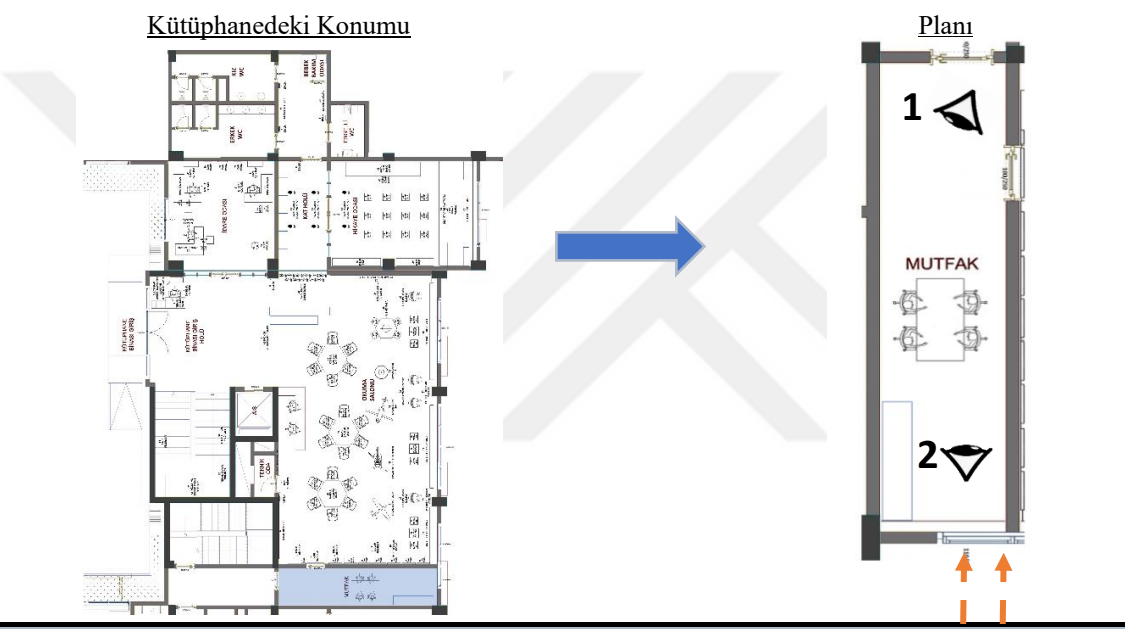
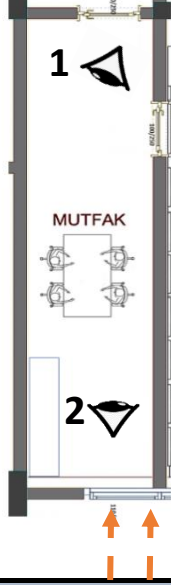
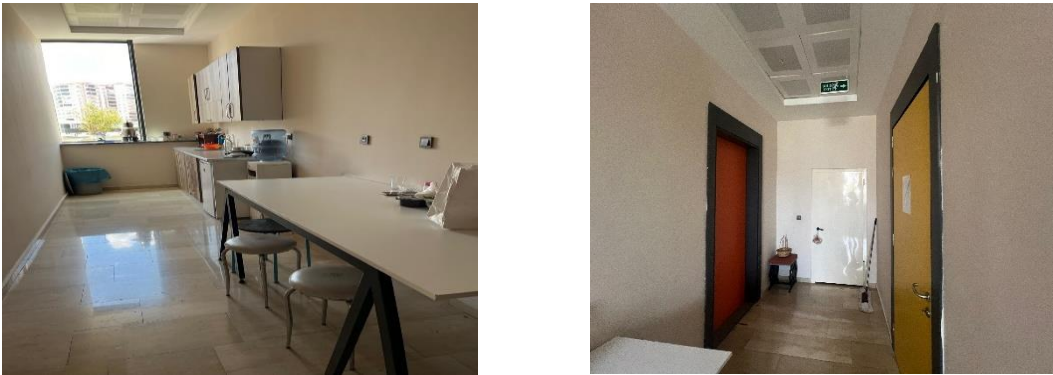
Çizelge 4.3. Kütüphanenin idari ofisine ait analizler

İDARİ OFİS		
Zemin Kaplaması: Seramik	Duvar: Antibakteriyel Su Bazlı Boya	Tavan: Ahşap asma tavan
Kapı: 180*250 cm	Pencere: 220*180 cm	Yükseklik: 3.30m
Alan: 34 m ²	Bulunduğu Kat: Zemin kat	Isıtma-Soğutma: Vrf, Doğalgaz
<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> <p><u>Kütüphanedeki Konumu</u></p> </div> <div style="text-align: center;"> <p><u>Planı</u></p> </div> </div>		
FOTOĞRAFLAR		
<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p>1 Numaralı Bakış</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>2 Numaralı Bakış</p> </div> </div>		

Okuma salonu ile yangın merdiveni güvenlik holü arasında kalan alan; personellerin dinlenme ve yemek yeme ihtiyaçları için personel mutfağı olarak değerlendirilmiştir. 17 m² büyüklüğünde olup bir adet 110*180 cm boyutlarındaki pencere

ile aydınlatılmaktadır. 60*270 cm ölçülerinde mutfak tezgâhı ve bir adet masa yerleştirilmiştir.110*250 cm boyutlarındaki kapısı okuma salonu içerisinde yer almaktadır. Kapının mekân içerisinde estetik durması açısından konseptle uyumlu kaplama yapılmıştır. Personel mutfağına ait analizler Çizelge 4.4’de verilmiştir.

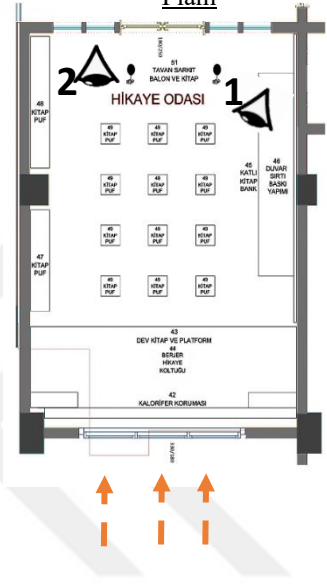

Çizelge 4.4. Kütüphanenin personel mutfağına ait analizler

PERSONEL MUTFAĞI		
Zemin Kaplaması: Seramik	Duvar: Antibakteriyel Su Bazlı Boya	Tavan: Metal asma tavan
Kapı: 100*250 cm	Pencere: 110*250 cm	Yükseklik: 3.30 m
Alan: 17 m ²	Bulunduğu Kat: Zemin kat	Isıtma-Soğutma: Vrf, Doğalgaz
<p>Kütüphanedeki Konumu</p> <p>Planı</p> 		
FOTOĞRAFLAR		
		
1 Numaralı Bakış		2 Numaralı Bakış

Çocuk kütüphanesinde bulunan hikâye odası, çocukların okuma alışkanlıklarını ve hayal güçlerini genişletmek için özel olarak tasarlanmış bir alandır. Renkli ve ilgi çekici bir atmosfere sahip olan hikâye odası, çocuklara kitaplarla etkileşimde bulunma

fırsatı sunar ve düzenlenen etkinlikler aracılığıyla okuma kültürünü desteklemektedir. Bu mekânda çocukların zihinsel gelişimlerine katkıda bulunmak amacıyla yaratıcı masal çalışmaları ve yazarlık atölyeleri gibi çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. Ayrıca, aile katılımını teşvik eder ve çocukların aileleriyle birlikte okuma ve hikâye zamanları geçirmelerini sağlamaktadır. Hikâye odası, zemin katın güneydoğu cephesinde yer almaktadır. 44 m² alanda, dikdörtgen bir planı vardır. Giriş bölümü ve okuma salonuna bağlantısı olan 2.50 m genişliğindeki koridordan ulaşım sağlanmaktadır. Hikâye odasına çift kanatlı 180*250 cm lik kapı ile giriş yapılmaktadır. Kapının sağında solunca ikişer adet tavana kadar uzanan sabit cam alüminyum doğramalar bulunmaktadır. Cam alanlar odanın içindeki ve dışındaki çocuklar arasında görsel bir bağlantı kurmayı sağlamaktadır. Zemin karo halı ile kaplanmıştır. 60*60 cm alüminyum metallere ile asma tavan yapılmış olup balon ve kitap konseptli sarkıtlar kullanılarak odaya hareketlilik verilmiştir. Hikâye odasının güneybatı cephesinde bulunan pencere önünde 12 cm yüksekliğinde ahşap bir platform oluşturulmuştur. Hikâye anlatıcısı bölümü olarak tanımlanmaktadır. Bir adet yeşil berjerin bulunduğu alandan odaya hâkimiyet sağlanmaktadır. Karşılıklı duvarlara sağda tek kademeli solda ise iki kademeli olmak üzere üzerindeki tasarımlarla ünlü kitapların sembolize edildiği sabit oturma bankları oluşturulmuştur. Renkli deri minderler yerleştirilerek oturma düzeni belirginleştirilmiştir. Soğuk renklerin sakinleştirici, sıcak renklerin canlandırıcı etkisinin bir arada kullanıldığı odanın ortasında kalan alanda ise 40 cm yüksekliğinde üst üste dizilmiş kitap konseptli 12 adet puf bulunmaktadır. Pencere altlarında bulunan radyatörler ahşap çit görünümlü kaplamalar ile kapatılmıştır. Duvarlarda, UV baskı tekniği ile oluşturulmuş uzay konseptli gezegen ve astronot figürlü baskılar görülmektedir. Hikâye salonunun pencerelerinin zeminden yüksekliği 90 cm dir. Silikon cephenin açılır kanatlarının bulunduğu alanda kanatlar vasistas olarak açılmaktadır. 330*180 cm ölçüsündeki 3 kanatlı pencere ile doğal aydınlatılmaktadır ve havalandırılmaktadır. Hikâye odasına ait analizler Çizelge 4.5’de verilmiştir.

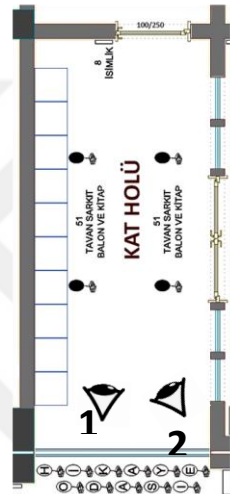
Çizelge 4.5. Kütüphanenin hikâye odasına ait analizler

HİKÂYE ODASI		
Zemin Kaplaması: Karo halı	Duvar: Antibakteriyel Su Bazlı Boya	Tavan: Metal asma tavan
Kapı: 180*250 cm	Pencere: 330*180 cm	Yükseklik: 3.30m
Alan: 44 m ²	Bulunduğu Kat: Zemin kat	Isıtma-Soğutma: Vrf, Doğalgaz
<u>Kütüphanedeki Konumu</u> 		<u>Planı</u>
FOTOĞRAFLAR		
		
1 Numaralı Bakış	2 Numaralı Bakış	

Zemin kat holü, hikâye odasına ve lavaboların bulunduğu hole bağlantının olduğu alandır. 260 cm genişliğinde ve 15 m² büyüklüğündedir. Bu alanda robot şeklinde açık ve koyu renklerde 10 adet vestiyer dolabı yer almaktadır. Okuldan gelen çocukların

çantalarını ve montlarını koyabilecekleri şekilde bölmelendirilmiştir. Alüminyum asma tavana sarkıt balon ve kitaplar yerleştirilmiştir. Zemin kat holüne ait analizler Çizelge 4.6'de verilmiştir.

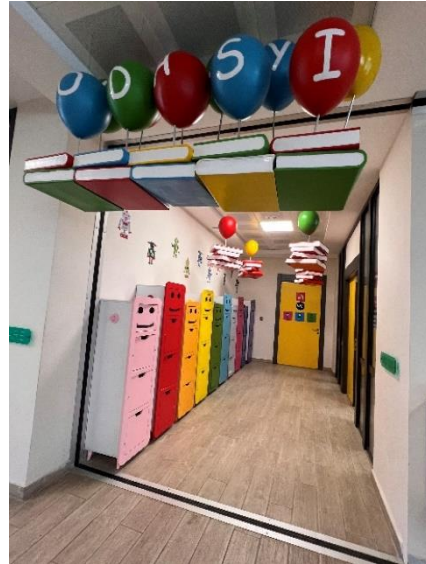
Çizelge 4.6. Kütüphanenin zemin kat holüne ait analizler

GENEL BİLGİLER		
Zemin Kaplaması: Seramik	Duvar: Antibakteriyel Su Bazlı Boya	Tavan: Metal asma tavan
Kapı: Yok	Pencere: Yok	Yükseklik: 3.30 m
Alan: 15 m ²	Bulunduğu Kat: Zemin kat	Isıtma-Soğutma: Vrf, Doğalgaz
<p><u>Kütüphanedeki Konumu</u></p> 		<p><u>Planı</u></p>

FOTOĞRAFLAR

1 Numaralı Bakış

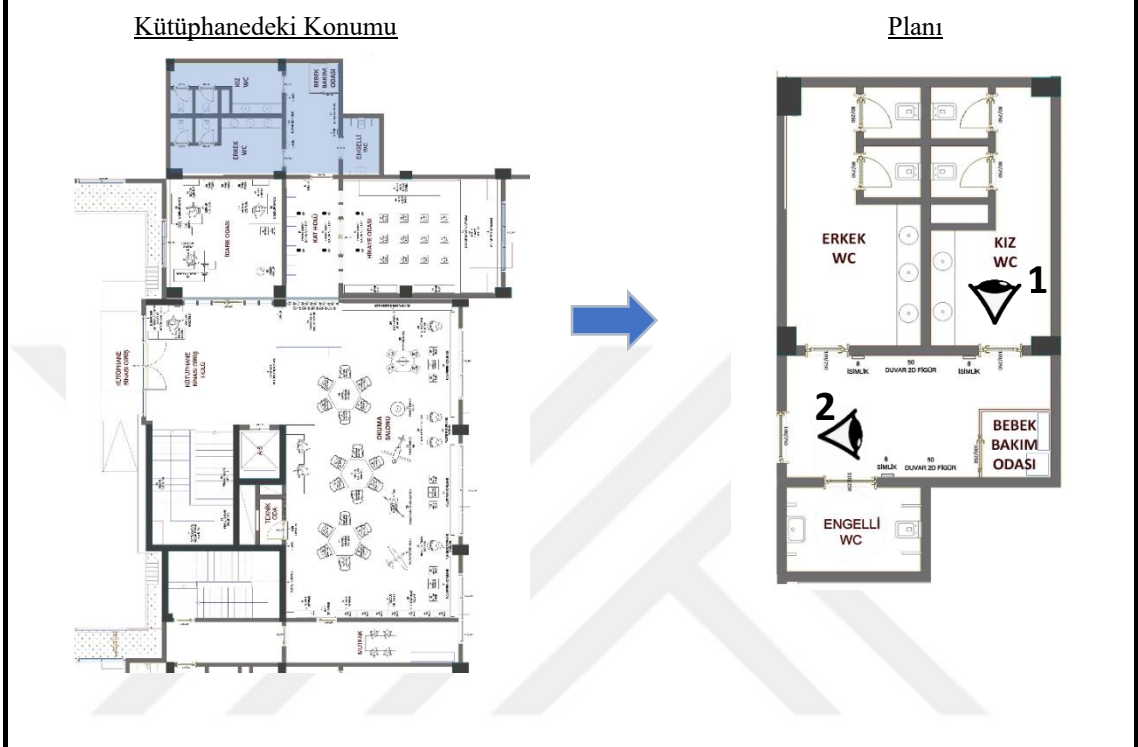

2 Numaralı Bakış

Lavabolar, kütüphanedeki giriş bölümünün güneybatısında yer almaktadır. Hikâye odasına ulaşım sağlanan koridora bağlayan ve kapı ile ayrılan ikinci bir sirkülasyon alanı oluşturulmuştur. Kapı ile sınırlandırılarak koridorun uzun olması engellenmiştir. Kız çocuk, erkek çocuk ve engelli wc olarak ayrılmıştır. İçerisinde ikişer kabin tasarlanmış olup, kabinlerde kompakt laminant kapılar kullanılmıştır. Sıcak renklerde monoblok lavabolar, dairesel aynalar tercih edilmiştir. Klozetlerin yerden yüksekliği 44 cm, lavaboların yerden yüksekliği ise 90 cm dir. Okul öncesi çocukların kullanımına uygun yükseklikte değildir. Ağırlıklı olarak beyaz tonda seramik döşenen mahalde sadece bir duvarda renkli seramiklerle canlılık sağlanmıştır. Engelli wc ise 5 m² den oluşmak olup içerisine engelli wc ekipmanları yerleştirilmiştir. Kapısı 110 cm genişliğinde dışa doğru açılmaktadır. Ebeveynlerin bebeklerinin bakımlarını yapabilmeleri için tuvaletlere açılan koridor içerisinde bebek bakım odası bulunmaktadır. Laminant kaplama ile bölmelendirilmiş olan mahal içerisinde alt değiştirme masası ve bebeği beslemek için emzirme koltuğu yer alır. Lavabolara ait analizler Çizelge 4.7’de verilmiştir.

Çizelge 4.7. Kütüphanenin lavabolarına ait analizler

LAVABOLAR		
Zemin Kaplaması: Seramik	Duvar: Seramik	Tavan: Metal asma tavan
Kapı: 100*250, 80*250 cm	Pencere: Yok	Yükseklik: 3 m
Alan: 50 m ²	Bulunduğu Kat: Zemin kat	Isıtma-Soğutma: Vrf, Doğalgaz

FOTOĞRAFLAR

1 Numaralı Bakış

2 Numaralı Bakış

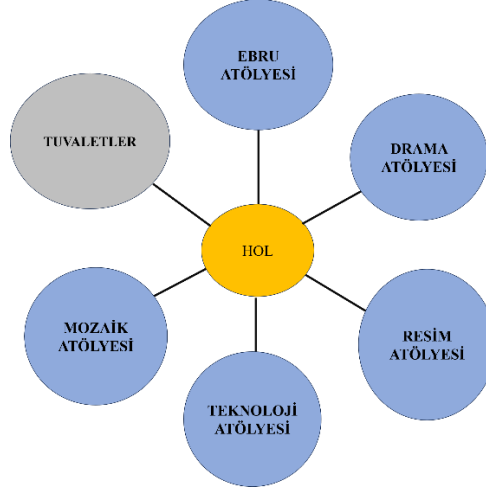
4.1.4.2. Birinci Kat Planı

Çocuk kütüphanesinin birinci katında ebru, mozaik, resim, teknoloji, drama, oyun atölyeleri ve tuvaletler bulunmaktadır (Şekil 4.13).

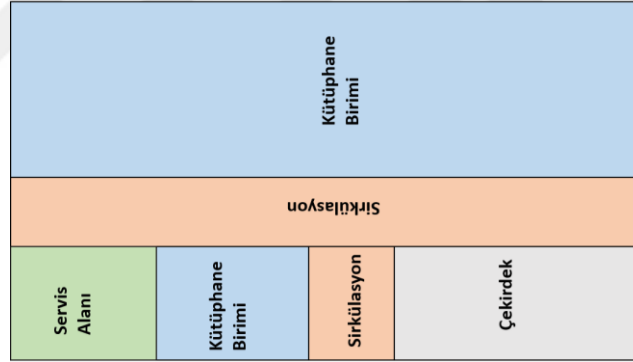
Şekil 4.13. Yapının 1. Kat Planı

Yapı içerisinde işlev yerleşimi yapılırken atölyeler ve bu alanlara hizmet eden servis alanları 1. katta konumlandırılmıştır (Şekil 4.14).

Şekil 4.14.Kat Planının İşlev Şeması

Zemin katta da görüldüğü gibi mekanlar karniyarık plan tipinde yer almaktadır. Yapının orta aksında sirkülasyon alanları ve çevresinde mekanlar I tipinde yatayda sıralanmıştır. Yapının düşey sirkülasyonu, planın ortasındaki yatay dolaşım hattının sonunda bulunan çekirdek tarafından sağlanmaktadır (Şekil 4.15).

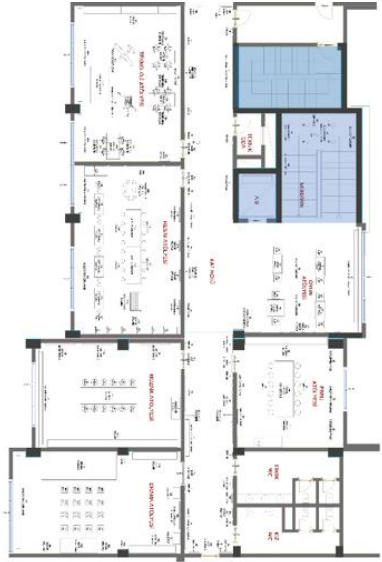
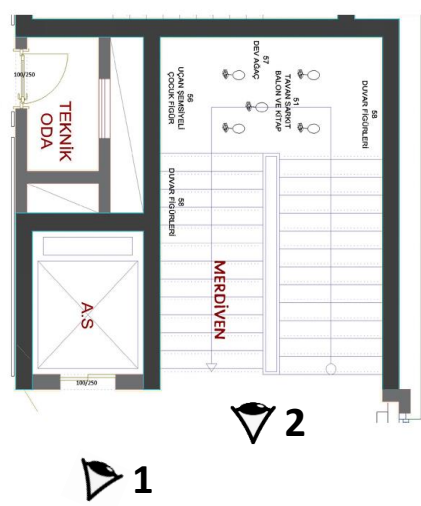

Şekil 4.15.Kat Planının Yerleşim Şeması

420 cm kat yüksekliğindeki katlar arasında sirkülasyon merdiven ve asansör ile sağlanmaktadır. Düşey sirkülasyon elemanları girişin kuzeyinde yer almaktadır. Asansörün bulunması engelli ve yaşlılar için erişilebilirliği kolaylaştırmaktadır. Merdivenler mermer kaplamalı olup üzerinde bantlar ile kaydırmazlık sağlanmıştır.26 basamaktan oluşmaktadır. Merdiven genişlikleri 180 cm, rıht yükseklikleri 16 cm dir. Zemin kat ile 1. kat arasındaki merdiven duvarında masumiyet, çocukluk, hayal gücü ve insan ilişkileri gibi temaları temsil eden Küçük Prens figürü yer alır.1.kat ile üst kattaki meslek eğitim kursu arasındaki merdiven ise cam elyaf polyesterden büyük bir çınar ağacı, uçan balon ve kitaplar ile eğlenceli hale getirilmiştir. 1.kattaki merdiven bitişi kapatılarak çocuk kütüphanesinin yetişkinlere ait kurs derslikleriyle bağlantı kurması

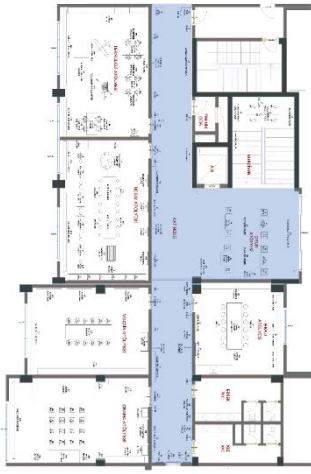
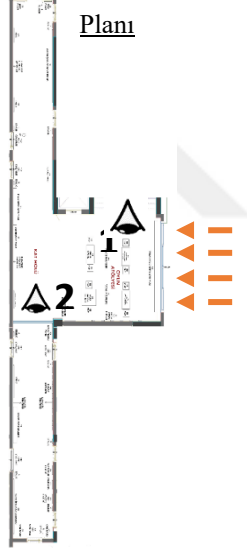

engellenmiştir. Merdiven kovalarına file gerilerek güvenlik sağlanmıştır. Yangın merdiveni de ana merdivenin arka kısmında konumlanmış olup kaçış yolu, merdiven ölçüleri açısından acil çıkışlara uygun şekildedir. Merdivene ait analizler Çizelge 4.8’de verilmiştir.

Çizelge 4.8. Kütüphanenin merdivenine ait analizler

MERDİVEN		
Zemin Kaplaması: Mermer	Duvar: Antibakteriyel su bazlı boya	Tavan: Antibakteriyel su bazlı boya
Kapı: Yok	Pencere: Yok	Yükseklik: 16 cm rıht
Alan: 32 m ²	Bulunduğu Kat: Zemin kat-1. kat arasında	Isıtma-Soğutma: Yok
<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p>Kütüphanedeki Konumu</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Planı</p> </div> </div>		
FOTOĞRAFLAR		
<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p>1 Numaralı Bakış</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>2 Numaralı Bakış</p> </div> </div>		

Kat holü, birinci katta bulunan mahallere sirkülasyonun gerçekleştiği alandır. 255 cm genişliğinde, 102 m² büyüklüğündedir. Sosyal amaçlı olarak da kullanılmakta olup oyun atölyesine dönüşmüştür. Akıl ve zekâ oyunlarına ait düzenekler kurulmuştur. Ahşap tonlardaki masalar etrafına sıcak renkli puflar yerleştirilmiştir. Hol boyunca duvarlarda renkli boya paletleri şeklinde tasarlanmış sergileme elemanları, fırça ip panolar, dart oyunu, 3 taş oyunu, denge oyunu, kelime oyunu yer almaktadır. Kapılar renkli figürlerle süslenmiştir. Kat holünden ebru, mozaik, resim, teknoloji atölyelerine ve tuvaletlere ulaşım sağlanmaktadır. Kat holüne ait analizler Çizelge 4.9’da verilmiştir.

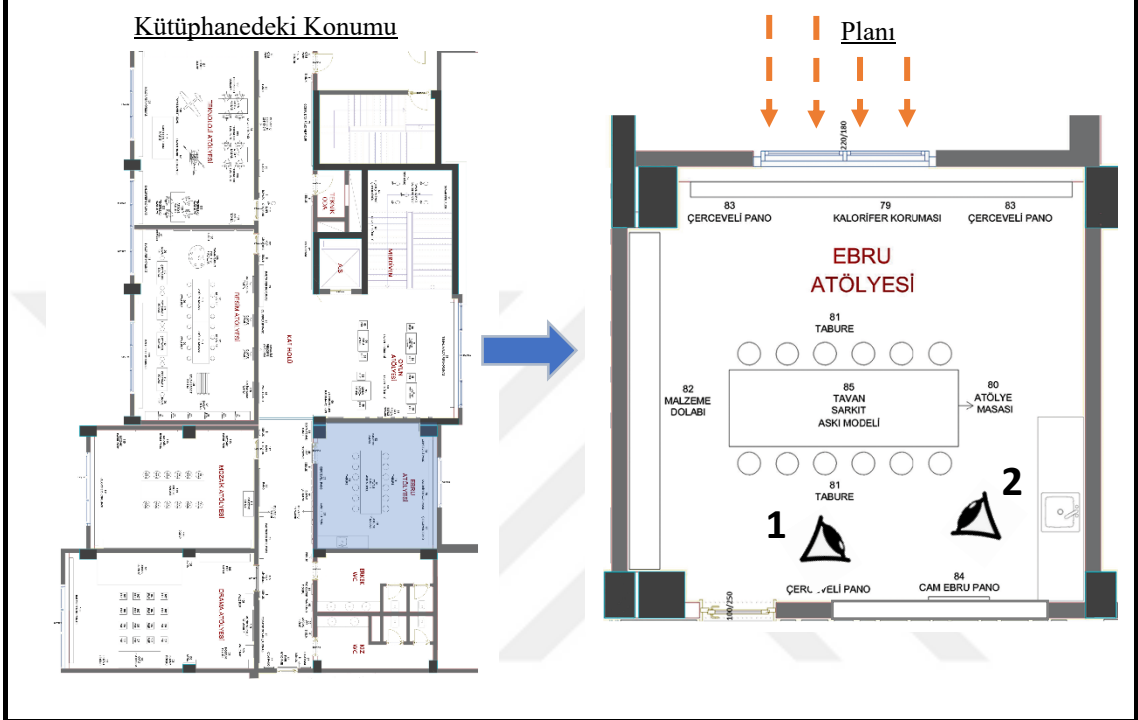
Çizelge 4.9. Kütüphanenin kat holüne ait analizler

KAT HOLÜ		
Zemin Kaplaması: Seramik	Duvar: Antibakteriyel su bazlı boya	Tavan: Ahşap ve metal asma tavan
Kapı: 100*250 cm	Pencere: 440*180 cm	Yükseklik: 3.20 m
Alan: 102 m ²	Bulunduğu Kat: 1. kat	Isıtma-Soğutma: Vrf, Doğalgaz
<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> <p><u>Kütüphanedeki Konumu</u></p> </div> <div style="text-align: center;"> <p><u>Planı</u></p> </div> </div>		
FOTOĞRAFLAR		
<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p>1 Numaralı Bakış</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>2 Numaralı Bakış</p> </div> </div>		

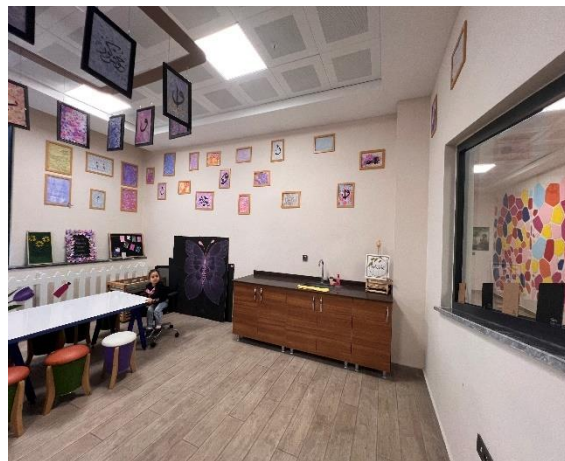
Çocuk kütüphanesindeki ebru atölyesi, çocuklara geleneksel Türk sanatı olan ebruyu öğretmek ve onların yaratıcı becerilerini geliştirmek amacıyla düzenlenmiş bir alandır. Ebru, su üzerine renkli boyalarla desenler oluşturarak kâğıda aktarma sanatıdır ve bu atölyeler sayesinde çocuklar geleneksel sanatlarla tanışmaktadır. Ebru atölyeleri, çocukların yaratıcılığını artırırken ince motor becerilerini ve el-göz koordinasyonunu geliştirmektedir. Ayrıca, suyun ve renklerin sakinleştirici etkisi çocukların stresini azaltırken, ortak projeler üzerinde çalışmak da sosyal etkileşimi teşvik etmektedir. Bu atölyeler, çocuklara sabır ve odaklanma yeteneklerini öğretirken, aynı zamanda kültürel bir bilinç kazandırmaktadır. Sanat ve kültürle dolu bu deneyim, çocukların duygusal ifadelerini güçlendirirken, onlara hem eğlenceli hem de eğitici bir ortam sunmaktadır. Ebru atölyesi, birinci kat planının kuzeydoğusunda yer almaktadır. 34 m² büyüklüğündedir. 300*100*75 boyutlarında atölye masası etrafında kova tasarımlı canlı renklerde puflar yerleştirilmiştir. İçerisine ekipmanların yerleştirildiği bir kısmı kapaklı bir kısmı kapaksız sabit ahşap kaplamalı dolap modülleri yer almaktadır. Tavanda boş çerçevelerin sıralandığı dikdörtgen kasnaklı sarkıt ile atölyelerden çıkan eserler sergilenmektedir. Atölyenin su bazlı olmasından dolayı bu mahalde diğer atölyelerden farklı olarak altı dolaplı evyeli tezgâh yerleştirilmiştir. 220*180 cm lik pencere altlarındaki radyatörler güvenlik ve estetik amaçlı olarak ahşap çit görünümde kaplanmıştır. Koridora bakan duvarda cam alüminyum doğramadan sabit bir pencere oluşturulup iç ve dış mekân arasında görsel bir bağlantı oluşturulmuştur. Ebru atölyesine ait analizler Çizelge 4.10'da verilmiştir.

Çizelge 4.10. Kütüphanenin ebru atölyesine ait analizler

EBRU ATÖLYESİ		
Zemin Kaplaması: Seramik	Duvar: Antibakteriyel su bazlı boya	Tavan: Metal asma tavan
Kapı: 100*250 cm	Pencere: 220*180 cm	Yükseklik: 3.20m
Alan: 34 m ²	Bulunduğu Kat: 1. kat	Isıtma-Soğutma: Vrf, Doğalgaz

FOTOĞRAFLAR

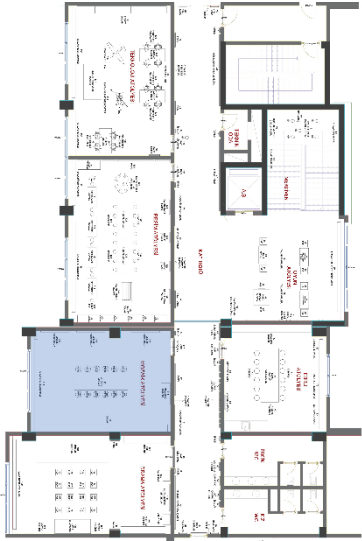
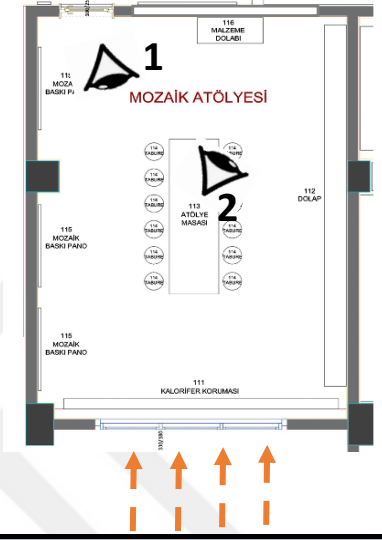

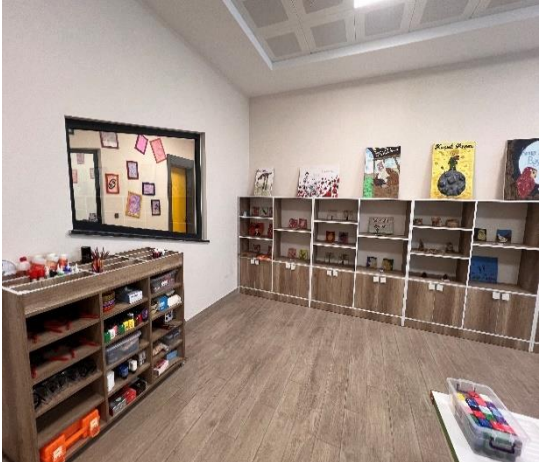
1 Numaralı Bakış

2 Numaralı Bakış

Çocuk kütüphanesindeki mozaik atölyesi, çocukların mozaik sanatıyla tanışmaları ve temel tekniklerini öğrenmeleri için düzenlenen bir alandır. Mozaik sanatı, taş, cam veya seramik gibi küçük parçaları düzenleyerek desenler veya resimler oluşturmayı içermektedir. Bu atölyeler, çocukların yaratıcılığını geliştirmesine ve el-göz koordinasyonunu artırmasına yardımcı olurken, odaklanma ve sabır gerektirdiğinden önemli bir eğitim fırsatı da sunmaktadır. Ayrıca, çocuklara mozaik sanatının kültürel ve tarihsel bağlamını öğretirken, iş birliği ve takım çalışması becerilerini de teşvik etmektedir. Mozaik atölyesi, birinci katın güneydoğusunda yer almaktadır. Dikdörtgen planlı atölye 44 m² dir. 300*100*75 cm boyutlarında atölye masası etrafında ahşap 25 cm çapında ahşap tabureler yerleştirilmiştir. Mozaik için malzemeleri muhafaza etmek amaçlı 10 adet modülden oluşan alt kısmı kapaklı, üst kısmı kapaksız dolaplar yer almaktadır. 330*180 cm ölçülerinde pencere bulunan odadaki radyatörler mozaik görünümü ahşap figürlerle kaplanarak atölyenin konseptine uyum sağlanmıştır. Mozaik atölyesine ait analizler Çizelge 4.11’de verilmiştir.

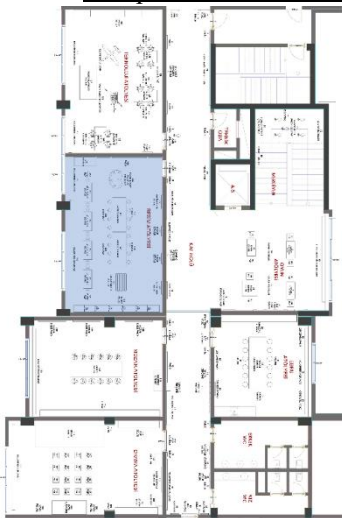
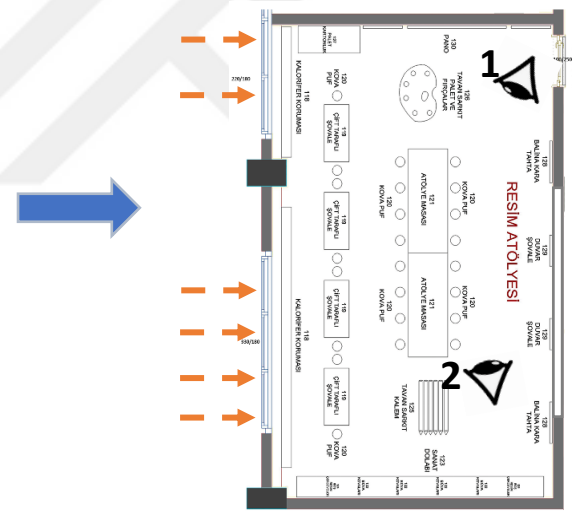

Çizelge 4.11. Kütüphanenin mozaik atölyesine ait analizler

MOZAİK ATÖLYESİ		
Zemin Kaplaması: Seramik	Duvar: Antibakteriyel su bazlı boya	Tavan: Metal asma tavan
Kapı: 100*250 cm	Pencere: 330*180 cm	Yükseklik: 3.20m
Alan: 44 m ²	Bulunduğu Kat: 1. kat	Isıtma-Soğutma: Vrf, Doğalgaz
<p>Kütüphanedeki Konumu</p> <p>Planı</p> 		
FOTOĞRAFLAR		
 <p>1 Numaralı Bakış</p>		
 <p>2 Numaralı Bakış</p>		

Çocuk kütüphanesindeki resim atölyesi, çocukların sanatsal becerilerini keşfetmeleri ve geliştirmeleri için tasarlanan bir alandır. Bu atölyeler, çocuklara renklerle, fırçalarla ve farklı sanat malzemeleriyle deney yapma imkânı vererek yaratıcılıklarını ortaya çıkarmalarına olanak tanır. Resim atölyeleri, el becerilerini ve ince motor gelişimini teşvik ederken, aynı zamanda çocuklara temel sanat tekniklerini ve kavramlarını öğretmektedir. Resim atölyesi, birinci katın güneybatısında yer almaktadır.

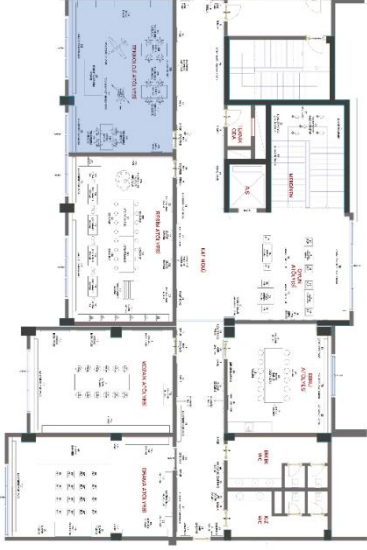
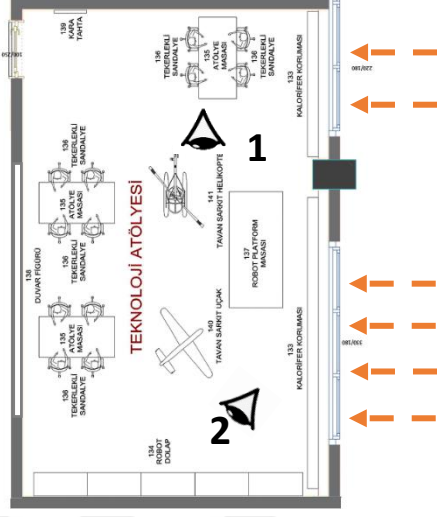

50 m² büyüklüğündedir. 300*100*75 cm boyutlarında atölye masası, etrafında kova tasarımı, turuncu renkte minderleri olan puflar ve 4 adet çift taraflı çocuk şövale yer almaktadır. Atölyede kullanılacak boya vb benzeri malzemelerin yerleştirildiği çekmeceli dolap sağır duvara sabitlenmiştir. Tavanda 6 lı boya kalem şeklinde ahşap sarkıtlar bulunmaktadır. Açık renkteki duvar üzerine figürlü kara tahta ve rulo şeklinde çizim kağıtları sabitlenmiştir. Mekân içerisinde 220*180 cm ve 330*180 cm ölçülerindeki vasistas açılımlı pencere ve koridora bakan sabit cam alüminyum doğrama bulunmaktadır. Resim atölyesine ait analizler Çizelge 4.12’de verilmiştir.

Çizelge 4.12. Kütüphanenin resim atölyesine ait analizler

RESİM ATÖLYESİ		
Zemin Kaplaması: Seramik	Duvar: Antibakteriyel su bazlı boya	Tavan: Metal asma tavan
Kapı: 100*250 cm	Pencere: 330*180 cm	Yükseklik: 3.20m
Alan: 49.75 m ²	Bulunduğu Kat: 1. kat	Isıtma-Soğutma: Vrf, Doğalgaz
<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p>Kütüphanedeki Konumu</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Planı</p> </div> </div>		
FOTOĞRAFLAR		
<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p>1 Numaralı Bakış</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>2 Numaralı Bakış</p> </div> </div>		

Çocuk kütüphanesindeki teknoloji atölyesi, çocukların teknoloji ile ilgili bilgi ve becerilerini geliştirmeleri için düzenlenen etkinliklerin bir alanıdır. Bu atölyeler, çocukları bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik konularında eğitirken, onlara robotik, kodlama ve elektronik gibi alanlarda pratik deneyim kazandırmaktadır. Teknoloji atölyesi birinci katın kuzeybatısında yer alır. 49,75 m² büyüklüğünde dikdörtgen planlıdır. Atölye içerisinde 5 adet farklı şekilde robot tasarımlı dolap bulunmaktadır. 2 adet masa ve her masa etrafında kırmızı renklerde tekerlekli koltuk yerleştirilmiştir. Sıcak renklerin baskın olarak kullanıldığı mekân heyecan vermektedir. 220*180 cm ve 330*180 cm ölçülerinde vasistas açılımlı pencere ve koridora bakan cam alüminyum doğrama bulunmaktadır. Pencere altlarındaki radyatörler güvenlik ve estetik amaçlı olarak ahşap çit görünümünde kaplanmıştır. Tavanda ufo sarkıt yer almaktadır. Nötr tondaki duvar üzerine yerleştirilen, farklı boyutlardaki renkli dişlilerden oluşan slogan tasarımı vurgulanmıştır. Teknoloji atölyesine ait analizler Çizelge 4.13’de verilmiştir.

Çizelge 4.13. Kütüphanenin teknoloji atölyesine ait analizler

TEKNOLOJİ ATÖLYESİ		
Zemin Kaplaması: Seramik	Duvar: Antibakteriyel su bazlı boya	Tavan: Metal asma tavan
Kapı: 100*250 cm	Pencere: 330*180 cm	Yükseklik: 3.20m
Alan: 49.75 m ²	Bulunduğu Kat: 1. kat	Isıtma-Soğutma: Vrf, Doğalgaz
<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p>Kütüphanedeki Konumu</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Planı</p> </div> </div>		
FOTOĞRAFLAR		
<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p>1 Numaralı Bakış</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>2 Numaralı Bakış</p> </div> </div>		

Çocuk kütüphanelerindeki drama atölyesi, çocukların tiyatro ve sahne sanatları aracılığıyla kendilerini ifade etmelerine, yaratıcılıklarını geliştirmelerine ve sosyal becerilerini artırmalarına olanak tanıyan etkinliklerin yapıldığı alandır. Drama atölyeleri, çocuklara karakter yaratma, rol yapma ve hikâye anlatımı gibi becerileri öğretirken, onların özgüvenini ve iletişim yeteneklerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Drama

atölyesi dikdörtgen planlı olup 50 m² büyüklüğündedir. Birinci kat planının güneydoğusunda yer almaktadır. Atölyenin solunda kostüm dolabı, sağında ise ihtiyaç halinde kullanılacak olan pufların yerleştirildiği dolap bulunmaktadır. Tek kademedan oluşturulan sahne ahşap görünümlüdür. Sahne arkası siyah ve kırmızı renklerle vurgulanmıştır. Salonun farklı işlevlerde kullanılmasını sağlamak için sahne karşısındaki izleme alanlarının sabit olmaması tercih edilmiştir. Duvara sabitlenmiş olarak küçük müzik aleti vb. ekipmanları depolama amaçlı 2 adet valiz şeklinde raf tasarlanmıştır. Drama atölyesine ait analizler Çizelge 4.14’de verilmiştir.

Çizelge 4.14. Kütüphanenin drama atölyesine ait analizler

DRAMA ATÖLYESİ		
Zemin Kaplaması: Seramik	Duvar: Antibakteriyel su bazlı boya	Tavan: Metal asma tavan
Kapı: 100*250 cm	Pencere: 330*180 cm	Yükseklik: 3.20m
Alan: 50 m ²	Bulunduğu Kat: 1. kat	Isıtma-Soğutma: Vrf, Doğalgaz
<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> <p><u>Kütüphanedeki Konumu</u></p> </div> <div style="text-align: center;"> <p><u>Planı</u></p> </div> </div>		
FOTOĞRAFLAR		
<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p>1 Numaralı Bakış</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>2 Numaralı Bakış</p> </div> </div>		

4.2. Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesinin Tasarım Kararlarının Değerlendirilmesi

4.2.1. Gözlemcinin Gözlem Kartlarını Tasarım Ölçütlerine Göre Değerlendirmesi

Konum, Ulaşılabilirlik, Erişim:

Konum itibarıyla erişime açık, ulaşılabilir bir yapıdır. Konut yoğunluğunun olduğu şehrin yüksek kullanıcı potansiyeline sahip bir bölgede bulunmaktadır. Yapının girişi toplu taşıma araçlarına ve açık otoparklara yakındır. Yapıya yönlendirici yaya yolları mevcuttur. Engelliler ve bebek arabaları için yapı girişinde rampa düşünülmüştür.

Form, Kimlik, İmaj:

Dikdörtgen formların kümeli bir şekilde bir araya gelerek oluşturulduğu avlulu yapı; antrasit ve krem rengi seramik kaplamalar, silikon giydirme cam bölümler ve güneş kırıcı panellerin bütünlük sağladığı modern ve çağdaş bir form ile bulunduğu alan içerisinde dikkat çekmektedir. Buna rağmen yapının formu ve cephesi çocuk kütüphanesi özelinde işlevini tam anlamıyla yansıtmamaktadır. Kısmen bir kimliğe sahip olan yapı, 3 boyut anlamında tasarım kaygısı taşımaktadır. Kompleks yapı bulunduğu bölgede, dikkat çekici bir imaja sahip olsa da çocuk kütüphanesi özelinde; avluya giriş yapıldığında çocuk kütüphanesinin cephesinin, kurs bölümünden ve kreşten ayrışmadığı görülmektedir. Cephe çocuklara hitap etmemektedir.

Konfor:

Konfor parametresinin alt başlıkları altında çocuk kütüphanesini şu şekilde değerlendirilmiştir.

-Mekânsal Konfor (Mekân Organizasyonu, Donatı, Malzeme):

Genel anlamda iç mekân organizasyonunda mahallerin dizilimi çocukların hareketini engellemeyecek şekilde olup kullanıcı, çalışan ve koleksiyonun gereksinimleri göz önünde bulundurularak işleyişe göre düzenlenmiştir. En yoğun kullanıma sahip olan okuma salonu zemin katta tasarlanırken diğer mekânlar üst katta kurgulanmıştır. Atölyeler birinci katta bulunuyor olup büyüklük ve tefrişlerin dizilimi açısından ihtiyaca yanıt vermektedir. Okuma salonunun giriş bölümünden ayrıştırılmamış olmasından

dolayı atölyelere giriş ve çıkış zamanlarında çocukların dikkatleri dağılmaktadır. Çocukları ve ebeveynleri yönlendiren işaret ve yön levhaları bulunmaktadır. Çalışma salonu olarak tasarlanan ayrı bir mekân olmamasından dolayı zemin kattaki salon çocuklar için yetersiz kalmaktadır. Ebeveynlerin çocuklarına sesli kitap okuyacakları bir mahal bulunmayıp hikâye odası masal saatleri dışında ebeveynler tarafından bu amaçla kullanılabilir. Yaş gruplarının ayrıştırılmadığı karma bir düzen söz konusudur. Bu durum kullanım açısından zorluk çıkarmaktadır. Düşey ve yatay sirkülasyon alanları yeterli büyüklükte olup problemsiz bir şekilde alanlara dağılım gerçekleşmektedir.

Çocuk kütüphanesinin dış mekân kurgusu incelendiğinde avlu ve ön cephesinde bulunan çocuk oyun alanı göze çarpmaktadır. Avlu kompleks yapıya üç adet girişe dağılımın gerçekleştiği bir alan olup dinlenme, oyun oynama, açık havada kitap okuma gibi dış mekân etkinliklerine uygun değildir. Yapının güneydoğusunda bulunan oyun alanı kreşteki çocukların kullanımı için tasarlanmıştır. Sadece hafta sonları kütüphaneye gelen çocuklar tarafından kullanılabilir.

Çocuk kütüphanesi donatılar anlamında değerlendirildiğinde okul öncesi yaş grubunun ergonomisine uygun olmadığı görülmektedir. Masa ve sandalyelerin boyutları 6-12 yaş grubuna hitap etmektedir. Donatıların çeşitliliği anlamında sandalye, puf, yer minderi şeklinde farklı oturma elemanları mevcuttur. Hem oturma hem de kitap rafı şeklinde kullanılan mobilyalar bulunmaktadır.

Çocuk kütüphanesinde bulunan lavabo ve wc ler 0-6 yaş grubu ergonomisine uygun olmayıp, sayı ve ergonomi anlamında diğer yaş grubu kullanıcılar için uygundur.

Çocuk kütüphanesi malzeme kullanımı çerçevesinde incelendiğinde zemin malzemesinin hikâye odasında karo halı, diğer mahallerde ise 20*90 cm ahşap görünümlü mat seramik kullanıldığı görülmektedir. Kullanılan seramik görsel olarak rengi ve şekli yönünden çocuk kütüphanesine uygun olsa da güvenlik ve sesi absorbe etmesi açısından yetersizdir. Duvar malzemesi olarak su bazlı boya tercih edilmiş olup üzerine yerleştirilen kütüphane elemanları ile ortam hareketlendirilmiştir. Tavanlarda 60*60 cm metal asma tavan tercih edilmiştir. Ofis ortamını anımsatan bu malzemenin çocuk kütüphanesi için uygun olmadığı görülmüştür.

-Görsel Konfor (Renk, Doku, Aydınlatma):

Mekân ve donatı tasarımında renk olarak, sıcak ve soğuk renkler bir arada kullanılmıştır. Böylelikle sıcak renklerin canlandırıcı soğuk renklerin ise sakinleştirici etkisi kütüphane içerisinde denge sağlanmıştır. Zeminde ahşap tonlardaki seramik ortama

sıcak bir hava katmaktadır. Tavanlar ise beyaz renkte olup ortama ferahlık vermiştir. Tavan ve duvarların nötr renk mekanların olduğu gibi algılanmasını sağlamıştır. Duvarlarda krem rengi boya tercih edilerek üzerine gelen tablolar ön plana çıkarılmıştır. Bazı mekânlarda mavi tonlar baskın olarak kullanılmış kütüphaneye sakinlik vermesi istenilmiştir.

Yapay, yumuşak ve sert dokuların kullanıldığı kütüphane içerisinde doku çeşitliliği mevcuttur. Düz dokular ağırlıklı kullanılarak ortama verilen soğuk etki donatılardaki sıcak renklerle dengelenmiştir. Donatı elemanlarında çocuklara tehlike oluşturmaması açısından yumuşak dokulara yer verilmiştir. Yumuşak dokular ile mekânın daha büyük algılanması sağlanmıştır.

Yapının tamamen dolu cephesi olmamakla birlikte geniş cam pencereler kurgulanmıştır. Pencereler güvenliği sağlamak açısından vasistas açılımlıdır. Geniş pencereler kütüphanenin doğal aydınlatmasında ve havalandırılmasında etkili olmuştur. Kütüphanelerde istenilen uluslararası aydınlatma seviyesini uygulama aşamasında elde edebilmek için proje tasarımında TS EN 12464-1 kapalı alan aydınlatma standardı tarafından da kabul gören DIALUX programı kullanılmıştır. Kullanılan bu program ile kütüphanedeki mekânlara göre uygun sayıda led armatür tipi tercih edilip yeterli sayıda tasarlanmıştır.

-İşitsel Konfor:

Kompleks yapıda kütüphane caddeye en uzak bölümde tasarlandığı için diğer bölümlere göre daha sessizdir. Yapının inşaat aşamasında tesisat malzemeleri yalıtımlı kullanılmıştır. Cephe malzemesinin altında taş yünü kullanılarak ses yalıtımına katkıda bulunulmuştur. Pencerelerdeki iki cam tabakası ve aralarındaki boşluk, ses dalgalarını da engelleyerek dışarıdan gelen gürültüyü azaltmaktadır. Zeminin seramik olmasından dolayı malzemenin ses yutuculuğu olmayıp sirkülasyon sırasında gürültüye sebep olmaktadır.

-Isısal Konfor:

Çocuk kütüphanesi doğalgaz ile ısıtılmaktadır. Soğutma da vrf sistem kullanılmaktadır. Cephede yer alan taş yünü ses yalıtımı sağladığı gibi ısı yalıtımını da destelemektedir. Pencerelerdeki ısı kontrol kaplamalı çift cam tercih edilerek iç mekân sıcaklığı daha sabit tutulmuştur. Kışın sıcak, yazın serin bir ortam sağlanarak konfor artırılmıştır.

Kullanım Çeşitliliği:

Çocuk kütüphanesi sosyalleşmeye, eğitime ve diğer etkinliklere imkân veren mekânlar barındırmaktadır. Atölyeler, söyleşiler, gösteriler ve bilimsel etkinlikler yapılmaktadır.

4.2.2. Ebeveynlere Uygulanan Anketlerin Değerlendirilmesi

Çeşitli literatür çalışmaları, algıya dayalı soruların içsel tutarlılığının belirlenmesi için Likert ölçeğinin kullanılmasının gerekli olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla anket formunda bulunan demografik sorular dışındaki Çocuk Kütüphanesi'nin kullanımı ile ilgili 68 adet soruya güvenilirlik analizi yapılmıştır. Anketin 2,3,4,5 bölümlerinde bulunan değerlendirme soruları için hesaplanan güvenilirlik analizi sonuçları EK-2'de verilmiştir. Güvenilirlik analizi değerleri incelendiğinde, Cronbach's Alpha değerinin $\alpha=0,891$ olarak hesaplandığı görülmektedir. Cronbach alfa katsayısı 0 ve 1 arasında değerler almakla beraber değer 0,70'e eşit ya da daha büyük hesaplandığında yüksek derece güvenilirlikten söz edilmektedir (Cronbach, 1951; Tavakol ve Dennick, 2011). EK-3'de belirtilen değerlere göre 5'li likert ölçeğindeki değerlendirme sorularının yüksek derecede güvenilir olduğu tespit edilmiştir.

4.2.2.1. Örneklem Grubunun Demografik Özellikleri

Örneklem grubunun demografik niteliklerinin yüzde ve frekans dağılımları Çizelge 4.15.'de bulunmaktadır.

Çizelge 4.15. Örneklem grubunun demografik özelliklerine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları

Demografik Özellikler		Frekans(f)	Yüzde(%)
Cinsiyet	Kadın	261	73,94
	Erkek	92	26,06
Yaş Dağılımı	18-24	1	0,30
	25-31	43	12,18
	32-38	184	52,12
	39-45	114	32,29
	46 ve üstü	10	2,83
Öğrenim Durumu	İlkokul	9	2,55
	Ortaokul	15	4,25
	Lise	77	21,81
	Yüksekokul	59	16,71
	Fakülte	166	47,03
	Yüksek Lisans	26	7,37
Meslek	Doktora	1	0,28
	Esnaf	70	19,83
	Ev Hanımı	140	39,66
	İşçi	17	4,82
	Memur	69	19,55
	Öğretmen	57	16,15

Verilerin dağılımı cinsiyet faktörüne göre ele alındığında, katılımcı ebeveynlerin %73,9'unun (261 kişi) kadın, %26,1'inin (92 kişi) erkek olduğu tespit edilmiştir. Çalışmaya, katılım sağlayan ebeveynlerin kadın birey sayısının yüksek olduğu görülmektedir.

Verilerin dağılımı katılımcıların yaş faktörüne göre ele alındığında, katılımcı ebeveynlerin %0,3'ünün (1 kişi) 18-24 yaş aralığında, %12,2'sinin (43 kişi) 25-31 yaş aralığında, %52,1'inin (184 kişi) 32-38 yaş aralığında, %32,3'ünün (114 kişi) 39-45 yaş aralığında, %2,8'inin (10 kişi) 45 yaş ve üzeri olduğu tespit edilmiştir. Bu değerlere göre ankete katılım gösteren ebeveynlerin çoğunluğu, 32-38 yaş aralığında olup ikinci sırada 39-45 yaş aralığında olan bireylerin sayısının diğer yaş aralıklarına göre daha çok olduğu görülmektedir. En az katılım gösteren yaş grubu ise 18-24 yaş aralığı olduğu anlaşılmaktadır.

Verilerin dağılımı katılımcı ebeveynlerin öğrenim durumu faktörüne göre ele alındığında, katılımcıların %2,5'inin (9 kişi) ilkokul, %4,2'sinin (15 kişi) ortaokul, %21,8'inin (77 kişi) lise, %16,7'sinin (59 kişi) yüksekokul, %47'sinin (166 kişi) fakülte, %7,4'inin (26 kişi) yüksek lisans, %0,3'inin (1 kişi) doktora mezunu olduğu tespit edilmiştir. Bu değerlere göre ankete katılım gösterenlerin çoğunluğunun fakülte mezunu olup; doktora, yüksek lisans, ilkokul, ortaokul mezunu olan katılımcı sayısı az görülmektedir.

Verilerin dağılımı katılımcı ebeveynlerin meslek faktörüne göre ele alındığında, katılımcı ebeveynlerin %3,4'ünün (12 kişi) esnaf, %39,7'sinin (140 kişi) ev hanımı, %4,8'inin (17 kişi) işçi, %19,5'inin (69 kişi) öğretmen, %16,1'sinin (57 kişi) esnaf olduğu tespit edilmiştir. Bu değerlere göre ankete katılım gösterenlerin çoğunluğunun ev hanımı olup; memur, öğretmen ve esnaf katılımcıların sayısının birbirine yakın oranda olduğu görülmektedir.

4.2.2.2. Ebeveynlerin Yapıyı Konum, Ulaşılabilirlik ve Erişim Yönünden Değerlendirmeleri

Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni konum, ulaşılabilirlik, erişim yönünden değerlendirmeleri amacıyla katılımcılardan alınan yanıtların dağılımını ve değişkenliğini incelemek için yüzde ve frekans dağılımlarından yararlanılmıştır. Algısal düzeyde ölçüm yapmak için 5'li Likert ölçeği kullanılmış olup, 9 kriterin değişkenlerine ait yüzde (%), frekans (f), ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (σ) değerleri Çizelge 4.16'da yer almaktadır.

Çizelge 4.16. Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni konum, ulaşılabilirlik, erişim yönünden değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları

YAPININ KONUM, ULAŞILABİLİRLİK VE ERİŞİMİNE YÖNELİK DEĞERLENDİRME	Kesinlikle Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Kesinlikle Katılmıyor		Ortalama \bar{x}	Standart Sapma σ
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
5 Kütüphane herkesin rahatlıkla ulaşabileceği bir konumda bulunuyor.	226	63,30	115	32,20	1	0,30	11	3,10	0	0,00	4,58	0,66
6 Yapının konumu kütüphane işlevi için uygun seçilmiştir.	196	54,90	131	36,70	13	3,60	6	1,70	7	2,00	4,42	0,81
7 Kütüphane girişi kolay görülebilen merkezi bir yerdedir.	181	50,70	111	31,10	10	2,80	40	11,20	11	3,10	4,16	1,11
8 Yerleşim yerinde kütüphaneye yönlendirici levhalar vardır.	105	29,40	134	37,50	58	16,20	44	12,30	12	3,40	3,78	1,10
9 Yaya erişimi sorunsuz bir şekilde gerçekleşmektedir.	132	37,00	116	32,50	48	13,40	44	12,30	13	3,60	3,88	1,15
10 Araç erişimi sorunsuz bir şekilde gerçekleşmektedir.	120	33,60	154	43,10	47	13,20	26	7,30	6	1,70	4,01	0,96
11 Engelliler için yapılan erişim elemanları doğru ölçü ve konumda tasarlanmıştır.	87	24,40	158	44,30	84	23,50	17	4,80	7	2,00	3,85	0,91
12 Araç ve bisiklet park alanları mevcuttur.	75	21,00	135	37,00	91	25,50	44	12,30	8	2,20	3,64	1,02
13 Park alanlarından yapının girişine ulaşım kolaydır.	117	32,80	145	40,60	46	12,90	37	10,40	8	2,20	3,92	1,04

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%63,3+%32,2) %95,5'si (341 kişi) çocuk kütüphanesinin herkesin rahatlıkla ulaşabileceği bir konumda bulunduğunu; buna karşın katılımcıların %3,1'ü (11 kişi) ise çocuk kütüphanesinin herkesin rahatlıkla ulaşabileceği bir konumda bulunmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 4,58$) çocuk kütüphanesinin herkesin rahatlıkla ulaşabileceği bir konumda bulunması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%54,9+%36,7) %91,6'sı (327 kişi) çocuk kütüphanesinin konumunun kütüphane işlevi için uygun seçildiğini; buna karşın katılımcıların (%1,7+%2) %3,7'si (13 kişi) ise çocuk kütüphanesinin konumunun kütüphane işlevi için uygun seçildiğini belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 4,42$) çocuk kütüphanesinin konumunun kütüphane işlevi için uygun seçilmesi açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%50,7+%31,1) %81,8'i (292 kişi) çocuk kütüphanesinin girişinin kolay görülebilen merkezi bir yerde olduğunu; buna karşın

katılımcıların (11,2+3,1) %14,3'ü (51 kişi) ise kütüphane girişinin kolay görülebilen merkezi bir yerde olmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 4,16$) kütüphane girişi kolay görülebilen merkezi bir yerde olması açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%29,4+%37,5) %66,9'u (239 kişi) çocuk kütüphanesinin yerleşim yerinde kütüphaneye yönlendirici levhaların bulunduğunu; buna karşın katılımcıların (12,3+3,4) %15,7'si (56 kişi) ise çocuk kütüphanesinin yerleşim yerinde kütüphaneye yönlendirici levhaların bulunmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 3,78$) çocuk kütüphanesinin yerleşim yerinde kütüphaneye yönlendirici levhaların bulunması açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%37+%32,5) %69,5'ü (248 kişi) çocuk kütüphanesinin yaya erişiminin sorunsuz bir şekilde gerçekleştiğini; buna karşın katılımcıların (12,3+3,6) %15,9'u (57 kişi) ise çocuk kütüphanesinin yaya erişiminin sorunsuz bir şekilde gerçekleştiğini belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 3,88$) çocuk kütüphanesinin yaya erişiminin sorunsuz bir şekilde gerçekleşmesi yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%33,6+%43,12) %76,7'si (274 kişi) çocuk kütüphanesinin araç erişiminin sorunsuz bir şekilde olduğunu; buna karşın katılımcıların (7,3+1,7) %9'u (32 kişi) ise çocuk kütüphanesinin araç erişiminin sorunsuz bir şekilde herkesin rahatlıkla ulaşabileceği bir konumda bulunmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 4,01$) çocuk kütüphanesinin araç erişimi sorunsuz bir şekilde bulunması açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%24,4+%44,3) %68,7'si (274 kişi) çocuk kütüphanesinin engelliler için yapılan erişim elemanları doğru ölçü ve konumda tasarlandığını; buna karşın katılımcıların (4,8+2) %6,8'i (24 kişi) ise çocuk kütüphanesinin engelliler için yapılan erişim elemanları doğru ölçü ve konumda tasarlanmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 3,85$) çocuk kütüphanesinin çocuk kütüphanesinin engelliler için yapılan erişim elemanları doğru ölçü ve konumda tasarlanması açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%21+%37) %58'i (210 kişi) araç ve bisiklet park alanları mevcut olduğunu; buna karşın katılımcıların (%12,3+%2,2) %14,5'i (52 kişi) araç ve bisiklet park alanları mevcut olmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 3,64$) çocuk kütüphanesinde araç ve bisiklet park alanları mevcut olması açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%32,8+%40,6) %73,4'ü (262 kişi) çocuk kütüphanesinde park alanlarından yapının girişine ulaşım kolay olduğunu; buna karşın katılımcıların (%10,4+%2,2) %12,6'si (45 kişi) çocuk kütüphanesinde park alanlarından yapının girişine ulaşım kolay olmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 3,92$) çocuk kütüphanesinde park alanlarından yapının girişine ulaşım kolay olması açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

4.2.2.3. *Ebeveynlerin Yapıyı Form, Kimlik, İmaj Yönünden Değerlendirmeleri*

Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni form, kimlik, imaj yönünden değerlendirmeleri amacıyla katılımcılardan alınan yanıtların dağılımını ve değişkenliğini incelemek için yüzde ve frekans dağılımlarından yararlanılmıştır. Algısal düzeyde ölçüm yapmak için 5'li Likert ölçeği kullanılmış olup, 6 kriterin değişkenlerine ait yüzde (%), frekans (f), ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (σ) değerleri Çizelge 4.17 'de yer almaktadır.

Çizelge 4.17. Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni form, kimlik, imaj yönünden değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları

YAPININ FORM, KİMLİK VE İMAJINA YÖNELİK SORULAR	Kesinlikle Katılıyor		Katılıyor		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		Ortalama	Standart Sapma
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
14 Yapı tipi kütüphaneye uygundur.	164	45,90	121	33,90	45	12,60	10	2,80	13	3,60	4,17	1,00
15 Yapı bölgenin imaj değerini yükseltmektedir.	174	48,70	143	40,10	11	3,10	16	4,50	9	2,50	4,29	0,92
16 Yapı bulunduğu bölge ile uyum halindedir.	166	46,50	160	44,80	8	2,20	9	2,50	10	2,80	4,31	0,86
17 Yapının simgesel bir değeri bulunmaktadır.	155	43,40	142	39,80	48	13,40	5	1,40	3	0,80	4,25	0,86
18 Kütüphane girişi davetkârdır.	44	12,30	75	21,00	71	19,90	123	34,50	40	11,20	2,89	1,22
19 Kütüphaneye dışarıdan bakıldığında çocukları etkileyici bir forma sahiptir.	77	21,60	90	25,20	71	19,90	106	29,70	9	2,50	3,34	1,19

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%45,9+%33,9) %79,8'i (285 kişi) çocuk kütüphanesinin yapı tipinin kütüphaneye uygun olduğunu; buna karşın katılımcıların (%2,8+%3,6) %6,4'ü (23 kişi) ise çocuk kütüphanesinin yapı tipinin kütüphaneye uygun olmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 4,17$) çocuk kütüphanesinin yapı tipinin kütüphaneye uygun olması açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%48,7+%40,1) %88,8'i (317 kişi) çocuk kütüphanesinin bölgenin imaj değerini yükselttiğini; buna karşın katılımcıların (%4,5+%2,5) %7'si (25 kişi) ise çocuk kütüphanesinin bölgenin imaj değerini yükseltmediğini belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 4,29$) çocuk kütüphanesinin bölgenin imaj değerini yükseltmesi açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%46,5+%44,8) %91,3'ü (326 kişi) çocuk kütüphanesinin bulunduğu bölge ile uyum halinde olduğunu; buna karşın katılımcıların (%2,5+%2,8) %5,3'ü (19 kişi) ise çocuk kütüphanesinin bulunduğu bölge ile uyum halinde olmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 4,31$) çocuk kütüphanesinin bulunduğu bölge ile uyum halinde olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%43,4+%39,8) %83,2'si (297 kişi) çocuk kütüphanesinin simgesel bir değeri bulunduğunu; buna karşın katılımcıların (%1,4+%0,8) %2,2'si (8 kişi) ise çocuk kütüphanesinin simgesel bir değeri bulunmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 4,25$) çocuk kütüphanesinin simgesel bir değeri bulunması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%34,5+%11,2) %45,7'si (163 kişi) çocuk kütüphanesinin girişinin davetkâr olmadığını; buna karşın katılımcıların (%12,3+%21) %33,3'ü (119 kişi) ise çocuk kütüphanesinin girişinin davetkar olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}=2,89$) çocuk kütüphanesinin girişinin davetkâr olması açısından orta düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%21,6+%25,2) %46,8'i (167 kişi) çocuk kütüphanesine dışarıdan bakıldığında çocukları etkileyici bir forma sahip olduğunu; buna karşın katılımcıların (%29,7+%2,5) %32,2'si (115 kişi) ise çocuk kütüphanesine dışarıdan bakıldığında çocukları etkileyici bir forma sahip olmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}=3,34$) çocuk kütüphanesine dışarıdan bakıldığında çocukları etkileyici bir forma sahip olması açısından orta düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

4.2.2.4. Ebeveynlerin Yapıyı Konfor Yönünden Değerlendirmeleri

Ebeveynlerin Yapıyı Mekânsal Konfor Yönünden Değerlendirmeleri

Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni mekânsal konforun alt başlığı mekân organizasyonu yönünden değerlendirmeleri amacıyla katılımcılardan alınan yanıtların dağılımını ve değişkenliğini incelemek için yüzde ve frekans dağılımlarından yararlanılmıştır. Algısal düzeyde ölçüm yapmak için 5'li Likert ölçeği kullanılmış olup, 25 kriterin değişkenlerine ait yüzde (%), frekans (f), ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (σ) değerleri Çizelge 4.18 'de yer almaktadır.

Çizelge 4.18. Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni mekânsal konforun alt başlığı mekân organizasyonu yönünden değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları

YAPININ MEKANSAL ORGANİZASYONUNA YÖNELİK DEĞERLENDİRME	Kesinlikle Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Kesinlikle Katılmıyor		Ortalama \bar{x}	Standart Sapma σ
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
20 Çocuklar kütüphane içerisindeki mekânları bulmakta zorlanmıyor.	132	37,00	160	44,80	21	5,90	31	8,70	9	2,50	4,06	1,00
21 Çocuklar kütüphanede merdiveni ve asansörü kolaylıkla bulabiliyor.	143	40,10	175	49,00	15	4,20	9	2,50	11	3,10	4,22	0,88
22 Kütüphanenin bilgilendirme unsurları ve yönlendirmeleri çocuklar için yeterli.	116	32,50	175	49,00	46	12,90	9	2,50	7	2,00	4,09	0,85
23 Kütüphanenin sirkülasyon alanları labirent gibidir.	32	9,00	49	13,70	94	26,30	125	35,00	53	14,80	2,67	1,16
24 Kütüphanenin düşey sirkülasyon alanları için güvenlik önlemleri alınmıştır.	79	22,10	178	49,90	69	19,30	19	5,30	8	2,20	3,85	0,90
25 Kütüphanenin sirkülasyon alanları çocuklar için yeterli boyuttadır.	80	22,40	195	54,60	56	15,70	16	4,50	6	1,70	3,93	0,84
26 Kütüphane girişi yeterli büyüklüktedir.	99	27,70	199	55,70	23	6,40	18	5,00	14	3,90	3,99	0,95
27 Kütüphane bebek arabası ve puset ile girişe uygundur.	94	26,30	156	43,70	81	22,70	13	3,60	9	2,50	3,89	0,92
28 Kütüphane engelli, yaşlı ve çocukların kullanımına uygundur.	112	31,40	192	53,80	36	10,10	3	0,80	10	2,80	4,11	0,83
29 Kız, erkek ve engelli çocuk wc ler yeterli sayıda vardır.	83	23,20	182	51,00	72	20,20	14	3,90	2	0,60	3,93	0,80
30 Ebeveynler için wc ler bulunmaktadır.	75	21,00	158	44,30	94	26,30	16	4,50	10	2,80	3,77	0,93

YAPININ MEKANSAL ORGANİZASYONUNA YÖNELİK DEĞERLENDİRME		Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		Ortalama \bar{x}	Standart Sapma σ
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
31	Kütüphane içerisindeki mekânların yüksekliği çocuklar için uygundur.	134	37,50	177	49,60	25	7,00	8	2,20	9	2,50	4,19	0,85
32	Mekân içerisinde yaş grupları ayrılmıştır.	28	7,80	61	17,10	73	20,40	136	38,10	55	15,40	2,64	1,17
33	Ebeveynlerin çocuklara sesli kitap okuyacağı alanlar vardır.	34	9,50	46	12,90	94	26,30	117	32,80	62	17,40	2,64	1,19
34	Bireysel ve grup çalışma salonları mevcuttur.	30	8,40	35	9,80	93	26,10	134	37,50	61	17,10	2,54	1,14
35	Mekânların büyüklüğü çocukların ihtiyacına cevap vermektedir.	101	28,30	162	45,40	55	15,40	15	4,20	20	5,60	3,88	1,05
36	Atölyelere ve etkinliklere göre farklı mekânlar oluşturulmuştur.	136	38,10	178	49,90	19	5,30	19	5,30	1	0,30	4,22	0,79
37	Çocuklar ebeveynleri tarafından uzaktan gözlenebilmektedir.	86	24,10	161	45,10	43	12,00	41	11,50	22	6,20	3,70	1,14
38	Çocukların özgürce vakit geçirmesine uygun mekân dizilimi mevcuttur.	120	33,60	150	42,00	61	17,10	9	2,50	12	3,40	4,02	0,96
39	Mekânlar çocukların ilgisini çekecek şekilde düzenlenmiştir.	189	52,90	113	31,70	32	9,00	13	3,60	6	1,70	4,32	0,90
40	Mekânlar basık ve sıkıcıdır.	29	8,10	38	10,60	30	8,40	170	47,60	86	24,10	2,30	1,18
41	Kütüphanenin çocuklar için yeterli bir bahçesi bulunmaktadır.	56	15,70	64	17,90	70	19,60	125	35,00	37	10,40	2,93	1,20
42	Kütüphane çevresinde çocuklar için açık oyun alanları mevcuttur.	68	19,00	80	22,40	62	17,40	103	28,90	39	10,90	3,09	1,32
43	Kütüphane çevresinde yeşil alanlarla iç içe kitap okuma alanları mevcuttur.	23	6,40	47	13,20	63	17,60	145	40,60	75	21,00	2,43	1,15
44	Kütüphane bahçesi çocuklar için güvenlidir.	63	17,60	106	29,70	83	23,20	60	16,80	40	11,20	3,25	1,26

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%37+%44,8) %81,8'i (292 kişi) çocukların kütüphane içerisindeki mekânları bulmakta zorlanmadığını; buna karşın katılımcıların (%8,7+%2,5) % 11,2'si (40 kişi) ise çocukların kütüphane içerisindeki mekânları bulmakta zorlandığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde (\bar{X} = 4,06) çocukların kütüphane içerisindeki mekânları bulmakta zorlanmamaları açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%40,1+%49) %89,1'i (318 kişi) çocukların kütüphanede merdiveni ve asansörü kolaylıkla bulabildiğini; buna karşın katılımcıların (%2,5+%3,1) % 5,6'si (20 kişi) ise çocukların kütüphanede merdiveni ve asansörü kolaylıkla bulamadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde (\bar{X} = 4,22) çocukların kütüphanede merdiveni ve asansörü kolaylıkla bulabilmeleri açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%32,5+%49) %81,5'i (291 kişi) kütüphanenin bilgilendirme unsurlarının ve yönlendirmelerinin çocuklar için yeterli olduğunu; buna

karşın katılımcıların (%2,5+%2) % 4,5'i (16 kişi) ise kütüphanenin bilgilendirme unsurlarının ve yönlendirmelerinin çocuklar için yeterli olmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 4,09$) kütüphanenin bilgilendirme unsurlarının ve yönlendirmelerinin çocuklar için yeterli olması açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%35+%14,8) %49,8'si (178 kişi) kütüphanenin sirkülasyon alanlarının labirent gibi olmadığını; buna karşın katılımcıların (%9+%13,7) %22,7'si (81 kişi) ise kütüphanenin sirkülasyon alanlarının labirent gibi olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 2,67$) sirkülasyon alanlarının labirent gibi olması açısından orta düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%22,1+%49,9) %72'si (257 kişi) kütüphanenin düşey sirkülasyon alanları için güvenlik önlemleri alındığını; buna karşın katılımcıların (%5,3+%2,2) % 7,5'i (27 kişi) kütüphanenin düşey sirkülasyon alanları için güvenlik önlemleri alınmadığını ise belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 3,85$) kütüphanenin düşey sirkülasyon alanları için güvenlik önlemleri alınması açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%22,4+%54,6) %77'si (275 kişi) kütüphanenin sirkülasyon alanlarının çocuklar için yeterli boyutta olduğunu; buna karşın katılımcıların (%4,5+%1,7) %6,2'si (22 kişi) kütüphanenin sirkülasyon alanlarının çocuklar için yeterli boyutta olmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 3,93$) kütüphanenin sirkülasyon alanlarının çocuklar için yeterli boyutta olması açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%27,7+%55,7) %83,4'ü (298 kişi) kütüphane girişinin yeterli büyüklükte olduğunu; buna karşın katılımcıların (%5+%3,9) % 8,9'u (32 kişi) kütüphane girişi yeterli büyüklükte olmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 3,99$) kütüphane girişinin yeterli büyüklükte olması açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%26,3+%43,7) %70'i (250 kişi) kütüphanenin bebek arabası ve puset ile girişe uygun olduğunu; buna karşın katılımcıların (%3,6+%2,5) % 6,1'i (22 kişi) kütüphanenin bebek arabası ve puset ile girişe uygun olmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 3,89$) kütüphanenin

bebek arabası ve puset ile girişe uygun olması açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%31,4+%53,8) %85,2'si (304 kişi) kütüphanenin engelli, yaşlı ve çocukların kullanımına uygun olduğunu; buna karşın katılımcıların (%0,8+%2,8) %3,6'sı (13 kişi) kütüphanenin engelli, yaşlı ve çocukların kullanımına uygun olmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 4,11$) kütüphanenin engelli, yaşlı ve çocukların kullanımına uygun olması açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%23,2+%51) %74,2'si (265 kişi) kütüphanede kız, erkek ve engelli çocuk wc lerin yeterli sayıda olduğunu; buna karşın katılımcıların (%3,9+%0,6) % 4,5'i (16 kişi) kütüphanede kız, erkek ve engelli çocuk wc lerin yeterli sayıda olmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 3,93$) kütüphanede kız, erkek ve engelli çocuk wc lerin yeterli sayıda olması açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%21+%44,3) %65,3'ü (233 kişi) kütüphanede ebeveynler için wc lerin bulunduğunu; buna karşın katılımcıların (%4,5+%2,8) %7,3'ü (26 kişi) kütüphanede ebeveynler için wc lerin bulunmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 3,77$) kütüphanede ebeveynler için wc lerin bulunması açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%37,5+%49,6) %87,1'i (311 kişi) kütüphane içerisindeki mekânların yüksekliğinin çocuklar için uygun olduğunu; buna karşın katılımcıların (%2,2+%2,5) %4,5'i (26 kişi) kütüphane içerisindeki mekanların yüksekliğinin çocuklar için uygun olmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 4,19$) kütüphane içerisindeki mekânların yüksekliğinin çocuklar için uygun olması açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%38,1+%15,4) %53,5'i 191 kişi) kütüphanedeki mekânlar içerisinde yaş gruplarının ayrılmadığını; buna karşın katılımcıların (%7,8+%17,1) %24,9'u (89 kişi) kütüphanedeki mekanlar içerisinde yaş gruplarının ayrıldığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 2,64$) kütüphanedeki mekânlar içerisinde yaş gruplarının ayrılması açısından orta düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%32,8+%17,4) %50,2'si (179 kişi) kütüphanede ebeveynlerin çocuklara sesli kitap okuyacağı alanların olmadığını; buna karşın katılımcıların (%24,1+%45,1) %69,2'si (80 kişi) kütüphanede ebeveynlerin çocuklara sesli kitap okuyacağı alanların olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 2,64$) kütüphanede ebeveynlerin çocuklara sesli kitap okuyacağı alanların olması açısından orta düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%33,6+%42) %91,6'sı (327 kişi) kütüphanede bireysel ve grup çalışma salonlarının olmadığını; buna karşın katılımcıların (%37,5+%17,1) %54,6'sı (195 kişi) bireysel ve grup çalışma salonlarının olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 2,54$) kütüphanede bireysel ve grup çalışma salonlarının olması açısından az düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%52,9+%31,7) %84,6'sı (302 kişi) kütüphanedeki mekânların büyüklüğünün çocukların ihtiyacına cevap verdiğini; buna karşın katılımcıların (%4,2+%5,6) %9,8'i (35 kişi) kütüphanedeki mekânların büyüklüğünün çocukların ihtiyacına cevap vermediğini belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 3,88$) kütüphanedeki mekânların büyüklüğünün çocukların ihtiyacına cevap vermesi açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%8,1+%10,6) %18,7'si (67 kişi) kütüphanede atölyelere ve etkinliklere göre farklı mekânlar oluşturulduğunu; buna karşın katılımcıların (%5,3+%0,3) %5,6'sı (20 kişi) kütüphanede atölyelere ve etkinliklere göre farklı mekânlar oluşturulmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 4,22$) kütüphanede atölyelere ve etkinliklere göre farklı mekânlar oluşturulması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%15,7+%17,9) %33,6'sı (120 kişi) kütüphanede çocukların ebeveynleri tarafından uzaktan gözlenebildiğini; buna karşın katılımcıların (%11,5+%6,2) %17,7'si (63 kişi) kütüphanede çocukların ebeveynleri tarafından uzaktan gözlenemediğini belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 3,7$) kütüphanede çocukların ebeveynleri tarafından uzaktan gözlenebilmesi açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%19+%22,4) %41,4'ü (148 kişi) kütüphanede çocukların özgürce vakit geçirmesine uygun mekân diziliminin mevcut olduğunu; buna karşın katılımcıların (%2,5+%3,4) %5,9'u (21 kişi) kütüphanede çocukların özgürce vakit geçirmesine uygun mekân diziliminin mevcut olmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 4,02$) kütüphanede çocukların özgürce vakit geçirmesine uygun mekân diziliminin mevcut olması açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%6,4+%13,2) %19,6'sı (70 kişi) kütüphanede mekânların çocukların ilgisini çekecek şekilde düzenlendiğini; buna karşın katılımcıların (%3,6+%1,7) %5,3'ü (19 kişi) kütüphanede mekânların çocukların ilgisini çekecek şekilde düzenlenmediğini belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 4,32$) kütüphanede mekânların çocukların ilgisini çekecek şekilde düzenlenmesi açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%47,6+%24,1) %71,7'si (256 kişi) kütüphanede mekânların basık ve sıkıcı olmadığını; buna karşın katılımcıların (%17,6+%29,7) %47,3'ü (169 kişi) kütüphanede mekânların basık ve sıkıcı olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 2,3$) kütüphanede mekânların basık ve sıkıcı olması açısından az düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%35+%10,4) %45,4'sı (162 kişi) kütüphanenin çocuklar için yeterli bir bahçesi bulunmadığını; buna karşın katılımcıların (%15,7+%17,9) %33,6'si (120 kişi) kütüphanenin çocuklar için yeterli bir bahçesi bulunduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 2,93$) kütüphanede kütüphanenin çocuklar için yeterli bir bahçesi bulunması açısından orta düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%19+%22,4) %41,4'sı (148 kişi) kütüphane çevresinde çocuklar için açık oyun alanları mevcut olduğunu; buna karşın katılımcıların (%28,9+%10,9) %39,8'si (142 kişi) kütüphane çevresinde çocuklar için açık oyun alanları mevcut olmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 3,09$) kütüphane çevresinde çocuklar için açık oyun alanları mevcut olması açısından orta düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%40,6+%21) %39,8'si (220 kişi) kütüphane çevresinde yeşil alanlarla iç içe kitap okuma alanlarının mevcut olmadığını; buna karşın katılımcıların (%6,4+13,2) % 19,6'si (70 kişi) kütüphane çevresinde yeşil alanlarla iç içe

kitap okuma alanlarının mevcut olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 2,43$) kütüphane çevresinde yeşil alanlarla iç içe kitap okuma alanlarının mevcut olması açısından az düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%17,6+29,7) %47,3'sı (169 kişi) kütüphane bahçesinin çocuklar için güvenli olduğunu; buna karşın katılımcıların (%16,8+%11,2) %28 (100 kişi) kütüphane bahçesi çocuklar için güvenli olmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 3,25$) kütüphane bahçesinin çocuklar için güvenli olması açısından orta düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

Ebeveynlerin Yapıyı Donatılar Yönünden Değerlendirmeleri

Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni mekânsal konforun alt başlığı donatılar yönünden değerlendirmeleri amacıyla katılımcılardan alınan yanıtların dağılımını ve değişkenliğini incelemek için yüzde ve frekans dağılımlarından yararlanılmıştır. Algısal düzeyde ölçüm yapmak için 5'li Likert ölçeği kullanılmış olup, 8 kriterin değişkenlerine ait yüzde (%), frekans (f), ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (σ) değerleri Çizelge 4.19 'da yer almaktadır.

Çizelge 4.19. Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni mekânsal konforun alt başlığı donatılar yönünden değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları

DONATILAR	Kesinlikle Katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		Ortalama	Standart Sapma
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
45 Çocuklar tarafından çeşitli oturma tercihlerinde kullanılacak (sandalye, tabure, minderli oturma alanları...) oturma elemanları mevcuttur.	129	36,1	169	47,3	28	7,8	13	3,6	14	3,9	4,09	0,97
46 Oturma alanları çocukların ergonomisine uygundur.	46	12,9	69	19,3	80	22,4	115	32,2	43	12	2,89	1,23
47 Çocukların yaşlarına uygun, tehlike oluşturmayacak biçimde çeşitli boyutta ve şekillerde masalar vardır.	26	7,3	51	14,3	98	27,5	125	35	53	14,8	2,64	1,12
48 Çocuklar raflara rahatlıkla erişebilmektedir.	148	41,5	180	50,4	9	2,5	15	4,2	1	0,3	4,3	0,75

DONATILAR	Kesinlikle Katılıyor		Katılıyor		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		Ortalama	Standart Sapma
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
49	Danışma masasının kullanımı çocukların iletişimi için uygundur.											
50	Çocuk wc ve lavaboları kullanıma uygundur.											
51	Engelli wc ve lavaboları kullanıma uygundur.											
52	Kullanılan donatılar çocukların ilgisi çekecek şekilde tasarlanmıştır.											

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%36,1+%47,3) %83,4'ü (298 kişi) kütüphanede çocuklar tarafından çeşitli oturma tercihlerinde kullanılacak (sandalye, tabure, minderli oturma alanları...) oturma elemanlarının mevcut olduğunu; buna karşın katılımcıların (%3,6+%3,9) %7,5'i (27 kişi) kütüphanede çocuklar tarafından çeşitli oturma tercihlerinde kullanılacak (sandalye, tabure, minderli oturma alanları...) oturma elemanlarının mevcut olmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 4,09$) kütüphanede çocuklar tarafından çeşitli oturma tercihlerinde kullanılacak (sandalye, tabure, minderli oturma alanları...) oturma elemanlarının mevcut olması açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%32,2+%12) %44,2'si (158 kişi) kütüphanedeki oturma alanlarının çocukların ergonomisine uygun olmadığını; buna karşın katılımcıların (%12,9+%19,3) %32,2'si (115 kişi) kütüphanedeki oturma alanlarının çocukların ergonomisine uygun olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 2,89$) kütüphanedeki oturma alanlarının çocukların ergonomisine uygun olması açısından orta düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%35+%14,8) %49,8'i (178 kişi) kütüphanede çocukların yaşlarına uygun, tehlike oluşturmayacak biçimde çeşitli boyutta ve şekillerde masaların olmadığını; buna karşın katılımcıların (%7,3+%14,3) %21,6'sı (77 kişi) kütüphanede çocukların yaşlarına uygun, tehlike oluşturmayacak biçimde çeşitli boyutta ve şekillerde masaların olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}=2,64$) kütüphanede çocukların yaşlarına uygun, tehlike oluşturmayacak biçimde çeşitli boyutta ve şekillerde masaların olması açısından orta düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%41,5+%50,4) %91,9'u (328 kişi) kütüphanede çocukların raflara rahatlıkla erişebildiğini; buna karşın katılımcıların (%4,2+%0,3) 4,5'i (16 kişi) kütüphanede çocukların raflara rahatlıkla erişemediğini belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 4,3$) kütüphanede çocukların raflara rahatlıkla erişebilmesi açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%14+%18,5) %32,5'i (116 kişi) kütüphanede danışma masasının kullanımının çocukların iletişimi için uygun olduğunu; buna karşın katılımcıların (%35,3+%10,4) %45,7'si (163 kişi) kütüphanede danışma masasının kullanımının çocukların iletişimi için uygun olmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 4,27$) kütüphanede danışma masasının kullanımının çocukların iletişimi için uygun olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%35,3+%10,4) %45,7'si (163 kişi) kütüphanedeki çocuk wc ve lavaboların kullanıma uygun olmadığını; buna karşın katılımcıların (%14+%18,5) %32,5'i (116 kişi) kütüphanedeki çocuk wc ve lavaboların kullanıma uygun olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 2,9$) kütüphanedeki çocuk wc ve lavaboların kullanıma uygun olması açısından orta düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%37,3+%42,6) %79,9'u (285 kişi) kütüphanedeki engelli wc ve lavaboları kullanıma uygun olduğunu; buna karşın katılımcıların (%2+%1,1) %3,1'i (11 kişi) kütüphanedeki engelli wc ve lavaboları kullanıma uygun olmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 4,14$) kütüphanedeki engelli wc ve lavaboları kullanıma uygun olması açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%38,7+%41,2) %79,9'u (285 kişi) kütüphanede kullanılan donatıların çocukların ilgisi çekecek şekilde tasarlandığını; buna karşın katılımcıların (%6,2+%3,1) %9,3'ü (33 kişi) kütüphanede kullanılan donatıların çocukların ilgisi çekecek şekilde tasarlanmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X}= 4,07$) kütüphanede kullanılan donatıların çocukların ilgisi çekecek şekilde tasarlanması açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

Ebeveynlerin Yapıyı Malzeme Yönünden Değerlendirmeleri

Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni mekânsal konforun alt başlığı malzeme yönünden değerlendirmeleri amacıyla katılımcılardan alınan yanıtların dağılımını ve değişkenliğini incelemek için yüzde ve frekans dağılımlarından yararlanılmıştır. Algısal düzeyde ölçüm yapmak için 5'li Likert ölçeği kullanılmış olup, 3 kriterin değişkenlerine ait yüzde (%), frekans (f), ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (σ) değerleri Çizelge 4.20, Çizelge 4.21, Çizelge 4.22 'de yer almaktadır.

Çizelge 4.20. Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni mekânsal konforun alt başlığı malzeme (zemin malzemesi) yönünden değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları

ZEMİN MALZEMESİ	Çok		Az		Nötr		Az		Çok		Ortalama	Standart Sapma	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
Kullanışlı	34	9,6	66	18,7	78	22,1	119	33,7	56	15,9	-0,27	1,21	Kullanışsız
Sessiz	38	10,8	61	17,3	68	19,3	119	33,7	67	19	-0,33	1,26	Gürültülü
Uygun	50	14,2	71	20,1	72	20,4	105	29,7	55	15,6	-0,12	1,29	Uygun Değil
Sade	209	58,5	97	27,2	40	11,2	2	0,6	5	1,4	1,42	0,82	Abartılı
Parlak	67	19	71	20,1	73	20,7	104	29,5	38	10,8	0,07	1,29	Mat
Güvenli	71	20,1	62	17,6	86	24,4	120	34	14	4	0,16	1,2	Tehlikeli

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%33,7+%15,9) %49,6'sı (175 kişi) kütüphanede tercih edilen zemin malzemesinin kullanışlı olmadığını; buna karşın katılımcıların (%9,6+%18,7) %28,3'ü (100 kişi) ise kütüphanede tercih edilen zemin malzemesinin kullanışlı olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = -0,57$) kütüphanede tercih edilen zemin malzemesinin kullanışlı olması açısından az yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%33,7+%19) %52,7'si (186 kişi) kütüphanede tercih edilen zemin malzemesinin sessiz olmadığını; buna karşın katılımcıların (%10,8+%17,3) %28,1'i (99 kişi) ise kütüphanede tercih edilen zemin malzemesinin sessiz olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = -0,33$) zemin malzemesinin sessiz olması açısından orta düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%29,7+%15,6) %45,3'ü (160 kişi) kütüphanede tercih edilen zemin malzemesinin uygun olmadığını; buna karşın katılımcıların (%14,2+%20,1) %34,3'ü (121 kişi) ise kütüphanede tercih edilen zemin malzemesinin

uygun olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 0,12$) zemin malzemesinin uygun olması açısından orta düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%58,5+%27,2) %85,57'si (306 kişi) kütüphanede tercih edilen zemin malzemesinin sade olduğunu; buna karşın katılımcıların

- (%0,6+%1,4) %2'si (7 kişi) ise kütüphanede tercih edilen zemin malzemesinin sade olmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 1,42$) zemin malzemesinin sade olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%29,5+%10,8) %40,3'ü (142 kişi) kütüphanede tercih edilen zemin malzemesinin parlak olmadığını; buna karşın katılımcıların (%19+%20,1) %39,1'i (138 kişi) ise kütüphanede tercih edilen zemin malzemesinin parlak olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 0,07$) zemin malzemesinin parlak olması açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%34+%4) %38'i (134 kişi) kütüphanede tercih edilen zemin malzemesinin güvenli olmadığını; buna karşın katılımcıların (%20,1+%17,6) %37,7'si (133 kişi) ise kütüphanede tercih edilen zemin malzemesinin güvenli olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 0,16$) zemin malzemesinin güvenli olması açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 4.21. Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni mekânsal konforun alt başlığı malzeme (tavan malzemesi) yönünden değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları

TAVAN MALZEMESİ	Çok		Az		Nötr		Az		Çok		Ortalama	Standart Sapma	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
Yüksek	197	55,2	97	27,2	28	7,8	26	7,3	5	1,4	1,29	0,98	Basık
Aydınlık	221	61,9	96	26,9	34	9,5	2	0,6	0	0	1,52	0,69	Karanlık
Güvenli	297	83,2	20	5,6	36	10,1	0	0	0	0	1,74	0,63	Tehlikeli
Sade	59	16,5	64	17,9	112	31,4	94	26,3	24	6,7	0,11	1,174	Abartılı
Farklı	233	65,3	68	19	49	13,7	3	0,8	0	0	1,5	0,76	Sıradan

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%55,2+%27,2) %82,4'ü (294 kişi) tavanın yüksek olduğunu; buna karşın katılımcıların (%7,3+%1,4) %8,7'si (31 kişi) ise duvarın basık olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 1,29$) duvarın yüksek olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%61,9+%26,9) %88,8'i (317 kişi) kütüphanede tercih edilen tavan malzemesinin aydınlık olduğunu; buna karşın katılımcıların (%0,6+%0) %0,6'sı (2 kişi) ise kütüphanede tercih edilen duvar malzemesinin karanlık olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 1,52$) kütüphanede tercih edilen duvar malzemesinin aydınlık olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%83,2+%34,2) %88,8'i (317kişi) kütüphanede tercih edilen tavan malzemesinin güvenli olduğunu; buna karşın katılımcıların (%0+%0) %0'ı (0 kişi) ise kütüphanede tercih edilen duvar malzemesinin tehlikeli olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 1,74$) kütüphanede tercih edilen duvar malzemesinin güvenli olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%16,5+%17,9) %34,4'ü (123 kişi) kütüphanede tercih edilen tavan malzemesinin sade olduğunu; buna karşın katılımcıların (%26,3+%6,7) %33'ü (118 kişi) ise kütüphanede tercih edilen duvar malzemesinin abartılı olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 0,11$) kütüphanede tercih edilen duvar malzemesinin sade olması açısından orta düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%65,3+%19) %84,3'ü (301 kişi) kütüphanede tercih edilen tavan malzemesinin farklı olduğunu; buna karşın katılımcıların (%0,8+%0) %0,8'i (3 kişi) ise kütüphanede tercih edilen duvar malzemesinin sıradan olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 1,5$) kütüphanede tercih edilen duvar malzemesinin farklı olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 4.22. Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni mekânsal konforun alt başlığı malzeme (duvar malzemesi) yönünden değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları

DUVAR MALZEMESİ	Çok		Az		Nötr		Az		Çok		Ortalama \bar{x}	Standart Sapma σ	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
Dayanıklı	266	74,5	31	8,7	40	11,2	14	3,9	2	0,6	1,54	0,88	Dayanısız
Eğlenceli	289	81	33	9,2	22	6,2	3	0,8	6	1,7	1,69	0,77	Sıkıcı
Güvenli	248	69,5	67	18,8	38	10,6	0	0	0	0	1,59	0,67	Tehlikeli
Sade	25	7	112	31,4	129	36,1	64	17,9	23	6,4	0,15	1,01	Abartılı
Odaklanmaya Yardımcı	62	17,9	114	31,9	97	27,2	54	15,1	26	7,3	0,37	1,15	Dikkat Dağıtıcı

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%74,5+%8,7) %83,7'si (297 kişi) kütüphanede tercih edilen duvar malzemesinin dayanıklı olduğunu; buna karşın katılımcıların (%3,9+%0,6) %4,5'i (16 kişi) ise kütüphanede tercih edilen tavan malzemesinin dayanıksız olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 1,54$) kütüphanede tercih edilen tavan malzemesinin dayanıklı olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%81+%9,2) %90,2'i (322 kişi) kütüphanede tercih edilen duvar malzemesinin eğlenceli olduğunu; buna karşın katılımcıların (%0,8+%1,7) %2,5'i (9 kişi) ise kütüphanede tercih edilen tavan malzemesinin sıkıcı olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 1,69$) kütüphanede tercih edilen tavan malzemesinin eğlenceli olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%69,5+%18,8) %88,3'ü (315 kişi) kütüphanede tercih edilen duvar malzemesinin güvenli olduğunu; buna karşın katılımcıların (%0+%0) %0'ı (0 kişi) ise kütüphanede tercih edilen tavan malzemesinin tehlikeli olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 1,59$) kütüphanede tercih edilen tavan malzemesinin güvenli olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%7+%31,4) %38,9'u (137 kişi) kütüphanede tercih edilen duvar malzemesinin sade olduğunu; buna karşın katılımcıların (%17,9+%6,4) %24,3'ü (87 kişi) ise kütüphanede tercih edilen tavan malzemesinin

abartılı olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 0,15$) kütüphanede tercih edilen tavan malzemesinin sade olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%17,9+%31,9) %49,3'ü (176 kişi) kütüphanede tercih edilen duvar malzemesinin odaklanmaya yardımcı olduğunu; buna karşın katılımcıların (%15,1+%7,3) %22,4'ü (80 kişi) ise kütüphanede tercih edilen tavan malzemesinin dikkat dağıtıcı olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 0,37$) kütüphanede tercih edilen tavan malzemesinin odaklanmaya yardımcı olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

Ebeveynlerin Yapıyı Görsel Konfor Yönünden Değerlendirmeleri

Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni görsel konforun alt başlığı renk yönünden değerlendirmeleri amacıyla katılımcılardan alınan yanıtların dağılımını ve değişkenliğini incelemek için yüzde ve frekans dağılımlarından yararlanılmıştır. Algısal düzeyde ölçüm yapmak için 5'li Likert ölçeği kullanılmış olup, 3 kriterin değişkenlerine ait yüzde (%), frekans (f), ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (σ) değerleri Çizelge 4.23'te yer almaktadır.

Çizelge 4.23. Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni görsel konforun alt başlığı renk yönünden değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları

RENK	Çok		Az		Nötr		Az		Çok		Ortalama \bar{x}	Standart Sapma σ	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
Rahatlatıcı	195	54,6	88	24,6	44	12,3	15	4,2	11	3,1	1,25	1,03	Rahatsız Edici
Aydınlık	289	81	36	10,1	26	7,3	2	0,6	0	0	1,73	0,61	Karanlık
Uyumlu	296	82,9	38	10,6	19	5,3	0	0	0	0	1,78	0,52	Uyumsuz
Odaklanmaya Yardımcı	225	63	94	26,3	21	5,9	6	1,7	7	2	1,48	0,84	Dikkat Dağıtıcı
Sakinleştirici	259	72,5	51	14,3	20	5,6	7	2	15	4,2	1,51	0,99	Heyecan Verici
Huzurlu	294	82,4	30	8,4	23	6,4	6	1,7	0	0	1,73	0,65	Huzursuz Edici

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%54,6+%24,6) %79,2'si (283 kişi) kütüphanede tercih edilen renklerin rahatlatıcı olduğunu; buna karşın katılımcıların (%4,2+%3,1) %7,3'ü (26 kişi) ise kütüphanede tercih edilen renklerin rahatsız edici olduğunu

belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 1,25$) kütüphanede tercih edilen renklerin rahatlatıcı olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%81+%10,1) %91,1'i (325 kişi) kütüphanede tercih edilen renklerin aydınlık olduğunu; buna karşın katılımcıların (%0,6+%0) %0,6'sı (2 kişi) ise kütüphanede tercih edilen renklerin karanlık olduğunu belirtmektedirler.

Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 1,73$) kütüphanede tercih edilen renklerin aydınlık olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%82,9+%10,6) %93,5'i (334 kişi) kütüphanede tercih edilen renklerin uyumlu olduğunu; buna karşın katılımcıların (%0+%0) %0'ı (0 kişi) ise kütüphanede tercih edilen renklerin uyumsuz olduğunu belirtmektedirler.

Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 1,78$) kütüphanede tercih edilen renklerin uyumlu olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%63 +%26,3) %89,3'i (319 kişi) kütüphanede tercih edilen renklerin odaklanmaya yardımcı olduğunu; buna karşın katılımcıların (%1,7+%2) %3,7'ü (13 kişi) ise kütüphanede tercih edilen renklerin dikkat dağıtıcı olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 1,48$) kütüphanede tercih edilen renklerin odaklanmaya yardımcı olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%72,5+%14,3) %86,8'i (310 kişi) kütüphanede tercih edilen renklerin sakinleştirici olduğunu; buna karşın katılımcıların (%2+%4,2) %6,2'si (22 kişi) ise kütüphanede tercih edilen renklerin heyecan verici olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 1,51$) kütüphanede tercih edilen renklerin sakinleştirici olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%82,4+%8,4) %90,8'i (324 kişi) kütüphanede tercih edilen renklerin huzurlu olduğunu; buna karşın katılımcıların (%1,7+%0) %1,7'si (6 kişi) ise kütüphanede tercih edilen renklerin huzursuz edici olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 1,73$) kütüphanede tercih edilen renklerin huzurlu olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni görsel konforun alt başlığı doku yönünden değerlendirmeleri amacıyla katılımcılardan alınan yanıtların dağılımını ve değişkenliğini incelemek için yüzde ve frekans dağılımlarından yararlanılmıştır. Algısal düzeyde ölçüm yapmak için 5'li Likert ölçeği kullanılmış olup, 3 kriterin değişkenlerine ait yüzde (%), frekans (f), ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (σ) değerleri Çizelge 4.24 'de yer almaktadır.

Çizelge 4.24. Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni görsel konforun alt başlığı doku yönünden değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları

DOKU	Çok		Az		Nötr		Az		Çok		Ortalama \bar{x}	Standart Sapma σ	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
Güvenli	295	82,6	48	13,4	8	2,2	2	0,6	0	0	1,8	0,48	Tehlikeli
Keşfetmeye yardımcı (bebekler için farklı dokular)	211	59,1	86	24,1	48	13,4	8	2,2	0	0	1,42	0,8	Sıradan (tek düze)
Hijyenik	267	74,8	51	14,3	16	4,5	15	4,2	4	1,1	1,59	0,85	Temizlenmesi Zor Olan
İşlevine Uygun	237	66,4	88	24,6	24	6,7	3	0,8	1	0,3	1,58	0,68	İşlevine Uygun Değil
Rahatlatıcı	251	70,3	83	23,2	15	4,2	2	0,6	2	0,6	1,64	0,64	Rahatsız Edici

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%82,6+%13,4) %96'sı (343 kişi) kütüphanede tercih edilen dokuların güvenli olduğunu; buna karşın katılımcıların (%0,6+%0) %0,6'sı (2 kişi) ise kütüphanede tercih edilen dokuların tehlikeli olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 1,8$) kütüphanede tercih edilen dokuların güvenli olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%59,1+%24,1) %83,2'si (297 kişi) kütüphanede tercih edilen dokuların keşfetmeye yardımcı olduğunu; buna karşın katılımcıların (%2,2+%0) %2,2'si (8 kişi) ise kütüphanede tercih edilen dokuların sıradan (tek düze) olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 1,42$) kütüphanede tercih edilen dokuların keşfetmeye yardımcı olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%74,8+%14,3) %89,1'i (318 kişi) kütüphanede tercih edilen dokuların hijyenik olduğunu; buna karşın katılımcıların (%4,2+%1,1)

%5,3'ü (19 kişi) ise kütüphanede tercih edilen dokuların temizlenmesinin zor olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 1,59$) kütüphanede tercih edilen dokuların hijyenik olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%66,4+%24,6) %91,'i (325 kişi) kütüphanede tercih edilen dokuların işlevine uygun olduğunu; buna karşın katılımcıların (%0,8+%0,3) %1,1'i (4 kişi) ise kütüphanede tercih edilen dokuların işlevine uygun olmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 1,58$) kütüphanede tercih edilen dokuların işlevine uygun olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%70,3+%23,2) %93,5'i (334 kişi) kütüphanede tercih edilen dokuların rahatlatıcı olduğunu; buna karşın katılımcıların (%0,6+%0,6) %1,2'si (4 kişi) ise kütüphanede tercih edilen dokuların rahatsız edici olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 1,64$) kütüphanede tercih edilen dokuların rahatlatıcı olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni görsel konforun alt başlığı aydınlatma yönünden değerlendirmeleri amacıyla katılımcılardan alınan yanıtların dağılımını ve değişkenliğini incelemek için yüzde ve frekans dağılımlarından yararlanılmıştır. Algısal düzeyde ölçüm yapmak için 5'li Likert ölçeği kullanılmış olup, 3 kriterin değişkenlerine ait yüzde (%), frekans (f), ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (σ) değerleri Çizelge 4.25'de yer almaktadır.

Çizelge 4.25. Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni görsel konforun alt başlığı aydınlatma yönünden değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları

AYDINLATMA	Çok		Az		Nötr		Az		Çok		Ortalama \bar{x}	Standart Sapma σ	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%			
Yeterli	286	80,1	37	10,4	10	2,8	6	1,7	14	3,9	1,63	0,93	Yetersiz
Aydınlık	262	73,4	58	16,2	14	3,9	8	2,2	7	2	1,63	0,87	Karanlık
Ferah	274	76,8	45	12,6	16	4,5	1	0,3	17	4,8	1,58	0,96	Kasvetli
Doğal Işık Alıyor	270	75,6	41	11,5	16	4,5	19	5,3	7	2	1,55	0,94	Doğal Işık Almıyor
İşlevine Uygun	286	80,1	35	9,8	9	2,5	12	3,4	0	0	1,8	0,74	İşlevine Uygun Değil

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%80,1+%10,4) %90,5'i (323 kişi) kütüphanenin aydınlatmasının yeterli olduğunu; buna karşın katılımcıların (%1,7+%3,9) %5,6'sı (20 kişi) ise kütüphanenin aydınlatmasının yetersiz olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 1,63$) kütüphanenin aydınlatmasının yeterli olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%73,4+%16,2) %89,6'sı (320 kişi) kütüphanenin aydınlık olduğunu; buna karşın katılımcıların (%2+%2,2) %4,2'si (15 kişi) ise kütüphanenin karanlık olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 1,63$) kütüphanenin aydınlık olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%76,8+%12,6) %89,4'ü (319 kişi) kütüphanenin ferah olduğunu; buna karşın katılımcıların (%0,3+%4,8) %5,1'i (18 kişi) ise kütüphanenin kasvetli olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 1,58$) kütüphanenin ferah olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%75,6+%11,5) %87,1'i (311 kişi) kütüphanenin doğal ışık aldığını; buna karşın katılımcıların (%5,3+%2) %7,3'ü (26 kişi) ise kütüphanenin doğal ışık almadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 1,55$) kütüphanenin doğal ışık olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%80,1+%9,8) %89,9'ı (321 kişi) kütüphanenin aydınlatmasının işlevine uygun olduğunu; buna karşın katılımcıların (%3,4+%0) %3,4'i (12 kişi) ise kütüphanenin aydınlatmasının işlevine uygun olmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 1,8$) kütüphanenin aydınlatmasının işlevine uygun olması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

Ebeveynlerin Yapıyı İşitsel Konfor Yönünden Değerlendirmeleri

Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni işitsel konfor yönünden değerlendirmeleri amacıyla katılımcılardan alınan yanıtların dağılımını ve değişkenliğini incelemek için yüzde ve frekans dağılımlarından yararlanılmıştır. Algısal düzeyde ölçüm yapmak için 5'li Likert ölçeği kullanılmış olup, 4 kriterin

değişkenlerine ait yüzde (%), frekans (f), ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (σ) değerleri Çizelge 4.26 'da yer almaktadır.

Çizelge 4.26. Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni işitsel konfor yönünden değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları

YAPININ İŞİTSEL KONFORUNA YÖNELİK DEĞERLENDİRME	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		Ortalama \bar{x}	Standart Sapma σ
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
59 Yapının ses yalıtımı çocukların kütüphaneyi kullanımı için uygundur.	98	27,5	173	48,5	31	8,7	42	11,8	9	2,5	3,88	1,02
60 Yapı içerisindeki mekânlar arasında ses geçirimi çok fazladır.	77	21,6	90	25,2	71	19,9	106	29,7	9	2,5	3,34	1,19
61 Yapının iç mekânlarında tesisattan gelen sesler duyulmaktadır.	13	3,6	27	7,6	98	27,5	179	50,1	36	10,1	2,44	0,9
62 Kütüphanedeki mobilyalar kullanılırken (masa, sandalye vb.) ses çıkartmaktadır.	11	3,1	35	9,8	65	18,2	215	60,2	27	7,6	2,4	0,88

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%27,5+%48,5) %76'sı (271 kişi) kütüphanenin ses yalıtımının çocukların kütüphaneyi kullanımı için uygun olduğunu; buna karşın katılımcıların (%11,8+%2,5) %14,3'ü (51 kişi) ise kütüphanenin ses yalıtımının çocukların kütüphaneyi kullanımı için uygun olmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 3,88$) kütüphanenin ses yalıtımının çocukların kütüphaneyi kullanımı için uygun olması açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%21,6+%25,2) %46,8'i (167 kişi) kütüphane içerisindeki mekânlar arasında ses geçirimi çok fazla olduğunu; buna karşın katılımcıların (%29,7+%2,5) %32,2'si (115 kişi) ise kütüphane içerisindeki mekânlar arasında ses geçirimi çok fazla olmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 3,34$) kütüphane içerisindeki mekânlar arasında ses geçirimi çok fazla olması açısından orta yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%50,1+%10,1) %60,2'si (215 kişi) kütüphanenin iç mekânlarında tesisattan gelen sesler duyulmadığını; buna karşın katılımcıların (%3,6+%7,6) %11,2'si (40 kişi) ise kütüphanenin iç mekânlarında tesisattan gelen sesler duyulduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 2,44$) kütüphanenin iç mekânlarında tesisattan gelen sesler duyulması açısından az yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%60,2+%7,6) %67,8 'i (242 kişi) kütüphanedeki mobilyalar kullanılırken (masa, sandalye vb.) ses çıkartmadığını; buna karşın

katılımcıların (%3,1+%9,8) %12,9'sı (46 kişi) ise kütüphanedeki mobilyalar kullanılırken (masa, sandalye vb.) ses çıkarttığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 2,4$) kütüphanedeki mobilyalar kullanılırken (masa, sandalye vb.) ses çıkartması açısından az yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

Ebeveynlerin Yapıyı Isısal Konfor Yönünden Değerlendirmeleri

Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni ısısal konfor yönünden değerlendirmeleri amacıyla katılımcılardan alınan yanıtların dağılımını ve değişkenliğini incelemek için yüzde ve frekans dağılımlarından yararlanılmıştır. Algısal düzeyde ölçüm yapmak için 5'li Likert ölçeği kullanılmış olup, 5 kriterin değişkenlerine ait yüzde (%), frekans (f), ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (σ) değerleri Çizelge 4.27' de yer almaktadır.

Çizelge 4.27. Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni ısısal konfor yönünden değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları

YAPININ ISISAL KONFORUNA YÖNELİK DEĞERLENDİRME	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		Ortalama \bar{x}	Standart Sapma σ
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
63 Bina içindeki iklimlendirme koşulları çocuklar için yeterlidir. (Mevsim fark etmeden sıcaklık ve nem oranı)	157	44	167	46,8	13	3,6	7	2	9	2,5	4,29	0,84
64 Kütüphane yeterli düzeyde havalandırılmaktadır.	125	35	165	46,2	47	13,2	16	4,5	0	0	4,13	0,8
65 Kütüphanede bulunan zaman içinde çocuklarda nefes darlığı oluyor.	11	3,1	32	9	69	19,3	201	56,3	40	11,2	2,36	0,9
66 Kütüphanede bulunan zaman içinde çocuklarda öksürük şikâyeti artıyor.	23	6,4	22	6,2	68	19	191	53,5	49	13,7	2,37	1,01
67 Kütüphanede toz problemi var.	22	6,2	25	7	57	16	200	56	49	13,7	2,35	1,01

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%44+%46,8) %90,8'i (324 kişi) kütüphane içindeki iklimlendirme koşullarının çocuklar için yeterli olduğunu (mevsim fark etmeden sıcaklık ve nem oranı); buna karşın katılımcıların (%2+%2,5) %4,5'i (16 kişi) ise kütüphane içindeki iklimlendirme koşullarının çocuklar için yeterli olmadığını (mevsim fark etmeden sıcaklık ve nem oranı) belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 4,29$) kütüphane içindeki iklimlendirme koşullarının çocuklar için yeterli olması (mevsim fark etmeden sıcaklık ve nem oranı) açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%35+46,2) %81,2'si (290 kişi) kütüphanenin yeterli düzeyde havalandırıldığını; buna karşın katılımcıların (%4,5+%0) %4,5'i (16 kişi) ise kütüphanenin yeterli düzeyde havalandırılmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 4,13$) kütüphanenin yeterli düzeyde havalandırılması açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%56,3+%11,2) %67,5'i (241 kişi) kütüphanede bulunan zaman içinde çocuklarda nefes darlığının olmadığını; buna karşın katılımcıların (%3,1+%9) %12,1'i (43 kişi) ise kütüphanede bulunan zaman içinde çocuklarda nefes darlığının olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 2,36$) kütüphanede bulunan zaman içinde çocuklarda nefes darlığının olması açısından az düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%53,5+%13,7) %67,2'si (240 kişi) kütüphanede bulunan zaman içinde çocuklarda öksürük şikâyetinin artmadığını; buna karşın katılımcıların (%6,4+%6,2) %12,6'sı (45 kişi) ise kütüphanede bulunan zaman içinde çocuklarda öksürük şikâyetinin arttığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 2,37$) kütüphanede bulunan zaman içinde çocuklarda öksürük şikâyetinin artması o açısından az düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%56+%13,7) %69,7'si (249 kişi) kütüphanede toz problemi olmadığını; buna karşın katılımcıların (%6,2+%7) %13,2'si (47 kişi) ise kütüphanede toz problemi olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 2,35$) kütüphanede toz probleminin olması açısından az düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

4.2.2.5. *Ebeveynlerin Yapıyı Kullanım Çeşitliliği Yönünden Değerlendirmeleri*

Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni kullanım çeşitliliği yönünden değerlendirmeleri amacıyla katılımcılardan alınan yanıtların dağılımını ve değişkenliğini incelemek için yüzde ve frekans dağılımlarından yararlanılmıştır. Algısal düzeyde ölçüm yapmak için 5'li Likert ölçeği kullanılmış olup, 5 kriterin değişkenlerine ait yüzde (%), frekans (f), ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (σ) değerleri Çizelge 4.28' de yer almaktadır.

Çizelge 4.28. Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'nin kullanım çeşitliliği değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları

	YAPININ KULLANIM ÇEŞİTLİLİĞİNE YÖNELİK DEĞERLENDİRME	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		Ortalama	Standart Sapma
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
68	Kütüphane çocukların tüm ihtiyaçlarını karşılayacak işlevlere sahiptir.	117	32,8	111	31,1	55	15,4	65	18,2	5	1,4	3,08	1,29
69	Kütüphanede kitap okuma dışında farklı aktiviteler düzenlenmektedir.	152	42,6	157	44	33	9,2	2	0,6	9	2,5	4,25	0,84
70	Kütüphanede çocuklar için görsel, işitsel ve dokunsal odaklı etkinlikler yapılmaktadır.	137	38,4	130	36,4	76	21,3	9	2,5	1	0,3	4,11	0,84
71	Kütüphane ebeveynler için farklı aktivite ve işlevler barındırmaktadır.	85	23,8	79	22,1	103	28,9	70	19,6	16	4,5	3,42	1,18
72	Kütüphanede kitap okuma ve ders çalışma zamanları dışında dinlenebilecek alanlar vardır.	21	5,9	41	11,5	95	26,6	135	37,8	61	17,1	2,51	1,09

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%32,8+%31,1) %63,9'u (228 kişi) kütüphanenin çocukların tüm ihtiyaçlarını karşılayacak işlevlere sahip olduğunu; buna karşın katılımcıların (%15,4+%18,2) %33,6'sı (120 kişi) ise kütüphanenin çocukların tüm ihtiyaçlarını karşılayacak işlevlere sahip olmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 3,08$) kütüphanenin çocukların tüm ihtiyaçlarını karşılayacak işlevlere sahip olması açısından orta düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%42,6+%44) %88,6'sı (309 kişi) kütüphanede kitap okuma dışında farklı aktiviteler düzenlendiğini; buna karşın katılımcıların (%9,2+%0,6) %9,8'i (35 kişi) ise kütüphanede kitap okuma dışında farklı aktiviteler düzenlenmediğini belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 4,25$) Kütüphanede kitap okuma dışında farklı aktiviteler düzenlenmesi açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%38,4+%36,4) %74,8'i (267 kişi) kütüphanede çocuklar için görsel, işitsel ve dokunsal odaklı etkinliklerin yapıldığını; buna karşın katılımcıların (%21,3+%2,5) %23,8'i (85 kişi) ise kütüphanede çocuklar için görsel, işitsel ve dokunsal odaklı etkinliklerin yapılmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 4,11$) kütüphanede çocuklar için görsel, işitsel ve dokunsal odaklı etkinliklerin yapılması açısından çok yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%23,8+%22,1) %45,9'u (164 kişi) kütüphane ebeveynler için farklı aktivite ve işlevler barındırdığını; buna karşın katılımcıların (%19,6+%4,5) %24,1'i (86 kişi) ise kütüphane ebeveynler için farklı aktivite ve işlevler barındırmadığını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 3,42$) kütüphane ebeveynler için farklı aktivite ve işlevler barındırması açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%37,8+%17,1) %54,9'sı (196 kişi) kütüphanede kitap okuma ve ders çalışma zamanları dışında dinlenebilecek alanlar olmadığını; buna karşın katılımcıların (%5,9+%11,5) %17,4'i (62 kişi) ise kütüphanede kitap okuma ve ders çalışma zamanları dışında dinlenebilecek alanlar olduğunu belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 2,51$) kütüphanede kitap okuma ve ders çalışma zamanları dışında dinlenebilecek alanlar olması açısından az yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

4.2.2.6. Ebeveyn Anket Sonuçlarının Genel Değerlendirilmeleri

Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'nin tasarım kararlarına yönelik ebeveynlerle yapılan anket sonucunda elde edilen veriler istatistiksel olarak analiz edilmiştir. Analiz sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde;

Yapının konum, ulaşılabilirlik ve erişimine yönelik değerlendirme sonucunda 2 parametrede kullanıcıların memnuniyet oranı çok yüksek düzeyde çıkmıştır. 7 parametrede yüksek düzeyde yeterli olarak görülmüştür (Çizelge 4.29).

Çizelge 4.29. Konum, Ulaşılabilirlik ve Erişimine yönelik değerlendirme parametrelerinin yeterlilik düzeyleri

KONUM, ULAŞILABİLİRLİK VE ERİŞİM	Yeterlilik Düzeyleri				
	Çok Yetersiz	Yetersiz	Orta	Yeterli	Çok Yeterli
Kütüphanenin herkesin rahatlıkla ulaşabileceği bir konumda bulunması					■
Yapının konumunun kütüphane işlevi için uygun seçilmesi					■
Kütüphane girişinin kolay görülebilen merkezi bir yerde olması				■	
Yerleşim yerinde kütüphaneye yönlendirici levhaların olması				■	
Yaya erişiminin sorunsuz bir şekilde gerçekleşmesi				■	

KONUM, ULAŞILABİLİRLİK VE ERİŞİM	Yeterlilik Düzeyleri				
	Çok Yetersiz	Yetersiz	Orta	Yeterli	Çok Yeterli
Araç erişiminin sorunsuz bir şekilde gerçekleşmesi				■	
Engelliler için yapılan erişim elemanlarının doğru ölçü ve konumda tasarlanması				■	
Araç ve bisiklet park alanlarının olması				■	
Park alanlarından yapının girişine ulaşım kolaylığı				■	

Yapının form, kimlik ve imajına yönelik değerlendirme sonucunda 3 parametrede kullanıcıların memnuniyet oranı çok yüksek düzeyde çıkmıştır.1 parametrede yüksek düzeyde, 2 parametrede orta düzeyde yeterli olarak görülmüştür (Çizelge 4.30).

Çizelge 4.30. Form, Kimlik ve İmajına yönelik değerlendirme parametrelerinin yeterlilik düzeyleri

FORM, KİMLİK, İMAJ	Yeterlilik Düzeyleri				
	Çok Yetersiz	Yetersiz	Orta	Yeterli	Çok Yeterli
Yapı tipinin kütüphaneye uygunluğu				■	
Yapının bölgenin imaj değerini yükseltmesi					■
Yapının bulunduğu bölge ile uyum halinde olması					■
Yapının simgesel bir değerinin bulunması					■
Kütüphane girişinin davet kârlığı			■		
Kütüphaneye dışarıdan bakıldığında çocukları etkileyici bir forma sahip olması			■		

Yapının mekânsal konfor başlığı altında mekân organizasyonuna ve kullanıcılarına uygunluğuna (kütüphane içerisindeki mekân organizasyonu, mekânların kullanıcılarına uygunluğu, iç mekân kurgusu ve dış mekân kurgusu) yönelik değerlendirme sonucunda 3 parametrede kullanıcıların memnuniyet oranı çok yüksek düzeyde çıkmıştır.13 parametrede yüksek düzeyde,6 parametrede orta düzeyde,3 parametrede az düzeyde yeterli olarak görülmüştür (Çizelge 4.31).

Çizelge 4.31. Mekânsal Konforuna (kütüphane içerisindeki mekân organizasyonu, mekânların kullanıcılarına uygunluğu, iç mekân kurgusu ve dış mekân kurgusu) yönelik değerlendirme parametrelerinin yeterlilik düzeyleri

KONFOR	Yeterlilik Düzeyleri				
	Çok Yetersiz	Yetersiz	Orta	Yeterli	Çok Yeterli
Çocukların kütüphane içerisindeki mekânları bulurken zorlanmaması				■	
Çocukların kütüphanede merdiveni ve asansörü kolaylıkla bulabilmesi					■
Kütüphanenin bilgilendirme unsurlarının ve yönlendirmelerinin çocuklar için yeterliliği				■	
Kütüphanenin sirkülasyon alanlarının labirent gibi olması			■		
Kütüphanenin düşey sirkülasyon alanları için güvenlik önlemleri alınması					■
Kütüphanenin sirkülasyon alanlarının çocuklar için yeterli boyutta olması				■	
Kütüphane girişinin yeterli büyüklükte olması				■	
Kütüphanenin bebek arabası ve puset ile girişe uygunluğu				■	
Kütüphanenin engelli, yaşlı ve çocukların kullanımına uygunluğu				■	
Kız, erkek ve engelli çocuk wc ler yeterli sayıda olması				■	
Ebeveynler için wc lerin bulunması				■	
Kütüphane içerisindeki mekânların yüksekliğinin çocuklar için uygun olması				■	
Mekân içerisinde yaş gruplarının ayrılması			■		
Ebeveynlerin çocuklara sesli kitap okuyacağı alanların olması			■		
Bireysel ve grup çalışma salonlarının olması		■			
Mekânların büyüklüğünün çocukların ihtiyacına cevap vermesi				■	
Atölyelere ve etkinliklere göre farklı mekânlar oluşturulması					■
Çocukların ebeveynleri tarafından uzaktan gözlenebilmesi				■	
Çocukların özgürce vakit geçirmesine uygun mekân diziliminin olması				■	
Mekânların çocukların ilgisini çekecek şekilde düzenlenmesi					■
Mekânların basık ve sıkıcı olması				■	
Kütüphanenin çocuklar için yeterli bir bahçesinin bulunması			■		
Kütüphane çevresinde çocuklar için açık oyun alanlarının olması			■		
Kütüphane çevresinde yeşil alanlarla iç içe kitap okuma alanlarının olması		■			
Kütüphane bahçesinin çocuklar için güvenliliği			■		

Yapının mekânsal konfor başlığı altında donatılara yönelik değerlendirme sonucunda 2 parametrede kullanıcıların memnuniyet oranı çok yüksek düzeyde çıkmıştır.3 parametrede yüksek düzeyde,3 parametrede orta düzeyde yeterli olarak görülmüştür (Çizelge 4.32).

Çizelge 4.32. Donatılara yönelik değerlendirme parametrelerinin yeterlilik düzeyleri

DONATILAR	Yeterlilik Düzeyleri				
	Çok Yetersiz	Yetersiz	Orta	Yeterli	Çok Yeterli
Çocuklar tarafından çeşitli oturma tercihlerinde kullanılacak (sandalye, tabure, minderli oturma alanları...) oturma elemanlarının olması				■	
Oturma alanlarının çocukların ergonomisine uygunluğu			■		
Çocukların yaşlarına uygun, tehlike oluşturmayacak biçimde çeşitli boyutta ve şekillerde masalar olması			■		
Çocukların raflara rahatlıkla erişebilmesi					■
Danışma masasının kullanımının çocukların iletişimi için uygunluğu					■
Çocuk wc ve lavabolarının kullanıma uygunluğu			■		
Engelli wc ve lavaboların kullanıma uygunluğu				■	
Kullanılan donatıların çocukların ilgisi çekecek şekilde tasarlanması				■	

Yapının mekânsal konfor başlığı altında zemin malzemesine yönelik değerlendirme sonucunda 1 parametrede kullanıcıların memnuniyet oranı çok yüksek düzeyde çıkmıştır. 5 parametrede orta düzeyde yeterli olarak görülmüştür (Çizelge 4.33).

Çizelge 4.33. Zemin malzemesine yönelik değerlendirme parametrelerinin yeterlilik düzeyleri

ZEMİN MALZEMESİ	Yeterlilik Düzeyleri				
	Çok Yetersiz	Yetersiz	Orta	Yeterli	Çok Yeterli
Kullanışlı			■		
Sessiz			■		
Uygun			■		
Sade					■
Parlak			■		
Güvenli			■		

Yapının mekânsal konfor başlığı altında tavan malzemesine yönelik değerlendirme sonucunda 4 parametrede kullanıcıların memnuniyet oranı çok yüksek düzeyde çıkmıştır. 1 parametrede yüksek düzeyde yeterli olarak görülmüştür (Çizelge 4.34).

Çizelge 4.34. Tavan malzemesine yönelik değerlendirme parametrelerinin yeterlilik düzeyleri

TAVAN MALZEMESİ	Yeterlilik Düzeyleri				
	Çok Yetersiz	Yetersiz	Orta	Yeterli	Çok Yeterli
Yüksek					■
Aydınlık					■
Güvenli					■
Sade			■		
Farklı					■

Yapının mekânsal konfor başlığı altında duvar malzemesine yönelik değerlendirme sonucunda 3 parametrede kullanıcıların memnuniyet oranı çok yüksek düzeyde çıkmıştır. 2 parametrede orta düzeyde yeterli olarak görülmüştür (Çizelge 4.35).

Çizelge 4.35. Duvar malzemesine yönelik değerlendirme parametrelerinin yeterlilik düzeyleri

DUVAR MALZEMESİ	Yeterlilik Düzeyleri				
	Çok Yetersiz	Yetersiz	Orta	Yeterli	Çok Yeterli
Dayanıklı					■
Eğlenceli					■
Güvenli					■
Sade			■		
Odaklanmaya Yardımcı			■		

Yapının görsel konfor başlığı altında yapıdaki tercih edilen renklere yönelik değerlendirme sonucunda 6 parametrede kullanıcıların memnuniyet oranı çok yüksek düzeyde yeterli olarak görülmüştür (Çizelge 4.36).

Çizelge 4.36. Renklere yönelik değerlendirme parametrelerinin yeterlilik düzeyleri

RENK	Yeterlilik Düzeyleri				
	Çok Yetersiz	Yetersiz	Orta	Yeterli	Çok Yeterli
Rahatlatıcı					■
Aydınlık					■
Uyumlu					■
Odaklanmaya Yardımcı					■
Sakinleştirici					■
Huzurlu					■

Yapının görsel konfor başlığı altında yapıdaki tercih edilen dokulara yönelik değerlendirme sonucunda 5 parametrede kullanıcıların memnuniyet oranı çok yüksek düzeyde yeterli olarak görülmüştür (Çizelge 4.37).

Çizelge 4.37. Dokulara yönelik değerlendirme parametrelerinin yeterlilik düzeyleri

DOKU	Yeterlilik Düzeyleri				
	Çok Yetersiz	Yetersiz	Orta	Yeterli	Çok Yeterli
Güvenli					■
Keşfetmeye yardımcı (bebekler için farklı dokular)					■
Hijyenik					■
İşlevine Uygun					■
Rahatlatıcı					■

Yapının görsel konfor başlığı altında yapıdaki aydınlatmaya yönelik değerlendirme sonucunda 5 parametrede kullanıcıların memnuniyet oranı çok yüksek düzeyde yeterli olarak görülmüştür (Çizelge 4.38).

Çizelge 4.38. Aydınlatmaya yönelik değerlendirme parametrelerinin yeterlilik düzeyleri

AYDINLATMA	Yeterlilik Düzeyleri				
	Çok Yetersiz	Yetersiz	Orta	Yeterli	Çok Yeterli
Yeterli					■
Aydınlık					■
Ferah					■
Doğal Işık Alıyor					■
İşlevine Uygun					■

Yapının işitsel konforuna yönelik değerlendirme sonucunda 3 parametrede kullanıcıların memnuniyet oranı yüksek düzeyde çıkmıştır. 1 parametrede orta düzeyde yeterli olarak görülmüştür (Çizelge 4.39).

Çizelge 4.39. İşitsel konfora yönelik değerlendirme parametrelerinin yeterlilik düzeyleri

İŞİTSEL KONFOR	Yeterlilik Düzeyleri				
	Çok Yetersiz	Yetersiz	Orta	Yeterli	Çok Yeterli
Yapının ses yalıtımı çocukların kütüphaneyi kullanımı için uygunluğu				■	
Yapı içerisindeki mekânlar arasında ses geçirimi çok fazlalığı			■		
Yapının iç mekânlarında tesisattan gelen seslerin duyulması				■	
Kütüphanedeki mobilyaların kullanılırken (masa, sandalye vb.) ses çıkartması				■	

Yapının ısısal konforuna yönelik değerlendirme sonucunda 1 parametrede kullanıcıların memnuniyet oranı çok yüksek düzeyde yeterli çıkmıştır. 4 parametrede yüksek düzeyde yeterli olarak görülmüştür (Çizelge 4.40)

Çizelge 4.40. Isısal konfora yönelik değerlendirme parametrelerinin yeterlilik düzeyleri

İSİSAL KONFOR	Yeterlilik Düzeyleri				
	Çok Yetersiz	Yetersiz	Orta	Yeterli	Çok Yeterli
Bina içindeki iklimlendirme koşulları çocuklar için yeterliliği (Mevsim fark etmeden sıcaklık ve nem oranı)					■
Kütüphane yeterli düzeyde havalandırılması				■	
Kütüphanede bulunan zaman içinde çocuklarda nefes darlığı olması				■	
Kütüphanede bulunan zaman içinde çocuklarda öksürük şikâyeti artıyor.				■	
Kütüphanede toz problemi var.				■	

Yapının kullanım çeşitliliğine yönelik değerlendirme sonucunda 1 parametrede kullanıcıların memnuniyet oranı çok yüksek düzeyde çıkmıştır. 2 parametrede yüksek, 1 parametrede orta, 1 parametrede az düzeyde yeterli olarak görülmüştür (Çizelge 4.41).

Çizelge 4.41. Kullanım çeşitliliğine yönelik değerlendirme parametrelerinin yeterlilik düzeyleri

KULLANIM ÇEŞİTLİLİĞİ	Yeterlilik Düzeyleri				
	Çok Yetersiz	Yetersiz	Orta	Yeterli	Çok Yeterli
Kütüphane çocukların tüm ihtiyaçlarını karşılayacak işlevlere sahip olması			■		
Kütüphanede kitap okuma dışında farklı aktiviteler düzenlenmesi					■
Kütüphanede çocuklar için görsel, işitsel ve dokunsal odaklı etkinlikler yapılması				■	
Kütüphane ebeveynler için farklı aktivite ve işlevler barındırması				■	
Kütüphanede kitap okuma ve ders çalışma zamanları dışında dinlenebilecek alanların olması		■			

4.2.3. Çocuklara uygulanan anketlerin değerlendirilmesi

4.2.3.1. Örneklem grubunun demografik özellikleri

Örneklem grubunun demografik niteliklerinin yüzde ve frekans dağılımları Çizelge 4.42.'te bulunmaktadır.

Çizelge 4.42. Örneklem grubunun demografik özelliklerine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları

Demografik Özellikler		Frekans(f)	Yüzde (%)
1 Cinsiyet	Kız	145	41,1
	Erkek	208	58,9
2 Yaş Dağılımı	3-6	107	30,3
	7-12	246	69,7
3 Anne Mesleği	Ev Hanımı	191	54,1
	Memur	53	15,0
	Mühendis	19	5,4
	Öğretmen	90	25,5
4 Baba Mesleği	Memur	55	15,6
	Mühendis	45	12,7
	Öğretmen	116	32,9
	İşçi	114	32,3
	Esnaf	23	6,5

Verilerin dağılımı cinsiyet faktörüne göre ele alındığında, katılımcı çocukların %41,1 'inin (145 kişi) kız, %58,9'unun (208 kişi) erkek olduğu tespit edilmiştir. Çalışmaya, katılım sağlayan çocukların erkek birey sayısının yüksek olduğu görülmektedir.

Verilerin dağılımı katılımcıların yaş faktörüne göre ele alındığında, katılımcı çocukların %30,3'ünün (107 kişi) 3-6 yaş aralığında, %69,7'sinin (246 kişi) 7-12 yaş

aralığında olduğu tespit edilmiştir. Bu değerlere göre ankete katılım gösteren çocukların çoğunluğunun, 7-12 yaş aralığında olduğu görülmektedir.

Verilerin dağılımı katılımcı çocukların annelerinin mesleği faktörüne göre ele alındığında, katılımcı çocukların annelerinin mesleğinin %54,1'inin (191 kişi) ev hanımı, %15'inin (53 kişi) memur, %5,4 ünün (19 kişi) mühendis, %25,5'inin (90 kişi) öğretmen, olduğu tespit edilmiştir. Bu değerlere göre ankete katılım gösterenlerin çoğunluğunun annesi ev hanımı olduğu görülmektedir.

Verilerin dağılımı katılımcı çocukların babalarının mesleği faktörüne göre ele alındığında, katılımcı çocukların babalarının mesleğinin %15,6'sının (55 kişi) memur, %12,7'sinin (45 kişi) mühendis, %32,9 unun (116 kişi) öğretmen, %32,3'ünün (114 kişi) işçi, %6,5'inin (23 kişi) esnaf olduğu tespit edilmiştir. Bu değerlere göre ankete katılım gösterenlerin çoğunluğunun annesi ev hanımı olduğu görülmektedir.

4.2.3.2. Çocukların Yapıyı İç ve Dış Mekân Yönünden Değerlendirmeleri

Örnekleme grubundaki katılımcı çocukların; Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi' ne ait iç ve dış mekân görsellerinin, verilen sıfatlara (keyifli-sıkıcı, huzurlu-huzursuz edici, aydınlık-karanlık, hareketli-sakin, çekici-itici, ilginç- sıradan, beğendim-beğenmedim) göre verdikleri yanıtların dağılımını ve değişkenliğini analiz etmek için yüzde ve frekans değerlerinden faydalanılmıştır. Yüzde (%), frekans (f) değerleri Çizelge 4.43 te yer almaktadır.

Çizelge 4.43. Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi' ne ait iç ve dış mekân görsellerinin, verilen sıfatlara göre değerlendirmesine ilişkin yüzde ve frekans dağılımları

Kütüphaneye ait görsellerin değerlendirilmesi															
No	Keyifli		Sıkıcı		Huzurlu		Huzursuz Edici		Aydınlık		Karanlık		Hareketli		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
5	Kütüphane Binası	318	90	35	9,9	329	93,2	24	6,8	334	94,6	19	5,4	245	69,4
6	Kütüphanenin Giriş Bölümü	333	94,3	20	5,7	328	92,9	25	7,1	333	94,3	20	5,7	220	62,3
7	Okuma Salonu	332	94,1	21	5,9	328	92,9	25	7,1	328	92,9	25	7,1	197	55,8
8	Hikâye Odası	339	96	14	4	344	97,5	9	2,5	319	90,4	34	9,6	206	58,4
9	Kütüphanenin Kat Holü	330	93,5	23	6,5	339	96	14	4	325	92,1	28	7,9	250	70,8
10	Teknoloji Atölyesi	336	95,2	17	4,8	333	94,3	20	5,7	331	93,8	22	6,2	227	64,3
11	Resim Atölyesi	344	97,5	9	2,5	335	94,9	18	5,1	327	92,6	26	7,4	263	74,5
12	Ebru Atölyesi	341	96,6	12	3,4	338	95,8	15	4,2	341	96,6	12	3,4	260	73,7
13	Mozaik Atölyesi	339	96	14	4	347	98,3	6	1,7	344	97,5	9	2,5	269	76,2
14	Drama Atölyesi	327	92,6	26	7,4	331	93,8	22	6,2	338	95,8	15	4,2	268	75,9
15	Koridorlar	338	95,8	15	4,2	326	92,4	27	7,6	334	94,6	19	5,4	248	70,3
16	Merdiven	326	92,4	27	7,6	330	93,5	23	6,5	326	92,4	27	7,6	251	71,1

No	Sakin		Çekici		İtici		İlginç		Sıradan		Beğendim		Beğenmedim		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
5	Kütüphane Binası	108	30,6	316	89,5	37	10,5	331	93,8	22	6,2	337	95,5	16	4,5
6	Kütüphanenin Giriş Bölümü	133	37,7	327	92,6	26	7,4	319	90,4	34	9,6	318	90,1	35	9,9
7	Okuma Salonu	156	44,2	310	87,8	43	12,2	325	92,1	28	7,9	329	93,2	24	6,8
8	Hikâye Odası	147	41,6	325	92,1	28	7,9	341	96,6	12	3,4	338	95,8	13	3,7
9	Kütüphanenin Kat Holü	103	29,2	331	93,8	22	6,2	329	93,2	24	6,8	335	94,9	18	5,1
10	Teknoloji Atölyesi	126	35,7	335	94,9	18	5,1	332	94,1	21	5,9	338	95,8	15	4,2
11	Resim Atölyesi	90	25,5	329	93,2	24	6,8	329	93,2	24	6,8	344	97,5	9	2,5
12	Ebru Atölyesi	93	26,3	338	95,8	15	4,2	327	92,6	26	7,4	336	95,2	17	4,8
13	Mozaik Atölyesi	84	23,8	344	97,5	9	2,5	338	95,8	15	4,2	335	94,9	18	5,1
14	Drama Atölyesi	85	24,1	344	97,5	9	2,5	332	94,1	21	5,9	338	95,8	15	4,2
15	Koridorlar	101	28,6	327	92,6	26	7,4	321	90,9	32	9,1	329	93,2	24	6,8
16	Merdiven	99	28	322	91,2	31	8,8	325	92,1	28	7,9	331	93,8	22	6,2

- Çocuk kütüphanesi binasını; katılımcıların %90'ı (318 kişi) keyifli, %9,9'u (35 kişi) sıkıcı, %93,'si (329 kişi) huzurlu, %6.8'i (24 kişi) huzursuz edici, %94.6'sı (334 kişi) aydınlık, %5.4'ü (19 kişi) karanlık, %69,4'ü (245 kişi) hareketli, %30.6'sı (108 kişi) sakin, %89,5'i (316 kişi) çekici, %10,5 'i (37 kişi) itici, %93,8'i (331 kişi) ilginç, %6,2'si

(22 kişi) sıradan bulmaktadırlar. Çocuk kütüphanesi binasını %95,5' i (337) beğendiğini, %4,5 'i (16kişi) beğenmediğini belirtmektedirler.

- Çocuk kütüphanesinin giriş bölümünü; katılımcıların %94,3'ü (333 kişi) keyifli, %5,7'u (20 kişi) sıkıcı, %92,9'si (328 kişi) huzurlu, %7,1'i (25 kişi) huzursuz edici, %94,3'sı (333 kişi) aydınlık, %5,7'ü (20 kişi) karanlık, %62,3'ü (220 kişi) hareketli, %37,7'si (133 kişi) sakin, %92,6'i sı (327 kişi) çekici, %7,4 'ü (26 kişi) itici,%90,4'ü (319 kişi) ilginç, %9,6'sı (34 kişi) sıradan bulmaktadırlar. Çocuk kütüphanesinin giriş bölümünü %90,1' i (318) beğendiğini, %9,9 'i (35 kişi) beğenmediğini belirtmektedirler.

- Çocuk kütüphanesinin okuma salonunu; katılımcıların %94,1'ı (332 kişi) keyifli, %5,9'u (21 kişi) sıkıcı, %92,9'si (328 kişi) huzurlu, %7,1'i (25 kişi) huzursuz edici, %92,9'u (328 kişi) aydınlık, %7,1'ü (25 kişi) karanlık, %55,8'i (197 kişi) hareketli, %44,2'si (156 kişi) sakin, %87,8'i (310 kişi) çekici, %12,2 'si (43 kişi) itici,%92,1'i (325 kişi) ilginç, %7,9'u (28 kişi) sıradan bulmaktadırlar. Çocuk kütüphanesinin okuma salonunu %93,2' si (329) beğendiğini, %6.8 'i (24 kişi) beğenmediğini belirtmektedirler

- Çocuk kütüphanesinin hikâye odasını; katılımcıların %96'sı (339 kişi) keyifli, %4'ü (14 kişi) sıkıcı, %97.5'i (344 kişi) huzurlu, %2.5'i (9 kişi) huzursuz edici, %90.4'ü (319 kişi) aydınlık, %9.6'sı (34 kişi) karanlık, %58,4'ü (206 kişi) hareketli, %41.6'sı (147 kişi) sakin, %92.1'i (325 kişi) çekici, %7,9 'u (28 kişi) itici,%96,6'sı (341 kişi) ilginç, %3,4'ü (12 kişi) sıradan bulmaktadırlar. Çocuk kütüphanesinin hikâye odasını %95,8' i (338) beğendiğini, %3.7 'si (13 kişi) beğenmediğini belirtmektedirler.

- Çocuk kütüphanesinin oyun alanını; katılımcıların %93.5'i (330 kişi) keyifli, %6,5'i (23 kişi) sıkıcı, %96'sı (339 kişi) huzurlu, %4'ü (14 kişi) huzursuz edici, %92.1'i (325 kişi) aydınlık, %7.9'u (28 kişi) karanlık, %70,8'i (250 kişi) hareketli, %29.2'si (103 kişi) sakin, %93,8'i (331 kişi) çekici, %22 'si(6,2 kişi) itici,%93,2'si (329 kişi) ilginç, %6,8'i (24 kişi) sıradan bulmaktadırlar. Çocuk kütüphanesinin oyun alanını %94,9' u (335) beğendiğini, %5.1 'i (19 kişi) beğenmediğini belirtmektedirler.

- Çocuk kütüphanesinin teknoloji atölyesini; katılımcıların %95,2'si (336 kişi) keyifli, %4,8'i (17 kişi) sıkıcı, %94.3'ü (333 kişi) huzurlu, %5.7'si (20 kişi) huzursuz edici, %93.8'i (331 kişi) aydınlık, %6.2'si (22 kişi) karanlık, %64,3'ü (227 kişi) hareketli, %35.7'si (126 kişi) sakin, %94,9'u (335 kişi) çekici, %5,1 'i(18 kişi) itici,%94,1'i (332 kişi) ilginç, %5,9'u (21 kişi) sıradan bulmaktadırlar. Çocuk kütüphanesinin teknoloji atölyesini %95,8' i (338) beğendiğini, %4.2 'si (15 kişi) beğenmediğini belirtmektedirler.

- Çocuk kütüphanesinin resim atölyesini; katılımcıların %97.5'i (344 kişi) keyifli, %2.5'i (9 kişi) sıkıcı, %94.9'u (335 kişi) huzurlu, %5.1'i (18 kişi) huzursuz edici, %92.6'sı (327kişi) aydınlık, %7.4'ü (26 kişi) karanlık, %74,5'i (263 kişi) hareketli, %25.5'i (90 kişi) sakin, %93,2'si (329 kişi) çekici, %6,8 'i(24 kişi) itici,%93,2'si (329 kişi) ilginç, %6,8'si (24 kişi) sıradan bulmaktadırlar. Çocuk kütüphanesinin resim atölyesini %97,5' i (344) beğendiğini, %2.5 'i (9 kişi) beğenmediğini belirtmektedirler.
- Çocuk kütüphanesinin ebru atölyesini; katılımcıların %96.6'sı (341 kişi) keyifli, %3,4'ü (12 kişi) sıkıcı, %95.8'i (338 kişi) huzurlu, %4.2'si (15 kişi) huzursuz edici, %96.6'sı (341 kişi) aydınlık, %33.4'ü (12 kişi) karanlık, %76,2'si 269 kişi) hareketli, %23,8'i (84 kişi) sakin, %97,5'i (344 kişi) çekici, %2,5 'i(9 kişi) itici,%94,1'i (332 kişi) ilginç, %5,9'u (21 kişi) sıradan bulmaktadırlar. Çocuk kütüphanesinin ebru atölyesini %95,8' i (338) beğendiğini, %4.2 'si (15 kişi) beğenmediğini belirtmektedirler.
- Çocuk kütüphanesinin mozaik atölyesini; katılımcıların %90'ı (318 kişi) keyifli, %9,9'u (35 kişi) sıkıcı, %93.2'si (329 kişi) huzurlu, %6.8'i (24 kişi) huzursuz edici, %94.6'sı (334 kişi) aydınlık, %5.4'ü (19 kişi) karanlık, %69,4'ü (245 kişi) hareketli, %30.6'sı(108 kişi) sakin, %89,5'i (316 kişi) çekici, %10,5 'i(37 kişi) itici,%93,8'i (331 kişi) ilginç, %6,2'si (22 kişi) sıradan bulmaktadırlar. Çocuk kütüphanesinin mozaik atölyesini %95,5' i (337) beğendiğini, %4.5 'i (16kişi) beğenmediğini belirtmektedirler.
- Çocuk kütüphanesinin drama atölyesini; katılımcıların %92.6'sı (327 kişi) keyifli, %7,4'ü (26 kişi) sıkıcı, %93.8'i (331 kişi) huzurlu, %6.2'si (22 kişi) huzursuz edici, %95.8'i (338 kişi) aydınlık, %4.2'si 15 kişi) karanlık, %75,9'u (268 kişi) hareketli, %24,1'i (85 kişi) sakin, %97,5'i (344 kişi) çekici, %2,5 'i (9 kişi) itici,%94,1'i (332 kişi) ilginç, %5,9'u (21 kişi) sıradan bulmaktadırlar. Çocuk kütüphanesinin drama atölyesini %95,8' i (338) beğendiğini, %4.2 'si (15 kişi) beğenmediğini belirtmektedirler.
- Çocuk kütüphanesinin koridorlarını; katılımcıların %95.8'ı (328 kişi) keyifli, %4,2'si (15 kişi) sıkıcı, %92.4'ü (326 kişi) huzurlu, %7.6'sı (27 kişi) huzursuz edici, %94.6'sı (334 kişi) aydınlık, %5.4'ü (19 kişi) karanlık, %70,3'ü (248 kişi) hareketli, %28.6'sı(101 kişi) sakin, %92,6'sı (327 kişi) çekici, %7.4 'ü (26 kişi) itici,%90,9'ı (321 kişi) ilginç, %9,1'i (32 kişi) sıradan bulmaktadırlar. Çocuk kütüphanesinin koridorlarını %93,2' i (329) beğendiğini, %6.8 'i (24 kişi) beğenmediğini belirtmektedirler.
- Çocuk kütüphanesinin merdivenlerini; katılımcıların %92.4'ü (326 kişi) keyifli, %7,6'u (27 kişi) sıkıcı, %93.5'i (330 kişi) huzurlu, %6.5'i (23 kişi) huzursuz edici, %92.4'ü (326 kişi) aydınlık, %7.6'sı (27 kişi) karanlık, %71,1'i (251 kişi) hareketli,

%99'u (28 kişi) sakin, %91,2'si (322 kişi) çekici, %8,8 'i(31 kişi) itici,%92,1'i (325 kişi) ilginç, %7,9'u (28 kişi) sıradan bulmaktadırlar. Çocuk kütüphanesinin merdivenlerini %93,8' i (331) beğendiğini, %6.2 'si (22 kişi) beğenmediğini belirtmektedirler.

4.2.3.3. *Çocukların Farklı Kütüphane Binalarını Değerlendirmeleri*

Örneklem grubundaki katılımcı çocukların; farklı özelliklere sahip kütüphane binalarından hangisini daha çok beğendiğini tespit etmek amacıyla verdikleri yanıtların dağılımını ve değişkenliğini analiz etmek için yüzde ve frekans değerlerinden faydalanılmıştır. Yüzde (%), frekans (f) değerleri Çizelge 4.44'te yer almaktadır.

Çizelge 4.44. Örneklem grubunun; farklı özelliklere sahip kütüphane binalarından hangisini daha çok beğendiğini tespit etmek amacıyla verdikleri yanıtların yüzde ve frekans dağılımları

No	Frekans (f)	Yüzde (%)
1 numaralı görsel	34	9,6
2 numaralı görsel	51	14,4
3 numaralı görsel	79	22,4
4 numaralı görsel	30	8,5
5 numaralı görsel	31	8,8
6 numaralı görsel	101	28,6
7 numaralı görsel	15	4,2
8 numaralı görsel	12	3,4

Katılımcıların büyük çoğunluğu %28,6'sı (101 kişi) 6 numaralı görseli, %22,4'ü(79 kişi) 3 numaralı görseli, %14,4 'ü(51 kişi) 2 numaralı görseli, %9,6 'sı (34 kişi) 1 numaralı görseli, %8,8'i (31 kişi) 5 numaralı görseli, %8,5 i (30 kişi) 4 numaralı görseli, %4,2'si (15 kişi) 7 numaralı görseli, %3,4'ü (12 kişi) 8 numaralı görseli beğendiğini belirtmektedirler.

Farklı kütüphane binalarının dikkat çeken unsurları şu şekilde analiz edilmiştir:

1 numaralı görsel; The Joe & Joan Martin Merkezi, Charlotte kentinde bulunan bir çocuk kütüphanesi binasıdır (Şekil 4.16).

Şekil 4.16. The Joe & Joan Martin Merkezi Görünüş [Url-45]

Bu binayı tercih eden çocukların binayla ilgili dikkatini çeken görüşleri sorulmuş olup, bazı özelliklerini belirtmişlerdir. Bunlar aşağıda maddeler halinde verilmiştir. Yapıdaki tasarım kararlarının çocuklarda uyandırdığı sıfatlar yanlarında vurgulanmıştır (Çizelge 4.45).

Çizelge 4.45. The Joe & Joan Martin Merkezi 'ne ait değerlendirme

Yapı Özelliği	Sıfatlar
Farklı renklerde boyanmış dış cephe	Eğlenceli
Farklı şekillerde ve boyutlarda tasarlanmış pencereler	Canlı
Binanın arka planındaki gökdelenler ve diğer binalar	Merak
Binanın girişinde bulunan diğer dekoratif unsurlar	İlgi Çekici

2 numaralı görsel; Nakanoshima Çocuk Kitap Ormanı, Osaka, Japonya da bulunan bir çocuk kütüphanesi binasıdır (Şekil 4.17).

Şekil 4.17. Nakanoshima Çocuk Kitap Ormanı Görünüş [Url-46]

Bu binayı tercih eden çocukların binayla ilgili dikkatini çeken görüşleri sorulmuş olup, bazı özelliklerini belirtmişlerdir. Bunlar aşağıda maddeler halinde verilmiştir. Yapıdaki tasarım kararlarının çocuklarda uyandırdığı sıfatlar yanlarında vurgulanmıştır (Çizelge 4.46).

Çizelge 4.46. Nakanoshima Çocuk Kitap Ormanı binasına ait değerlendirme

Yapı Özelliği	Sıfatlar
Farklı boyutlarda ve şekillerde pencereler	Eğlenceli
Binanın önündeki nehir	Huzur
Parktaki ağaçlar ve çiçekler	Oyun Alanı
Binanın girişinde bulunan diğer dekoratif unsurlar	İlgi Çekici

3 numaralı görsel; Eski adı La Joie par les livres olan Clamart Çocuk Kütüphanesi, Fransa 'da bulunan bir çocuk kütüphanesi binasıdır (Şekil 4.18).

Şekil 4.18. La Joie par les livres olan Clamart Çocuk Kütüphanesi [Url-47]

Bu binayı tercih eden çocukların binayla ilgili dikkatini çeken görüşleri sorulmuş olup, bazı özelliklerini belirtmişlerdir. Bunlar aşağıda maddeler halinde verilmiştir. Yapıdaki tasarım kararlarının çocuklarda uyandırdığı sıfatlar yanlarında vurgulanmıştır (Çizelge 4.47).

Çizelge 4.47. Clamart Çocuk Kütüphanesi 'ne ait değerlendirme

Yapı Özelliği	Sıfatlar
Birbirine geçmiş yuvarlak şekiller	Sevimli
Binanın küçük olması	Kolay Gezilip Keşfedilmesi
Beyaz yapı içerisindeki ahşap pencereler	Dikkat Çekici
Parktaki ağaçlar ve çiçekler	Oyun Alanı

4 numaralı görsel; Açık Hava Kütüphanesi, Almanya'da bulunan bir çocuk kütüphanesi binasıdır (Şekil 4.19).

Şekil 4.19. Açık Hava Kütüphanesi Görünüş [Url-48]

Bu binayı tercih eden çocukların binayla ilgili dikkatini çeken görüşleri sorulmuş olup, bazı özelliklerini belirtmişlerdir. Bunlar aşağıda maddeler halinde verilmiştir. Yapıdaki tasarım kararlarının çocuklarda uyandırdığı sıfatlar yanlarında vurgulanmıştır. (Çizelge 4.48).

Çizelge 4.48. Açık Hava Kütüphanesi 'ne ait değerlendirme

Yapı Özelliği	Sıfatlar
Açık alanın yapı içerisine alınmış olması	Eğlenceli, Maceralı
Bina cephesindeki farklı desenler	Dikkat Çekici
Büyük bir açık alanın olması ve duvarlarla sınırlanmaması	Özgürlük

5 numaralı görsel; Hutong Çocuk Kütüphanesi ve Sanat Merkezi, Çin 'de bulunan bir çocuk kütüphanesi binasıdır (Şekil 4.20)

Şekil 4.20. Hutong Çocuk Kütüphanesi ve Sanat Merkezi Görünüş [Url-49]

Bu binayı tercih eden çocukların binayla ilgili dikkatini çeken görüşleri sorulmuş olup, bazı özelliklerini belirtmişlerdir. Bunlar aşağıda maddeler halinde verilmiştir. Yapıdaki tasarım kararlarının çocuklarda uyandırdığı sıfatlar yanlarında vurgulanmıştır. (Çizelge 4.49).

Çizelge 4.49. Hutong Çocuk Kütüphanesi ve Sanat Merkezi 'ne ait değerlendirme

Yapı Özelliği	Sıfatlar
Birbirinden ayrı yapıların bir araya gelmesi	Eğlenceli
Yapıların küçük olması	Huzur
Taş yapı içerisindeki ahşap pencereler	Oyun Alanı
Avludaki ağaç	İlgi Çekici

6 numaralı görsel; Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ne aittir (Şekil 4.21).

Şekil 4.21. Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi Görünüş [Url-50]

Bu binayı tercih eden çocukların binayla ilgili dikkatini çeken görüşleri sorulmuş olup, bazı özelliklerini belirtmişlerdir. Bunlar aşağıda maddeler halinde verilmiştir. Yapıdaki tasarım kararlarının çocuklarda uyandırdığı sıfatlar yanlarında vurgulanmıştır. (Çizelge 4.50).

Çizelge 4.50. Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ne ait değerlendirme

Yapı Özelliği	Sıfatlar
Kullanıcısı oldukları, her zaman geldikleri bir kütüphane	Güven
Büyük cam cepheler	Merak ve Heyecan
Ortasında avlu olması	Güvenli
Farklı yükseklikteki yapı	Eğlenceli

7 numaralı görsel; Hillary Rodham Clinton Çocuk Kütüphanesi ve Öğrenim Merkezi, bulunan bir çocuk kütüphanesidir (Şekil 4.22).

Şekil 4.22. Hillary Rodham Clinton Çocuk Kütüphanesi ve Öğrenim Merkezi Görünüş [Url-51]

Bu binayı tercih eden çocukların binayla ilgili dikkatini çeken görüşleri sorulmuş olup, bazı özelliklerini belirtmişlerdir. Bunlar aşağıda maddeler halinde verilmiştir.

Yapıdaki tasarım kararlarının çocuklarda uyandırdığı sıfatlar yanlarında vurgulanmıştır. (Çizelge 4.51).

Çizelge 4.51. Hillary Rodham Clinton Çocuk Kütüphanesi ve Öğrenim Merkezi'ne ait değerlendirme

Yapı Özelliği	Sıfatlar
Büyük cam cepheler	Merak ve Heyecan
Önündeki su ögesi	Dinamik
Geniş çatı	Huzur ve Sakinlik
Yeşil alanın içerisinde olması	Özgürlük

8 numaralı görsel; Disney Şato' sunu simgelemektedir (Şekil 4.23).

Şekil 8.23. Disney Şato Görünüş [Url-52]

Bu binayı tercih eden çocukların binayla ilgili dikkatini çeken görüşleri sorulmuş olup, bazı özelliklerini belirtmişlerdir. Bunlar aşağıda maddeler halinde verilmiştir. Yapıdaki tasarım kararlarının çocuklarda uyandırdığı sıfatlar yanlarında vurgulanmıştır. (Çizelge 4.52).

Çizelge 4.52. Disney Şato' suna ait değerlendirme

Yapı Özelliği	Sıfatlar
Binanın görkemli ve heybetli görünümü	Masal Dünyasını Anımsatma
Kalenin üzerindeki çizgi film karakterleri	Büyülü Bir Atmosfer
Kalenin yüksek kuleleri ve sivri çatısı	Güç
Fantastik	Eğlenceli

4.2.3.4. *Çocukların Farklı Kütüphanelerin İç Mekânlarını Değerlendirmeleri*

Örneklem grubundaki katılımcı çocukların; farklı özelliklere sahip kütüphane bölümlerinden hangisini daha çok beğendiğini tespit etmek amacıyla verdikleri yanıtların dağılımını ve değişkenliğini analiz etmek için yüzde ve frekans değerlerinden faydalanılmıştır. Yüzde (%), frekans (f) değerleri Çizelge 4.53'te yer almaktadır.

Çizelge 4.53. Örneklem grubunun; farklı özelliklere sahip kütüphane bölümlerinden hangisini daha çok beğendiğini tespit etmek amacıyla verdikleri yanıtların yüzde ve frekans dağılımları

No	Frekans (f)	Yüzde (%)
1 numaralı görsel	36	10,2
2 numaralı görsel	50	14,2
3 numaralı görsel	49	13,9
4 numaralı görsel	58	16,4
5 numaralı görsel	56	15,9
6 numaralı görsel	104	29,5

- Katılımcıların büyük çoğunluğu %29,5'i (104 kişi) 6 numaralı görseli, % 16,4'ü (58 kişi) 4 numaralı görseli, % 15,9'u (56 kişi) 5 numaralı görseli, %14,2 i (50 kişi) 2 numaralı görseli %13,9 'ü(49 kişi) 3 numaralı görseli, %10,2 'sı (36 kişi) 1 numaralı görseli, 8 numaralı görseli beğendiğini belirtmektedirler.

Farklı kütüphanelere ait iç mekânların dikkat çeken unsurları şu şekilde analiz edilmiştir:

1 numaralı görsel olan Şekil 4.24 'te verilen kütüphane; mekân, kitaplık ve oyun alanı işlevlerini birleştiren, merdivenlerin arasına yerleştirilmiş bir kaydırak içeren bir ev gibidir. Bu mekânı çocuk gözünden değerlendirdiğimizde şu noktalar öne çıkmaktadır:

- Kaydırak, çocuklar için en çekici unsurdur. Merdivenleri inmek yerine kaydırdan aşağı kaymak hem çok daha eğlenceli hem de daha hızlı olacaktır. Bu da çocukların bu mekâna sık sık gelmelerini teşvik edecektir. Kaydırak, çocukların hayal gücünü kullanarak maceralar yaşamalarına olanak tanımaktadır. Kaydırdan inerken kendilerini bir prenses veya prens gibi hissedebilir, ejderhalardan kaçabilir veya korsan gemisindeki bir güvertede kayabilirler.
- Kitaplık, çocukların merakını uyandıran ve keşfetmeye teşvik eden bir unsurdur. Raflarda gizlenmiş kitaplar, çocukların yenedünyalar keşfetmesine ve hayal güçlerini geliştirmelerine yardımcı olmaktadır.

Şekil 4.24. Panorama House Ev Kütüphanesi (Güney Kore Görünüş) [Url-53]

2 numaralı görsel olan Şekil 4.25'te verilen kütüphaneyi çocuk gözünden değerlendirdiğimizde şu noktalar öne çıkmaktadır:

- Çocuklar, kitaplarla dolu yüksek raflardan etkilenmektedir. Keşfedilmeyi bekleyen tüm hikâyeleri hayal edebilmektedirler.
- Nötr renk kitaplıkta tüm renkli kitapları görmekten heyecan duymaktadırlar.
- Sallanmak, doğal bir şekilde heyecan ve macera duygusu uyandırmaktadır. Bu da kitap okumayı daha da eğlenceli ve ilgi çekici hale getirmektedir. Çocuklar, kitap okudukları sırada sallandıklarında, kendilerini bir hayal dünyasında veya farklı bir evrende hissetmektedirler.

Şekil 4.25. Tasarımcı Sallie Trout'un Ev Kütüphanesi [Url-54]

3 numaralı görsel olan Şekil 4.26 'da verilen kütüphaneyi çocuk gözünden değerlendirdiğimizde şu noktalar öne çıkmaktadır:

- Kütüphanenin mobilyaları parlak ve canlı renklere boyanmıştır. Mekâna neşeli ve enerjik bir atmosfer katmaktadır.
- Kitap rafları, alçak ve farklı yüksekliklerde tasarlanmıştır. Bu da çocukların kitaplara kolayca ulaşmalarını ve istedikleri kitabı seçmelerini sağlamaktadır.
- Kütüphanede çocuklara özel bir okuma köşesi oluşturulmuştur. Bu köşede çocuklar rahatça oturup kitap okuyabilmektedirler.

Şekil 4.26. Pekin Çocuk Cumhuriyeti Kitabevi Görünüş [Url-55]

4 numaralı görsel olan Şekil 4.27 'de verilen kütüphaneyi çocuk gözünden değerlendirdiğimizde şu noktalar öne çıkmaktadır:

- Kütüphane, minik ormanlar ve inişli çıkışlı tepeciklerden oluşmaktadır. Çocuklar için doğal bir ortam yaratır ve hayal güçlerini tetiklemektedir. Ağaç kavukları ise doğaya yakın hissetmelerini sağlıyor ve saklambaç gibi oyunlar oynamaları için ideal bir alan sunmaktadır.
- Kütüphanenin tasarımı, kitap okumak dışında da çeşitli aktiviteler yapabileme imkânı sunmaktadır. Çocuklar, tepeciklerde koşup oynayabilir, ağaç kavuklarında saklanabilir ve kitap okuyabilirler. Bu da kütüphaneyi sadece kitap okuma yeri değil, aynı zamanda eğlenme ve oyun oynama yeri haline getirmektedir.
- Kütüphanede, farklı okuma tarzlarına ve ihtiyaçlara uygun çeşitli okuma alanları bulunmaktadır. Rahat koltuklar ve puflar, kitap okumak için ideal bir ortam sunarken, yere yakın minderli alanlar ise daha rahat bir ortam arayan çocuklar için uygundur.

Şekil 8.27. Neobio Family Park Kitap Okuma Bölümü Görünüş [Url-56]

5 numaralı görsel olan Şekil 4.28 'de verilen kütüphaneyi çocuk gözünden değerlendirdiğimizde şu noktalar öne çıkmaktadır:

- Canlı renklerdeki tavan ve duvarların ve raf örtülerinin arasında parlayan sarı renk çocukların dikkatini çekmektedir.
- Alçak raflar kolay erişim sağlarken, yüksek raflar ise gizemli bir hava katıp hayal gücünü zorlamaktadır.
- Yumuşak halı, yer düzeyindeki oturma yerleri çocukların kitap okurken rahatlamalarını sağlamaktadır.

Şekil 4.28. Monterrey Kütüphanesi Okuma Bölümü Görünüş [Url-57]

6 numaralı görsel olan Şekil 4.29 'da verilen kütüphaneyi çocuk gözünden değerlendirdiğimizde şu noktalar öne çıkmaktadır:

- Mekân, bambudan yapılmış bir kulübeye benzemektedir. Çocuklar için bu, bir ağaç evi andırmaktadır. Bu da hayal güçlerini kullanarak eğlenceli hikâyeler ve oyunlar kurgulamalarına olanak tanımaktadır.

- Mekânın bambu görüntüsü, çocuklarda merak ve keşfetme duygusu uyandırmaktadır. Bambu kulübede nelerin saklı olduğunu merak edebilir, keşfedebilirler. Bu da onların problem çözme becerilerini ve yaratıcı düşüncelerini geliştirmelerine yardımcı olmaktadır.
- Mekânın geniş ve bölümlerden oluşuyor olması, çocukların saklambaç, yakalamaca gibi oyunlar oynamaları için ideal bir ortam sağlar. Ayrıca, bambu kulübe bir oyun evi olarak da kullanılabilir.

Şekil 4.29. Ekolojik Çocuk Merkezi Okuma Bölümü Görünüş [Url-58]

4.2.3.5. Çocukların Yapıtı Genel Değerlendirmeleri

Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'nin genel özelliklerini değerlendirmeleri amacıyla katılımcılardan alınan yanıtların dağılımını ve değişkenliğini incelemek için yüzde ve frekans dağılımlarından yararlanılmıştır. Değişen puanlama memnuniyet derecesi olarak tanımlanmıştır. Algısal düzeyde ölçüm yapmak için 5'li Likert ölçeği kullanılmış olup, 3 sorunun değişkenlerine ait yüzde (%), frekans (f), ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (σ) değerleri Çizelge 4.54'de yer almaktadır.

Çizelge 4.54. Örneklem grubunun; Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'nin genel özelliklerini değerlendirmeleri amacıyla katılımcılardan alınan yanıtların yüzde ve frekans dağılımları

No	5 puan		4 puan		3 puan		2 puan		1 puan		Ortalama	Standart Sapma
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
19	194	55	51	14,4	47	13,3	34	9,6	27	7,6	3,99	1,327
20	155	43,9	119	33,7	40	11,3	21	5,9	18	5,1	4,05	1,118
21	179	50,7	92	26,1	41	11,6	3	0,8	38	10,8	4,05	1,276

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%55+%14,4) %69,4'ü (245) kişi çocuk kütüphanesinden genel olarak memnun olduklarını; buna karşın katılımcıların (%9,6+%7,6) %17,2'sı (61 kişi) ise çocuk kütüphanesinden memnun olmadıklarını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 3,99$) çocuk kütüphanesinden genel değerlendirmesinin memnun olma durumu açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%43,9+%33,7) %77,6'sı (274) kişi çocuk kütüphanesinin ihtiyaçları karşılama düzeyinden memnun olduklarını; buna karşın katılımcıların (%5,9+%5,1) %11'i (39 kişi) ise kütüphanenin ihtiyaçları karşılama düzeyinden memnun olmadıklarını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 4,05$) çocuk kütüphanesinden ihtiyaçları karşılama düzeyinden memnun olma durumu açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%50,7+%26,1) %76,8'ü (271) kişi çocuk kütüphanesinde kendilerini güvende hissetme düzeyinden memnun olduklarını; buna karşın katılımcıların (%0,8+%10,8) %11,6'sı (41 kişi) ise kütüphanede kendilerini güvende hissetmediklerini belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 4,05$) kütüphanede kendilerini güvende hissetme açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

4.2.3.6. *Çocukların Yapıdaki İç Mekânları Değerlendirmeleri*

Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ndeki bölümleri değerlendirmeleri amacıyla katılımcılardan alınan yanıtların dağılımını ve değişkenliğini incelemek için yüzde ve frekans dağılımlarından yararlanılmıştır. Değişen puanlama memnuniyet derecesi olarak tanımlanmıştır. Algısal düzeyde ölçüm yapmak için 5'li Likert ölçeği kullanılmış olup, 11 bölümün değişkenlerine ait yüzde (%), frekans (f), ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (σ) değerleri Çizelge 4.55 'de yer almaktadır.

Çizelge 4.55. Örneklem grubunun; Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ndeki bölümleri değerlendirmeleri amacıyla katılımcılardan alınan yanıtların yüzde ve frekans dağılımları

	5 puan		4 puan		3 puan		2 puan		1 puan		Ortalama	Standart Sapma
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Hikâye Odası	157	44,5	67	19,0	58	16,4	14	4,0	57	16,1	3,72	1,460
Okuma Salonu	171	48,4	65	18,4	53	15,0	52	14,7	12	3,4	3,94	1,230
Drama Atölyesi	119	33,7	83	23,5	80	22,7	24	6,8	47	13,3	3,58	1,360
Ebru Atölyesi	135	38,2	87	24,6	47	13,3	54	15,3	30	8,5	3,69	1,340
Mozaik Atölyesi	164	46,5	74	21,0	69	19,5	28	7,9	18	5,1	3,96	1,190
Resim Atölyesi	169	47,9	60	17,0	60	17,0	46	13,0	18	5,1	3,90	1,270
Teknoloji Atölyesi	182	51,6	69	19,5	46	13,0	21	5,9	35	9,9	3,97	1,334
Koridorlar	122	34,6	103	29,2	55	15,6	34	9,6	39	11,0	3,67	1,332
Merdivenler	128	36,3	59	16,7	54	15,3	76	21,5	36	10,2	3,47	1,422
Tuvaletler	124	35,1	73	20,7	85	24,1	28	7,9	43	12,2	3,59	1,356
Kütüphane Bahçesi	96	27,2	59	16,7	30	8,5	94	26,6	74	21,0	3,03	1,530

Örneklem grubunun Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ndeki bölümleri değerlendirmeleri amacıyla katılımcılardan alınan yanıtların dağılımını ve değişkenliğini incelemek için yüzde ve frekans dağılımlarından yararlanılmıştır. Değişen puanlama memnuniyet derecesi olarak tanımlanmıştır. Algısal düzeyde ölçüm yapmak için 5'li Likert ölçeği kullanılmış olup, 11 bölümün değişkenlerine ait yüzde (%), frekans (f), ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (σ) değerleri Çizelge 6.4'te yer almaktadır.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%44,5+%19) %63,5'ü (224kişi) çocuk kütüphanesindeki hikâye odasından memnun olduklarını; buna karşın katılımcıların (%4+%16,1) %20,1'i (71 kişi) ise çocuk kütüphanesindeki hikâye odasından memnun olmadıklarını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 3,72$) çocuk kütüphanesindeki hikâye odasından memnun olma durumu açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%48,4+%18,4) %66,9'u (236kişi) çocuk kütüphanesindeki okuma salonundan memnun olduklarını; buna karşın katılımcıların (%14,7+%3,4) %18,1'i (64 kişi) ise çocuk kütüphanesindeki okuma salonundan memnun olmadıklarını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 3,94$) çocuk kütüphanesindeki okuma salonundan memnun olma durumu açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%33,7+%23,5) %57,2'si (202 kişi) çocuk kütüphanesindeki drama atölyesinden memnun olduklarını; buna karşın katılımcıların (%6,8+%13,3) %20,1'i (71 kişi) ise çocuk kütüphanesindeki drama atölyesinden memnun olmadıklarını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 3,58$) çocuk kütüphanesindeki drama atölyesinden memnun olma durumu açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%38,2+%24,6) %62,9'u (222 kişi) çocuk kütüphanesindeki ebru atölyesinden memnun olduklarını; buna karşın katılımcıların (%15,3+%8,5) %23,8'i (84 kişi) ise çocuk kütüphanesindeki ebru atölyesinden memnun olmadıklarını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 3,69$) çocuk kütüphanesindeki ebru atölyesinden memnun olma durumu açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%46,5+%21) %67,5'i (238 kişi) çocuk kütüphanesindeki mozaik atölyesinden memnun olduklarını; buna karşın katılımcıların (%15,3+%8,5) %23,8'i (84 kişi) ise çocuk kütüphanesindeki mozaik atölyesinden memnun olmadıklarını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 3,96$) çocuk kütüphanesindeki mozaik atölyesinden memnun olma durumu açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%47,9+%17) %64,9'u (229 kişi) çocuk kütüphanesindeki resim atölyesinden memnun olduklarını; buna karşın katılımcıların (%7,9+%5,1) %13'ü (46 kişi) ise çocuk kütüphanesindeki resim atölyesinden memnun olmadıklarını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 3,90$) çocuk kütüphanesindeki resim atölyesinden memnun olma durumu açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%51,6+%19,5) %71,1'i (251 kişi) çocuk kütüphanesindeki teknoloji atölyesinden memnun olduklarını; buna karşın katılımcıların (%13+%5,1) %18,1'i (64 kişi) ise çocuk kütüphanesindeki teknoloji atölyesinden memnun olmadıklarını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 3,97$) çocuk kütüphanesindeki teknoloji atölyesinden memnun olma durumu açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.
- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%34,6+%29,2) %63,7'ü (225 kişi) çocuk kütüphanesindeki koridorlardan memnun olduklarını; buna karşın katılımcıların (%5,9+%9,9) %15,9'u (56 kişi) ise çocuk kütüphanesindeki koridorlardan memnun

olmadıklarını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 3,67$) çocuk kütüphanesindeki koridorlardan memnun olma durumu açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%36,3+%16,7) %53'i (187 kişi) çocuk kütüphanesindeki merdivenlerden memnun olduklarını; buna karşın katılımcıların (%21,5+%10,2) %31,7'i (112 kişi) ise çocuk kütüphanesindeki merdivenlerden memnun olmadıklarını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 4,05$) çocuk kütüphanesindeki merdivenlerden memnun olma durumu açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%35,1+%20,7) %55,8'u (197 kişi) çocuk kütüphanesindeki tuvaletlerden memnun olduklarını; buna karşın katılımcıların (%21,5+%10,2) %31,7'i (112 kişi) ise çocuk kütüphanesindeki tuvaletlerden memnun olmadıklarını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 3,59$) çocuk kütüphanesindeki tuvaletlerden memnun olma durumu açısından yüksek düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

- Katılımcıların büyük çoğunluğu (%27,2+%16,7) %43,9'i (155 kişi) çocuk kütüphanesinin bahçesinden memnun olduklarını; buna karşın katılımcıların (%7,9+%12,2) %20,1'i (71 kişi) ise çocuk kütüphanesinin bahçesinden memnun olmadıklarını belirtmektedirler. Değişkene ait ortalama değeri incelendiğinde ($\bar{X} = 3,03$) çocuk kütüphanesinin bahçesinden memnun olma durumu açısından orta düzeyde yeterlilik yansıtmakta olduğu tespit edilmiştir.

4.2.3.7. Çocukların Kütüphane Hakkındaki Fikirlerine Yönelik Açık Uçlu Soruların Değerlendirilmesi

- Kütüphaneyi sevdin mi? Sana kütüphaneyi en çok sevdiren şey ne oldu?

Çocukların bu soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde çoğunlukla kütüphaneyi sevdikleri tespit edilmiştir. Kütüphaneyi sevdiren unsurlara yönelik alınan cevaplar çoktan aza doğru şöyle sıralanmaktadır: “kütüphanedeki kitaplar, kütüphanede yapılan atölyeler, kütüphanenin renkli tasarımı, kütüphanenin eğlenceli olması, kütüphanedeki kitap okuma yerleri, kütüphanenin huzurlu olması ve kütüphanenin arkadaşlarıyla buluşma imkânı veren yerler olması.”

- Kütüphaneyi yine ziyaret etmek ister misin? En çok neyi görmek için tekrar gelmek istersin?

Çocukların bu soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde çoğunlukla kütüphaneyi tekrar ziyaret etmek istedikleri tespit edilmiştir. En çok neyi görmek istediklerine yönelik alınan cevaplar çoktan aza doğru şöyle sıralanmaktadır: “kitaplar, atölyeler, hikâye odası, etkinlikler, okuma salonu, koridorlar, merdivenler.”

- Burası sana neyi anımsatıyor bir okul mu park mı avm mi...?

Çocukların bu soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde çoğunlukla okula benzettikleri tespit edilmiştir. Kütüphaneyi neye benzettiklerine yönelik alınan cevaplar çoktan aza doğru şöyle sıralanmaktadır: “okul, kütüphane, ev, avm, kitap evi.”

- Kütüphane ortamında seni rahatsız eden "keşke böyle olmasaydı" diyebileceğin şeyler var mı? (Varsa neler?)

Çocukların bu soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde alınan cevaplar çoktan aza doğru şöyle sıralanmaktadır: “kütüphanenin girişi, okuma salonunun sesli olması ve oturma alanlarının azlığı, kütüphane içerisinde yaş gruplarının ayrılmaması, okul öncesi yaş grubuna uygun ölçülerde tuvaletlerin olmaması, çalışma alanlarının yetersizliği .”

- Büyüyünce bu mekânları tasarlayan birisi olsaydın nasıl bir kütüphane yapardın bize, çizer misin?

Bu soru ile resim çizme yönteminden faydalanarak çocukların hayallerindeki kütüphane hakkında fikir sahibi olunmak istenilmiştir. Çocukların çizdikleri resimler EK-4’te verilmiştir.

Artut (2004), resmin çocuklar açısından önemli bir iletişim aracı olduğunu vurgulamaktadır. Venger (2011) ise, resmin bilinç ve bilinçaltı süreçlerinin bir ürünü olduğunu ve çocukların önem verdikleri şeyleri resimlerine yansıttıklarını belirtmektedir (Halmatov ve Kızıldaş 2017). Bu görüşler doğrultusunda araştırmada kullanılan resim yöntemiyle bazı çıkarımlarda bulunulmuştur:

- Çocukların hayal güçleri ve yaratıcılık düzeyleri, bugüne kadar gördükleri ve deneyimledikleriyle sınırlıdır.
- Çocukların bir kısmı kütüphanelerini hayal ettiklerinde, sürekli geldikleri kütüphaneden etkilenmişlerdir ve resmederken aynı tasarım ve formları kullanmışlardır.

- Bir kısmı ise, hayal güçlerini kullanarak kütüphaneyi farklı şekillerde çizmişlerdir ve hayali unsurlar eklemiştir.

Çizilen resimler ve çocuklarla yapılan görüşmeler doğrultusunda, çocukların hayallerindeki kütüphanede aşağıdaki unsurlar dikkat çekmiştir:

Gizli Geçitler ve Saklanma Alanları: Mekânın içinde gizli geçitler, sıra dışı tüneller veya saklanma alanlarında kitapların büyüleyici dünyasına yolculuk yapılmaktadır.

Hareketli sistemler: Tırmanma duvarları, merdivenler, tünel sistemleri üzerinde özgürce hareket edilmektedir.

Sıra Dışı Okuma Alanları: Tavan, yer, duvarlar... Her yerde okuma alanları olabilir. Hatta çocuklar tavana yatıp kitap okuyabilir veya duvarlara tırmanarak okuma köşelerine ulaşabilmektedir.

Eğlenceli Sıra Dışı Mobilyalar: Sandalyeler yerine, dev peluş hayvanlarla kaplı, renkli ve şekilli mobilyalar olabilir. Kütüphane içinde sıra dışı oturma alanları vardır.

Sesli Kitap Rafları: Kitapları rafa koyduğunuzda o kitabın özetini sesli olarak duyulmaktadır. Hangi kitabın ne hakkında olduğunu öğrenilmektedir.

Gece Aydınlatması: Kitap rafları ve koridorlar, karanlıkta bile parlayan fosforlu renklerle kaplı olabilir. Böylece gece bile kütüphanede olmanın heyecanı yaşanmaktadır.

Kitap Canlandırma Etkinlikleri: Özel bir bölümde, çocuklar favori hikâyelerini canlandırmaktadır. Bu etkinlikte kostümler, sahne dekoru ve hatta mini tiyatro alanı bulunmaktadır.

Uçan Kitaplar: Kitaplar asılı durmamaktadır, uçmaktadır. Belki de tavana yerleştirilmiş küçük mini dronlarla kitaplar havada süzülür ve çocuklar istedikleri kitabı havada yakalamaktadır.

Görünmez Kitaplar: Kitaplar saydam malzemelerden yapılmış olabilir ve içerik sadece özel bir ışıkla görülebilmektedir. Normalde boş görünen kitaplar, ışığın altında yazılarla dolu olmaktadır.

Robot Yardımcılar: Küçük robotlar kitapları yerine koyabilmektedir ve kütüphanede rehberlik yapmaktadırlar.

4.2.3.8. Çocuk Anketi Sonuçlarının Genel Değerlendirilmeleri

Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'nin tasarım kararlarına yönelik yapılan çocuk (3-12 yaş) anketi sonucunda elde edilen veriler istatistiksel olarak analiz edilmiştir. Analiz sonuçları genel olarak değerlendirilmiştir.

Çocuk Kütüphanesi' ne ait iç ve dış mekân görsellerinin (Çocuk Kütüphanesi binasının, giriş bölümünün, okuma salonunun, hikâye odasının, oyun alanını teknoloji atölyesinin, resim atölyesinin, ebru atölyesinin, mozaik atölyesinin, drama atölyesinin koridorlarının, merdivenlerinin) çok yüksek düzeyde keyifli, huzurlu, aydınlık, çekici, ilginç olduğu ve beğenildiği görülmüştür. Orta düzeyde ise sakin olduğu belirlenmiştir.

Farklı özelliklere sahip kütüphane binalarının hangisinin daha çok beğenildiğine yönelik değerlendirme sonucunda büyük çoğunluğun 6 numaralı görsel olan, Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ni beğendiği tespit edilmiştir. Çünkü çocuk her ne kadar başka yapıları beğeniyor olsa da gördüğü ve zaman geçirdiği kütüphaneyi tercih etmektedir. Bildiği yerlerde bulunmak çocuğa güven vermektedir.

Farklı özelliklere sahip kütüphane bölümlerinin hangisinin daha çok beğenildiğine yönelik değerlendirme sonucunda büyük çoğunluğun 6 numaralı görsel olan, Ekolojik Çocuk Merkezi Okuma Bölümü'nü beğendiği tespit edilmiştir. Çünkü çocuklar doğal, esnek mekânlarda bulunmaktan ve keşfetmekten mutluluk duymaktadırlar.

Yapının genel özelliklerine yönelik değerlendirme sonucunda 3 parametrede kullanıcıların memnuniyet oranı yüksek düzeyde yeterli olarak görülmüştür.

Yapıda bulunan iç mekânlara yönelik değerlendirme sonucunda 10 parametrede kullanıcıların memnuniyet oranı yüksek düzeyde çıkmıştır. 1 parametrede orta düzeyde yeterli olarak görülmüştür.

- Çocuk Kütüphanesi'nin bahçesi orta düzeyde yeterli olarak görülmüştür.
Çocukların kütüphane hakkındaki fikirlerine yönelik açık uçlu soruların yanıtlarını değerlendirme sonucunda;
- Kütüphane girişinin daha eğlenceli, renkli görülmek istenilmesi
- Okuma salonunda bulunan çocukların atölyelere giriş çıkış saatlerinde oluşan gürültüden rahatsız olması
- Yaş gruplarının hepsinin bir arada olması
- Ders çalışma alanlarının yetersizliği sorun olarak görülmüştür.

Çocukların çizdikleri resimlerden yenilikçi ve yaratıcı tasarımların hayalini kurdukları tespit edilmiştir. Çocuklar kütüphanede oyun oynayarak, eğlenerek kitap okumak, öğrenmek ve zaman geçirmek istemektedirler.

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

Çocuk kütüphaneleri, çocukların duygusal, düşünsel ve sosyal gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla kurulmuş özel kuruluşlardır. Bu kurumlar, çocukların okuma, anlama ve yorumlama yeteneklerini güçlendirerek onların sosyal uyum süreçlerine katkıda bulunur. Ayrıca, çeşitli bilgi kaynakları aracılığıyla çocukların günlük yaşamlarında bilgiye erişimlerini kolaylaştırarak eğitsel ve kültürel hizmetler sunmaktadır.

Araştırmalar, insanların okumaya olan ilgileri ile bir toplumun refah düzeyi arasında belirgin bir bağlantı olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, genel olarak toplumun okuma alışkanlığını ve kültürünü yaygınlaştırması için, çocukların bu ilgiyi hayatlarının erken dönemlerinde edinmeleri son derece önemlidir.

Çocukların öğrenme ve gelişmelerinde etkin bir rol oynayan çocuk kütüphanelerinin mekânsal tasarımı, çocuk kütüphanelerinin işlevselliğini ve çekiciliğini etkileyen önemli bir faktördür. Kullanıcı odaklı bir yaklaşımla tasarlanan kütüphaneler, çocukların ve ebeveynlerin ihtiyaç ve beklentilerini karşılayarak daha iyi bir öğrenme ortamı sunmakta ve daha fazla zaman geçirmelerine teşvik etmektedir.

Bu tez çalışması kapsamında; Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'nin tasarım kararları; gözlemcinin gözlem kartlarıyla, mekân okumalarıyla, ebeveynlere ve çocuklara yapılan anketler doğrultusunda değerlendirilmiştir. Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'ne ait yeterli ve eksik yönler analizler yapılarak elde edilmiştir. Çizelge 5.1'de çocuk kütüphanesinin ebeveyn, çocuk ve gözlemci gözünden parametrelere yönelik problemler gruplandırılarak ifade edilmiştir. Birbirine paralel problemlerin olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 5.1. Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi'nin ebeveyn, çocuk, gözlemci gözünden parametrelere yönelik problemleri

	EBEVEYN	ÇOCUK	GÖZLEMÇİ
Form, Kimlik, İmaj	Girişinin davetkâr olmaması	Girişin çocukların ilgisini çekmemesi	Avluya giriş yapıldığında çocuk kütüphanesinin cephesinin, kurs bölümünden ve kreşten ayrışmaması
	Dışarıdan bakıldığında çocukları etkileyici bir forma sahip olmaması	Çocukların kütüphaneyi sevdikleri halde daha renkli yapılar görmek istemesi	Yapının formu ve cephesi çocuk kütüphanesi özelinde işlevini tam anlamıyla yansıtmaması
Konfor	Yaş gruplarının ayrılmaması	Farklı yaş gruplarının bir arada olmasının yaşattığı zorluklar	Yaş gruplarının ihtiyaçlarına ve isteklerine uygun ayrı bölümlerin oluşturulmaması
	Kütüphanenin yeterli bir bahçesinin olmaması	Bahçeyi kurs merkezinden dolayı rahat kullanamamak	Avlunun kompleks yapıdaki üç adet girişe dağılımın gerçekleştiği bir alan olması, bahçe niteliği taşıyaması
	Çocuklar için açık oyun alanlarının eksikliği	Çocukların açık alanda eğlendikleri alanların az olması	Avlunun çocukların oyun oynamasına uygun olmaması
	Yeşil alanlar ile iç içe kitap okuma alanları bulunmaması	Açık havada kitap okunamaması	Dış mekân kurgusunun açık alanda kitap okuma etkinliklerine uygun tasarlanmamış olması
	Oturma alanlarının ve masaların okul öncesi yaş grubundaki çocukların kullanımına uygun olmaması	Oturma alanlarını kullanmakta zorlanılması	Donatıların okul öncesi yaş grubunun ergonomisine uygun olmaması
	Kütüphanedeki wc-lavaboların okul öncesi yaş grubundaki çocukların kullanımına uygun olmaması	Okul öncesi çocukların wc-lavaboları rahat bir şekilde kullanamaması	Lavabo ve wc ler 0-6 yaş grubu ergonomisine uygun olmaması

	EBEVEYN	ÇOCUK	GÖZLEMCİ
Konfor	Zemin malzemesinin kullanılabilirliğinin, sessizliğinin, uygunluğunun ve güvenilirliğinin yetersizliği	Zemin malzemesinin yaralanmalara sebep olması	Kullanılan zemin malzemesinin çocuk kütüphanesi için güvenlik ve sesi absorbe etmesi açısından yetersiz olması
	Tavan ve duvar malzemesi olarak; bazı alanlarda aksesuarların fazla olması dikkat dağılmasına sebep olması	Etkinlik ve kitap okuma sırasında dikkatin başka yönlere kayması	Tavanlarda kullanılan metal asma tavanın ofis ortamını anımsatması ve çocuk kütüphanesi için uygun olmaması
	Okuma salonunun izole edilmemiş olmaması	Çocukların atölye saatlerinde oluşan seslerden dikkatlerinin dağılması	Okuma salonunun giriş bölümünden ayrıştırılmamış olmasından dolayı atölyelere giriş ve çıkış zamanlarında çocukların rahatsız olması
	Okuma salonlarının aynı zamanda çalışma salonu olarak kullanılması ve yetersiz kalması	Çalışma alanı bulmakta zorluk çekilmesi	Çalışma salonu olarak tasarlanan ayrı bir mekân olmamasından dolayı zemin kattaki okuma salonunun çocuklar için yetersiz kalması
Kullanım Çeşitliliği	Kitap okuma ve ders çalışma zamanları dışında dinlenebilecek alanların yetersizliği	Çocukların dinlenme alanlarının az olması	Kütüphane iç ve dış mekân kurgusunda etkinlik dışı dinlenme alanlarının yetersizliği
	Kütüphanenin çocukların tüm ihtiyaçlarını karşılayacak işlevlere sahip olmaması	Teknoloji ile bütünleşik alanların olmaması	Kütüphanede teknolojik ve interaktif öğrenme alanlarına yeteri kadar yer verilmemesi

Form, kimlik ve imaj olarak; girişinin davetkâr olmaması, dışarıdan bakıldığında çocukları etkileyici bir forma sahip olmaması yapının genel kimliği ve algılarına bilirliliği üzerinde olumsuz bir etkiye neden olmaktadır. Cephe, yapıya ilk adımı atan ziyaretçiler için önemli bir ilk izlenim yaratırken, çocukları etkileyici bir cephenin eksikliği ise özellikle çocuk odaklı yapılar için önemli bir estetik ve işlevsel eksikliklerdir.

Mekânsal konfor (mekân organizasyonu, iç-dış mekân kurgusu) olarak; yaş gruplarının ayrılmaması güvenlik ve gözetim zorluklarına yol açabilmekte ve ebeveynlerin doğru kitapları seçme sürecini karmaşık hale getirmektedir. Bu yaklaşım,

çocukların okuma motivasyonunu düşürebilmektedir. Çocukların gelişimsel ihtiyaçlarına uygun olmayan mekânlarda zaman geçirmelerine neden olmaktadır. Çocuk kütüphanesinde ebeveynlerin çocuklara sesli kitap okuyabilecekleri yeterli alanların olmaması çocukların kitap okuma deneyimlerini ve kitapların anlamını kavrama yeteneklerini olumsuz etkilemektedir. Ebeveyn tarafından sesli okuma yapıldığında ortamdaki diğer çocuklar rahatsız olmaktadır. Kütüphanenin yeterli bir bahçesinin ve çocuklar için açık oyun alanlarının eksikliği ve çocuklar için yeterli güvenirlikte olamaması çeşitli sorunlara yol açmaktadır. Öncelikle, çocuklar için açık hava aktiviteleri önemli bir fiziksel ve sosyal gelişim fırsatı sağlamaktadır. Çocukların streslerini azaltmalarına, yaratıcılıklarını geliştirmelerine ve öğrenme süreçlerini desteklemelerine yardımcı olmaktadır. Bu imkânın olmaması, çocukların hareket etme ve doğal ortamla etkileşim kurma ihtiyaçlarını karşılamada zorluk yaşatmaktadır. Ayrıca, açık alanların eksikliği çocukların enerjilerini doğru şekilde yönlendirememelerine ve kütüphane içinde rahatlamalarını zorlaştırmaktadır. Bu durum da ortamın gürültülü ve karmaşık olmasına sebep olmaktadır. Yeşil alanlar ile iç içe kitap okuma alanlarının bulunmaması, kütüphanenin çocukların fiziksel, duygusal ve entelektüel gelişimini desteklemesinde yetersiz kalmasına sebebiyet vermektedir.

Mekânsal konfor alt başlığında donatılar olarak; oturma alanlarının ve masaların okul öncesi yaş grubundaki çocukların kullanımına uygun olmaması çeşitli sorunlara yol açmaktadır. Bu yaş grubundaki çocuklar genellikle daha küçük boyutlarda ve fiziksel olarak daha hareketli oldukları için, büyük ve standart mobilyalar onların rahatça oturup kitapları inceleme veya etkinliklere katılma yeteneklerini kısıtlamaktadır. Ayrıca, ergonomik olarak onların boyutlarına uygun olmayan oturma alanları, uzun süreli oturmayı zorlaştırabilir ve rahatsızlık hissi yaratmaktadır. Bu durum, çocukların kütüphanede geçirdikleri zamanı keyifli ve etkili bir şekilde değerlendirmelerini engelleyebilir ve okuma alışkanlıklarını olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca, fiziksel hareket yeteneklerine uygun olmayan mobilyalar çocukların kendi başlarına kitap seçmelerini veya incelemelerini zorlaştırabilmekte bu da özgürlük ve bağımsızlık duygularını sınırlandırmaktadır. Kütüphanedeki wc-lavaboların okul öncesi yaş grubundaki çocukların kullanımına uygun olmaması temizlik ve hijyen konularında sorunlar yaratmakta çocukların tuvalet ihtiyaçlarını rahatça gidermelerini zorlaştırmaktadır. Ayrıca, çocuk tarafından rahat bir şekilde kullanılmayan lavabo ve tuvaletler çocukların özgüvenlerini zedelemektedir. Kendi başlarına tuvalet kullanma becerilerini geliştirmelerini engellemektedir.

Malzeme alt başlığında zemin malzemesi olarak; zemin malzemesinin kullanılabilirliğinin, sessizliğinin, uygunluğunun ve güvenilirliğinin yetersizliği öncelikle, kütüphane içindeki sessizliği bozmakta ve diğer ziyaretçilerin rahatsız olmasına sebep olmaktadır. Ayrıca, uygun olmayan zemin malzemesi sert yüzeyli olması çocukların güvenliğini tehdit edebilir ve kazalara yol açmaktadır. Temizliği kolay olmayan zeminler bakteri ve temizlik sorunlarına da yol açmaktadır. Zemin malzemesinin ses yalıtımı sağlamaması, kütüphane içindeki sessizlik ortamını bozabilir ve okuma veya çalışma ortamının kalitesini düşürmektedir.

Malzeme alt başlığında tavan ve duvar malzemesi olarak; bazı alanlarda aksesuarların fazla olması dikkat dağılmasına sebep olmaktadır.

İşitsel konfor olarak; okuma salonunun izole edilmemiş olmaması atölye kullanım saatlerinde giriş ve çıkış zamanlarında seslerin salondaki çocukların dikkatini dağıtmasına sebep olmaktadır.

Kullanım çeşitliliği olarak; kitap okuma ve ders çalışma zamanları dışında dinlenebilecek alanların yetersizliği uzun süreli okuma veya çalışma süreçlerinde yorgunluklarını giderebilmelerini engellemektedir. Bu durum konsantrasyonlarını ve verimliliklerini olumsuz etkilemektedir. Ayrıca, rahatlamak ve zihinsel dinlenme için uygun alanların bulunmaması çocukların stres seviyelerini artırmakta ve kütüphaneyi tercih etmelerini zorlaştırmaktadır. Farklı aktivitelerin ve interaktif alanların olmaması çocukların kütüphanede sıklıklarına ve gelme sıklıklarının azaltmalarına sebep olmaktadır.

Çocuk Kütüphanesi'ndeki bu problemlerin oluşmaması için kullanıcı ihtiyaçları ön planda tutularak tasarım süreçleri yönetilmelidir. Mimarlar, iç mimarlar ve endüstriyel tasarımcılar ile eğitimciler, pedagoglar, psikologlar ve yenilikçi eğitim metodları araştırmacıları çocukların kütüphane ile olan ilişkisini ve bu ilişkilerin çocuklar üzerindeki etkilerini doğru bir şekilde anlamalıdır. Her bir grup, kendi uzmanlık alanlarıyla bu konuya katkı sağlamalıdır. Bu nedenle, çocuklara yönelik kütüphane tasarlama sürecinde, farklı uzmanlık alanlarından kişilerin bir araya gelerek etkileşim içinde çalışması, daha kapsayıcı ve işlevsel çocuk kütüphanelerinin ortaya çıkmasını sağlayacaktır.

Çocukların kütüphane kullanımını arttırmak için kütüphaneler, çocukları cezbedecek tasarımlara sahip olmalıdır. Yapının kullanıcısı olan çocukların hayal gücünden faydalanılarak tasarım aşamasına onları da dahil etmek gerekmektedir. Kütüphaneler, çocukların gelişim süreçlerinin çeşitli yönlerini dikkate alarak

tasarlanmalı; fiziksel, bilişsel ve zihinsel ihtiyaçlarına uygun olmalıdır. Yenilikçi ve yaratıcı tasarımlar ile çocukların kitaplara olan ilgisini artırılırken okuma ve keşfetme deneyimlerini eğlenceli ve etkileyici hale getirecek hareketli sistemler, sıra dışı okuma alanları ve eğlenceli mobilyalar gibi unsurlarla çocukların hayal dünyalarını genişletmeleri sağlanmalıdır. Teknolojik öğeler ve canlandırma etkinlikleri ile öğrenmeleri desteklemelidir. Bu şekilde tasarlanmış çocuk kütüphaneleri, çocukların her yönden sağlıklı bir şekilde büyümelerine ve gelişmelerine katkıda bulunacaktır. Aynı zamanda kütüphaneyi sadece bilgi alınan bir yerden, keşfedilen ve yaşanan bir mekâna dönüşmüş olacaktır.

İncelenen Prof. Dr. Alâeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi genel anlamda; bazı eksikleri olmasına rağmen işlevsel, erişilebilir, güvenli ve estetik açıdan zengin mekân ve donatı tasarımına sahip, kütüphaneyi kullanan çocukların keyifli vakit geçirebilecekleri, bilgi edinebilecekleri özel bir cazibe merkezi olarak karşımıza çıkmaktadır. Mekânsal çeşitlilik anlamında uygulamalı kütüphane olarak tanımlanmakta olup etkinliklerin, atölyelerin yapılmasının çocuklara kütüphaneyi sevdiren büyük bir etken olduğu görülmüştür. Mekânların işlevine göre çeşitliliğini yansıtması çocuk için alternatifli alanlar sunarak, kaliteli ve uzun vakit geçirmesini sağlamaktadır.

Bu araştırma çocuk kütüphaneleri tasarımında kullanıcı gereksinmelerinin ön planda tutulması ve gelecekteki akademik çalışmalar ile yeni yapılacak olan çocuk kütüphanelerine rehberlik etmesi bakımından önem taşımaktadır. Araştırmadan elde edilen bulgular daha işlevsel, ilgi çekici ve kullanışlı kütüphaneler tasarlanmasına katkıda bulunacaktır. Bu sayede, kütüphaneler, çocukların öğrenme, okuma ve eğlenme deneyimlerini en üst düzeye çıkaracak şekilde tasarlanabilecektir.

Sonuç olarak; yapılan araştırma çocuk kütüphaneleri tasarımı ile ilgili veri eksikliğini gidermeye katkıda bulunan bir ön araştırma niteliğindedir. Gelecekte bu konuyla ilgili olarak çocukların kütüphane alanlarını nasıl algıladıkları, bu alanlarda nasıl etkileşimde buldukları ve bu etkileşimin mimari unsurlarla nasıl ilişkilendirilebileceği üzerine derinlemesine incelemeler yapılabilir. İçerisinde bulunduğumuz dijital çağın gereklilikleri bağlamında teknolojinin çocuk kütüphaneleri tasarımına entegrasyonu üzerine araştırmaların yapılması ileriye dönük olarak önem taşıyacaktır. Örneğin, sanal gerçeklik, artırılmış gerçeklik ve interaktif medya gibi teknolojilerin çocukların okuma alışkanlıkları ve bilgi edinme süreçleri üzerindeki etkilerinin incelenmesi ve bu teknolojilerin kütüphane içi ve dışı mekân tasarımıyla nasıl zenginleştirebileceği üzerine derinlemesine çalışmalar yapılabilir.

5.2. Öneriler

- Giriş cephesi, olumlu bir deneyim sunmayı amaçlayan çocukları ve aileleri karşılamada çok bir unsurdur. Kütüphane girişinin; kompleks yapıdaki diğer girişlerden ayırt edilmesi önemlidir. Bu nedenle giriş alanı canlı renklerle dekore edilebilir. Girişte renkli ve etkileşimli karşılama panoları gibi ilgi çekici ayrıntıların yer alması da önemli bir etki yaratabilir.
- Binanın dış cephesine büyük ve etkileyici bir tabela asılması, çocuk kütüphanesinin varlığını vurgulayacak ve çocukların içeriye ilgisini çekerek güçlü bir görsel unsur olarak hizmet edebilir.
- Çocukların ihtiyaçlarına ve öğrenme stillerine uygun bir ortam sağlamak için yaş gruplarını ayırmak hayati önem taşır. Bu, farklı renkler, temalar veya bölme duvarları gibi çeşitli yöntemlerle sağlanabilir. Örneğin, her yaş grubuna kendi özel temasını veya renk paletini atamak, sınırların etkili bir şekilde çizilmesine yardımcı olabilir. Ek olarak, ekran veya mobilya gibi fiziksel bölücülerin kullanılması, her yaş grubu için özel ve etkili öğrenme alanları oluşturulmasını kolaylaştırabilir.
- Ebeveynlerin çocuklarına sesli kitap okuyabilecekleri sessiz ve rahat bir köşe oluşturmak, kütüphanede keyifli vakit geçirmeye katkıda bulunur. Bu alan yumuşak yastıklara, sıcak renklere ve hoş bir aydınlatmaya sahip olabilir. Ayrıca, bölücü duvarların oluşturulması, sessizlik ve huzurun korunması için bir dereceye kadar izolasyon sağlayabilir.
- Çocuk kütüphanelerindeki donanım, oturma alanları ve masaların okul öncesi çağıdaki çocukların ihtiyaçlarına uygun şekilde tasarlanmasında ergonomik tasarımların ve uygun ölçeklendirmenin ön planda tutulması esastır. Bu unsurlar çocukların kolay erişebilmesini ve güvenliğini sağlayacak şekilde düzenlenmelidir. Aynı zamanda oturma alanlarının ve masa malzemelerinin dayanıklı ve kolay temizlenebilir olması gerekmektedir.
- Tuvalet ve lavaboların yüksekliği, okul öncesi çağındaki çocukların boyuna uygun olacak ve onlara kolayca erişilebilecek şekilde olmalıdır.
- Çocukların rahat okuma ve oyun aktivitelerini kolaylaştırmak için yumuşak ama dayanıklı zemin kaplama malzemeleri kullanılması tavsiye edilir. Ayrıca bu malzemelerin her zaman hijyenik bir ortam sağlamak için temizlenmesi kolay olması gerekir. Bir çocuk kütüphanesi için sakin bir atmosfer hayati önem taşır; bu nedenle ayak sesini yankı yapmadan absorbe eden zemin malzemelerinin seçilmesi bu huzurlu ortamın

korunmasına büyük katkı sağlayacaktır. Kaydırmaz ve düzgün zemin seçimleri çocukların aktiviteleri sırasında güvenli bir şekilde hareket etmelerine de olanak sağlayabilir.

- Çocuk kütüphanesinde sakin bir atmosfer yaratılmasında tavan malzemesinin sadeliği çok önemlidir. Karmaşık desenler veya aşırı süslemeler çocukların dikkatini dağıtabilir ve odaklanmayı zorlaştırabilir. Bu nedenle tavan malzemeleri, açık ve nötr renklerle elde edilen açık alanlara vurgu yapan sade tasarımlara sahip olmalıdır.
- Çocuk kütüphanesinde işitsel konforun artırılması için farklı alanlar arasında ses iletiminin engellenmesi büyük önem taşımaktadır. Duvar ve tavan malzemelerinin akustik tasarım ilkelerine göre seçilmesi ve düzenlenmesi, mekân içindeki yankılanmayı azaltarak daha sessiz bir ortam yaratabilir. Ayrıca çocukların okuması ve çalışması için ayrılmış sessiz alanlar sağlamak onların konsantrasyonunu artırabilir ve daha verimli bir öğrenme deneyimi sunabilir. Okuma odalarının doğrudan giriş yollarından kaçınarak dolaşım gürültüsünden uzak tutulmasının sağlanması da önemli ölçüde katkıda bulunabilir.
- Tesis içindeki fonksiyon çeşitliliğinin artırılması ve çocukların tüm ihtiyaçlarının karşılanması için çeşitli öneriler sunulabilir. Öncelikle çocukların okuma ya da ders çalışma saatleri dışında dinlenebilecekleri ya da farklı aktivitelerle meşgul olabilecekleri alanların yaratılması önemlidir. Bu amaçla, interaktif öğrenme alanları gibi çeşitli etkinliklere uygun çok amaçlı alanlar tasarlanabilir.
- Çocukların özellikle farklı yaşa ve ilgi yoğunluğuna hitap eden etkinlikler için özel olarak ayrılmış alanlar oluşturulabilir. Örnek vermek gerekirse, küçük çocuklar için oyun alanları, daha büyük çocuklar için bilgisayar laboratuvarları veya grup çalışma odaları gibi mekânlar düzenlenebilir. Bu çözüm sayesinde, çocukların hem eğitici hem de aktif faaliyetlerinde bulunmaları sağlanabilir.
- Dinlenme ve sosyalleşme konforu sağlamak amacıyla konforlu ve davetkâr oturma alanları temin edilebilir. Rahat koltuklar, minderler ya da taşınabilir sandalyeler ve masalar gibi çeşitlendirilmiş oturma seçenekleri sunularak çocukların diledikleri şekilde dinlenmeleri ve sosyalleşmeleri teşvik edilir.
- Kütüphane içerisinde düzenli olarak etkinlikler düzenlenerek verilerin farklı ilgi yoğunluğuna göre program seçenekleri sunulabilir. Bilim ve teknoloji etkinlikleri gibi çeşitli faaliyetlerle zenginleştirilerek bireylerin kütüphaneleri daha verimli kullanmaları sağlanabilir.

- Açık havada oyun oynayabilecekleri ve etkinliklere katılabilecekleri dış mekân alanları oluşturulabilir. Renkli oyun ekipmanları ya da açık hava kitap okuma köşeleri çoğaltılarak kütüphane bahçesinde keyifli vakit geçirme imkânının tanındığı hoş bir ortam yaratılabilir.
- Okuma ve yazma etkinliklerini canlandırmak için, sakin okuma alanlarına ek olarak hareketli ve sesli oyun mekânları oluşturulabilir.
- Çocukların pratik yaparak ve deneyimleyerek öğrenebileceği ve tüm duyuları ile etkileşime geçebilecekleri deneyim alanları oluşturabilir.
- Geleneksel ve dijital dünyalar arasında dengeyi koruyan mekânların oluşturulması sağlanabilir.
- Çocuğun kimliğinin ve enerjisinin mekânda ifade edilmesi, önemli tasarım kriterleri arasında yer alarak konforlu, güvenli ve eğlenceli mekânlar oluşturulabilir.

KAYNAKÇA

- Akarsu, F. (1984). *Piaget'e Göre Çocukta Mekân Kavramının Gelişimi*. Mimarlık, 84(9), 31-33.
- Akatlı, G., “Ulaşılabilirlikle İlgili Türk Standartları Bağlamında Ankara İlindeki Halk Kütüphanesi Örneklerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 1-242 (2016).
- Akkın, C., Eğrilmez, S., & Afrashi, F. (2004). *Renklerin insan davranış ve fizyolojisine etkileri*. T.Oft.Gaz, 33, 274-282.
- Alar, H. (2001). Kütüphaneciliğin Tarihçesi ve İlk Kütüphaneler. *Ankara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Ankara.
- Al Şensoy S., Midilli Sarı R.(2020). Yeni Nesil Akademik Kütüphane Kavramı ve Mimariye Yansıması. *The Turkish Online Journal Of Design, Art And Communication*, 10(3), 285 - 310. 10.7456/11003100/006
- Alkan, İ. (2017, Ocak). *Bebek ve Çocuk Bakım Odaları Tasarımına Yönelik Ergonomik Tasarım Modeli Önerisi*. Doktora Tezi. İstanbul.
- Alpay, M. (1984). Çocuk yayınları ve kütüphanesi. *Pedagoji Dergisi*, 2, 73—100.
- Altman, L., & Chemers, M. (1980). *Culture and Environment*. California: Wadsworth, Inc.
- Alver, K. (2013). *Siteril Hayatlar* (3. Baskı). Ankara: Hece Yayınları.
- Arkitera. (2017). *2016'nın En İyi Halk Kütüphanesi Ödülü Danimarka'daki DOKK1'in Oldu*.<http://www.arkitera.com/haber/27425/2016nin-en-iyi-halk-kutuphanesi-oduludanimarkadaki-dokk1in-oldu>
- Artut, Ö. G. K. (2004). Okul Öncesi Resim Eğitiminde Çocukların Çizgisel Gelişim Düzeylerine İlişkin Bir İnceleme. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(1).
- Ashton, B., & Lewis, I. (2001). *Creating opportunity, releasing potential, achieving excellence*. Department for Education and Skills. Children Play Council. <www.playlink.org.uk> 14.04.2013
- Aslan, F., Aslan, E., & Atik, A. (2015). İç Mekânda Algı. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 5(11), 139-151.
- Ateş H., Erdoğan F., Coşkun S. (2022).Gaziantep’te AVM ‘de Çocuk Kütüphanesi: Mehmet Akif Ersoy Çocuk Kütüphanesi.3.Uluslararası Çocuk Kütüphanesi Sempozyumu. Asiye Kakırman Yıldız (Ed.). s.422-427

Atılgan, D. (2008). Türkiye’de Üniversite Kütüphanelerinin Tarihi. *Türk Kütüphaneciliği*, 22(4), 451-458.

Ayataç, H., & Genç, Z.P. (2015). *Çocuk Gözüyle Esenler. Herkese Dost Kentler: İstanbul Esenler İlçesi Üzerine Değerlendirmeler*. Esenler Şehir Düşünce Merkezi yayınları. ISBN: 978-605-9917-07-0, 16-57.

Aydın, A. (2005). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*. Tekağaç Eylül Yayınları.

Aydın, M., M. Çelikpala, E. Yeldan, M. Güvenç, O. Z. Zaim, B. B. Hawks, E. C. Sokullu, Ö. Şenyuva, O. Yılmaz, S. D. Tıgılı, *Kantitatif Araştırma Raporu: Türkiye Siyasal Sosyal Eğilimler Araştırması 2020*, İstanbul, Kadir Has Üniversitesi Türkiye Çalışmaları Grubu, Akademetre ve Global Akademi

Aydın, D., & Uysal, M. (2009). *Mimari Program Verilerinin Mekan Performansının Değerlendirilmesi Yoluyla Belirlenmesi: Eğitim Fakültesi Örneği*. Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Fen Bilimleri Dergisi, 25(1), 1-23.

Aytuğ, A. & İnceoğlu, M., (2009). Kentsel Mekânda Kalite Kavramı. *Megaron Dergisi*, 131-146.

Bakal, H., & Erten Bilgiç, D. (2023). *Eğitim Yapıları İç Mekân Tasarımı ve Bilişsel Gelişim İlişkisi. Mimarlık Ve Yaşam*, 8(1), 113-131. <https://doi.org/10.26835/my.1191788>

Balcı, Y. (2006). *Kütüphane Organizasyonları ve Kütüphane Personelinin Motivasyon Kaynakları- Bir Uygulama* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul.

Balçık, S., & İnceoğlu, M. (2022). *Kentsel Mekân Kalitesinin Antalya Cumhuriyet Meydanı Kapsamında Değerlendirilmesi*. *Mimarlık Ve Yaşam*, 7(2), 669-683. <https://doi.org/10.26835/my.1103137>

Baltacıoğlu, İ. (2022). *Çağdaş Kütüphanelerin Yeni Anlamı ve İç Mekan Tasarımı Üzerine Bir İnceleme*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Baysal, J. (2005). *Kitap ve kütüphane tarihine giriş* (Kaçınıcı Baskı). İstanbul: Türk Kütüphaneciler Derneği.

Baysal, J. (1982). *Kütüphanecilik Alanında Yeni Kavramlar, Araçlar, Yöntemler*. <http://www.dersimiz.com/belirli495-Baslica-Kutuphane-Turleri>

Baysal, J. (1993). *Kütüphanecilik*. İstanbul: Esin Yayınevi.

Beardsley, M. C. (1970). The Aesthetic Point of View. In H. Gene Blocker & Jennifer M. Jeffers (Eds.), *Contextualizing Aesthetics: From Plato to Lyotard*. Wadsworth Publishing Company.

Bozkurt, C. (2013). *Yirmibirinci Yüzyıl Halk Kütüphanelerinde Aydınlatma Tasarımı Ve Teknolojik Gelişmelerin İç Mekana Yansımaları Açısından Değerlendirilmesi*.

(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. Erişim Adresi (25.10.2023): <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp>

Brown, C. R. (2002). *Interior design for libraries: drawing on function & appeal*. Chicago and London: American Library Association.

Burkut, E. B. (2019). *Çocuk kütüphanelerinin mekânsal tasarım süreci: mimarisi ve iç mekân tasarım analizi*. Dünyanın İyiliği için Çocuk Kütüphaneleri içinde (ss. 311-350). A. Kakırman Yıldız (Ed.). İstanbul: Hiper yayın.

Canbay Türkyılmaz, Ç. & Kuru, R., (2019). Kütüphane Yapılarının Mekansal Organizasyonunun Ergonomik Açıdan Değerlendirilmesi: Bahçeşehir Üniversitesi Kütüphane Binası Örneği. *Ergonomi*, 2(3), 153-166.

Cerny, R., Markey, P., & Williams, A. (2006). *Outstanding Library Service to Children: Putting the Core Competencies to Work*. Chicago: American Library Association.

Chiara, J. D., & Crosbie, M. J. (2001). *Time-Saver Standards for Building Types*. New York: McGraw-Hill.

Chilton, T. (1991). *Safety and Stimulation in Play*. Child Accident Prevention Proceedings of a Conference Held in Stockholm of the Swedish National Child Environment Council and The Folksam Insurance Group.

Cohen, A., Cohen, A., & Cohen, E. (2005). The visual scan and the design for future-oriented libraries. *Public Library Quarterly*, 24(1), 23-32.

Colvin, L. R. (1963). *Çocuk Kütüphaneleri*. (A. Salgır & B. Balkan, Çev.). Ankara.

Coşkun Sayer, R. (2007). *Çocuk kütüphanelerinde elektronik yayınların kullanımı ve yaygınlaştırılması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.

Craven, J., & Brophy, P. (1999). *The Integrated Accessible Library: A model of service development for the 21st century*. British Library Board. <https://espace.mmu.ac.uk/7599/1/reviel-report.pdf>

Creswell, J.W. (2021). *Nitel araştırma yöntemleri- Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. (Çev.:M. Bütün ve S. B. Demir). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Çadem. (2019). *Çocuk gelişim dönemleri*. Erişim Adresi: <https://www.cadempsikoloji.com/blog/posts/cocukgelisim-donemleri>

Çanakçıoğlu, N. G. (2012). "Çocukta Mekan Algısının Gelişimi ve Mekansal İmge Zenginliği Bakımından Malzemenin Önemi". *Mimarlıkta Malzeme*, 22, 74-81.

Çekmecelioğlu, E., & Erdönmez, M. E. (2018). Kamusal Alan Toplum İlişkisinde Mekânsal Kalite; Eminönü Tahtakale Örneği. *Kent Akademisi Dergisi*, 486-507.

Çelik, A. (1991). Türkiye'deki Üniversite Kütüphanelerinin Sorunları. *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, 5(2), 59-68.

Çerny, R., Markey, P., & Williams, A. (2006). *Outstanding Library Service to Children: Putting the Core Competencies to Work*. Chicago: American Library Association.

Çevik, E. (2015). *Kütüphanelerde Fiziksel Ortam Ve Kullanıcı Memnuniyeti: Örnek Bir Uygulama Galatasaray Üniversitesi Suna Kıraç Kütüphanesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çimentepe, Y. (2021). *Çocuk Kütüphanelerinde Mekân Tasarımı Ve Türkiye'deki Çocuk Kütüphaneleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Çankırı Karatekin Üniversitesi.Çankırı

Çukadar, S., Gültekin, G., Çelik, S., & Kahvecioğlu, K. (2011). Türkiye’de Üniversite Kütüphaneleri: Mevcut Durum ve Gelecek. Uluslararası Yüksek Öğretim Kongresi: *Yeni Yönelişler ve Sorunlar*, 27-29 Mayıs, İstanbul, Türkiye.

Çukur, Y., & Güller Delice, A. (2011). Erken Çocukluk Döneminde Görsel Algı Gelişimine Uygun Mekân Tasarımı. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 24(24), 25-36.

Dalkılıç C. (2021). Çocuk kütüphanelerinde mekânın hizmet yeterliliklerine uygunluğunun personel bakış açısıyla analizi: Nasrettin Hoca Çocuk Kütüphanesi örneği (Yüksek lisans tezi). Çankırı Karatekin Üniversitesi , Çankırı

Delice Güller, E., & Bilbay, P. (2016). Kütüphane yapılarında okulönceki albümlere yönelik interaktif mekanların irdelenmesi. *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, 30(3), 398-414.

Demir Kahraman, M. 2014 *İnsan İhtiyaçları ve Mekansal Elverişlilik Kavramları Perspektifinde Yaşanılabilirlik Olgusu ve Mekansal Kalite* 2014;24(2):74-84 doi: 10.5505/planlama.2014.29591

Demirarslan D., “0-6 Yaş Grubu Çocuğun Dünyasında Mobilya Tasarımı”, Researcher, c. 7, sy. 2, ss. 64–76, 2019.

Demircan, C. (2006). *Türkiye’deki çocuk kütüphanelerinin halk kütüphanelerine devredilmelerinden önceki niceliksel durum (1995-2000)*. *Türk Kütüphaneciliği*, 20(2).

Department of Justice’s. Americans with Disabilities Act. (2010). Erişim adresi: <https://www.ada.gov/> (Erişim tarihi: 23.05.2021)

Duyan, F. (2016). *İlköğretim Okullarında Sınıf Duvar Renginin Öğrencilerin Duyuşsal, Bilişsel ve Davranışsal Tepkilerine Etkilerinin Saptanması*. Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Duygun G., G. (2021). Dürtülerin Kentsel Mekân Algısına Etkileri. *Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 84-94.

Edwards, B. (2002). *Libraries And Learning Resource Centres*. Oxford/Birleşik Krallık: Architectural Press.

Ekici, S., & Yılmaz, B. (2014). Ankara'daki Anaokullarının Okuma Alışkanlığına Hazırlık Yeterlilikleri Açısından Değerlendirilmesi. *Türk Kütüphaneciliği*, 28(4), 547-582.

Erden, M., & Akman, Y. (2001). *Gelişim ve Öğrenme*. Arkadaş Yayınevi.

Erten Bilgiç, D., & Keskin, E. (2021). Çocuk Kütüphanelerinin Okul Öncesi Çocukların Görsel Algı Gelişimine Uygun Tasarlanması. *Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 370-400.

Erten Bilgiç, D., & Yüce Ay, D. (2021). Bartın Ulus 75. Yıl Cumhuriyet Ortaokulu Konferans Salonu Örneğinde Eğitim Yapılarında Konferans Salonu Tasarımının Çocukların Dikkat Süresi ile İlişkisi. *Artuklu İnsan ve Toplum Bilim*, 6(1), 120-135.

Ertürk, Z. (1977). "Kullanıcı Konforu Açısından Boyutsal Gereksinmelerin Saptanması İçin Bir Yöntem" [Doktora Tezi, İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul].

Ertem, A. (2017). *Psikolojide Rengin Etkisi*. <http://renketkisi.com/psikoloji-ve-renk.htm>
Fasick, A. M., & Edmonds, L. (2013). Managing children's services in libraries (4. bs.). Libraries Unlimited.

Feinberg, S., Kuchner, J. F., & Feldman, S. (1998). *Learning environments for young children: Rethinking library spaces and services*. Chicago: American Library Association.

Flynn, J. E., Kremers, J. A., Segil, A. W., & Steffy, G. R. (1992). *Architectural Interior Systems; Lighting, Acoustics, Air Conditioning*. Van Nostrand Reinhold.

Forrest, C., & Hinchliffe, L. J. (2005). *Beyond Classroom Construction and Design: Formulating A Vision For Learning Spaces In Libraries*. Reference and User Services Quarterly, 44(4), 296-302.

Franklin, B. (1993). *Çocuk Hakları*. Ayrıntı Yayınevi.

Friedling, H. (1974). *Farbe in Raum. München*: Callwey Verlag.

Galvin, R. H. (1963). *Halk Kütüphaneleri Binaları*. Ankara: Martin van Buren; Unesco.

Gardiner, H.W., & Gander, M.J. (1981). *Child and Adolescent Development* [Çeviren: Dönmez, A., Onur, B., & Çelen, H.N.]. İstanbul: İmge Kitabevi Yayınları.

Gehl, J. (1989). *A changing street life in a changing society*. *Places*, 6(8), 8-17.

Goulding, A., Dickie, J., & Shuker, M. J. (2017). *Observing preschool storytime practices in Aotearoa New Zealand's urban public libraries*. *Library & Information Science Research*, 39(3), 199-212.

Göktürk, S. (2010). *Çocuk Kütüphaneleri*. *Türk Kütüphaneciliği*, 24(3), 551-552.

Gönen, M., Temiz, N., & Akbaş, S. C. (2015). Erken çocukluk döneminde çocuk kütüphanelerinin rolü ve önemi: Bir kütüphane programı örneği. *Milli Eğitim Dergisi*, 44(208), 76-89.

Greene, S. (1992). Cityshape: *Communicating and Evaluating Community Design*. *Journal of the American Planning Association*, 58(2), 177-189.

Güller, E. (2007). *Sağlık Yapılarında Renk Olgusunun Özel Dal Hastaneleri Hasta Yatak Odası Örneklerinde Araştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü: İzmir.

Güncel Türkçe Sözlük. (2020). *Derme maddesi*. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/>

Gürsoy, Ş. (2015). *Kütüphanem: Benim Yaratıcılık Fabrikam*. <http://www.okulkutuphanecileri.org/dosyalar/bildiriler/gursoy-yaraticifabrikam.pdf> (Erişim tarihi: 21.01.2024)

Gür, Ş. Ö., & Zorlu, T. (2002). *Çocuk Mekânları*. İstanbul: YEM Yayınları.

Gür, Ş. (2002). *Çocuk Mekanları*. İstanbul: Yapı Endüstri Merkezi Yayınları.

Gür, Ş. (1996). *Mekan Örgütlenmesi*. İstanbul: Gür Yayınları.

Halk ve Çocuk Kütüphaneleri Yönetmeliği. (1982). *T.C. Resmi Gazete*, 17789, 19 Ağustos 1982.

Halk Kütüphaneleri Yönetmeliği. (2012). *T.C. Resmi Gazete*, 28170, 11 Ocak 2012.

Halmatov, S., & Kızıldaş, E. (2017). Okul Öncesi 5-6 Yaş Grubu Çocukların Dileklerinin İncelenmesi. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 151-162.

Hashempour, L., & Sapchi, T. A. (2015). Okul Kütüphanelerinde Renk Etkileri. *Milli Eğitim Dergisi*, S: 208, 51-60.

Hashempour, L., & Taghizadeh Sapchi, A. (2015). *Kütüphanelerin iç mekân tasarımına yönelik renk etkileri*. *Elektronik çağda içerikten mimariye kütüphaneler*. 1-3 Ekim 2015, Hacettepe üniversitesi, Ankara.

Hazırlar, M. (2004). *Halk kütüphanelerinde iç mimari*. Hacettepe Üniversitesi (Yüksek lisans tezi). Ankara

Herrington, S., & Studtman, K. (1998). *Landscape interventions: New directions for the design of children's outdoor play environments*. *Landscape and Urban Planning*, 42(2-4), 191-205.

Högberg, A. (2007). *The Past is the Present—Prehistory and Preservation from a Children's Point of View*. *Public Archaeology*, 6(1), 28-46.

IFLA. (2003). *Çocuk kütüphanesi hizmetleri için ilkeler*. Çev. Bülent Yılmaz ve Selda Ekici. IFLA Çocuklar ve Genç Yetişkinler için Kütüphaneler.

IFLA. (2011). “*Çocuk Kütüphanesi Hizmetleri İçin İlkeler*” (çev. B.Yılmaz ve S. Ekici). *Türk Kütüphaneciliği*, 25(4), 545-552.

IFLA. (2007). *Guidelines for Library Services to Babies and Toddlers*. Erişim adresi: <https://www.ifla.org/files/assets/hq/publications/professional-report/100-tr.pdf>

IFLA. (2018). *IFLA guidelines for library services to children aged 0-18*.

IFLA. (2018). *IFLA 0-18 yaş grubundaki çocuklar için kütüphane hizmetleri rehberi* (2. bs. 2020). Çev. Coşkun Polat vd. Erişim adresi: https://www.ifla.org/files/assets/libraries-for-children-and-ya/publications/ifla-guidelines-for-library-services-to-children_aged-0-18-tr.pdf

International Federation of Library Associations and Institutions [IFLA]. (2009). *Çok-kültürlü topluluklar: Kütüphane hizmetleri kılavuzu* (G. Demir, Çev.). <https://www.ifla.org/files/assets/library-services-to-multicultural-populations/publications/multicultural-communities-tr.pdf>

İnanç, B.Y., Bilgin, M., & Atıcı, M.K. (2007). *Gelişim Psikolojisi: Çocuk ve Ergen Gelişimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

İnceoğlu, M. (2007). *Kentsel Açık Mekânların Kalite Açısından Değerlendirilmesine Yönelik Bir Yaklaşım: İstanbul Meydanlarının İncelenmesi* [Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü].

Juran, Joseph M., Godfrey, A., & Blanton. (1999). *Juran's Quality Handbook* (5th ed.). McGraw-Hill.

Kahraman, M. F. (2013). *Türkiye 'de antropometrik verilere göre ofiste ergonomik işyeri tasarımı*. (Yayımlanmamış uzmanlık tezi). Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Ankara.

Kail, R. V. (2003). *Advances in Child Development and Behavior: Advances in Child Development and Behavior*. Academic Press.

Kakırman Yıldız, A. (2009). *Kütüphaneler İçin Değişim Yönetim Modeli* (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Kakırman Yıldız, A. Bahattin, Y., Varol,S., (2018). İstanbul'daki Halk Kütüphanelerinin Okul Öncesi Dönem Çocuklara Uygunluğunun Değerlendirilmesi. *DTCF Dergisi*, 58(2), 1811-1836.

Kalaycı, E., (2008). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. 3. Baskı, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

- Kanacı, A. (2023). *Kütüphane Mekanlarında Akustik Konfor Koşullarının İrdelenmesi ve Tasarım Önerilerinin Geliştirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi) Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Kandişer, S. (2003). *Kütüphanelerde Doğal Aydınlatma Sistemi ve Tasarım Kararlarına Etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi) İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Karabey, H. (2004). *Eğitim Yapıları Geleceğin Okullarını Planlamak ve Tasarlamak Çağdaş Yaklaşımlar, İlkeler*. İstanbul: Literatur Yayıncılık.
- Karadeniz, Ş. (2016). *Kütüphane Hizmet Esasları Genelgesi'nin Ankara'daki Halk Kütüphanesi Hizmetleri Kapsamında Değerlendirilmesi*. *Türk Kütüphaneciliği*, 30(4), 725, 745.
- Karakaş, S. (1999). Üniversite Kütüphanesi Kullanıcılarının Beklentileri ve Kullanıcı Tatmini. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 39(1-2), 57-66.
- Kaya, İ. (2003). *Çocuk kitabı resimlerinde klişe yaklaşımlar*. *Çocuk-Çocuk*, 24, 35-36.
- Keseroğlu, H. (2010). Kütüphanenin Değişen Mimarisi. *Mimar.İst: Mimarlık Kültürü Dergisi*, TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi, Sayı: 37, 55-59.
- Keskin, S.P. (2009). *Çöp Çocuk*. Boyut Yayın Grubu.
- Khan, A. (2009). *Better by Design: An Introduction to Planning and Designing a New Library Building*. Londra/İngiltere: Facet. DOI: 10.3163/1536-5050.98.1.022.
- Kıran, A. (1986). *Rengin Psikolojik Etkilerinin İncelenmesi ve Deneysel Psikoloji Yöntemi ile Ülkemiz İçin 18-25 Yaş Üzerinde Renk Tercihlerinin Saptanması*. Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Kipfer, K. (2019). *Starting early: A revised early literacy strategy*. *ALSC: Association for Library Service to Children*, 17(1), 3-4. <https://dx.doi.org/10.5860/cal.17.1.3>
- Knoll, D. J. (2016). Engaging babies in the library: Putting theory into practice. Erişim Adresi: <https://americanlibrariesmagazine.org/2016/05/31/engaging-babies-library-childrens-librarians/>
- Koç, B. (2012). *Çocuklar İçin Tasarlanan Mekânlarda Bilişsel Sınırlar*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul
- Köseoğlu, E., & Çelikkayalar, E. (2016). Yapılı Çevrede Renk Tercihleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi*, 1, 57-65.
- Kula, S., & Çakar, B. (2015). *Maslow İhtiyaçlar Hiyerarşisi Bağlamında Toplumda Bireylerin Güvenlik Algısı ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki*. *Bartın Üniversitesi İİ BF Dergisi*, 6(12).

- Kuzgun, Y. (1972). Kendini gerçekleştirme. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Felsefe Dergisi*, 10, 162-172.
- Küçükcan, B. (2010). Bilgiyi Toplama Mekanı: Kütüphane Binaları. *Mimar.İst: Mimarlık Kültürü Dergisi*, TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi, 37, 55-59.
- Küçükcan Balkaş B., (2005) *Üniversitelerde kütüphane binaları kullanım verimliliğinin yapı biyolojisi açısından incelenmesi*. İstanbul Üniversitesi,(Yüksek lisans tezi). İstanbul
- Lamp, M.E., & Campos, J.J. (1982). *Development in Infancy*. Random House.
- Larsen, S. (2010). *From Reference Area to Learning Common–Modernising University Library Space*. *Bibliothek Forschung und Praxis*, 34(3), 337-341.
- Lynch, K. (1984). *Good city form*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
- Marino, J. (2003). *Babies in the library*. Oxford: The Scarecrow Press.
- Martel, D. C. (1995). *Ben enerjyim* (A. Ünel, Çev.). İstanbul: Arion Yayınevi.
- Maslow, A. (1943). *A Theory of Human Motivation*. *Psychological Review*, 50.
- Maslow, A. (2001). *İnsan Olmanın Psikolojisi* [Çev. Okhan Gündüz]. İstanbul: Kuraldışı Yayıncılık.
- Maslow, A.H. (1987). *Motivation and personality*. Delhi, India: Pearson Education.
- Mesleki ve Teknik Eğitimin Kalitesinin Geliştirilmesi Projesi (MEGEP). (2013).
- McDiarmid, E. W., & Tatum, G. R. (1938). *Library Noise*. *The Library Quarterly: Information, Community, Policy*, 8(2), 200-209.
- Miller, C., Zickuhr, K., Rainie, H., & Purcell, K. (2013). *Parents, children, libraries, and reading*. <https://core.ac.uk/download/pdf/30676931.pdf>
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2014). *Temel Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı okul öncesi ve ilköğretim eğitim kurumlarında kullanılan temel donatım malzemeleri asgari standartları*.
- Nasar, J. L. (1988). *Environmental aesthetics: Theory, research, and applications*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Nasar, J. L. (1998). *The evaluative image of the city*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Neufert, E. (2000). *Yapı Tasarım Bilgisi* (35. Baskı) [Ç. Özaslan (Ed.)]. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Odabaş, H., & Akkaya, M. A. (2020). *Bilgi merkezlerinde mekân: Değişen beklentiler ve mimari anlayış ışığında yönelimler*. İstanbul: Hiperyayın.

Oktay, A., Gürkan, T., Zembat, R., & Polat Unutkan, Ö. (2006). *Ne Yapıyorum? Neden Yapıyorum? Nasıl Yapmalıyım? Okul Öncesi Eğitim Programı Uygulama Rehberi*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.

Önal, H. İ. (2015). *Yaratıcı kütüphanelerde yenilikçi bilgi hizmetleri*. Prof. Dr. İrfan Çakın'a armağan içinde (ss. 162-174). Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü.

Öymen Gür, Ş., & Zorlu, T. (2002). *Çocuk Mekanları* (1. Baskı). İstanbul: Yem Yayın.

Özcan, M. (2012, Ocak). *Okulda Üniversite Modelinde Kavramsal Çerçeve: Eylemdeki Vizyon*. İstanbul.

Özcevik, A. (2005). *Mimari Tasarım Studyolarında İşitsel Konfor Gereksinimleri ve Bir Örnek*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Anadolu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Özdemir, T. (2005). Tasarımda Renk Seçimini Etkileyen Kriterler. *Ç.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 391-402.

Özkum, E. (2011). *Doğal Ve Yapay Aydınlatmanın İnsan Psikolojisi Üzerindeki Etkileri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul.

Potur, A. A. (2010). *Sessizlikten oyunlaşan mekanlara: Özgürleştiren öğrenme ortamları olarak çocuk kütüphaneleri*. *Mimar.ist*, 2010/3, 74-79.

Project for Public Spaces. (2018, January 15). Great public space. Retrieved from <https://www.pps.org/article/grplacefeat>

Rapoport, A. (1982). *The Meaning of The Built Environment: A Nonverbal Communication Approach*. Tucson: The University of Arizona Press.

Ruck, N. C. (1989). *Building design and human performance*. Van Nostrand Reinhold.

Santrock, J.W. (1996). *Child Development*. USA: Brown and Benchmark Publishers.

Senemoğlu, N. (2009). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*. Ankara: Pegem Akademi.

Schwarzer, M., & Kaegbein, P. (1993). *Türk Kütüphaneciliği*, Sayı 7, Sayfa 53-59.

Shine Edizer, F., & Akçay Duff, E. R. (2019). *How an intentionally inviting play library benefits young children and the community*. *Journal of Invitational Theory and Practice*, 25, 14-24.

Sivri, H. (1993). *Fiziksel Ve Mekânsal Çevrenin Çocuk Davranışına Ve Gelişimine Etkileri Çocuk İçin Oluşturulacak Çevrelerde Tasarım Verilerinin Saptaması* [Doktora Tezi, DEÜ Fen Bilimleri Enstitüsü].

Sofuoğlu, S. D., & Kuşçuoğlu, M. Ö. (2009). Çocuk ve mobilya. Bartın Orman Fakültesi Dergisi içinde (C. 1, ss. 101-107). I. Ulusal Batı Karadeniz Ormancılık Kongresi, Bartın: *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*.

Sullivan, M. (2005). *Fundamentals of children's services*. American Library Association.

Şahin, B. E., & Dostoğlu, N. (2015). Okul Öncesi Eğitim Yapılarında Renk Kullanımı. *Mimarlık Dergisi*.

Şanlı, S.(2022) *.Değişen işlevleri ve yenilenen mimarisi ile 21.yüzyıl kütüphaneleri*. İstanbul Aydın Üniversitesi (Yüksek lisans tezi).İstanbul

Şimşek O. ve Özçelik Bilen A.(2023) Fizik Ortam Öğelerinin Kentsel Kamusal Açık Alan Kullanıcılarının Algı Ve Konforu Üzerindeki Birleşik Etkileri: Üniversite Kampüsü Örneği Fiziksel Çevre Öğelerinin Kentsel Kamusal Açık Alan Kullanıcılarının Algılama Ve Konforu Üzerindeki Birleşik Etkileri: Bir Üniversite Kampüsü Örneği. *Uluslararası Hakemli Tasarım Ve Mimarlık Dergisi*

Tapkı, S., & Canbay Türkyılmaz, Ç. (2018). İlköğretim Yapılarında Ergonomi Kavramının İncelenmesi: Farklı Tasarım Anlayışlarına Sahip İki İlkokul Yapısının Karşılaştırılması. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, 220-233.

Tavşan F.,Tezer E., & Tavşan C.* (2019). Son Dönemdeki Çocuk Kütüphanelerinin Renk Tercihleri. *5th International Symposium on Innovative Approaches in Architecture, Planning and Design*, 50-54.

Tekin, H. (1996). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Yargı Yayınları. ss. 312.

Temiz, N. (2018). *Okul öncesi dönem çocuklarına yönelik olarak yazılan resimli öykü kitaplarında "kütüphane" kavramının ele alınış biçiminin incelenmesi/A review on how the concept of "library" is covered in illustrated story books for pre-school children*. (ss.25)Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.

Topatan, S. (2021). *21. Yüzyıl Kütüphane Binalarının Mimari Özelliklerinin İncelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü].

Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Kitap Şifahanesi ve Arşiv Dairesi Başkanlığı. (t.y.). Kütüphane ve arşiv depo mobilyaları.

UNICEF. (2016, 18 Mayıs). *Çocuk*. <https://www.unicef.org/>

Ünügür, M. (1989). *Bina Bilgisi Ders Notları*. İstanbul: İTÜ Mimarlık Fakültesi.

Van der Voort, T.J.M., & Van Wegen, H.B.R. (2005). *Architecture in use: An Introduction to the Programming, Design and Evaluation of Buildings*. Architectural Press, Netherlands.

Venger, A. (2003). *Psikolojik resim testleri: Resimli rehber*. Moskova: Vlados Yayınevi.

Verdil, A. (2007). *Mekan-Davranış İlişkisinin Dönüşümü: Alışveriş Merkezlerinin Mekânsal Dizim Yöntemiyle İncelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. URL: <https://polen.itu.edu.tr/items/5d98c00e-21f9-4e75-b8ce-94d53a5cef22>.

Voordt, D. J. M. van der. (2005). *Architecture in use: An introduction to the programming, design and evaluation of buildings*. Amsterdam: Architectural Press.

Yavuz Öden, H. (2021). Çocuk Kütüphanesi İç Mekân Tasarımında Çok Fonksiyonlu Mobilyaların Kullanımı. *Online Journal of Art and Design*, 9(3), 92-103.

Yavuzer, H. (1986). *Ana-baba ve çocuk ailede çocuk eğitimi*. Remzi Kitabevi.

Yavuzer, H. (2006). *Okul Çağı Çocuğu* (12. Baskı). Remzi Kitabevi.

Yavuzer, H. (2014). *Çocuğu Tanımak ve Anlamak*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yavuzer, H. (2016). *Çocuk Psikolojisi*. Remzi Kitabevi A.Ş. Basım Tesisleri.

Yavuzer, H. (2015). *Çocuk Psikolojisi* (38. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yazıcıoğlu, Y., & Erdoğan S. (2014). *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Yıldız, N. (2003). *Antikçağ Kütüphaneleri Kalıntılar ve Edebi Kaynaklar Işığında* (Birinci Baskı). İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.

Yılmaz, B. (1996). *Halk Kütüphanesi Kullanımı Sosyo-Ekonomik Bir Çözümleme*. Türkiye Kütüphaneciler Derneği, İstanbul.

Yılmaz, B. (2004). *Halk Kütüphanesi Hizmeti Gelişim İçin IFLA/UNESCO İlkeleri*. Türk Kütüphaneciler Derneği, İstanbul.

Yılmaz, A. (2008). *Okulöncesi Çocuklara Yönelik Kütüphane Hizmetlerinin Önemi ve Başarılı Bir Kütüphane Örneği*. Türk Kütüphaneciliği, 22(2), 169-186.

Yılmaz, G. (2010). *Çocukta Mekân Algısının Gelişiminde Masalın Etkisi/Önemi* [Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü]. Erişim Adresi (25.10.2023): <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp>

Yılmaz, B. (2019). *Çocuk kütüphanesi hizmetleri kılavuzu*. Hiperlink.

Yılmaz, E. (2019). *Yaşayan çocuk kütüphaneleri*. A. Kakırman Yıldız (Ed.), Dünyanın İyiliği için Çocuk Kütüphaneleri içinde (ss. 39-89). İstanbul: Hiperyayın.

Yılmaz, S., & Bulut, Z. (2003). Kentsel Mekanlarda Çocuk Oyun Alanları Planlama ve Tasarım İlkeleri. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 33(3), 345-351.

Yörük, İ., Gülgün, B., Sayman, M., & Ankaya, F. (2006). Peyzaj planlama çalışmaları kapsamında Ege Üniversitesi kampüs örneğindeki peyzaj donatı elemanlarının ergonomik-antropometrik açıdan irdelenmesi. *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 43(1), 157-168.

Yuksel Can, Z., & Ozcevik, A. (2012). *Hacim akustiği kuramı ders notları*, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Walter, V.A. (2001). *Children & Libraries: Getting it Right*. Chicago: American Library Association.

Worpole, K. (2013). *Contemporary Library Architecture: A Planning and Design Guide*. New York/ABD: Routledge.

Web Kaynakları

[Url-1] <https://www.deryauluduz.com/degisim-360-akademisi/degisim-360-cocuk/>
(Erişim Tarihi: 12.10.2023)

[Url-2] (<https://www.ormeci.com.tr/cocuk-mekanlari-kentsel-alanlar-ve-cocuklar/>)
(Erişim Tarihi: 13.11.2023)

[Url-3]<https://www.world-architects.com/en/ksp-engel-frankfurt/project/national-library-of-china>
(Erişim Tarihi: 19.11.2023)

[Url-4] <http://www.dersimiz.com/belirligun-495-Baslica-Kutuphane-Turleri>
(Erişim Tarihi: 20.11.2023)

[Url-5] https://en.wikipedia.org/wiki/George_Peabody_Library#/media/File:George-peabody-library.jpg
(Erişim Tarihi: 17.12.2023)

[Url-6] <https://en.wikiarquitectura.com/building/stockholm-public-library/>
(Erişim Tarihi: 17.12.2023)

[Url-7]<http://www.arkitera.com/haber/27425/2016nin-en-iyi-halk-kutuphanesi-oduludanimarkadaki-dokk1in-oldu>
(Erişim Tarihi: 17.12.2023)

[Url-8] <https://www.britannica.com/topic/library>, [Erişim Tarihi: 12 Mayıs 2024].
(Erişim Tarihi: 17.12.2023)

[Url-9] <https://www.archdaily.com/896683/lishin-elementary-school-library-tali-design>
(Erişim Tarihi: 18.11.2023)

[Url-10]<http://yazarlikyazilimi.meb.gov.tr/Materyal/sakarya/internet/dijital.htm>. 14
(Erişim Tarihi: 19.11.2023)

[Url-11]<https://www.gzt.com/arkitekt/istanbulun-ilk-belediye-kutuphanesi-aturk-kitapligi-3561635>
(Erişim Tarihi: 20.11.2023)

[Url-12]<https://www.archdaily.com/604000/cals-children-s-library-polk-stanley-wilcox-architects>
(Erişim Tarihi: 22.11.2023)

[Url-13] <https://www.1100architect.com/en/civic/queenscentral-library>
(Erişim Tarihi: 24.11.2023)

[Url-14] <https://www.arkitera.com/haber/rami-cocuk-kutuphanesi-ve-oyun-alanina-odul/>
(Erişim Tarihi: 25.11.2023)

[Url-15] <https://www.kayseri.bel.tr/haberler/buyuksehirin-cocuklara-ozel-kutuphanesi-aciliyor14420>
(Erişim Tarihi: 01.12.2023)

[Url-16] <https://www.pps.org/article/grplacefeat>,
(Erişim Tarihi: 01.12.2023)

[Url-17] (<https://parkcitylibrary.org/kids-area/>)
(Erişim Tarihi: 02.12.2023)

[Url-18] (<https://www.wbur.org/news/2015/02/21/boston-library-renovation>)
(Erişim Tarihi: 02.12.2023)

[Url-19]<https://www.nytimes.com/slideshow/2011/10/10/arts/design/Library-/s/Library--slide-QJM5.html?interstitial=true&prev=3&next=5&src=1>
(Erişim Tarihi: 03.12.2023)

[Url-20] (<https://millburnlibrary.org/grand-reopening/>)
(Erişim Tarihi: 05.12.2023)

[Url-21]<https://easthamptonlibrary.org/kids/>
(Erişim Tarihi: 07.12.2023)

[Url-22](<https://educationsnapshots.com/projects/5640/thayer-public-library-the-childrens-room/>)
(Erişim Tarihi: 08.12.2023)

[Url-23](https://www.yelp.com/biz_photos/west-bloomfield-township-westacres-branch-library-west-bloomfield-2?select=8RHYQGTp_4JiR6UkXU_ngQ)
(Erişim Tarihi: 12.12.2023)

[Url-24](<https://www.designboom.com/architecture/public-library-in-south-korea/>)
(Erişim Tarihi: 13.12.2023)

[Url-25](<https://www.sandiego.gov/public-library/central-library/denny-sanford-childrens-library>)
(Erişim Tarihi: 15.12.2023)

[Url-26] (<https://architizer.com/idea/1902543/>)
(Erişim Tarihi: 15.12.2023)

[Url-27]<https://www10.aecafe.com/blogs/arch-showcase/2019/04/25/jackie-and-harold-spielman-childrens-library-at-port-washington-public-library-in-new-york-by-lee-h-skolnick-architecture-and-design-partnership/>)
(Erişim Tarihi: 15.12.2023)

[Url-28] <https://www.screenflex.com/photos/kids-study-area-library/>
(Erişim Tarihi: 17.12.2023)

[Url-29] (<https://haltonparentsblog.ca/2017/11/09/so-much-to-do-at-the-library-with-your-baby/>)
(Erişim Tarihi: 18.12.2023)

[Url-30] (<https://www.pediko.com/portfolio-item/gaziantep-belediyesi-cocuk-kutuphanesi/>)
(Erişim Tarihi: 20.12.2023)

[Url-31] (<https://www.washingtonpost.com/dc-md-va/2022/01/29/richmond-library-parent-child-design/>)
(Erişim Tarihi: 21.12.2023)

[Url-32] (https://oncard.network/client/en_AU/sapubliclibraries)
(Erişim Tarihi: 22.12.2023)

[Url-33](<https://www.istairport.com/ucuslar/havalimani-rehberleri/transfer-yolcu-rehberi/hizmetler/ucretsiz-hizmetler/bebek-bakim-odalari/>)
(Erişim Tarihi: 24.12.2023)

[Url-34](<https://www.bpcsd.org/news/default-post-display-page/~board/news/post/generations-later-parp-continues-to-encourage-reading-at-home>)
(Erişim Tarihi: 12.01.2024)

[Url-35] (<https://www.omnecosystems.com/portfolio/appleton-public-library>)
(Erişim Tarihi: 16.01.2024)

[Url-36](https://www.archdaily.com/632550/st-mary-of-the-cross-primary-school-baldasso-cortese-architects/555a6ef7e58ece6a9f000062-st-mary-of-the-cross-primary-school-baldasso-cortese-architects-photo?next_project=no)
(Erişim Tarihi: 16.01.2024)

[Url-37](https://www.archdaily.com/877575/neobio-family-park-x-plus-living/5990f716b22e382ff400016b-neobio-family-park-x-plus-living-photo?next_project=no)
(Erişim Tarihi: 18. 01.2024)

[Url-38] (<https://www.archdaily.com/1011546/shanghai-conservatory-of-music-experimental-school-hebi-branch-library-interior-renovation-urbanus/6586ca7a5ba15714b811f4e6-shanghai-conservatory-of-music-experimental-school-hebi-branch-library-interior-renovation-urbanus-photo>)
(Erişim Tarihi: 19.01.2024)

[URL-39] ECA Sanal Market., <https://www.ecasanalmarket.com/sereklozetler-asma-klozetbide-klozetklozet-rezervuar>
(Erişim Tarihi: 20.01.2024)

[Url-40] (<https://egitimpedia.com/dunya/dunyanin-en-eglenceli-kutuphaneleri/>)
(Erişim Tarihi: 21.01.2024)

[Url-41](<https://architizer.com/projects/jackie-and-harold-spielman-childrens-library-at-port-washington-public-library/>)
(Erişim Tarihi: 22.01.2024)

[Url-42](https://www.archdaily.com/263005/childrens-library-discovery-center-1100-architect?ad_medium=gallery)
(Erişim Tarihi: 22.01.2024)

[Url-43] (<https://architecturenow.co.nz/articles/the-third-place-turanga/>)
(Erişim Tarihi: 22.01.2024)

[Url-44] (<https://andersonacoustics.co.uk/services/breeam-assessments/>)
(Erişim Tarihi: 23.01.2024)

[Url-45] <https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Dosya:Imaginon.jpg>
(Erişim Tarihi: 23.01.2024)

[Url-46] <https://www.tfwsa.or.jp/post/tadao-ando2023>
(Erişim Tarihi: 10.02.2024)

[Url-47]<https://www.maisonapart.com/edito/autour-de-l-habitat/architecture-patrimoine/team-10-et-l-atelier-de-montrouge-une-architecture-1439.php>
(Erişim Tarihi: 10.02.2024)

[Url-48] <https://archello.com/fr/project/tudor-apartments>
(Erişim Tarihi: 12.02.2024)

[Url-49] <https://www.archdaily.com/775172/micro-yuaner-zao-standardarchitecture>
(Erişim Tarihi: 12.02.2024)

[Url-50] <https://www.gaziantep.bel.tr/tr/haberler/profdr-aleaddin-yavasca-egitim-ve-sanat-merkezi-calismalarini-surduruyor>
(Erişim Tarihi: 12.03.2024)

[Url-51] <https://www.library.arkansas.gov/wp-content/uploads/2020/05/CALS-Hillary-Rodham-Clinton-facility.jpg>
(Erişim Tarihi: 15.03.2024)

[Url-52] <https://www.dr.com.tr/hobi-oyuncak/rav-puz-3d-wd-sato-125876/puzzlelar/3d-puzzle/urunno=0001716814001>
(Erişim Tarihi: 18.03.2024)

[Url-53] https://homeadore.com/2013/04/16/panorama-house-moon-hoon/#google_vignette
(Erişim Tarihi: 19.04.2024)

[Url-54] https://tasarimakademi.org/18-yaratici-kitaplik#google_vignette
(Erişim Tarihi: 20.04.2024)

[Url-55] <https://retaildesignblog.net/2011/08/25/kid%E2%80%99s-republic-by-sksk-architects-shanghai/>
(Erişim Tarihi: 20.04.2024)

[Url-56] <https://www.archilovers.com/projects/214882/neobio-family-park.html>
(Erişim Tarihi: 21.05.2024)

[Url-57] <https://archello.com/story/19520/attachments/photos-videos>
(Erişim Tarihi: 21.05.2024)

[Url-58] <https://cocukvemimarlik.blogspot.com/2011/08/cocuk-merkezi-24h-architecture.html>
(Erişim Tarihi: 21.05.2024)

EKLER

EK-1

PROF. DR. ALÂEDDİN YAVAŞCA ÇOCUK KÜTÜPHANESİ DEĞERLENDİRME ANKETİ (EBEVEYNLER İÇİN)

Değerli katılımcı, bu anket Hasan Kalyoncu Üniversitesi Mimarlık Anabilim Dalı'nda yürütülmekte olan yüksek lisans tez çalışması için yapılmaktadır. Sizlerden edinilecek bilgiler tamamen bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Katkılarınız bizim için önemlidir. Şimdiden değerli katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi İrem KÖSE

Yüksek Lisans Öğrencisi
Gülsüm SOBAY MERCAN

1. KİŞİSEL BİLGİLER

1	Ebeveynin Yaşı	18-24 ()	25-31 ()	32-38 ()	39-45 ()	46 ve Üstü ()		
2	Ebeveynin Cinsiyeti	Kız ()			Erkek ()			
3	Ebeveynin Öğrenim Durumu	İlkokul ()	Ortaokul ()	Lise ()	Yüksekokul ()	Fakülte ()	Yük. Lisans ()	Doktora ()
4	Ebeveynin Çalışma Durumu (meslek?)							

2. YAPININ KONUM, ULAŞILABİLİRLİK VE ERİŞİMİNE YÖNELİK SORULAR

No	Soru	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
5	Kütüphane herkesin rahatlıkla ulaşabileceği bir konumda bulunuyor.					
6	Yapının konumu kütüphane işlevi için uygun seçilmiştir.					
7	Kütüphane girişi kolay görülebilen merkezi bir yerdedir.					
8	Yerleşim yerinde kütüphaneye yönlendirici levhalar vardır.					
9	Yaya erişimi sorunsuz bir şekilde gerçekleşmektedir.					
10	Araç erişimi sorunsuz bir şekilde gerçekleşmektedir.					
11	Engelliler için yapılan erişim elemanları doğru ölçü ve konumda tasarlanmıştır.					
12	Araç ve bisiklet park alanları mevcuttur.					
13	Park alanlarından yapının girişine ulaşım kolaydır.					

3.YAPININ FORM, KİMLİK VE İMAJINA YÖNELİK SORULAR

No	Soru	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
14	Yapı tipi kütüphaneye uygundur.					
15	Yapı bölgenin imaj değerini yükseltmektedir.					
16	Yapı bulunduğu bölge ile uyum halindedir.					
17	Yapının simgesel bir değeri bulunmaktadır.					
18	Kütüphane girişi davetkârdır.					
19	Kütüphaneye dışarıdan bakıldığında çocukları etkileyici bir forma sahiptir.					

3.YAPININ KONFORUNA YÖNELİK SORULAR

3.1.YAPININ MEKÂNSAL KONFORUNA YÖNELİK SORULAR

Mekan Organizasyonu, Mekanın Kullanıcısına Uygunluğu, İç Mekan Kurgusu, Dış Mekan Kurgusu

No	Soru	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
16	Çocuklar kütüphane içerisindeki mekânları bulmakta zorlanmıyor.					
17	Çocuklar kütüphanede merdiveni ve asansörü kolaylıkla bulabiliyor.					
18	Kütüphanenin bilgilendirme unsurları ve yönlendirmeleri çocuklar için yeterli.					
19	Kütüphanenin sirkülasyon alanları labirent gibidir.					
20	Kütüphanenin düşey sirkülasyon alanları için güvenlik önlemleri alınmıştır.					
21	Kütüphanenin sirkülasyon alanları çocuklar için yeterli boyuttadır.					
22	Kütüphane girişi yeterli büyüklüktedir.					
23	Kütüphane bebek arabası ve puset ile girişe uygundur.					
24	Kütüphane engelli ,yaşlı ve çocukların kullanımına uygundur.					
25	Kız,erkek ve engelli çocuk wc ler yeteri sayıda vardır.					
26	Ebeveynler için wc ler bulunmaktadır.					
27	Kütüphane içerisindeki mekânların yüksekliği çocuklar için uygundur.					
28	Mekân içerisinde yaş grupları ayrılmıştır.					
29	Ebeveynlerin çocuklara sesli kitap okuyacağı alanlar vardır.					
30	Bireysel ve grup çalışma salonları mevcuttur.					
31	Mekânların büyüklüğü çocukların ihtiyacına cevap vermektedir.					
32	Atölyelere ve etkinliklere göre farklı mekânlar oluşturulmuştur.					
33	Çocuklar ebeveynleri tarafından uzaktan gözlenebilmektedir.					
34	Çocukların özgürce vakit geçirmesine uygun mekân dizilimi mevcuttur.					

35	Mekânlar çocukların ilgisini çekecek şekilde düzenlenmiştir.					
36	Mekânlar basık ve sıkıcıdır.					
37	Kütüphanenin çocuklar için yeterli bir bahçesi bulunmaktadır.					
38	Kütüphane çevresinde çocuklar için açık oyun alanları mevcuttur.					
39	Kütüphane çevresinde yeşil alanlarla iç içe kitap okuma alanları mevcuttur.					
40	Kütüphane bahçesi çocuklar için güvenlidir.					
Donatılar						
No	Soru	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
41	Çocuklar tarafından çeşitli oturma tercihlerinde kullanılacak (sandalye,tabure,minderli oturma alanları...)oturma elemanları mevcuttur.					
42	Oturma alanları çocukların ergonomisine uygundur.					
43	Çocukların yaşlarına uygun, tehlike oluşturmayacak biçimde çeşitli boyutta ve şekillerde masalar vardır.					
44	Çocuklar raflara rahatlıkla erişebilmektedir.					
45	Danışma masasının kullanımı çocukların iletişimi için uygundur.					
46	Kullanılan donatılar çocukların ilgisi çekecek şekilde tasarlanmıştır.					

Malzeme

47. Kütüphanede tercih edilen zemin malzemesini çocuklar açısından aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz

	Çok	Az	Nötr	Az	Çok	
Kullanışlı						Kullanışsız
Sessiz						Gürültülü
Uygun						Uygun Değil
Sade						Abartılı
Parlak						Mat
Güvenli						Tehlikeli

48. Kütüphanede tercih edilen tavan malzemesini çocuklar açısından aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz

	Çok	Az	Nötr	Az	Çok	
Yüksek						Basık
Aydınlık						Karanlık
Güvenli						Tehlikeli
Sade						Abartılı
Farklı						Sıradan

49. Kütüphanede tercih edilen duvar malzemesini çocuklar açısından aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz

	Çok	Az	Nötr	Az	Çok	
Dayanıklı						Dayanaksız
Eğlenceli						Sıkıcı
Güvenli						Tehlikeli
Sade						Abartılı
Odaklanmaya Yardımcı						Dikkat Dağıtıcı

3.2. YAPININ GÖRSEL KONFORUNA YÖNELİK SORULAR

50. Kütüphanede tercih edilen renkleri çocuklar açısından aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz

	Çok	Az	Nötr	Az	Çok	
Rahatlatıcı						Rahatsız Edici
Aydınlık						Karanlık
Uyumlu						Uyumsuz
Odaklanmaya Yardımcı						Dikkat Dağıtıcı
Sakinleştirici						Heyecan Verici
Huzurlu						Huzursuz Edici

51. Kütüphanede tercih edilen dokuları çocuklar açısından aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz

	Çok	Az	Nötr	Az	Çok	
Güvenli						Tehlikeli
Keşfetmeye yardımcı (bebekler için farklı dokular)						Sıradan (tek düze)
Hijyenik						Temizlenmesi Zor Olan
İşlevine Uygun						İşlevine Uygun Değil
Rahatlatıcı						Rahatsız Edici

52. Kütüphanenin aydınlatmasını çocuklar açısından aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz

	Çok	Az	Nötr	Az	Çok	
Yeterli						Yetersiz
Aydınlık						Karanlık
Ferah						Kasvetli
Doğal Işık Alıyor						Doğal Işık Almıyor
İşlevine Uygun						İşlevine Uygun Değil

3.3. YAPININ İŞİTSEL KONFORUNA YÖNELİK SORULAR

No	Soru	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
40	Yapının ses yalıtımı çocukların kütüphaneyi kullanımı için uygundur.					
41	Yapı içerisindeki mekânlar arasında ses geçirimi çok fazladır.					
42	Yapının iç mekânlarında tesisattan gelen sesler duyulmaktadır.					
43	Kütüphanedeki mobilyalar kullanılırken (masa,sandalye vb.) ses çıkartmaktadır.					

3.4. YAPININ İSİSAL KONFORUNA YÖNELİK SORULAR

No	Soru	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
44	Bina içindeki iklimlendirme koşulları çocuklar için yeterlidir.(Mevsim fark etmeden sıcaklık ve nem oranı)					
45	Kütüphane yeterli düzeyde havalandırılmaktadır.					
46	Kütüphanede bulunulan zaman içinde çocuklarda nefes darlığı oluyor.					
47	Kütüphanede bulunulan zaman içinde çocuklarda öksürük şikâyeti artıyor.					
48	Kütüphanede toz problemi var.					

4.YAPININ KULLANIM ÇEŞİTLİLİĞİNE YÖNELİK SORULAR

No	Soru	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
49	Kütüphane çocukların tüm ihtiyaçlarını karşılayacak işlevlere sahiptir.					
50	Kütüphanede kitap okuma dışında farklı aktiviteler düzenlenmektedir.					
51	Kütüphanede çocuklar için görsel,işitsel ve dokunsal odaklı etkinlikler yapılmaktadır.					
52	Kütüphane ebeveynler için farklı aktivite ve işlevler barındırmaktadır.					
53	Kütüphanede kitap okuma ve ders çalışma zamanları dışında dinlenebilecek alanlar vardır.					

**PROF. DR. ALÂEDDİN YAVAŞCA ÇOCUK KÜTÜPHANESİ DEĞERLENDİRME
ANKETİ (ÇOCUKLAR İÇİN)**

Merhaba; Hasan Kalyoncu Üniversitesi Mimarlık Yüksek Lisans Bölümü bünyesinde düzenlediğim bu çalışmada, senin kütüphaneye ait fikirlerini öğrenmek için sana verilen bu soruları yanıtlamanı istiyorum. Soruların doğru ya da yanlış yanıtı yok. Sadece senin yanıtını bilmek istiyorum. Her soru için sana verilen yanıtlardan birine (X) ya da √() işaretini koymanı istiyoruz.

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi İrem KÖSE

Yüksek Lisans Öğrencisi
Gülşüm SOBAY MERCAN

Kişisel Bilgiler			
1	Yaşınız	3-6 ()	7-12 ()
2	Cinsiyetiniz	Kız ()	Erkek ()
3	Annenizin Mesleği		
4	Babanızın Mesleği		

Kütüphaneye ait görselleri görüşlerinize göre değerlendirip, işaretleyiniz.

5	Keyifli	☐	Sıkıcı	☐
	Huzurlu	☐	Huzursuz Edici	☐
	Aydınlık	☐	Karanlık	☐
	Hareketli	☐	Sakin	☐
	Çekici	☐	İtici	☐
	İlginç	☐	Sıradan	☐
	Beğendim	☐	Beğenmedim	☐

6	Keyifli	☐	Sıkıcı	☐
	Huzurlu	☐	Huzursuz Edici	☐
	Aydınlık	☐	Karanlık	☐
	Hareketli	☐	Sakin	☐
	Çekici	☐	İtici	☐
	İlginç	☐	Sıradan	☐
	Beğendim	☐	Beğenmedim	☐

7	Keyifli	☐	Sıkıcı	☐
	Huzurlu	☐	Huzursuz Edici	☐
	Aydınlık	☐	Karanlık	☐
	Hareketli	☐	Sakin	☐
	Çekici	☐	İtici	☐
	İlginç	☐	Sıradan	☐
	Beğendim	☐	Beğenmedim	☐

8	Keyifli	☐	Sıkıcı	☐
	Huzurlu	☐	Huzursuz Edici	☐
	Aydınlık	☐	Karanlık	☐
	Hareketli	☐	Sakin	☐
	Çekici	☐	İtici	☐
	İlginç	☐	Sıradan	☐
	Beğendim	☐	Beğenmedim	☐

9	Keyifli	☐	Sıkıcı	☐
	Huzurlu	☐	Huzursuz Edici	☐
	Aydınlık	☐	Karanlık	☐
	Hareketli	☐	Sakin	☐
	Çekici	☐	İtici	☐
	İlginç	☐	Sıradan	☐
	Beğendim	☐	Beğenmedim	☐

10	Keyifli	☐	Sıkıcı	☐
	Huzurlu	☐	Huzursuz Edici	☐
	Aydınlık	☐	Karanlık	☐
	Hareketli	☐	Sakin	☐
	Çekici	☐	İtici	☐
	İlginç	☐	Sıradan	☐
	Beğendim	☐	Beğenmedim	☐

11	Keyifli	☐	Sıkıcı	☐
	Huzurlu	☐	Huzursuz Edici	☐
	Aydınlık	☐	Karanlık	☐
	Hareketli	☐	Sakin	☐
	Çekici	☐	İtici	☐
	İlginç	☐	Sıradan	☐
	Beğendim	☐	Beğenmedim	☐

12	Keyifli	☐	Sıkıcı	☐
	Huzurlu	☐	Huzursuz Edici	☐
	Aydınlık	☐	Karanlık	☐
	Hareketli	☐	Sakin	☐
	Çekici	☐	İtici	☐
	İlginç	☐	Sıradan	☐
	Beğendim	☐	Beğenmedim	☐

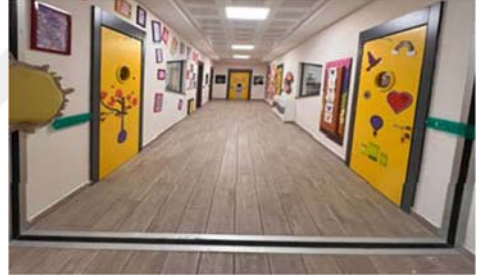
13	Keyifli	☐	Sıkıcı	☐
	Huzurlu	☐	Huzursuz Edici	☐
	Aydınlık	☐	Karanlık	☐
	Hareketli	☐	Sakin	☐
	Çekici	☐	İtici	☐
	İlginç	☐	Sıradan	☐
	Beğendim	☐	Beğenmedim	☐

14	Keyifli	☐	Sıkıcı	☐
	Huzurlu	☐	Huzursuz Edici	☐
	Aydınlık	☐	Karanlık	☐
	Hareketli	☐	Sakin	☐
	Çekici	☐	İtici	☐
	İlginç	☐	Sıradan	☐
	Beğendim	☐	Beğenmedim	☐

15	Keyifli	☐	Sıkıcı	☐
	Huzurlu	☐	Huzursuz Edici	☐
	Aydınlık	☐	Karanlık	☐
	Hareketli	☐	Sakin	☐
	Çekici	☐	İtici	☐
	İlginç	☐	Sıradan	☐
	Beğendim	☐	Beğenmedim	☐

16	Keyifli	☐	Sıkıcı	☐
	Huzurlu	☐	Huzursuz Edici	☐
	Aydınlık	☐	Karanlık	☐
	Hareketli	☐	Sakin	☐
	Çekici	☐	İtici	☐
	İlginç	☐	Sıradan	☐
	Beğendim	☐	Beğenmedim	☐

Aşağıdaki kütüphane binalarından hangisini daha çok beğendin?Sebebini açıklayabilir misin?

17

Aşağıdaki kütüphane bölümlerinden hangisini daha çok beğendin?Sebebini açıklayabilir misin?

18

19	Çocuk kütüphanesini genel olarak değerlendirebilir misin?				
	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>

20	Kütüphane ihtiyaçlarını ne derece karşılıyor?				
	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>

21	Kütüphanede kendini ne kadar güvende hissediyorsun?				
	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>

22	Aşağıda verilen bölümleri değerlendirebilir misin?					
	Hikaye Odası	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
	Okuma Salonu	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
	Drama Atölyesi	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
	Ebru Atölyesi	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
	Mozaik Atölyesi	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
	Resim Atölyesi	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
	Teknoloji Atölyesi	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
	Koridorlar	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
	Merdivenler	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
	Tuvaletler	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>
	Kütüphane Bahçesi	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>

23	Kütüphaneyi sevdiğin mi?Sana kütüphaneyi en çok sevdiğin şey ne oldu?				

24	Kütüphaneyi yine ziyaret etmek ister misin?En çok neyi görmek için tekrar gelmek istersin?				

25	Burası sana neyi anımsatıyor bir okul mu park mı avm mi..?

26	Kütüphane ortamında seni rahatsız eden "keşke böyle olmasaydı" diyebileceğin şeyler var mı?(Varsa neler?)

27	Büyüyünce bu mekanları tasarlayan birisi olsaydın nasıl bir kütüphane yapardın bize, çizer misin?

Anketime Katıldığın İçin Çok Teşekkürler!

EK-3 Ebeveyn Anketi Katılımcılarına Ait Verilerin Güvenilirlik Analizi

Konum, Ulaşılabilirlik, Erişim Değerlendirme	Cronbach's Alpha Değeri
5.Kütüphane herkesin rahatlıkla ulaşabileceği bir konumda bulunuyor.	0,891
6.Yapının konumu kütüphane işlevi için uygun seçilmiştir.	0,890
7.Kütüphane girişi kolay görülebilen merkezi bir yerdedir.	0,889
8.Yerleşim yerinde kütüphaneye yönlendirici levhalar vardır.	0,890
9.Yaya erişimi sorunsuz bir şekilde gerçekleşmektedir.	0,890
10.Araç erişimi sorunsuz bir şekilde gerçekleşmektedir.	0,890
11.Engelliler için yapılan erişim elemanları doğru ölçü ve konumda tasarlanmıştır.	0,889
12.Araç ve bisiklet park alanları mevcuttur.	0,889
13.Park alanlarından yapının girişine ulaşım kolaydır.	0,890

Form, Kimlik ve İmaj Değerlendirme	Cronbach's Alpha Değeri
14.Yapı tipi kütüphaneye uygundur.	0,888
15.Yapı bölgenin imaj değerini yükseltmektedir.	0,890
16.Yapı bulunduğu bölge ile uyum halindedir.	0,889
17.Yapının simgesel bir değeri bulunmaktadır.	0,889
18.Kütüphane girişi davetkardır.	0,891
19.Kütüphaneye dışarıdan bakıldığında çocukları etkileyici bir forma sahiptir.	0,889

Konfor Değerlendirme	Cronbach's Alpha Değeri
Mekansal Konfor	
20.Çocuklar kütüphane içerisindeki mekanları bulmakta zorlanmıyor.	0,890
21.Çocuklar kütüphanede merdiveni ve asansörü kolaylıkla bulabiliyor.	0,890
22.Kütüphanenin bilgilendirme unsurları ve yönlendirmeleri çocuklar için yeterli.	0,889
23.Kütüphanenin sirkülasyon alanları labirent gibidir.	0,890
24.Kütüphanenin düşey sirkülasyon alanları için güvenlik önlemleri alınmıştır.	0,889
25.Kütüphanenin sirkülasyon alanları çocuklar için yeterli boyuttur.	0,889
26.Kütüphane girişi yeterli büyüklüktedir.	0,890
27.Kütüphane bebek arabası ve puset ile girişe uygundur.	0,889
28.Kütüphane engelli ,yaşlı ve çocukların kullanımına uygundur.	0,889
29.Kız,erkek ve engelli çocuk wc ler yeterli sayıda vardır.	0,889
30.Ebeveynler için wc ler bulunmaktadır.	0,889
31.Kütüphane içerisindeki mekanların yüksekliği çocuklar için uygundur.	0,889
32.Mekan içerisinde yaş grupları ayrılmıştır.	0,890
33.Ebeveynlerin çocuklara sesli kitap okuyacağı alanlar vardır.	0,888
34.Bireysel ve grup çalışma salonları mevcuttur.	0,889
35.Mekanların büyüklüğü çocukların ihtiyacına cevap vermektedir.	0,888
36.Atölyelere ve etkinliklere göre farklı mekanlar oluşturulmuştur.	0,889
37.Çocuklar ebeveynleri tarafından uzaktan gözlenebilmektedir.	0,889
38.Çocukların özgürce vakit geçirmesine uygun mekan dizilimi mevcuttur.	0,888
39.Mekanlar çocukların ilgisini çekecek şekilde düzenlenmiştir.	0,890
40.Mekanlar basık ve sıkıcıdır.	0,890
41.Kütüphanenin çocuklar için yeterli bir bahçesi bulunmaktadır.	0,888
42.Kütüphane çevresinde çocuklar için açık oyun alanları mevcuttur.	0,889
43.Kütüphane çevresinde yeşil alanlarla iç içe kitap okuma alanları mevcuttur.	0,888
44.Kütüphane bahçesi çocuklar için güvenlidir.	0,888

45.Çocuklar tarafından çeşitli oturma tercihlerinde kullanılacak (sandalye,tabure,minderli oturma alanları...)oturma elemanları mevcuttur.	0,889
46.Oturma alanları çocukların ergonomisine uygundur.	0,905
47.Çocukların yaşlarına uygun, tehlike oluşturmayacak biçimde çeşitli boyutta ve şekillerde masalar vardır.	0,888
48.Çocuklar raflara rahatlıkla erişebilmektedir.	0,888
49.Danışma masasının kullanımı çocukların iletişimi için uygundur.	0,889
50.Çocuk wc ve lavaboları kullanıma uygundur.	0,888
51.Engelli wc ve lavaboları kullanıma uygundur.	0,888
52.Kullanılan donatılar çocukların ilgisi çekecek şekilde tasarlanmıştır.	0,889
53.Kullanışlı - Kullanışsız	0,890
53.Sessiz - Gürültülü	0,891
53.Uygun - Uygun Değil	0,889
53.Sade - Abartılı	0,892
53.Parlak - Mat	0,892
53.Güvenli - Tehlikeli	0,890
54.Yüksek - Basık	0,891
54.Aydınlık - Karanlık	0,891
54.Güvenli -Tehlikeli	0,890
54.Sade - Abartılı	0,891
54.Farklı - Sıradan	0,890
55.Dayanıklı - Dayanıksız	0,891
55.Eğlenceli - Sıkıcı	0,890
55.Güvenli - Tehlikeli	0,891
55.Sade - Abartılı	0,891
55.Odaklanmaya Yardımcı - Dikkat Dağıtıcı	0,890

Görsel Konfor

56.Rahatlatıcı - Rahatsız Edici	0,892
56.Aydınlık - Karanlık	0,890
56.Uyumlu - Uyumsuz	0,890
56.Odaklanmaya Yardımcı - Dikkat Dağıtıcı	0,889
56.Sakinleştirici - Heyecan Verici	0,890
56.Huzurlu - Huzursuz Edici	0,890
57.Güvenli - Tehlikeli	0,890
57.Keşfetmeye yardımcı (bebekler için farklı dokular) - Sıradan (tek düze)	0,889
57.Hijyenik - Temizlenmesi Zor Olan	0,891
57.İşlevine Uygun - İşlevine Uygun Değil	0,889
57.Rahatlatıcı - Rahatsız Edici	0,889
58.Yeterli - Yetersiz	0,890
58.Aydınlık - Karanlık	0,891
58.Ferah - Kasvetli	0,891
58.Doğal Işık Alıyor - Doğal Işık Almıyor	0,890
58.İşlevine Uygun - İşlevine Uygun Değil	0,891

İşitsel Konfor

59.Yapının ses yalıtımı çocukların kütüphaneyi kullanımı için uygundur.	0,889
60.Yapı içerisindeki mekanlar arasında ses geçirimi çok fazladır.	0,890
61.Yapının iç mekanlarında tesisattan gelen sesler duyulmaktadır.	0,891
62.Kütüphanedeki mobilyalar kullanılırken (masa,sandalye vb.) ses çıkartmaktadır.	0,891

Isısal Konfor

63.Bina içindeki iklimlendirme koşulları çocuklar için yeterlidir.(Mevsim fark etmeden sıcaklık ve nem oranı)	0,890
64.Kütüphane yeterli düzeyde havalandırılmaktadır.	0,890
65.Kütüphanede bulunulan zaman içinde çocuklarda nefes darlığı oluyor.	0,890
66.Kütüphanede bulunulan zaman içinde çocuklarda öksürük şikâyeti artıyor.	0,892
67.Kütüphanede toz problemi var.	0,892

Kullanım Çeşitliliği Değerlendirme**Cronbach's
Alpha Değeri**

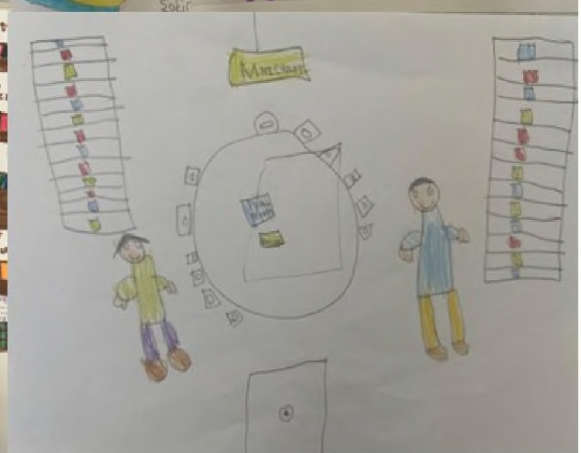
68.Kütüphane çocukların tüm ihtiyaçlarını karşılayacak işlevlere sahiptir.	0,888
69.Kütüphanede kitap okuma dışında farklı aktiviteler düzenlenmektedir.	0,890
70.Kütüphanede çocuklar için görsel,işitsel ve dokunsal odaklı etkinlikler yapılmaktadır.	0,889
71.Kütüphane ebeveynler için farklı aktivite ve işlevler barındırmaktadır.	0,889
72.Kütüphanede kitap okuma ve ders çalışma zamanları dışında dinlenebilecek alanlar vardır.	0,889

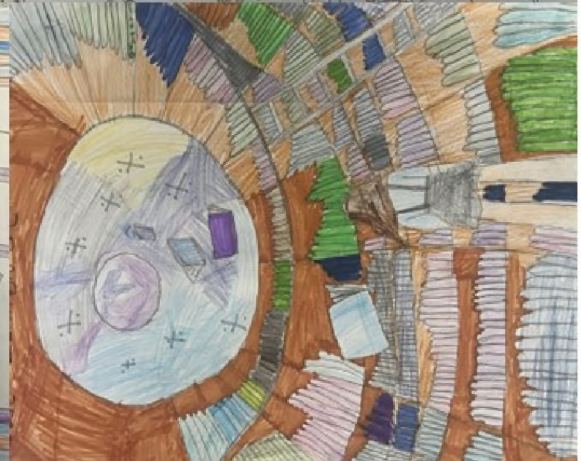
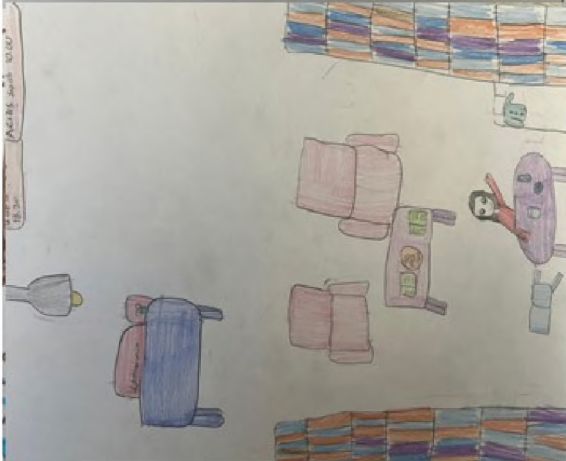
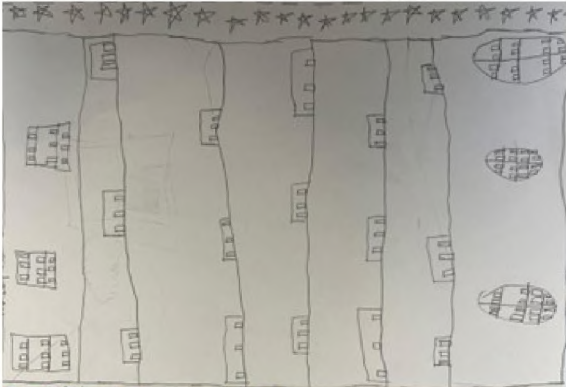

EK-4 Çocukların çizdikleri resimler

T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE
YAYIN ETİĞİ KURULU KARARLARI

TOPLANTI TARİHİ	TOPLANTI NO
14.03.2024	2024-13

Sayı : E-97105791-050.04-53990
Konu : Etik Kurul Hk.

Çalışmanın Türü	Yüksek Lisans Tezi
Konu	Anket Uygulama
Başlık	"Kullanıcı Bağlamında Çocuk Kütüphanelerinin Tasarım Kararlarının Değerlendirilmesi; Gaziantep, Alaeddin Yavaşca Çocuk Kütüphanesi Örneği"
Yürütücü / Danışman	İrem KÖSE
Yazar	Gülsüm SOBAY MERCAN
Karar	Olumlu

Prof. Dr Mehmet Lütfi YOLA
Etik Kurul Başkanı

Prof.Dr. Muhammet Fatih HASOĞLU
Etik Kurul Üyesi

Prof.Dr. Bülent Bahri KÜÇÜKERDOĞAN
Etik Kurul Üyesi

Prof.Dr. Enver BOZKURT
Etik Kurul Üyesi

Prof.Dr. Kezban BAYRAMLAR
Etik Kurul Üyesi

Prof.Dr. Mahmut Serhat YENİCE
Etik Kurul Üyesi

Prof.Dr. Mazlum ÇELİK
Etik Kurul Üyesi

Ek:Gülsüm SOBAY MERCAN, İrem KÖSE EKBF.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :*BSLSBZSSV*

Belge Takip Adresi : <https://turkiye.gov.tr/ebd?eK=5999&eD=BSLSBZSSV&eS=53990>

Adres:Hasan Kalyoncu Üniversitesi Havaalanı Yolu Üzeri 8. Km. Şahinbey / Gaziantep
Telefon:0 (342) 211 8080 / 1400/1402 Faks:0 (342) 211 80 81
e-Posta:info@hku.edu.tr Web:www.hku.edu.tr
Kep Adresi:hasankalyoncu.unv@hs01.kep.tr

Bilgi için: Merve BİLGİN
Unvanı: Memur

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Gülsüm SOBAY MERCAN
Uyruğu : Türkiye Cumhuriyeti (TC)

EĞİTİM

Derece	Adı	Bitirme Yılı
Üniversite	Mustafa Kemal Üniversitesi	2014
Yüksek Lisans:	Hasan Kalyoncu Üniversitesi	2024
Doktora	-----	

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görevi
2016-Halen	Gaziantep Büyükşehir Belediyesi	Mimar

UZMANLIK ALANI YABANCI DİLLER

İngilizce

BELİRTMEK İSTEĞİNİZ DİĞER ÖZELLİKLER

YAYINLAR